

De hoefsmid : geïllustreerd maandblad voor hoefsmeden en anderen die in het hoefbeslag belang stellen in Nederland.

<https://hdl.handle.net/1874/327706>

DE HOEFSMID.

1908.

U
S

A

№. 397

A. n.º 397

DE HOEFSMID.

Geïllustreerd Maandblad voor hoefsmeden en anderen
die in het hoefbeslag belang stellen.

ONDER MEDEWERKING

VAN

J. L. G. CATAUX te 's Gravenhage, A. FREDERIKSE te Amersfoort, W. A. H. VAN HORSEN
te Utrecht, F. LAMÉRIS te Zutphen, J. LAMÉRIS te 's Hage, J. B. LARMENÉ
te Amersfoort, J. B. H. MOUBIS en W. C. SCHIMMEL,
beide te Utrecht, en anderen.

GEREDIGEERD EN UITGEGEVEN

DOOR

A. W. HEIDEMA,

RIJKS-VEEARTS EN MEDEBESTURDER EENER INRICHTING VOOR HOEFBESLAG.

XIIIe Jaargang.

GRONINGEN. — A. W. HEIDEMA. — 1908.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

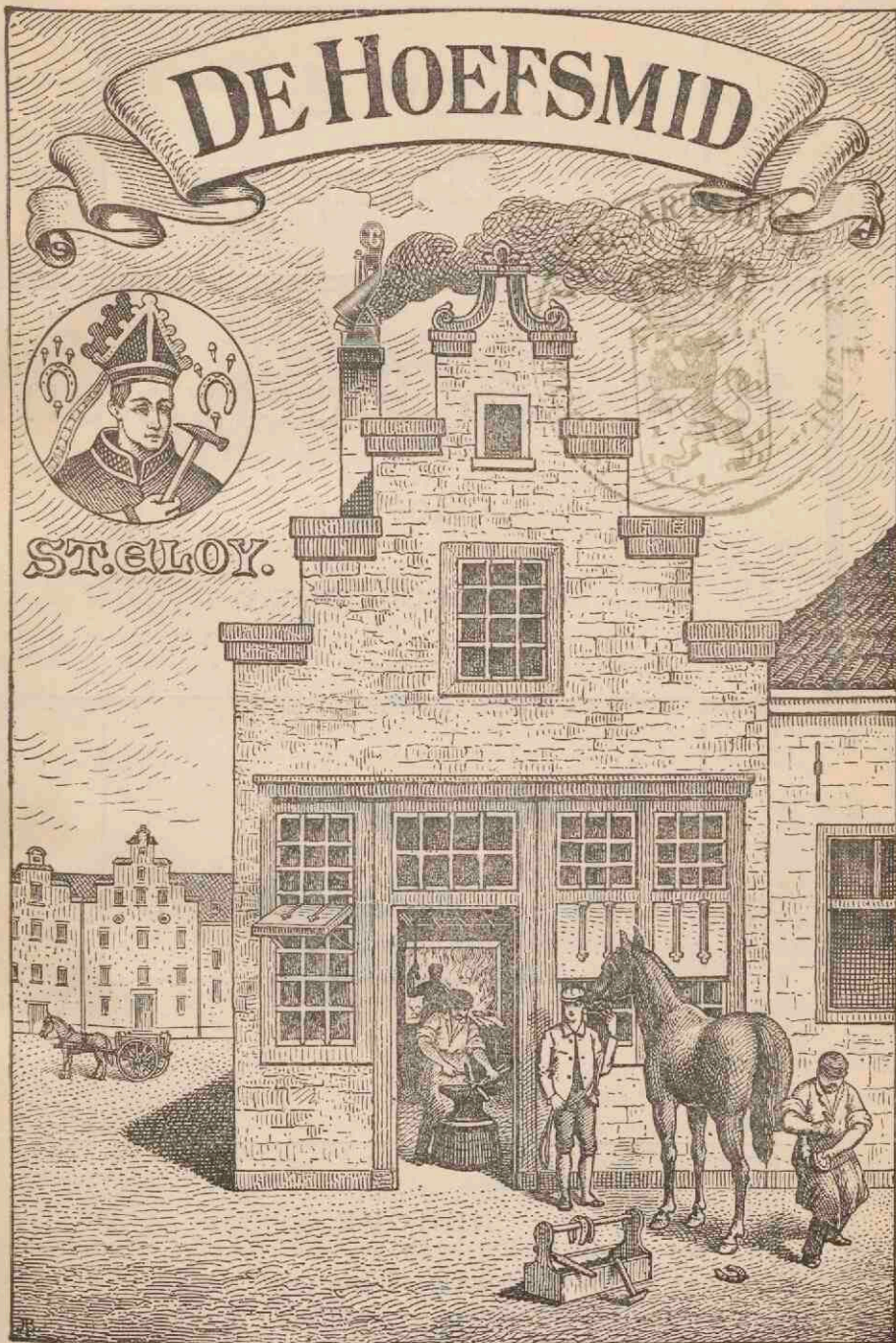
0851 7694

I N H O U D.

De titels, voorzien van een †, geven artikelen aan waarbij een of meer afbeeldingen of figuren behooren, — die met * zijn bijdragen onder een afzonderlijk hoofd, de overigen zijn „korte mededeelingen”.

De Romeinse cijfers duiden het nummer der aflevering aan, de gewone de bladzijden.

- A**anbesteding hoofbeslag te Alkmaar. III 41.
- Ambachtsonderwijs. XI 174.
- Amerikaansch harddraversijzer. VI 88.
- ***B**egrooting 1909 inzake opleiding voor hoefsmeden. V 67.
- Begrooting 1909 Holl. Mij. v. Landbouw. VIII 122.
- *†**B**esnijden der veulenhoeven. IX 136.
- Bond v. Smedenpatroons in Nederland. IX 140.
- ***B**ouw van den hoof. II 19.
- *†**C**oncours-hippique te Zorgvliet. VII 108.
- Correspondentie: II 29.
- ***C**ursus in hoofbeslag te Brielle. IV 60.
- * " " " " 's Gravenhage. IV 58.
- * " " " " 's Bosch. V 70.
- " " " " Hoorn. III 40;
- " " " " VII 110; XII 195.
- " " " " Schagen. III 40;
- " " " " IV 60; XI 173.
- *† " " " " Utrecht. IV 58;
- " " " " XII 195.
- " " " " aan 's Rijks Veeartse-
nisschool. II 21;
- " " " " X 155.
- C**ursussen in hoofbeslag in Zeeland (uit verslag der vergadering). II 22.
- D**oorzakken van het hoofbeen. X 156.
- E**ngelsch jachtbeslag. VI 88.
- Excursie naar Oldenburg. VI 88.
- G**eschiedenis van het hoefijzer in Hongarije. VI 88.
- ***G**esloten ijzer. VI 83.
- *†**H**ackney-ruin Radiant. X 158.
- ***H**oef. Veranderingen in den bouw van den —. II 19.
- Hoefbeen. Doorzakken van het —. X 156.
- *†**H**oefbeslag. Een nieuw Fransch werk over —. XII 183.
- Hoefbeslag. Lessen in practisch — te Brussel voor Nederlanders. II 23.
- Hoefbeslag-onderwijs in Drenthe. XI 173.
- * " " " voor 150 jaren. V 69.
- Hoefbeslag in Oldenburg. VI 88.
- * " " " cursus te 's Hertogenbosch. V 70.
- * " " " examens vanwege de N.-Br. Mij. v. Landbouw. V 71.
- * " " " examens vanwege de Geld.-Overijsselsche Mij. v. Landb. VI 86; VII 109.
- * " " " wedstrijd te Parijs. VI 85.
- ***H**oefsmeden bij de infanterie. XII 191.
- " " " Aanbevolen — voor Drenthe. IV 59.
- " " " in Friesland. Nieuwe gedipl. —. VI 87; IX 139; X 158.
- ***H**oefsmid. Opmerkingen uit de praktijk. VIII 119.
- * " " " Wat de — niet altijd doet. II 20.
- ***H**oefsmidscursus te 's Hage. IV 58.
- *† " " " Utrecht. IV 58.
- Hoefsmidsschool te Amersfoort. IV 60;
- VI 87; VIII 123; *X 152.
- Hoefsmidsschool te Tiel. II 22; III 37;
- *†IV 57; V 72; VI 87; VII 99; VII 110; VIII 121; *X 155; *XII 194.
- †**H**oefsmidsschool te Dresden. II 26.
- " " " voor het Indische leger. V 73; *X 154.
- Hoefijzer. Geschiedenis v. h. — in Hongarije. VI 88.
- *†**H**oeven bij jeugdige paarden. X 167.
- ***H**oornschoen. Verlies van den —. X 151.
- *†**H**oornzuil. Over de —. IV 51.
- I**ngezonden stukken I 10: (Meestertitel); III 38: (Waarom hebben wij in Friesland behoefte?); XI 172: (Het plaatsen van insteekkalkoenen).
- *†**I**nleiding. I 3.
- Inrichting van hoofbeslag te Groningen. I 10; II 21; III 40; IV 59; V 72; VI 87; VII 109; VIII 122; IX 139; X 154; XI 173; XII 195.
- J**achtbeslag. Engelsch —. VI 88.
- K**euringen in Oldenburg — Oost-Friesland. II 23.
- Keuringen. Opmerkingen bij paarden —. V 72; VII 110; VIII 122; XI 174.
- Keuringen in Zeeland. Opmerking bij de —. V 72.

Lambert &
Company.

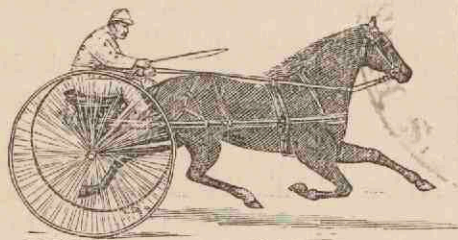
Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

1907—1908. — Rangverhoóging militaire hoefsmeden. — Het wetsontwerp op de ouderdoms-verzekering. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

1907—1908.

Twaalf jaargangen van „De Hoefsmid” zijn verschenen en thans gaat derhalve de eerste aflevering van no. 13 op reis.

Het pas afgelopen jaar heeft ons niterst weinig nieuws gebracht op het gebied van nieuwe vindingen. Daarentegen is de tentoonstelling te 's-Gravenhage met betrekking tot den nationalen wedstrijd van burgerhoefsmeden en van militaire hoefsmeden een gewichtige gebeurtenis geweest, terwijl de wijze van opleiding der hoefsmeden de positie der militaire hoefsmeden eenige verbetering hebben ondergaan.

Wedstrijd Den Haag. In herinnering zij even gebracht dat van de 91 deelnemende hoefsmeden de eerste prijzen behaald zijn door personen uit Gelderland, waar altijd de meeste toewijding in zake de ontwikkeling van het hoefbeslag heeft bestaan. Eere, wien eere toekomt! J. H. Huiting te Ruurlo behaalde het hoogst aantal punten, — ja zelfs nog iets hooger dan zijn leermeester in het practische hoefbeslag, den korporaal-hoefsmid J. Blokker te Deventer, die den eersten prijs verwierf bij de militaire hoefsmeden.

Van die wedstrijden is indertijd uitvoerig verslag gegeven en het zal velen aangenaam zijn indien bij een volgende nationale landbouwtentoonstelling opnieuw een dergelijken wedstrijd wordt uitgeschreven. De Provinciale landbouwmaatschappijen zouden echter goed doen het deelnemen der beste hoefsmeden uit hun streek te bevorderen en financieel te vergemakkelijken.

Opleiding. De drie voornaamste inrichtingen voor de opleiding van hoefsmeden zijn: de Rij- en Hoefsmidschool te Amersfoort, de hoefsmederij aan 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht en de inrichting voor hoefbeslag (eig. Wiersum en Heidema) te Groningen. Aan de eerste zijn gedurende 1907 twee burgerhoefsmidsleerlingen in het bezit gekomen van een verklaring met goed gevolg gedurende 6 maanden aldaar aan een cursus in hoefbeslag te hebben deelgenomen, terwijl er thans nog 2 leerlingen zijn geplaatst en er door uitbreiding der hoefsmederij met 1 Oct. j.l. feitelijk 6 geplaatst hadden

kunnen worden. Die cijfers bedroegen voor Utrecht achtereenvolgens 6 en 3 en voor Groningen 8 en 5, zoodat het grootst aantal leerlingen aan een particuliere inrichting hun opleiding verwierven, welke inrichting geen subsidie hoegenaamd van Staat, Provincie of Maatschappij ontvangt en ook nimmer heeft aangevraagd. Van de leerlingen dezer inrichting hoorden wij meermalen, dat zij er bijzonder prijs op zouden stellen, indien van Staatswege door het afnemen van een examen hunne bekwaamheden werden onderzocht en bij het met goed gevolg afleggen van het examen een zekere tegemoetkoming in de kosten te mogen ontvangen,

De duur van den cursus te Amersfoort en Utrecht is 6 maand, terwijl in Groningen wel van ieder leerling de toezegging wordt geëischt desnoods een half jaar te blijven, doch regel is, dat de leertijd met 5 maand wordt beëindigd.

In 1908 wordt aan dit drietal inrichtingen een vierde toegevoegd, n.l. een hoefsmidschool te Tiel, waarvoor f 1000 jaarlijksche subsidie door het Rijk is toegezegd en door Mr. P. H. A. Tydeman van Oudewaard kosteloos bouwterrein is verstrekt. In de volgende aflevering hopen wij hierop nader terug te komen.

Dergelijke inrichtingen zijn nuttiger dan cursussen in hoefbeslag, doch geen der drie is voldoende ingericht om bekwame onderwijzers in practisch hoefbeslag te kweeken. En deze zijn in de eerste plaats noodig om gunstige resultaten van de cursussen te kunnen verwachten. Wij veroorloven ons dan ook opnieuw de vrijheid te wijzen op de noodzakelijkheid van het stichten eener degelijke hoefsmidschool te Utrecht.

De cursussen in hoefbeslag loopen thans bijna alle over twee half-jaren. Gedurende 1907 werden zoodanige cursussen gehouden in Apeldoorn, Arnhem, Deventer, Franeker, 's Gravenhage, Heerenveen, 's Hertogenbosch, Schagen en Utrecht, terwijl in Zeeland wederom het tweede jaar van een ambulanten cursus werd gehouden. De deelnemers van dezen laatsten cursus legden van 24 tot 28 September te Middelburg een examen af, waaraan 74 deelnamen en slechts 32 aan de gestelde eischen voldeden. Als oorzaken van dezen onbevredigden afloop zijn aangegeven, dat de leerlingen te jong en onvoldoende voorbereid werden toegelaten, er aan het einde van het eerste jaar geen overgangsexamen werd afgenomen, de lessen te kort duurden en de prijs voor het beslag op de meeste plaatsen in Zeeland te laag is gesteld, waardoor te weinig zorg voor het beslaan in de onderscheidene smederijen kan worden besteed.

Militaire hoefsmeden. De maatschappelijke positie van deze is verbeterd, doordat zij, die zes jaar onafgebroken hebben gediend, boven hun salaris recht op vrije woning hebben verkregen. Men wenscht thans deze bekwame korporaal-hoefsmeden nog gaarne de mogelijkheid te openen om den wachtmeestersrang te kunnen bereiken.

De *burgerhoefsmeden* gaan langzamerhand, in verband met de meerdere bekwaamheid, in positie vooruit, doch men wenscht van verschillende zijden terecht, dat er van Staatswege examens worden afgenomen, zoowel voor hoefsmidsgezel als voor meester-hoefsmid. Boven is reeds aangegeven dat de voornaamste kern ter verbetering zou zijn de stichting van een degelijke

hoefsmidschool, ter opleiding van kundige onderwijzers in practisch hoefbeslag.

* *
* *

De vooruitzichten in 1908 blijken bevredigend. De winter is eenige dagen geleden ingevallen en levert een extra duitje aan den smid, doch veel profijt is er dezen winter nog niet door de sneeuw gekomen. De ijzerprijzen zouden in 1907 belangrijk stijgen, doch die stijging is gelukkig niet doorgegaan, ja zelfs in het vorige kwartaal teruggelopen en de prijzen zijn in den laatsten tijd vrijwel gelijk gebleven.

Wij wenschen alle hoefsmiden en vrienden van „De Hoefsmid” een voorspoedig jaar, — brengen allen, die ons Blad in 1907 steunden, onzen erkentelijken dank en bevelen „De Hoefsmid” voor den loopenden jaargang in hunne aandacht en medewerking aan.

RANGVERHOOGING MILITAIRE HOEFSMEDEN.

Ter gelegenheid van de vaststelling der Staatsbegrooting voor 1908 Hoofdstuk Oorlog, heeft de heer Lieftinck, lid der 2e Kamer der Staten Generaal, nogmaals met klem aangedrongen op het verleen van den rang van onderofficier aan militaire hoefsmiden.

Wij laten hier het gesprokene in extenso volgen:

De heer Lieftinck: Mijnheer de Voorzitter! Ik zal mij in het debat over de derde herhalingsoefening niet mengen.

Ik heb iets anders, Mijnheer de Voorzitter! De Minister heeft gisterenavond laat gezegd, dat hij op allerlei wijzen den geest in het leger zou pogen te verbeteren, dat hij zich daarop zou toeleggen, en dat hij als middel daartoe zou gebruiken: verbetering van toestanden, hooger loon en prikkeling van de ambitie. Ik vertrouw, dat de Minister dat niet alleen heeft gesproken, maar dat hij het ook verder toonen zal.

Ik geef gaarne toe dat Zijn Excellentie daarmede reeds is begonnen. Toch heb ik nog een zeer nuttig werk voor den Minister te doen. In het voorloopig Verslag is gesproken over het armoedig lot van enkele mannen in het leger, die niet bepaald tot de vechters behooren, de trompetters, hoefsmiden en zadelmakers bij de bereden wapens.

Vervolgens is gewezen op een misstand die bestaat ten opzichte van de hoefsmiden. Zij kunnen zeer zelden, slechts bij hooge uitzondering, onderofficier worden.

Ik geloof wel, dat ik kan beweren, dat er slechts één onderofficier-hoefsmid is, de alom bekende Larmené bij de Rijsschool te Amersfoort. Wanneer deze menschen als de trompetters, hoefsmiden en zadelmakers zoo gekrompen moeten leven, blijft de goede geest er niet in, dan wordt er geklaagd en gemopperd, vaak niet ten onrechte. De positie der zadelmakers vereischt o. a. m. i. dringend verbetering enz. enz.

Ik zou gaarne willen, dat de Minister daarin verbetering bracht.

Wat de hoefsmiden betreft, erken ik, dat hun toestand, door het ver-

schaffen van vrije woning aan gehuwden, wat reeds door 's Ministers voorganger is geschied, eenigszins verbeterd is. De aandrang uit deze Kamer schijnt doel getroffen te hebben, de ooren daarvoor zijn opengegaan.

Maar waarom nu bijzonder knappe werkmannen, als vele hoefsmeden zijn, geen onderofficier kunnen worden, is mij een raadsel.

Ik weet niet of meer leden in deze Kamer en of de Minister zelf op de tentoonstelling van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw het concours hebben bijgewoond van de burger- en militaire hoefsmeden.

Het was echter zeer interessant; ik zelf heb er meermalen bij gestaan.

Wat daar gedaan werd en de wijze waarop, wekte de bewondering van ieder die het zag. Iedereen prees de groote vaardigheid en juistheid, die deze knappe menschen daar tentoonspreidden; hoe wonder vlug en zuiver zij bijv. in $7\frac{1}{2}$ minuut een paard een ijzer aanlegden, hoe zij allerlei soort van ijzers wisten te maken: balkijzers, strijkijzers enz. Er zijn heeren die lachen.

Ze weten niet wat strijkijzers zijn, Mijnheer de Voorzitter. Strijkijzers worden aangelegd, wanneer de paarden van achteren te eng zijn, zoodat zij met beide beenen tegen elkaar slaan, zich zelf daardoor strijken, de onderbeenen openloopen, openslaan, en zodoende kreupel worden. Welnu, waarom mogen deze menschen, onder welke verschillende eeredaillies bekomen hebben, na zekeren tijd den rang niet bekomen van onderofficier?

De Minister beantwoordt die vraag op een vrij curieuse manier. „Het verleenen van den rang van onderofficier aan de hoefsmeden is ongewenscht, omdat daardoor een wanverhouding zou ontstaan in de regeling der lagere rangen. Overwogen wordt echter, of de onderofficiersrang bij uitzondering zou kunnen verleend worden.”

Begrijpe, wie begrijpen kan! Waarom moet een gewone troupiër geregeld op kunnen klimmen en een knappe vakman, die voor het leger veel onmisbaarder is dan menig ander, bij dezen achterstaan?

Waarom, als dit dan op het oogenblik niet anders kan, omdat de regeling der lagere rangen in wanverhouding zou komen, deze regeling niet veranderd?

Het is een groote onbillijkheid.

De Minister weet toch hoe een kundig en vaardig hoefsmid het leger ten goede kan komen; hij weet toch hoeveel duizenden deze menschen uitsparen door te maken, dat de paarden goed op beslag staan en het daardoor langer en beter uithouden.

Mijnheer de Voorzitter! Wat is dat toch, dat de regeling der lagere rangen zich daartegen zoo verzet? Is het nu zoo verschrikkelijk, wanneer een gewoon korporaal, die pas komt kijken, in vergelijking niets kent, voor een bekwamen hoefsmid moet aanslaan, en wanneer hij wachtmeester wordt, wat meer traktement krijgt? Mij dunkt, de zaak die ik bespreek, is van mijn kant zeer duidelijk, maar van den kant van den Minister zeer onduidelijk.

Ik zou gaarne van den Minister een oplossing hooren, herinnerende nogmaals aan zijn woorden, dat Zijn Excellentie verbetering van toestanden in het leger gaarne ter hand zal nemen. Ik recommandeer hem dit.

De heer Tydeman: Mijnheer de Voorzitter! Ik ben wel voor zuinig-

heid en een zuinig beheer, maar ik ben gelukkig niet gebonden door eenig politiek programma, om aan te dringen op bezuiniging quand même. Waar ik wel op aandrang is, op een behoorlijke behandeling van de minderen in het leger.

Ik sluit mij aan bij hetgeen van deze zelfde bank, zooeven gezegd is door den geachten afgevaardigde uit Zutphen, mijn vriend Lieftinck. Hij sprak over de hoefsmeden en zadelmakers, ik wensch te spreken over de trompetters.

De heer van Rappard, Minister van Oorlog:

Mijnheer de Voorzitter!

Ik behoef niet te zeggen — ik heb zelf negen jaren bij de bereden artillerie gediend — dat ik voor de hoefsmeden wel iets gevoel. Ik geloof echter, dat de heer Lieftinck te ver ging. Wanneer de heer Lieftinck naar een tentoonstelling gaat en daar mooie dingen ziet, door een matador in het vak gemaakt, dan moet de geachte afgevaardigde niet denken dat alle hoefsmeden zoo kundig zijn. Daarom wil ik niet zoo dadelijk voor allen overgaan tot den graad van wachtmeester. Een bepaalde belofte moet de heer Lieftinck niet vragen; ik geloof ook niet dat dit in de bedoeling van den heer Tydeman ligt.

* *
*

Door het aftreden van het tegenwoordige ministerie valt er dus voorloopig niet te hopen op een rangverhooging van de hoefsmeden, al voelde de afgetreden Minister van Oorlog dan ook wel wat voor de rangverbetering van enkele hoefsmeden.

Geen boom valt echter bij den eersten slag, er komt een nieuwe regeering, wellicht zal de nieuwe Minister van Oorlog ons kunnen geven, wat de vorige niet wilde toezeggen voor alle hoefsmeden. Dit lag ook niet in onze bedoeling. De billijkheid eischt echter dat de beste militaire hoefsmeden na een zeker aantal dienstjaren den wachtmeestersrang kunnen deelachtig worden, en een regeling daarvan is zeer gemakkelijk te treffen. Het is zelfs in 't belang van de slagvaardigheid van het leger dat men een prikkel schept voor de militaire hoefsmeden om uit te munten boven anderen; dit kan slechts ten goede komen aan den goeden toestand van het paardenmateriaal.

„Volhouden doet overwinnen”; het past ons hier een woord van warme hulde te brengen aan den heer Lieftinck voor de wijze waarop hij ten tweeden male in 's Lands Vergaderzaal, de belangen heeft bepleit van hen, wier diensten in het Leger nog niet op de rechte waarde worden geschat.

* *
*

HET WETSONTWERP-VEEGENS OP DE OUDERDOMS- VERZEKERING.

Door de afd. Rotterdam van den bond voor Staatspensionneering was op Maandag 11 November eene vergadering belegd in de Bovenzaal van het gebouw de Vereeniging, Schiekade, waar als spreker optrad de heer Perio met bovengenoemd onderwerp. In zijn inleidend woord wijst spreker er op,

hoe ouden van dagen in ons land, die zonder middelen zijn en niets meer op de arbeidsmarkt beteekenen, aangewezen zijn op de hulp van kinderen, op de kerkelijke liefdadigheid, of wel van het Burgerlijk Armbestuur. Hij toonde aan, dat deze hulp onvoldoende moet worden genoemd. Dergelijke toestanden hebben ook in andere landen bestaan, doch de wetgever aldaar heeft getracht eerder een beteren toestand te scheppen.

Duitschland is het eerste land geweest, dat in 1889 aan iedereen, die in loondienst was en minder dan 2000 mark per jaar verdiende, den verzekeringsplicht tegen ouderdom en invaliditeit oplegde. Spreker brengt hulde aan Von Bismarck, die op een terrein, waarop men toen nog geene ervaring had, stappen heeft durven doen.

Achtereenvolgens gaf spreker een kort overzicht van de bestaande verzekeringswetten in Duitschland, Noorwegen, Nieuw-Zeeland, België, Zweden, Frankrijk en Italië. In al die verzekeringswetten vindt men vijf stelsels in toepassing, waarvoor elk een rechtsgrond heeft gevonden. Zoo heeft men in Duitschland het stelsel van zegeltjes plakken, in Noorwegen bestaat de verplichting voor iedereen om aan de verzekering bij te dragen, in België geeft men eene aanmoedigingspremie op het sparen voor de ouderdomsverzekering, in Nieuw-Zeeland geeft de Staat bij het inkomen wat bij. B.v. men heeft een inkomen van 9 gulden, men krijgt er 3 bij van den Staat. Heeft men 6 gulden, dan krijgt men er zes bij en heeft men geen inkomen, dan geeft de Staat er 6 gulden bij. In Denemarken geeft de Staat aan iederen man of vrouw onderstand, die het noodig heeft, onverschillig welke positie zij vroeger hebben bekleed. Alleen Nederland, Turkije en Spanje hebben nog geene ouderdomsverzekering. Komende tot ons land merkte spreker op, dat reeds in de troonrede van 1891 over eene wettelijke regeling gesproken werd. In 1901 verscheen vlak voor de verkiezing het ontwerp van minister Lely, dat het Deutsche systeem volgde, hetwelk door de kerkelijke partijen als paradepaard werd genoemd, hetgeen men ook had kunnen toepassen op het ontwerp van Dr. Kuyper, dat ook in 1905 voor de verkiezing bij de Tweede Kamer werd ingediend en dat zich in zooverre gunstig onderscheidde van dat van minister Lely, dat ook aan de vrouw werd gedacht.

Wat nu het ontwerp Veegens betreft, doet spreker uitkomen, dat het er veel beter uitziet dan de ontwerpen van Lely en Kuyper, veel beter ook dan de Deutsche wet. Bovendien ligt er eene bespoediging in, dat het nog in deze regeeringsperiode kan behandeld worden in de Tweede Kamer, dus dat dit ontwerp geen verkiezingspaard is geworden. Tegen dit ontwerp zelf, dus afgescheiden van de wenschen van den Bond voor Staatspensionneering, is zelfs door voorstanders van verplichte verzekering nog veel aan te voeren, b.v. dat het niet aangaat, om gehuwde mannen, die slechts *f* 240.— per jaar verdienen — en die zijn er bij tienduizenden in ons land — 12 cent per week premie te laten betalen. Die menschen lijden met hun gezin onder voortdurend tekort. Mag men hun doen verplichten om *f* 6.24 per jaar te betalen, en dat van hun schamel loon, waardoor het tekort nog wordt vergroot? Wil men billijk zijn, dan moet men, evenals door den heer Treub en evenals in de Fransche wet is voorgesteld, vrijstelling van premiebetaling eischen voor gehuwden beneden zeker minimum inkomen.

Eene tweede bedenking is gelegen in de wanverhouding in de voorgestelde premie. Wie b.v. *f* 240.— inkomen heeft per jaar, betaalt ruim $2\frac{1}{2}$ percent, terwijl hij, die *f* 800.— inkomen heeft, ruim $1\frac{1}{2}$ percent moet betalen. Hoe kleiner het inkomen is, hoe hooger percentage; dit wordt door spr. afgekeurd.

Een derde bezwaar van den spreker is de administratiekosten van de op te richten ouderdomsrentebank à 550.000 gulden per jaar. Nu men weet, dat de Rijksverzekeringsbank, die de Ongevallenwet uitvoert, in 5 jaar 4.100.000 gulden, of per jaar 800.000 gulden is te kort gekomen, mogen de onkosten voor de ouderdomsverzekering op 1 millioen per jaar worden gesteld. Er is toch, naar sprekers meening, reden om de uitkomsten, zooals die in het wetsontwerp zijn voorgesteld, hooger te stellen. Volgens art. 248 en 249 van het ontwerp zullen of kunnen worden ontheven van den verzekeringsplicht de loontrekkenden, die reeds thans bij of op het oogenblik van in werking treden van de wet, zich bij eene particuliere maatschappij verzekerd hebben voor minstens 104 gulden per jaar of voor een kapitaal waarvoor zulk een pensioen te koop is.

Vergelijkt men nu het bedrag dat de werkgevers en de werknemers aan de Ouderdomsverzekeringsbank hebben te betalen met hetgeen zij hebben te betalen aan particuliere instellingen, dan blijkt, dat iedere ongehuwde loontrekkende beneden de 40 jaar en alle werkgevers, die betrekkelijk jeugdige werklieden in hun dienst hebben, zich laten verzekeren bij particulieren, dan houdt de Ouderdomsrentebank, evenals de Rijksverzekeringsbank, alleen de slechte risico's over.

Voorts wijst spreker er op, dat niet alleen oude loontrekkenden arm zijn op den ouden dag, maar ook oude menschen, die vroeger niet loontrekkend waren of toen meer verdienden dan het wettelijk minimum van 1000 gulden per jaar. En waarom die dure administratie en omslag?

Dit ontwerp schept weer een aantal ambtenaren meer en ook dit acht spr. een bezwaar. Bovendien wijst hij er op, dat geen enkele van de kleine staten die dwangwet van Duitschland overnamen. Noch Zwitserland, noch België, noch Denemarken, zelfs het grootere Italië niet.

De Minister stelt voor jaarlijks *f* 6.400.000 beschikbaar te stellen voor ouderdomsverzekering. Welnu, hij bestede die som voor oude mannen en vrouwen, die het noodig hebben.

De Tweede Kamer aanvaarde den overgangstoestand in het wetsontwerp als een toestand van voorloopig blijvenden aard, die later kan verbeterd worden door verlaging van leeftijd en verhooging van pensioen en zoo de Kamer de verplichte verzekering wenscht te aanvaarden, dan legge men die verzekering aan allen op, stelle de minimum-inkomens vrij van premiebetaling en late de premie per kwartaal innen, waardoor de administratie zeer vereenvoudigd zou worden.

(Uit „*De Smidsgezel*“.)

W. T.

(Wegens plaatsgebrek is dit artikel de vorige maand blijven liggen. Red.)

INGEZONDEN STUKKEN.

Geachte Redactie!

Vergun mij eenige plaatsruimte in ons Vakblad om mijne instemming te betuigen met het ingezonden stuk in de vorige aflevering van „De Hoefsmid” omtrent het verkrijgen van den titel van Meester voor gediplomeerde hoefsmeden. M. i. zou zulks een mooie instelling worden voor de hoefsmeden en zou zij ons vak en tevens onze clientèle ten goede komen, aangezien op zoo'n examen *elke* hoefsmid, als hij aan de gestelde eischen voldoet, zoo'n titel kan behalen, hetwelk op een wedstrijd voor een bekroning *niet* het geval is.

Op den laatsten wedstrijd te 's Hage werden plm. 70 hoefsmeden uitgesloten van den eigenlijken wedstrijd, omdat ze een foutje (ook wel een groote fout) in hun ijzer hadden, welk foutje hoogstwaarschijnlijk door hun verdere werk goed gemaakt had kunnen worden, zoo hun de gelegenheid hiervoor niet was ontnomen. Of er bij den eigenlijken wedstrijd geen grover fouten zijn gemaakt, dat zullen de H.H. Juryleden beter weten, doch mijn ervaring, als gevestigd hoefsmid, sedert 10 jaren is: dat er door de knechten en hulpen veel meer fouten worden gemaakt in het *besnijden* van den voet en in het *passen* van het ijzer dan bij het *maken* van een hoefijzer, weshalve naar mijn inzicht de wedstrijden in hoefbeslag, zooals ze de laatste jaren werden gehouden, niet zijn zooals ze moesten zijn. Velen met mij zullen zeker hopen dat er bij e.k. wedstrijden de oude voorwaarden van vroeger weer in toepassing zullen gebracht worden, welke in hoofdzaak behelsden: dat aan ieder deelnemer 35 minuten beschikbaar werden gesteld voor het afnemen van het oude ijzer, het besnijden van den voet, het maken van een passend ijzer, en het onderleggen daarvan.

In de hoop dat dit schrijven ook andere hoefsmeden moge opwekken om hun oordeel eens te melden, verblijf ik met dank voor de verleende plaatsruimte:

Enschedé, Jan. 1908.

Uw. Dw.

G. J. Rolink, hoefsmid.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Aan voornoemde inrichting wordt thans een cursus gevolgd door de leerlingen: P. Munting te Hornhuizen, F. Dijkema te Stitswerd gem. Kantens, A. Wolthuis te Rottum, H. Homan te Bedum en K. Balk te Feerwerd.

— **Onderscheiding.** Bij het vorstelijk bezoek aan Amersfoort, tijdens het rijsschool-jubileum in Dec. j.l., is de heer A. Frederikse, Kapitein-paardenarts aan de rij- en hoefsmidschool, begiftigd met het ridderkruis der Oranje Nassau-orde, en de opperwachter-hoefsmid J. B. Larmené met de eere-medaille dierzelfde orde.

— Belanghebbenden maken wij attent op de in deze aff. voor 't eerst opgenomen annonce van de heeren Werle en Zoon te Deventer.

P E R S O V E R Z I C H T.

— Steenkool. Het Duitsche tijdschrift „*Stahl und Eisen*” geeft een schatting van de hoeveelheid steenkool die er nog in den aardbodem zit, voorzoover men dat thans kan nagaan, in Europa, Amerika en Azië. In Deutschland zou men nog 280 milliard ton steenkool uit den bodem kunnen halen. In Groot-Britannië en Ierland valt er nog te delven 193 milliard ton, in België 23, in Frankrijk 19, in Oostenrijk 17, in Rusland 40, in geheel Europa ongeveer 700 milliard ton. Amerika's kolenvoorraad wordt geraamd op 660 milliard ton. Voor Azië is het niet mogelijk een berekening te maken die eenig houvast geeft. Wel kan men zeggen, dat de groote bekende Aziatische kolenbeddingen rijker zijn dan die in Europa en Amerika samen.

België.

— Volgens „*De Landbode*” zijn de cursussen in hoefbeslag in België Zondag 12 dezer geopend. In 't geheel worden er jaarlijks een 20-tal dergelijke cursussen gehouden, die gegeven worden door vee-artsen, bijgestaan door hoefsmeden. 't Vorig jaar werd daaraan deelgenomen door 627 leerlingen, waarvan aan 203 het bewijs is verstrekt van met vrucht den cursus te hebben gevolgd. Alleen leerlingen, die een zoodanig certificaat hebben ontvangen, kunnen plaatsing erlangen op de burgerhoefsmidschool te Brussel voor het eventueel bemachtigen van den titel van meester-hoefsmid.

Deutschland.

— *Wurtemberg*. Gedurende 1907 werden in dit koninkrijk op 5 onderscheidene plaatsen examens voor hoefsmeden afgenomen, waaraan 100 adspiranten zich hebben onderworpen. Van deze hadden 88 een cursus in hoefbeslag gevolgd en 12 niet, terwijl 98 slaagden en slechts aan 2 het diploma niet kon worden uitgereikt.

— *H. B. te M.* (Baden) vraagt wie de kurkhoeffleder kitt heeft uitgevonden en wanneer deze voor het eerst is gebezigd. Het antwoord luidt: de veearts Beckrr te Tilsit, in den voorgaanden winter. („*Der Hufschmied*”).

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

KRACHTOVERBRENGING DOOR MIDDEL VAN RIEMEN EN RIEMSCHIJVEN.

Geen deel van een krachtwerktuig geeft zooveel aanleiding tot storing als eene riemoverbrenging. In het algemeen wordt de schuld dezer storingen aan de riemen gegeven, terwijl toch in de meeste gevallen de gebrekkige aanleg de zondige is. Riemen en riemschijven zijn bij een krachtwerktuig gewichtige factoren, en van hun zuivere stelling, afmeting enz. hangt bijzonder het economische bedrijf af. Met het oog hierop zal iedere fabrikant er op uit zijn, de aanleg der krachtoverbrenging, hetzij deze dienst doet als drijfwerk (transmissie) of dergelijke, riemen en riemschijven aan een behoorlijke contrôle te onderwerpen, waarover wij hier eenige inlichting zullen verschaffen.

Het materiaal der riemen, dat uit goed kernleder gesneden wordt, en derhalve aan een beperkte breedte is onderworpen, bezit gewoonlijk een dikte van 4 tot 8 m.M., waarbij is op te merken, dat enkelvoudige riemen niet breeder dan 500, tot hoogstens 600 m.M. gebruikt worden, en de breedte der dubbele riemen 1200 m.M. nimmer overschrijden mag. Men zal steeds, indien het mogelijk is, aan enkelvoudige riemen boven de dubbele riemen de voorkeur geven.

Wat den assenafstand betreft, deze zal nimmer boven 15 tot 18 Meter bedragen. Noemen wij nu de breedte van den riem b , en de dikte (d) in c.M., dan bestaat de formule uit $P = R b d$, waarbij P de te overbrengen kracht en R ongeveer 10 tot 12,5 te verzetten coëfficiënten beduidt. Om den riem niet overtollig te belasten, zal men boven $P = 10 b d$ niet heen gaan.

In lokalen waar de atmosfeer schadelijk op de riemen inwerkt, zal het coëfficiënt R der laatste zoo mogelijk klein worden genomen, eveneens ook, wanneer de snelheid grooter is. Om de door middel van een enkelvoudigen riem overgebrachte arbeidssterkte in paardekrachten uit te drukken, gebruikt men de volgende formule

$$N = \frac{p b v}{75}$$

waarbij:

N = paardekracht.

b = breedte der riem in c.M.

v = riemsnelheid in meter/seconden.

p = de in K.G./c.M. riemenbreedte te overbrengen kracht.

Doorsnede der drijvende schijf in Meters.	V in meter/seconden.											
	3		5		10		15		20		25	
0,1	2	—	2,5	—	3	—	3	—	3,5	—	3,5	—
0,2	3	—	4	—	5	—	5,5	—	6	—	6,5	—
0,5	5	8	7	9	8	10	9	11	10	12	11	13
1,0	6	10	8,5	12	10	14	11	16	12	21	13	18
2,0	7	12	10	15	12	20	13	22	14	24	15	25

Bij deze tabel gelden de vet gedrukte cijfers voor dubbele riemen. Het is een bekende zaak, dat hoe grooter de snelheid, en hoe kleiner de doorsnede der gebruikte riemschijf is, meer van de buigingskracht der riemen gevorderd wordt, en dientengevolge spoediger en beduidend slijten. Hieruit is dus af te leiden, dat om de riemen te sparen, men de riemschijven zoo groot mogelijk moet kiezen. In gevallen waar dit niet mogelijk is, zal men de waarde van (R) zoo laag mogelijk stellen.

Wat de riemsnelheid betreft, deze varieert tusschen 3 tot 25 Meter per seconde; grootere snelheden zal men zooveel mogelijk vermijden. Het snel-

heidsverlies, hetgeen zich in den loop van den tijd door uitrekking van den riem openbaart, bedraagt voor nieuwe, van te voren gerekte riemen ongeveer 1,6 procent; voor gebruikte riemen daarentegen slechts nog 0,9 procent.

Nieuwe riemen rekken zich, nadat zij eenigen tijd hebben geloopt, tamelijk veel uit, zoodat zij op de riemschijf, gelijk men dat noemt, niet meer doortrekken. Doet zich dit feit voor, dan tracht men dit gewoonlijk te verhelpen door inkorting van den riem. Dit is echter niet aan te bevelen. Dergelijke riemen smeert men voordeeliger aan de binnenzijde in met riemenvet, hetgeen men onder het loopen van den riem opdraagt. Direct zal dit geen resultaat hebben, doch zoodra door het warm worden van den riem het vet in het leder dringt, zal dit gaan inkrimpen en het zeer lastige gebrek verhelpen.

Zeer veel bespaart men aan zijne drijfriemen, door ze den tijd, dat ze buiten bedrijf zijn, niet in gespannen toestand te laten, doch af te werpen. Dit eenvoudige middel zal zooveel mogelijk worden doorgevoerd, vooral gedurende den nacht. Welk voordeel hieraan verbonden is, bewijst ons eene proef, welke werd genomen met twee riemen van gelijke capaciteit, welke ook dezelfde diensten moesten leveren. De eene riem werd iederen avond afgeworpen, terwijl men de andere steeds op de schijf liet zitten. Terwijl men nu de laatste reeds vijfmaal had ingekort, voor en aler de eerste hieraan behoefte had, was die ook reeds letterlijk versleten, terwijl de andere nog in zeer goeden toestand verkeerde.

De verbinding der riemen kan geschieden door lijmen, naaien, riemsluitingen of door zoogenaamde riemverbinders. Wil men de verbinding door lijmen bewerken, dan vermengt men de lijm doelmatig met een geringe hoeveelheid Venetiaansche terpentijn en azijn. De voor lijmen benoodigde vlakke berekent men zóó, dat op 1 c.M² riemdoorsnede, 15 tot 25 c.M² lijmoppervlakte komt. De verbinding geschiedt nu op die wijze, dat men de einden schuin afsnijdt, ze op elkander legt, en door persen te zamen houdt. Bij goede uitvoering zal de vastheid dezer laschplaats slechts 20—30 % minder bedragen dan het ongelijmde leder, hetgeen een trekvastheid van 250 tot 450 K.G. per c.M² bezit.

Een zeer gewichtig punt bij den aanleg der krachtoverbrenging door riemen, is de berekening der schijven; hierbij heeft men nog te letten op ongeveer 2—5 % sleepen plus nog 2—4 % krachtverlies door andere oorzaken. De berekening geschiedt door de volgende formule: $D : d = n^2 : n^1$. Hierbij is:

D = doorsnede der drijvende schijf in c.M.

d = " " gedreven " " "

n^1 = het omdraaiingsgetal per minuut der drijvende schijf.

n^2 = " " " " gedreven "

Willen wij nu de doorsnede eener riemschijf berekenen welke 150 toeren maakt, welke door een riemschijf van 250 c.M. doorsnede met 100 toeren per minuut wordt gedreven, dan is de berekening als volgt:

$\frac{250}{d} = \frac{150}{100}$ of $d = 166$. De riemschijf zal dus een doorsnede van 166 c.M. moeten bezitten.

M.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn,
voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvage gratis.

Beste en meest beproefde beslag.

Hoogste onderscheiding.

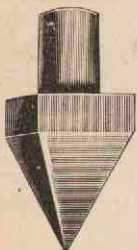
Groote gouden Medaille.

Gediplom. Smidsvaktentoonstelling Nürnberg, Meissen, Leipzig, Trier.

Branscheid & Philippi - Remscheid, Rijnland.

Philippi's veerende

Eenvoudig. — Practisch.

Alle soorten
Insteeckalkoenen.

Prima kwaliteit!

Steek-Kalkoenen.

Vele voordeelen!

van Schroef- en
Losse Stooten.

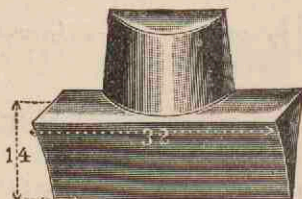
Geen handelswaar!

Origineel Döring-Steegrepen

(losse Stooten). Uitwisselbaar (gaan niet verloren).

Uitstekend in 't gebruik!

Sweetgrepen (Stooten), Sweetplaten, Hoefzolen, Gereedschappen.

Gelieve een proef te nemen, het zal U klandisie bezorgen.

Catalogus franco op aanvage.

Vertegenwoordigers voor Nederland:

B. HARTELUST, Leeuwarden.

J. VAN IJZEREN, Rotterdam, Maaskade 6.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve
vooral op het merk:
te letten.

Verkoop alleen aan grossiers

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

Specialiteit in

Smeedbaar gietijzer. — Gietstaal. — Gietijzer voor hoge temperaturen, naar model en teekeningen.

Vraag prijsopgave.

Technisch Bureau „VULCAN,” Haarlemmerweg 81, Amsterdam.

W. Z. D.

W. Z. D.

Gebruikt steeds ons

Hoefijzer **W.Z.D.** (wettig gedeponeed merk).

HOEFNAGELS van
Moeller & Schreiber.
Davo Hoefraspen en
Lamberts Hoefzolen.

Vraagt prijzen!!

WERLE & ZOON, Deventer.

W. Z. D.

W. Z. D.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN,

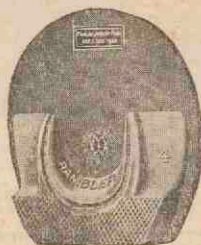
voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

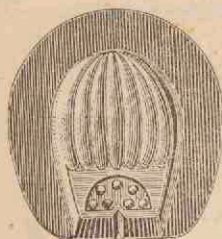

Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorradi g van 4½
tot 6½ Eng. dm.

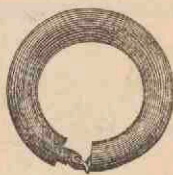

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paarden,
voorradi g van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

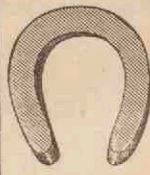

Dichte Luchtdrukzolen
in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradi g.

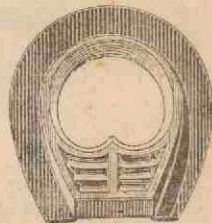

Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.
Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoefranden.

Open Caoutchouc zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradi g.

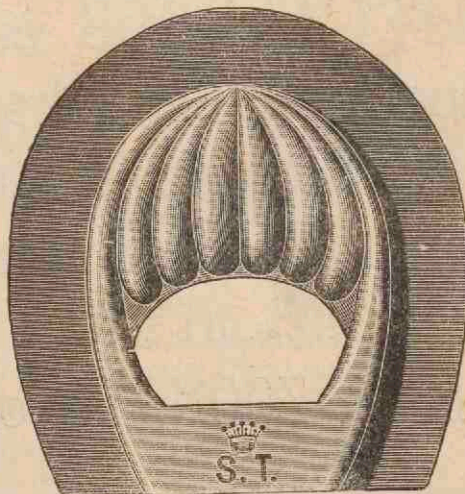
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Oprimmers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

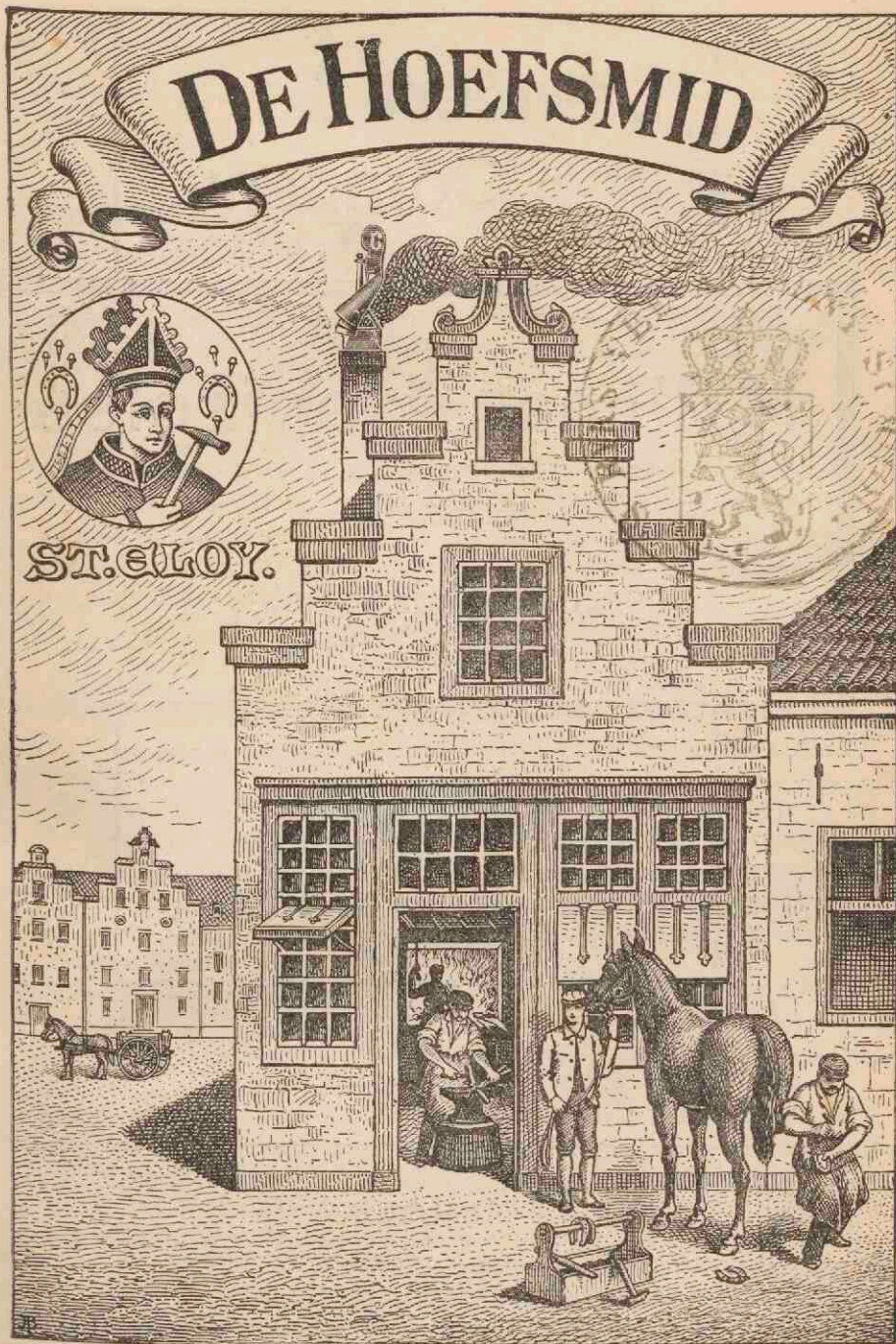
Caoutchouc
Hielstukken.

Kunsthorn.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

De veranderingen in den bouw van den hoef ten gevolge van den stand en gang. — Wat de hoefsmid niet altijd doet, en wat paardenhouders en paardemensen toch gaarne wenschen dat hij steeds doen zal, wanneer we hem ons paard toezenden voor een paar nieuwe schoenen. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

DE VERANDERINGEN IN DEN BOUW VAN DEN HOEF TEN GEVOLGE VAN DEN STAND EN DEN GANG.

Dr. H. Schwyter, leeraar aan de cursussen voor militaire hoefsmeden in Zwitserland, heeft onder bovengenoemden titel een interessant werk geschreven, waaruit enkele gedeelten ten behoeve der lezers van „De Hoefsmid” zullen worden besproken.

I. Critische beschouwing der geschiedenis van het hoefbeslag.

Xenophon (tijd der Oude Grieken) zeide reeds dat bij de beoordeeling van het paardelichaam in de allereerste plaats naar de hoeven diende te worden gekeken, terwijl Horatius (tijd der Romeinen) voorschreef bij die beoordeeling het paard eerst onder den deken te laten, opdat nimmer een mooi lichaam, rustend op zwakke hoeven, den dwaas geworden kooper zou kunnen verleiden.

Deze grondstellingen der oudste paardenkenners en dichters bewijzen, dat reeds in den grijzen vóórtijd de groote beteekenis van den bouw der hoeven werd ingezien.

In vroegere eeuwen zijn slechts weinig werken over het hoefbeslag verschenen, namelijk in de zestiende eeuw drie en in de zeventiende slechts vijf noemenswaardige. Pas tegen het einde der achttiende en in het verloop der negentiende eeuw heeft zich dit vak tot wetenschap verheven en dienovereenkomstig hebben belangrijke artikelen en boeken het licht gezien.

Volgens Ableitner kan feitelijk pas van een doelmatig hoefbeslag worden gesproken, nadat men had leeren kennen den bouw en de groeiwijze van den hoef. Deze tijd lag tegen het einde der achttiende eeuw, in welk tijdstip de eerste veeartsenijscholen werden opgericht.

Opvallend stiefmoederlijk zijn in de oudere leerboeken over hoefbeslag de standen van het paard behandeld. Deze kwamen bijna alleen ter sprake in de werken over de kennis van het uiterlijk voorkomen (het exterieur) van het paard en deze beschouwingen werden dan later in de leerboeken van het hoefbeslag overgenomen. Te weinig berustten die beschouwingen op een degelijk onderzoek. Eerst in de laatste vijf-en-twintig jaren zijn door de Franschen Goubaux en Barrier, en door den Duitscher Zschokke deugdelijke persoonlijke waarnemingen gedaan. Zij kwamen niet tot dezelfde uitkomsten, doch het verschil in resultaat omtrent de hoeken, die de verschillende beenderen in de ledematen met elkaar maken, is veroorzaakt doordat de een de maten nam bij het belast zijn en de ander bij het onbelast zijn der beenen.

Alle schrijvers, behalve één, zijn het er over eens, dat de stand van het achterbeen van ter zijde gezien zóó moet zijn, dat een loodlijn, neergelaten uit de heupkom — dus daar waar het dijbeen met het bekken is verbonden

den — juist in het midden van den buitenzijwand van den hoof dient neer te komen, en dat de stand van den onderarm zoowel van voren als van ter zijde gezien loodrecht moet staan.

Die eenige uitzondering is Zschokke. Deze wenscht dat de loodlijn (uit de kamknobbel van het schouderblad neergelaten) midden door het elleboogsgewricht gaande, *niet* midden door den onderarm valt, doch van lieverlede iets meer in de voorste helft en wel zoodanig, dat die loodlijn ten slotte langs het midden van den buitenzijwand in stede van langs den achterrand van den hoof den bodem raakt. Hij zegt dat deze stand, waarbij de hoof loodrecht onder het elleboogsgewricht staat, de minste inspanning van het dier vordert en hierom als de meest wenschelijke moet worden beschouwd.

Het is niet te ontkennen dat de opmerking of het betoog van Zschokke in zooverre juist is dat de belasting van den hoof er meer gelijkmatig door wordt, doch hij ziet o. i. voorbij dat gelijktijdig de belasting in het handwortelgewricht (gewoonlijk „kniegewricht” genoemd) er ongelijkmatiger door wordt. Intusschen is het de moeite waard de opmerking te kennen en toekomstige eigen ervaring te toetsen aan die verschillende meeningen van bekwaame personen. Het is ons bekend dat sommige ruiters den door Zschokke aangegeven stand der voorbeenen als de normale beschouwen, doch het is ons ook bekend dat het overgroote deel der paardenbeoordeelaars wenschen den onderarm, den handwortel en de pijp loodrecht te zien gesteld. Zoodra men dezen stand aantreft, zooals b.v. bij het Belgische paard nog al eens is waar te nemen, kunnen zulke voorbeenen toch den indruk geven alsof het dier er zoo vast op staat als op een paar loodrecht gemetselde muurtjes. Alleen als de hoeven wat spits zijn en de verzenen laag, dan heeft het paard dikwijls meer met steengallen te kampen. Red.

WAT DE HOEFSMID NIET ALTIJD DOET, EN WAT PAARDEN- HOUDERS EN PAARDEMENSCHEN TOCH GAARNE WEN- SCHEN DAT HIJ STEEDS DOEN ZAL, WANNEER WE HEM ONS PAARD TOEZENDEN VOOR EEN PAAR NIEUWE SCHOENEN.

I. *Vóór het afnemen der ijzers* den stand der hoeven beoordeelen en zulks op een *horizontalen* vloer. Daarbij zich *vóór* het paard plaats en *nazien* dat de hoogte der voeten van kroon tot toon gelijk is, dan *nazien* of de verzenen van elke voet afzonderlijk, en dan van beide voeten met elkaar vergeleken, even hoog zijn. — Aangezien de beide voorvoeten dikwijls in grootte en omvang verschillen, het ijzer smeden in den vorm van elken voet waartoe het bestemd is.

II. *Ijzers afnemen* — overbodig te zeggen hoe — en de draagranden besnijden zóó dat ieder draagrand geheel in één vlak ligt, en dat voor beide voorvoeten de hoornwand respectievelijk aan toon, zijwand en verzen dezelfde hoogte heeft. Eerst dié draagrand te snijden welke het langst aangegroeid is en de kogelgewrichten zoodoende weder op dezelfde hoogte

brengeu. Voeten bij dansmeesterstelling, toontreders en kalfsknieën worden besneden, rekening houdend met de afslijting van de oude ijzers.

III. De zolen niet verzwakken, alleen de *losse* doode hoorn wegnemen. Bedenk dat de zoolwand meedoet in den dienst als schokbreker op slechte steenige wegen.

IV. *Besnijd den straal niet* meer dan hoog noodig en nimmer onder voorwendsel dat die er netjes „getoiletteerd” uit moet zien. Het te veel besnijden is een verminking, die reeds op jeugdigen leeftijd veulens aanleg bezorgt tot nauwe verzenen, omdat de straal den grond niet meer raakt. De verminkte straal is de voornaamste oorzaak van klemhoef, omdat te zwaar besneden die straalhoorn indroogt, hard wordt en krimpt, omdat hij zich niet tegen den grond kon drukken. Bovendien worden dan de zijdelingsche straalgroeven nauw en diep en klemmen kleine steenen zich daartusschen. Door den straal te veel te besnijden, scheuren de steunselhoeken en worden steengallen veroorzaakt.

V. Smeed het ijzer naar maat en vorm van den voet. Het ijzer dient te passen als het op zijn plaats gebracht ligt, d. i. nadat van den toon de ruimte voor de lip is afgesneden. Niet, als het ijzer te nauw blijkt, het toch onderslaan en de overstekende hoorn wegvijlen; daardoor wordt de wand dikwijls tot boven de nieten verdund, de nagels houden moeilijker en de hoef scheurt er licht.

VI. Vijl niet aan kringen op den hoornwand om die laatste een glad aanzien te geven; tracht evenmin dien hoornwand bij te vijlen als hij boven den toon ingeknikt is, daardoor wordt het behoorlijk opnemen van nagels door onvoldoende wanddikte onmogelijk. Wacht het normaal worden van den hoefvorm door afgroeien rustig af.

VII. Nagel het ijzer vast met nagels, waarvan de koppen juist in de daartoe gestampte ruimte passen; indien dit laatste niet het geval is, raakt het ijzer los en rammelt vóór dat het half versleten is. Max.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling P. Munting te Pieterburen, die op 9 September '07 tot den cursus aan voornoemde inrichting is toegelaten, heeft deze op 1 Febr. j.l. met een „goed” getuigschrift verlaten.

Op 3 Febr. j.l. is weder toegelaten de leerling J. Vos te Zuidbroek.

Mede wordt de cursus thans gevolgd door de leerlingen: F. Dijkema te Stitswerd gem. Kantens, A. Wolthuis te Rottum, H. Homan te Bedum en K. Balk te Feerwerd.

— **Cursus in hoefbeslag aan 's Rijksveeartsenijschool.** Den 31sten Januari 1908 hebben de leerlingen: J. Goedemans van Schalkwijk, C. Wanzing van Soest en R. Spek van Loosdrecht, die den wintercursus van 1 September 1907 tot 31 Januari 1908 hebben gevolgd, de school met een getuigschrift verlaten.

Tot den zomercursus van 1 Februari tot 31 Juli 1908 zijn weder toegelaten de leerlingen: D. Bongers van Oud-Alblas, G. J. van Hengstum van Houten en J. Veenendaal van Soest.

— **Hoefsmidschool te Tiel.** Hoewel wij gehoopt hadden in deze aflevering een uitvoerig overzicht te geven van de inrichting en het werkplan der op te richten hoefsmidschool, ontbreken ons daartoe heden nog eenige gegevens. Wel kunnen wij mededeelen dat met den bouw spoedig een begin zal worden gemaakt, naar een der drie ontworpen plannen. Tot directeur is benoemd de heer H. J. C. van Lent, rijks-veearts te Tiel, terwijl op de Hoofdbestuursvergadering der G.-O. Mij. v. Landbouw op 12 Jan. j.l. is besloten *f* 4000 beschikbaar te stellen voor bouw en inrichting, van welk kapitaal de hoefsmidschool jaarlijks rente en aflossing moet betalen. Zooals onze lezers reeds weten heeft de heer Mr. P. H. A. Tydeman van Oudewaard kosteloos bouwterrein verstrekt en heeft de Regeering een jaarlijksche subsidie van *f* 1000 toegezegd. Een onderwijzer in practisch hoefbeslag wordt thans gevraagd, waarvoor wij naar achterstaande annonce verwijzen.

— **Voorjaarsrijkshengstenkeuringen.** Deze zijn deze week aangevangen Maandag en Dinsdag in Zeeland, Woensdag in Zuid-Holland (Rotterdam), Donderdag en Zaterdag in Noord-Brabant en Vrijdag in Limburg. Het hoefbeslag in Zeeland en Zuid-Holland maakte een goeden indruk en het is treffend hoe sterk het gebruik van ijzers met kalkoenen in de laatste paar jaren is afgenomen. — (Op het oogenblik dat wij dit schrijven zijn nog alleen deze twee prov. afgedaan, zoodat omtrent Brabant en Limburg geen oordeel is te geven).

— **Losse stooten** worden in ons land nog niet veel gebezigd. Van uit Venlo bericht men ons van zeer betrouwbare zijde dat de resultaten zeer goed zijn en vooral bij winterdag een groot voordeel opleveren om min of meer zwakke hoeven in behoorlijken staat te kunnen houden. Vooral in Rotterdam, waar zulke enorme breede stooten worden aangewend, zouden ze bij paarden, die veel slijten, werkelijk uit een practisch oogpunt zeer aanbeveling verdienen.

— **Zeeland.** Aan het verslag der najaarsvergadering der Maatschappij tot bevordering van Landbouw en Veeteelt in Zeeland, gehouden 7 Nov. '07, ontleenen wij het volgende met betrekking tot het hoefbeslag.

Cursus hoefbeslag, — eind-examen. Na voorlezing van het verslag, ingezonden door de examen-commissie, die de 75 leerlingen van 24—28 Sept. l.l. aan een examen onderwierpen en uit welk verslag den ongunstigen uitslag *) bleek, werd verder een ontwerp van voornoemde commissie overgelegd voor de inrichting van een nieuwen cursus, waarin o. m. aangedrongen wordt op meer bedrevenheid in het smidsvak en op het houden van een overgangsexamen aan het einde van het eerste jaar.

*) Opgenomen in »De Hoefsmid« afl. 10 1907. Red.)

De afd. Axel verzoekt een eenjarigen cursus voor hoefbeslag in te richten voor hen, die in Sept. l.l. in hun examen niet zijn geslaagd, hetgeen het Dag. Bestuur bedenkelijk voorkomt en achtte het beter die leerlingen later in de gelegenheid te stellen aan een volledigen cursus deel te nemen.

Het voorstel van Axel, toegelicht door den heer v. Dixhoorn, en na eenige besprekeningen over den gehouden cursus, op diens verzoek in stemming gebracht, werd verworpen met 20 tegen 2 stemmen.

Lessen in practisch hoefbeslag te Brussel. De afd. Axel vraagt een tegemoetkoming in de reiskosten van Jac. Brakman, in Sept. l.l. als hoefsmid gediplomeerd, bij het volgen van de lessen in hoefbeslag aan de Staatsschool te Brussel, welke kosten ongeveer f 45 bedragen.

De heer v. Dixhoorn meent dat, waar nu gestuurd wordt in de richting van het Belgische paard, het wenschelijk is, dat met de toestanden in België rekening wordt gehouden. De fokkers van het koudbloedpaard hebben er groot belang bij, dat ook kennis wordt genomen van de wijze van hoefbeslag in België.

De heer v. Weel merkt op dat een Nederlandsch hoefsmid evengoed een zwaar paard kan beslaan dan een Belgische en heeft bezwaar tegen het telkens aankloppen bij de kas der Mij. om subsidie; hij zou het onbillijk vinden indien het verzoek Axel werd ingewilligd.

De heer Kakebeeke voelde wel iets voor het denkbeeld van Axel om zoodoende in de provincie iemand op te kweken, die practisch bekwaam is in het Belgisch hoefbeslag en misschien later als onderwijzer zou kunnen optreden.

Nadat de heer v. Dixhoorn nog in het licht stelde dat niet de gansche f 45 wordt gevraagd, maar een bijdrage daarin, b.v. f 25, werd laatstgenoemd bedrag toegestaan met 13 stemmen voor en 7 tegen.

— **Keuringen in Oldenburg en Oost-Friesland.** Tijdens ons bezoek aan de hengstenkeuringen in beide voornoemde districten viel het ons op dat het beslag nog al eens te wenschen overliet. Over 't geheel was dit bij de hengsten in Oldenburg beter verzorgd dan in Oost-Friesland. IJzers met kalkoenen waren niet veel gebezigd, doch meer slichte ijzers, sommige van los scherp voorzien.

— **Glasgow, 7 Febr. IJzer.** (Bericht van Reichmann & Co.). De markt verkeerde deze week in beslist betere stemming, niet alleen omdat de omzetten in ceelen grooter waren, doch ook doordat het in den reëelen handel levendiger geworden is. No. 3 Middlesbro' ceelen stegen in den loop der week tot op 48/9 per ton contant. („N. R. C.”)

(De ijzerprijzen zijn bij vergelijking der wekelijksche slotnoteeringen sedert de vorige maand iets hooger geworden, doch hebben, na de sterke daling in de laatste week van October '07 nog niet de hoogte verkregen, waarop zij daarna begin Nov. stonden. Red.).

P E R S O V E R Z I C H T .

Nederland.

— *Rijwielen in het leger.* Voor het jaar 1908 is de levering van de voor het leger benoodigde rijwielen (66 stuks) opgedragen aan de fabriek van Fongers. Aan deze fabriek is gedurende 6 weken van elk der 4 divisieën van ons leger één officier gedetacheerd, ten einde zich met de fabricage van dit rijwiel op de hoogte te stellen. („IJzer- en Staalkroniek”).

België.

— *Het hoefbeslag-onderwijs in België.* — Hieromtrent leest men in „La Semaine vétérinaire” van 6 October 1907 het volgende: „Sedert vele jaren zijn in de onderscheidene provinciën van België voordrachten gehouden over hoefbeslag. Het onderwijs is opgedragen aan veeartsen, waaraan hoefsmeden zijn toegevoegd. Na een aantal lessen, gemiddeld twaalf per jaar, leggen de leerlingen een examen af voor een commissie, welke bestaat uit den veearts-inspecteur, den veearts-onderwijzer, en een landbouwkundige van den Staat, bijgestaan door een hoefsmid; in geval van slagen wordt een diploma van „hoefsmid”¹⁾ uitgereikt.

„Dit onvoldoend onderwijs (zooals de onbekwaamheid van de meeste smeden bewijst) is gelukkig verbeterd door de oprichting in 1904 te Brussel van een rijks centrale hoefsmidschool. Hiertoe worden slechts die smeden toegelaten, welke van het bedoelde certificaat zijn voorzien. De wekelijksche praktische en theoretische lessen worden van October tot Juli gegeven door een directeur-hoefsmid, bijgestaan door twee andere hoefsmeden, en door twee veeartsen. Drie maanden worden besteed voor het maken van ijzers, drie maanden voor het beslaan van doode hoeven en de laatste drie maanden voor oefeningen op levende hoeven. Op het einde van het jaar leggen de leerlingen een streng examen af tegenover een commissie, bestaande uit een veearts-inspecteur, een professor van de rijksveeartsenijschool, een hoefsmid en het onderwijzend personeel. Bij slagen wordt het diploma van „meester-hoefsmid” uitgereikt.

„De resultaten van deze school zijn verrassend, eene vergelijking van de eerst gemaakte ijzers met die welke het laatst zijn vervaardigd, toont het nut van deze school aan en tevens het onvoldoende der provinciale leer- gangen. Het is wenschelijk dat de geheele opleiding der hoefsmeden in deze school tot stand komt, dat er twee studie-jaren worden gevormd: het eerste, waarin het diploma van hoefsmid (marechal ferrant) kan worden verkregen en een tweede studiejaar, waarin men meester-hoefsmid (maître maréchal), kan worden. Op die wijze zal men bekwame hoefsmeden kunnen vormen, die thans helaas niet genoegzaam aanwezig zijn. „Geen hoef, geen paard; geen smid, geen hoef”.

„Wij zijn overtuigd dat veel slechte hoeven zouden verdwijnen, indien de belanghebbenden over goede hoefsmeden konden beschikken. Daar de ver-

¹⁾ Niet een diploma van hoefsmid, maar enkel en alleen een bewijs de lessen te hebben gevolgd.

koop van paarden voor den Belgischen fokker eene belangrijke bron van inkomsten vormt, zou de regeering met de verwezenlijking van dit denkbeeld een nuttig werk doen. De laatste wedstrijden in het hoefsmeden te Leuven en St.-Truiden hebben de onbekwaamheid van de meeste hoefsmeden aangetoond.”

(„De Landbode”).

Amerika.

— *Een nieuw staalproces.* De Amerikaan Davis moet een nieuw proces hebben gevonden om staal te harden, welke nieuwe bewerkingswijze veel goedkoper zou zijn dan de tot dusver gevolgde methoden.

De staalrust heeft zooveel vertrouwen in de methode Davis, dat zij reeds voor grof geld het geheim van den uitvinder zou hebben gekocht.

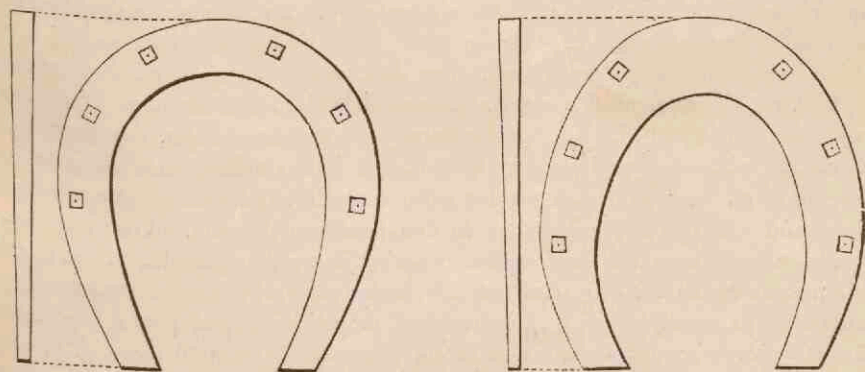
Proefnemingen zouden schitterende resultaten hebben opgeleverd en de beroemde pantserplaten van Krupp zouden in de toekomst hebben afgedaan. Zooals van Amerikaansche zijde wordt gezegd: Voortaan zullen de Europeesche regeeringen haar pantserplaten voor de oorlogsschepen in de Verenigde Staten moeten koopen.

(„IJzer- en Staalkroniek”).

Duitschland.

— *Hoefsmidschool te Dresden.* Het jaarverslag over 1906 vermeldt dat behalve het onderwijs in hoefbeslag aan de studeerende jongelingschap der veeartsenijschool te Dresden onderricht is gegeven aan 164 leerling-hoefsmeden, waarvan 58 burgers en 106 militairen. Van die 164 hebben 46 burgers en 84 militairen het onderricht volledig ontvangen.

Ter beschikking van het onderwijs waren in 1906 beschikbaar 7364 paarden, 65 ezels, 13 runderen en 19 geiten. Behalve touwzijers, die het $\frac{1}{9}$ deel van alle nieuwe ijzers uitmaakten, werden slechts hoefijzers gebezigd, die door de leerlingen zelf waren vervaardigd. Ten opzichte van de gebezigde beschuttende middelen verdienen vermelding: leeren zolen, met

of zonder gummi, luchtzolen, kurk- en viltbuffers en hoeffederkitt. Onder de bijzondere beslagvormen verdienen te worden genoemd: 15 plaatijzers, 8 ijzers met een spalkverband, 6 ijzers met zij-gewicht, 10 verwijdingsijzers (Defays), 12 ketelijzers, 13 driekwart-balkijzers, 2 driekwart gewone ijzers, enz.

Ijzers met dun uitlopende takken, indertijd aangegeven door Lavalard-Poret, besproken in den jaargang 1898 blz. 163, en hierboven opnieuw

afgebeeld, werden in toenemende mate gebezigd en oefenden een nuttigen invloed uit op de ontwikkeling van den hoornstraal en tevens van den hoornwand. Deze nuttige uitwerking bleef ook niet voor de eigenaars der paarden verborgen en menigeen, die tot nu toe moeilijk van stoot- of kalkoenijzer wilde scheiden, kwam er langs dien weg toe om in het vervolg slicht beslag te doen onderleggen.

Ten opzichte van de insteekstooten, die gebezigd worden met één en ook wel met 2 uitstekende gedeelten, viel op te merken dat het publiek meer en meer de voorkeur schenkt aan de dubbelpuntige.

— *Hoefverpleging bij jonge paarden.* Onbeslagen paarden, langen tijd op stal staande, moeten de hoeven dikwijls worden nagezien en wel door een zeer zaakkundig hoefsmid. De hoef is bij deze paarden niet aan natuurlijke slijting onderhevig, zoodat de vorm en grootte van den hoef in verband met stand en bouw van het dier gemakkelijk kan afwijken. Meestal zal de wand ingekort moeten worden, doch ook op den straal moet dan nauwkeurig worden gelet dat deze goed den bodem raakt, daar anders de hoef aan een of beide zijden nauw kan worden en klemhoef kan veroorzaken. Het inkorten en besnijden moet in overeenstemming met de as van den ondervoet uit de hand geschieden door hoefsmiden die veel beslaan en een goeden kijk op gang en stand hebben.

Behoeft er maar weinig hoorn te worden verwijderd dan kan dit met de rasp geschieden. Losse hoornstukken moeten weggenomen worden, het vuil goed uitkrabben met een stukje hout en de zool zoo noodig met houtteer insmeren. Buigt de wand bij onbeslagen gaauwe paarden naar buiten dan wordt de rand er afgenomen tot bijna aan de witte lijn.

— *Verwonding van een paard in de smederij.* Een 4-j. paard van een handelaar trapte met een voorhoef tijdens het beslaan in een oude nagel en werd kreupel. De nagel werd direct verwijderd doch er ontstond ettering en veartsenijkundige hulp werd noodzakelijk. De handelaar eischte van den smid de kosten hiervoor terug.

Het kantongerecht veroordeelde den smid tot betaling dier kosten, daar het laten liggen der oude nagels als nalatigheid in den zin der (Duitsche) wet werd beschouwd. In hooger beroep werd aangenomen, dat voor den hoefsmid niet de verplichting bestaat, bij het afnemen van het ijzer de nagels *direct* weg te nemen en dat het een noodlottig toeval is dat een nagel juist zóó valt dat het paard deze in den hoef kan dringen. Voor een dergelijk toeval mag de smid niet aansprakelijk worden gesteld. Doch ook, als men aanneemt, dat de smid verplicht is de losgetrokken nagels zoo spoedig mogelijk te verwijderen, dan is het toch mogelijk dat het paard nageltred krijgt vóór die nagels van den grond genomen kunnen worden, b. v. als het paard onrustig is. De schuld van den meester of zijn knechts is niet bewezen en de beklagde vrijgesproken.

— In Württemberg heeft zich een vereeniging van Zuid-Duitsche smeden gevormd voor den coöp. aankoop van steenkolen.

— *Herhalingscursussen* voor hoefsmiden zijn gehouden, in München van 3—8 Februari, in Würzburg van 10—15 Febr. en zal worden gehouden in Halle van 3—8 Maart.

(„Der Hufschmied“.)

— *Steenkolen.* In 1907 heeft de steenkolenproductie van Duitschland 143,222,886 ton bedragen, tegen 136,479,885 ton in 1906. Aan bruinkolen werden geproduceerd 21,938,038 ton, tegen 20,265,572 ton. Ingevoerd werd 13,729,296 ton steenkolen (v. j. 9,253,711), waaronder 11,962,574 ton uit Engeland (v. j. 7,601,363). Uitgevoerd werd 20,017,688 ton steenkolen (v. j. 19,550,964), waarvan o.a. 4,303,490 ton naar Nederland (v. j. 4,544,093).
(„IJzer- en Staalkroniek.”)

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

HET HARD- EN WEEKSOLDEEREN.

Dikwijls wordt de werkman, hetgeen niet altijd een loodgieter behoeft te zijn, voor het feit gesteld, metalen te verbinden, hetgeen niet anders dan door soldeeren kan geschieden; het ligt daarom in onze bedoeling hierover het een en ander mede te deelen, hetgeen onze lezers tot nut kan strekken.

Het soldeeren van stalen of ijzeren voorwerpen geschiedt meestal door koper, messing of slagsoldeer. Men verbindt van te voren de stukken door ze aaneen te klinken, of door ze te omwikkelen met ijzerdraad; in ieder geval moeten de te soldeeren stukken zóó aan elkander verbonden zijn, dat ze gedurende het warm maken niet verschuiven.

Dikwijls gebruikt men dunne vloeibare leem, om te verhoeden dat het soldeer op eene niet gewenschte plaats vloeit, en het metaal voor oxydatie te beschutten. Voor het laatste doel is echter beter borax, welke vooraf gesmolten en dan fijn gestampt wordt. Het is niet noodig dat het soldeer vooraf tusschen de te verbinden vlakken wordt gebracht. Hoofdzaak is echter dat die vlakken metalisch zuiver zijn, en elkander in alle opzichten raken. Het vloeibare soldeer zal in de fijnste poriën indringen. Men maakt de te soldeeren voorwerpen eerst nat, opdat de borax goed vasthecht, en dus bij het verwarmen niet afvalt. De borax vloeit zeer spoedig en overdekt het metaal met een dunne glasachtige massa, waardoor de oxydatie wordt verhinderd, en ook het soldeermetaal niet af kan vallen wanneer het in den vloeibaren toestand overgaat.

Het soldeeren van koperen buizen kan slechts in houtskolen of cokes geschieden, daar in pakkende steenkolen direct gaten zullen inbranden; ook kan dat soldeer slechts lichvloeibare messing of slagsoldeer zijn.

Wil men ijzeren voorwerpen zoo soldeeren, dat de soldeernaad goed hamerbaar en ook onzichtbaar is, dan bedient men zich hiertoe van oude zilveren munten, of zilverafval, welke men zoo dun mogelijk uithamert of rolt, eer men het ter plaatse legt. Daar het zilver zeer ver vloeit, kan men met een klein stukje veel soldeeren, en is het hierdoor niet kostbaar.

Een groot voordeel is hierbij nog, de taatheid der verbinding.

Het beste soldeer voor platina is fijn goud.

Veel meer dan hard- wordt week gesoldeerd. Onder week soldeer verstaat men dat soldeer hetwelk met de soldeervlam of hout vloeibaar gemaakt kan worden, alzoo niet direct in het vuur behoeft gesmolten te worden. De loodgieter en dergelijke vaklieden zijn b.v. gedwongen voortdurend een

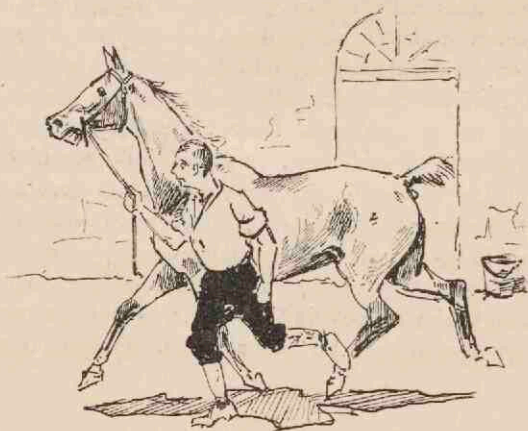
soldeervlam of heete bouten te hebben, daar hun hoofdwerkzaamheden uit weksoldeeren bestaan. Bij den metaaldraaijer en mechaniker komt het ook voor dat een stuk op twee plaatsen gesoldeerd moet worden. In dit geval is het noodzakelijk eerst een zwaar vloeiende soldeer aan te wenden, om bij het soldeeren der tweede plaats met een gemakkelijk vloeibare soldeer de temperatuur lager te houden, zoodat de eerst opgebrachte niet weer kan smelten.

Bij het toebereiden van soldeer moet men zeer voorzichtig te werk gaan en de goede verhouding der te smelten metalen nauwkeurig afwegen; buiten-dien zorg dragen dat deze verhouding door het smelten niet wordt beïnvloed door verdamping of verbranding der metalen.

Om hardsoldeer van gelijke korrel te verkrijgen giet men het door een natten bezem in water, waardoor men het zogenaamde slagsoldeer in korrels verkrijgt. Men giet het somwijlen ook in vaste stukken en bewerkt het door vijlen tot fijne spaanders. Het soldeer voor den goudbewerker wordt gewoonlijk in dunne schijven gerold. Bij alle melanges is het noodzakelijk dat men het zwaarst smeltende metaal het eerst vloeibaar maakt. Zou men b.v. koper en zink gelijktijdig vloeibaar maken, dan zal de grootste helft van het zink in damp zijn opgegaan, eer het koper gesmolten is.

Om week soldeer te maken, zonder dat een bestanddeel daarbij kan ver-vliegen, moet het smelten onder een laag talk geschieden, welke dit totaal verhindert. Bij hardsoldeer bereikt men hetzelfde, wanneer men de ver-schillende metalen onder een bedekking van houtskool smelt. Als soldeer-middel voor hardsoldeer is borax het beste aan te bevelen, het lost de oxydatie, welke aan de oppervlakte plaats vindt op, verhindert de toetreding der lucht, zoodat het soldeer zich innig met het metaal vereenigen kan. Voor weksoldeer is soldeerwater het beste, hetwelk men bereid door in zoutzuur zink op te lossen, zoolang, tot het zuur hiervan verzadigd is. Men kan hierbij een weinig water toevoegen, opdat het zuur niet te scherp is. Eenige toevoeging van salmiak, zal de werking van het zuur nog verbeteren. Bij gewone tinsoldeer is kolophonium beter te gebruiken dan soldeerzuur, bijzonder bij voorwerpen welke niet mogen roesten, daar die zuurdampen direct roest te voorschijn roepen. Heeft men een voorwerp dat spoedig roest met zuur gesoldeerd, dan moet men dit zorgvuldig afspoelen en drogen.

M.

CORRESPONDENTIE.

— Ter completeering van den vorigen jaargang van „De Hoefsmid” kunnen gedurende deze maand nog verloren of zoek geraakte exemplaren worden aangevraagd, die gratis worden toegezonden.

Boekwerken.

Verkrijgbaar bij de Administratie van „De Hoefsmid”:

Verzamelde Opstellen uit Het Paard, in boekvorm, 254 blz., ruim 100 fig.

Prijs *f* 1.75, fr. p. p. *f* 1.95.

Heidema Paardenfokkerij I, Beoordeelingsleer en Raskennis, 84 fig., in linn. band. Pr. *f* 0.90, fr. p. p. *f* 1.—.

Eerelman, Paardenrassen, 41 kaarten (briefk.-form.) in kleuren, naar de oorspronk. uitgave. Pr. fr. p. p. *f* 1.50.

Het Toilet van een Paard (overdruk uit Verzamelde Opstellen „Het Paard”). Prijs fr. p. p. *f* 0.40.

Het onderzoek van het paard vóór het beslag, door F. Laméris, Kap.-Paardenarts. Pr. fr. p. p. *f* 0.35.

De bouw van den hoef (*uitslaande platen*) met verklarende beschrijving, voor cursussen in hoefbeslag en voor zelfonderricht. Prijs fr. p. p. *f* 0.50.

Advertentiën.

SOLLICITANTEN

worden opgeroepen voor **Onderwijzer in praktisch Hoefbeslag** aan de op te richten hoefsmidschool te **Tiel**, op een salaris van **f 900.**— met vooruitzicht op percentage van de beslaggelden.

Aangifte met overlegging van getuigschriften franco aan **H. J. C. VAN LENT** te Tiel voor 15 Maart a.s.

RIJWIELEN
en **RIJWIEL-ONDERDEELEN.**

BEST ADRES,

uitsluitend v. d. wederverkoop,

is **E. A. KESTEIN,**

ROTTERDAM, Hoogstraat 216.

Vraagt Proefnummer

(dat kosteloos wordt toegezonden)

VAN

„HET PAARD”,

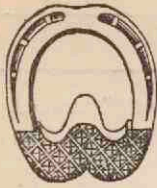
Geïllustreerd weekblad voor fokkers, honders en liefhebbers van paarden.

Prijs v. Nederland p. jaar fr. p. p. *f* 4.—.

Hoofdredacteur-Uitgever:

A. W. HEIDEMA te Groningen.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op franco aanvage bij:
W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthoorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker, te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvage gratis.

Beste en meest beproefde beslag.

Hoogste onderscheiding.

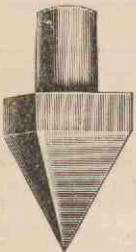
Groote gouden Medaille.

Gediplom. Smidsvaktentoonstelling Nürnberg, Meissen, Leipzig, Trier.

Branscheid & Philippi - Remscheid, Rijnland.

Philippi's veerende

Eenvoudig. — Practisch.

Alle soorten
Insteekkalkoenen.

Prima kwaliteit!

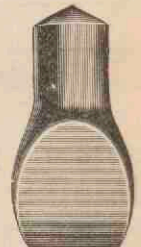

Steek-Kalkoenen.

Vele voordeelen!

van Schroef- en
Losse Stooten.

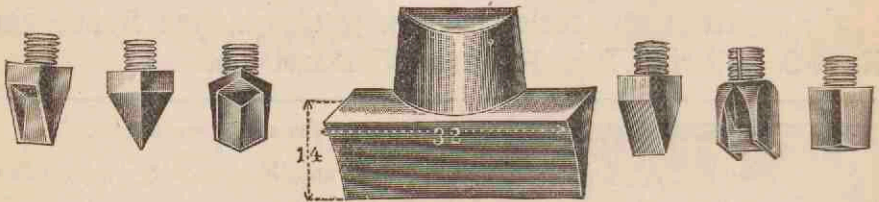
Geen handelswaar!

Origineel Döring-Steekgrepen

(losse Stooten). Uitwisselbaar (gaan niet verloren).

Uitstekend in 't gebruik!

Sweetgrepen (Stooten), Sweetplaten, Hoefzolen, Gereedschappen.

Gelieve een proef te nemen, het zal U klandisie bezorgen.

Catalogus franco op aanvage.

Vertegenwoordigers voor Nederland:

B. HARTELUST, Leeuwarden.

J. VAN IJZEREN, Rotterdam, Maaskade 6.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve
vooral op het merk:
te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

Specialiteit in

Smeedbaar gietijzer. — Gietstaal. — Gietijzer voor hoge temperaturen, naar model en teekeningen.

Vraag prijsopgave.

Technisch Bureau „VULCAN,” Haarlemmerweg 81, Amsterdam.

Enorme prijsverlaging

VAN DE

Moeller & Schreiber HOEFNAGELS.

Vraagt prijzen aan bij

WERLE & ZOON, Deventer.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

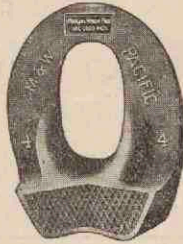
Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

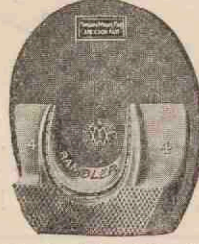
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

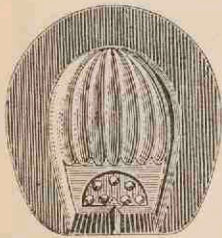

Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorradij van 4½
tot 6½ Eng. dm.
Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

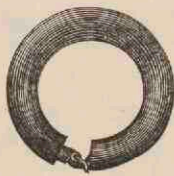

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paar-
den, voorradij van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen dus onmogelijk loslaten, bijzonder aanbevelenswaardig, prijzen zeer billijk, voorradij in 11 maten van 4½ tot 6½ Eng. dm., uiterste breedte buitenkant ijzers gemeten.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradij.

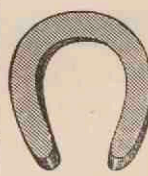

Strijkringen
met riempje.

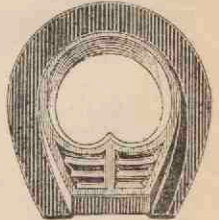
Gewone
Engelsche Hoefzolen

op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradij.

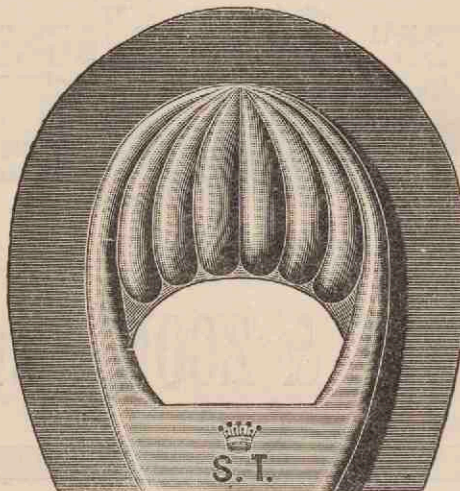
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradij.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradij.

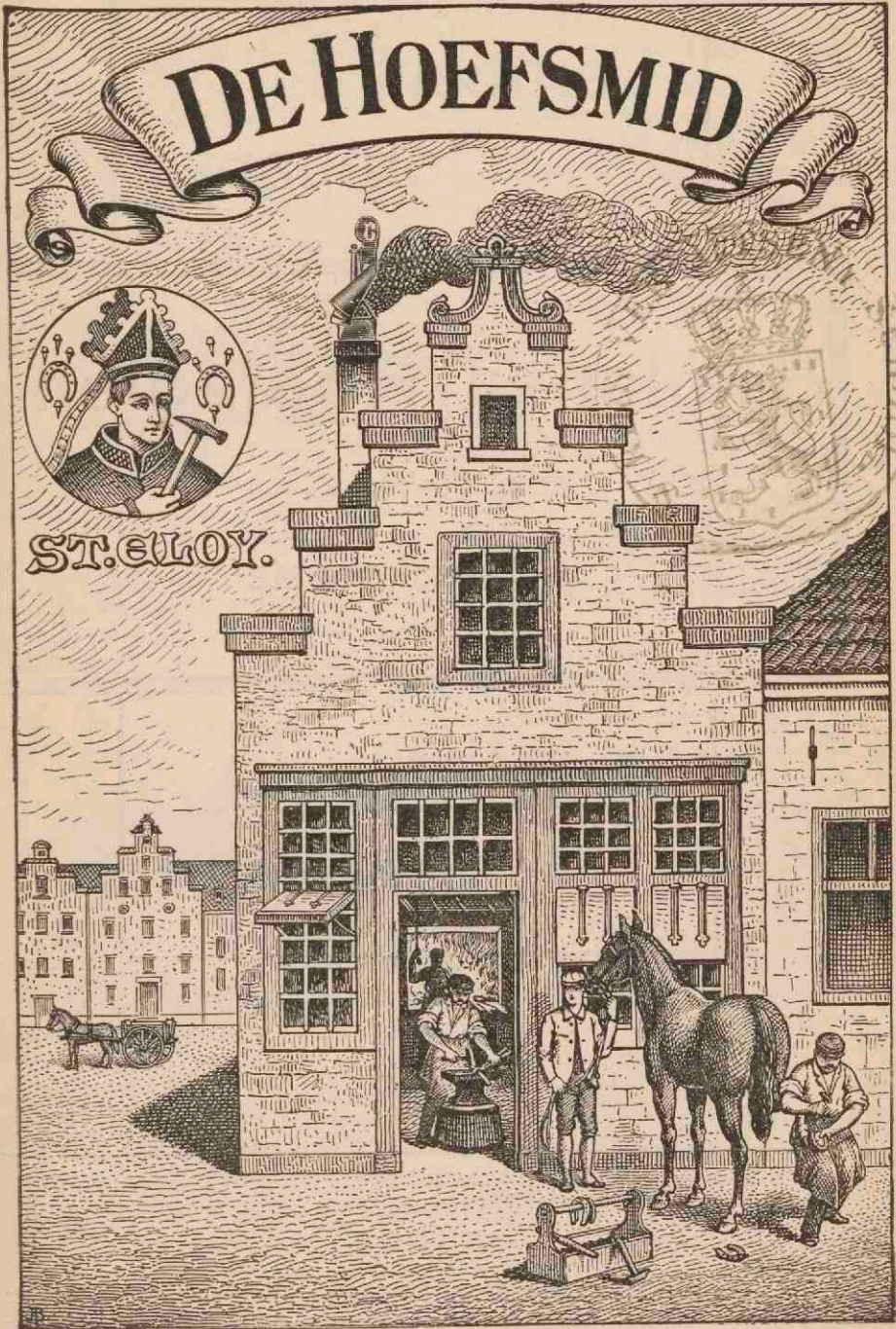
Caoutchouc
Hielstukken.

Kunsthorn.

Hoeftangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,

Wijnhaven 127.

INHOUD.

Over veulenhoeven en de verpleging daarvan. — Hoefsmidschool te Tiel. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

OVER VEULENHOEVEN EN DE VERPLEGING DAARVAN.

No feet — no horse! — Wie onzer is niet in de gelegenheid geweest dit Engelsch gezegde als machtige waarheid te moeten erkennen? Wijlen Berend Bosman, die U met 'n breed handgebaar en lachend, als ge een beetje wantrouwend naar een „rare” hoof keek van 't paard dat hij U monsterde, kon zeggen „och man die hoeven zijn maar lappen die er bij hangen” . . . had voor zich *zelf* nooit een paard met ondeugdelijke „lappen”. Van Horatius wordt gezegd, dat hij nimmer een paard beoordeelde vóórdat het hem vertoond was onder een groote deken; hij wilde zelfs geen enkele lijn van 't dier zien uit vrees er van onder de bekoring te geraken, vóór hij wist of de voeten goed waren.

Nieuw is 't dus niet en de groote ontwikkeling der hoofbeslagkunde is een sprekend bewijs welke waarde de voet voor 't practisch gebruik van een paard bezit! En toch als ge in de stallen van vele fokkers kijkt en de hoefsmid in een vertrouwelijke bui U zijn ervaring mededeelt, komt ge tot de overtuiging er nog lang niet steeds en overal bedacht wordt dat „voorkomen beter is dan genezen.”

Laat ons nagaan waarmede „voorkomen” kan worden en hoe een aanhoudende vakkundige verpleging noodzakelijk is voor den hoof, als zijnde dat lichaamsdeel een der meest belangrijke voor 't dier, dat dienst te verrichten heeft.

Op zeer jeugdigen leeftijd trachte men niet aan de hoeven te peuteren onder voorwendsel den wijden stand of gang van het veulen te willen corrigeeren; men onthoude zich van te vroege poging om het meer of minder steil gekoote te willen verbeteren, door in prille jeugd dikwijls schijnbaar te hooge verzenen in te korten.

Bij de geboorte heeft het veulen onder zijn smalle, spitsronde hoeven hoornachtige aanwassen, die in de moeder de beleediging van den inwendigen baarmoederwand voorkwamen en die na 't ter wereld komen na eenige dagen vanzelf afvallen; eveneens wordt de over de zoolvlakte uitstekende hoornwand langzamerhand afgesleten. De van uit den

kroonrand naar beneden groeiende hoornwand vormt in den beginne een ring en de hoof krijgt hierdoor den vorm van een kegel, die naar onder spits toeloopt; de zool en de straal beginnen zich gedurende de eerste weken te ontwikkelen en door hun sterk aangroeien (vooral in de weide) verbreedt zich de ondervlakte van den hoof. Later worden de voorhoeven aan de teenen rond, de achterhoeven blijven daar spits.

Gedurende het loopen in de weide wordt gewoonlijk evenveel en gelijkmatig van de onderste hoofvlakte afgesleten als van uit den kroonrand aangroeit, zoodat een ingrijpen in dat afslijten door verkorten zeer zelden noodig is. — Toch blijft 't wenschelijk elke 6 tot 8 weken de dieren te be-

kijken, om te „voorkomen” en . . . te zien of een eigenaardig afslijten van den hoof een eigenaardige beenstelling aankondigt, en te onderzoeken of, en zoo ja, hoe daaraan tegemoet gekomen kan worden.

In de wei zorgt dus moeder natuur gewoonlijk voor de goede verhouding tusschen afslijten en aangroeien, maar komt de winter-staltijd, — neemt de fokker de verantwoording op zich, dan is zulks niet altijd het geval en dient eene geregelde behandeling van den hoof te beginnen, vooral als de jeugdige dieren niet te hunner beschikking hebben een loopplaats waarvan de bodem het afslijten door eigen beweging mogelijk maakt.

Verblijven de dieren doorlopend 's winters op stal, dan zij de paljas geen mestpoel en doorlopend vuilnat; men overtuige zich alle 14 dagen door 't opnemen der hoeven of de stralen zich in krachtigen, gezonden toestand bevinden en of er zich geen scheidingen van hoofwand en zool vormen.

Bij stalverblijf is 't besnijden van de veulenhoeven *noodzakelijk!* Het verkorten van den hoornwand hebbe plaats met de vijl; houwkring en renet snijden zoo vinnig in den draagrand! Men hoede er zich echter voor den draagrand *te veel* in te korten, zulks maakt de hoeven zeer gevoelig en de gang van het dier wordt „klam”; de hoeven dienen dezelfde onderlinge gelijke hoogte en aan de rondingen der voor- en achterhoeven in de toongedeelten den natuurlijken vorm te behouden. In 't algemeen kan de draagrand van nauwe met steilen hoornwand meer verkort worden dan die van wijde hoeven. Wijde, lage hoeven moeten met groote voorzichtigheid worden behandeld en is het afronden van den buitenkant van den draagrand meer aan te bevelen dan het verkorten er van. Zijn tengevolge van bodemwiden of bodemnauwen stand de ondervlakten der hoeven half nauw, half wijd, dan moet iedere hoofhelft de voor zijn vorm aangewezen behandeling ondergaan. Bij spitse hoeven wordt in den stal de toon, bij stompe hoeven worden de verzenen te lang. Van den draagrand dient dan steeds zooveel te worden afgenomen dat de hoof overeenkomt met den stand der beenen, zoodat die hoof weer vlak neergezet kan worden.

Scherpe kanten aan de buitenzijden van den draagrand worden weggenomen om het inscheuren naar boven te voorkomen. Is dit reeds geschied, dan is het sterk inkorten van dat gedeelte van den draagrand aan te bevelen, en door een dwarsvijlstreep aan den top van de scheur het hooger inscheuren te beletten.

De zool besnijden is onnoodig — de doode hoorn daarvan stoot zich vanzelf af en het besnijden van den *straal*, het „fatsoeneeren” er van, moedwillige misdaad. De besneden straal krimpt, groeit niet, verarmt, de geheele achterste hoofhelft wordt nauwer en de grondslag tot klemhoeven is gelegd. Eerst de volgende weide wil dan dikwijls het euvel weder verhelpen, maar wordt den 2en en 3en winter op stal weer aan den straal gesneden, dan herstelt de hoof zich ook in de weide niet meer en begint de reeks van kunstmiddelen ter remedie van nauwe voeten, rotstralen, bersten van den straal, ja verdwijnen er van.

Evenmin als aan de zool en den straal mag aan de *steunselhoeken* gesneden worden, zolang die vlak afgeloopen worden; in geen geval mag ooit de steunselhoek worden *doorgesneden*.

Wat de verpleging der hoeven tijdens winterstalling betreft, liefst dagelijks de hoeven met een borstel reinigen, voornamelijk de ondervlakten; alle mest-vuiligheid, die tot rotting aanleiding kan geven, wegnemen, en het eens per week met een kwastje inwrijven van teer in de gereinigde hoefzool is aan te bevelen. Is men wat coquet op z'n paljas, dan kunnen die beteerde ondervlakten met wat zaagsel of haksel worden bedekt, om het stroo van box of stand niet te verontreinigen.

Worden tijdens het wintertijdperk de draagranden niet ingekort, dan ontstaat verwijding in de witte lijn en er vormt zich losse wand, d. i. de mooiste plaats voor 't rustig voortwerken van rottingsprocessen.

Door dit dikwerf omhaspelen aan de veulenhoeven, worden de dieren vroeg gewend en mak voor latere behandeling in de smidse; bedenk dat de smid er is om in de behoefte van nieuwe schoenen te voorzien en *niet* om paarden te temmen of proeven van dressuur-bekwaamheid af te leggen.

Bij behoorlijke verpleging, samengaan met behoorlijke beweging, groeien zelden verkeerde voeten aan een goed veulen. Bij voldoende verpleging en onvoldoende beweging ontwikkelt de hoof niet, verhardt zich en de gang van het dier lijdt er onder. Week maken met koemest of lijnzaadpap, in 't kort tobberij, is dan noodig om te verkrijgen, wat door nonchalance van den veulenhouders verdween.

Hoe staat het met dit alles in Nederland, — te veel moeite en tijd niet waar? Och ja: we zijn nu eenmaal, ook al vanwege die moeite en tijd, gewend onzen eigen schoenmaker te tolereeren, dat hij ons lakschoenen verkoopt met 't briefje „voor 't lak wordt niet ingestaan” en geven aldus ook *hem* uit lakschheid de eerste aanleiding tot zelf „verlakt” te worden, om hem daarna die kunstbewerking op *ons* toe te zien passen. — Waarom zouden we dan meer-eischend zijn voor de *veulenschoenmakers*? T. T.

HOEFSMIDSCHOOL TE TIEL.

Bestek en voorwaarden der op te richten hoefsmidschool aan den Achterweg te Tiel voor rekening der Geld.-Overijsselsche Mij. v. Landbouw zijn ons in dank geworden. Indien „De Hoefsmid” voldoende plaatsruimte beschikbaar kon stellen voor de opname van dat bestek en voorwaarden, zoo zou daaraan gaarne zijn voldaan; echter moeten wij ons bepalen tot het noemen van de voornaamste bepalingen en eenige hoofdafmetingen.

Het werk zal worden uitbesteed met riolering en bestrating onder bijlevering van alle materialen, arbeidsloon, gereedschappen enz.

De lengte van den voorgevel wordt 7.80 M, die van den zijgevel (zonder uitbouw) 14.20 M en die van den achtergevel 6.95 M; vloerverdieping en onderkant muurplaat smederij 3.50 M, onderkant kapbalk voorbouw 6.90, bovenkant nok voorbouw 8.50 M.

Er zullen 2 vuren worden aangebracht. De smederij en de beslagplaats worden bevloerd met 1e soort vlakke straatklinkers op hun kant in zand¹⁾.

¹⁾ Hoewel wij ons niet bevoegd achten daaromtrent een beslist oordeel uit te spreken, lijkt ons, afgezien van de meerdere kosten, vastmetselen in cement doelmatiger.

Voor de verlichting der beslagplaats worden 2 lichtkozijnen geplaatst groot 1.20×1.75 M, nevens het bovenlicht van de deur; voor de smederij één lichtkozijn groot 3×2 M, terwijl het leerlokaal het licht ontvangt door één raam groot 3×2 à 2.35 M.

Na goedkeuring der besteding kan de aannemer aanvangen; op den 15 Juni 1908 moeten alle werken gereed zijn.

INGEZONDEN STUKKEN.

WAARAAN HEBBEN WIJ IN FRIESLAND BEHOEFTE?

Sedert 1893 is in Friesland aan ruim 100 smeden onderwijs gegeven in het hoefbeslag; het resultaat is geweest, dat menig baas nog een geheel ander inzicht gekregen heeft in die aangelegenheid. Maar wat is het geval? De bazen zijn vooruitgegaan, de eene meer de andere minder. Van die 100 zijn er echter misschien een 10-tal, welke niet meer worden aanbevolen, de eene om deze, de andere om die redenen.

Vooruitgang is er te constateeren maar voldoende is het onderwijs niet. Enkele hoefsmeden met diploma zullen hun weg verder vinden, maar velen blijven bij de a. Zij hebben zich op den cursus zoo goed mogelijk ingespannen, het is hun gelukt een diploma te verwerven, maar nu blijven ze staan, of gaan weder terug naar het oude. Wat is hiervan de oorzaak? Diezelfde smeden waren wel goede werkers, maar veelal is de theorie er in dien korten tijd niet vast genoeg ingekomen. Het ging veelal als met jongens op de catechisatie; dan wordt uitgerekend: wat zal Dominee mij vragen? Ik zal daar gaan staan, dan vraagt hij mij dat. En tot schade van het jonge geslacht, want dit is juist het punt, waarop ik het oog heb; de baas neemt den tijd er af, de knecht kan later van den baas wel wat overnemen. Maar daar kan hij ook dit van overnemen: „Je moet het zoo nauw niet nemen!” „Als ik maar eerst mijn eigen baas ben,” gaat de jongeling denken, „zal ik zelf wel weten, hoe ik het doen zal.”

Ons ontbreekt in Friesland een hoefsmidschool, een school waar jonge mannen een cursus kunnen doorloopen van 5 of 6 maanden, gelijk in Groningen, Utrecht of Amersfoort. Woont nu zoo'n leerling dicht genoeg bij zulk een school om die spoedig met spoor of tram te kunnen bereiken, dan kan het nog. Leergeld wordt niet geheven, dat klinkt mooi; maar vele jonge mannen van 20 tot 24 jaar moeten daar een kosthuis hebben. Als men nu rekent, dat zij in dezen tijd tot f 150 kunnen verdienen, dan moeten zij in den besten tijd van hun leven aan loon $\pm f$ 150 derven en dan nog aan kostgeld betalen $\pm f$ 160, dat is een gemis van $\pm f$ 300. Dit kan voor onze jonge mannen niet! Naar mijn bescheiden meening moet er naar gestreefd worden om een hoefsmidschool op te richten, waar jonge mannen van 20 tot 24 jaar den kost kunnen verdienen. En als dit goed wordt aangepakt, dan behoeft het naar mijn meening niet te spannen, mits alleen personen worden aangenomen van 20 tot 24 jaar, die de bekwaamheid bezitten een hoefjzer te kunnen maken.

Zulke flinke personen kunnen m. i. hun kost verdienen en wel op deze

wijze. Laat hen in den tijd, dat er geen paarden aan de smederij zijn, hoefijzers maken en breng die in den handel. Dit kan, omdat er tegenwoordig behoefte is aan werkkraft bij de smeden. Want hoeveel smeden betrekken thans fabrieksijzers, welke niet zoo goed zijn als hoefijzers, die gemaakt worden onder leiding van een bekwaam hoefsmid. Dus voor aftrek der hoefijzers is geen zorg. Daarbij komt, dat de wetenschap niet stil staat, maar steeds voortschrijdt. Door mij zelf is thans een stuk gereedschap uitgevonden, waardoor het mogelijk is jonge mannen, die wel een ijzer kunnen maken, maar nog niet genoeg bedreven zijn, om die ijzers zoo te maken, dat ze dadelijk in den handel kunnen worden gebracht, tegemoet te komen met het nieuwe gereedschap. Daardoor zijn ze dadelijk zoo ver om een goed ijzer voor den handel te maken; want te vet, te mager, of te diep ritsen is dan uitgesloten.

De kans op welslagen van een hoefsmidschool wordt hierdoor grooter en veel zou er gewonnen zijn met de oprichting van zoo'n school. Iedere flinke jonge man kan nog missen een halfjaar loon, mits hij daarenboven geen kostgeld behoeft te betalen. Maar flinke jonge mannen moeten en kunnen als de zaak goed wordt aangepakt, hun kost wel verdienen, terwijl ze profiteren van het onderwijs.

In de hoop Mijnheer de Redacteur, dat iemand zich door mijn schrijven opgewekt moge gevoelen, om het zijne van deze zaak te zeggen, opdat ze van verschillende kanten worde bezien, en mocht het zijn, binnen niet al te langen tijd tot stand mocht komen, dank ik u beleefd voor de plaatsing van dit artikel.

Akkerwoude, 3 Maart 1908.

S. van Dijk.

Wij voor ons gevoelen wel voor het denkbeeld van den heer S. v. Dijk, doch opperen de vrees, dat alles niet zoo eenvoudig is te regelen als de Schr. zich voorstelt. In de eerste plaats toch heeft de oprichting van een goed georganiseerde inrichting heel wat voeten in de aarde ter verkrijging van eigendommen, terwijl zij dient te worden geplaatst in eene streek, waar men is verzekerd, dat er voor het beslaan een voldoende aantal paarden worden aangeboden om als leerschool nuttig te kunnen werken.

Wat het opgegeven bedrag als gemis aan loon betreft voor de leerlingen, die een 5 à 6 maandelijkschen cursus volgen, meenen wij dat bedrag, voor verlies van loon en voor kostgeld, niet te laag wordt voorgesteld, althans de leerlingen aan den 5 maandelijkschen cursus te Groningen schatten dit gezamenlijk verlies op ruim f 200, terwijl o.i. aangenomen kan worden dat de loonstandaard in Groningen niet lager is dan in Friesland.

Zonder ons te verdiepen in de vraag af het vervaardigen van ijzers voor den verkoop gunstig of ongunstig zal kunnen werken op het stelsel „leerlingwezen”, gelooven we met den Schr. dat de vervaardigde ijzers gereeden aftrek zullen vinden; echter kan te dien opzichte wijziging intreden.

Met wat goeden wil is er veel tot stand te brengen, en zou een hoefsmidschool ook in Friesland niet misplaatst zijn!

Red.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling F. Dijkema te Stitswerd gem. Kantens, die op 30 Sept. '07 tot den cursus aan voornoemde inrichting is toegelaten, heeft deze op 29 Febr. jl. met een „goed” getuigschrift verlaten, terwijl heden Zaterdag, 14 Maart, de leerling A. Wolthuis te Rottum gem. Kantens, eveneens in 't bezit van een „goed” getuigschrift, vertrekt. Wolthuis is gekomen op 13 October '07. Op 16 Maart a.s. wordt een der plaatsen weder ingenomen door de leerling A. Smit te Usquert.

Mede volgen thans den cursus de leerlingen H. Homan te Bedum, K. Balk te Feerwerd en J. Vos te Zuidbroek.

— **Cursussen in hoefbeslag in Noord-Holland.** Het eerste gedeelte van den cursus te Schagen zal den 28sten dezer eindigen. Er worden nog 3 practische en 4 theoretische lessen gegeven vóórdát het overgangsexamen plaats zal hebben. 9 leerlingen nemen aan den cursus deel, voor het practisch gedeelte verdeelt in 2 ploegen, n.l. 5 's morgens van 8—12 uur, en 4 's middags van 1—4 $\frac{1}{2}$. De leerlingen zijn: A. v. d. Welle te Kolhorn, J. B. Mulders, J. Moorman, beide te den Helder, Joh. Klij te Wieringerwaard, M. P. W. Kwantus te Keinsemerbrug, N. H. Driessen te Barsingerhorn, S. Timmerman te Schoorl, A. Wissekerke en Jelle de Boes beide te Anna Paulowna. Onder deze 9 komen 3 smidsbazen voor. De leerling P. C. Oudt te Kolhorn heeft zich teruggetrokken.

Te Hoorn, zijn de lessen 1 Maart j.l. geopend met 16 deelnemers. Er hadden zich 20 aangemeld, waarvan zich 4 terugtrokken. Voor het practische gedeelte zijn de leerlingen in 4 groepen van 4 verdeeld; het aantal uren voor iedere groep beschikbaar is dus niet groot, n.l. 2 uur per dag. Deelnemers aan dezen cursus zijn: F. van Heerwaarden te Texel, C. H. Vlotman C. Rennooi, K. Heugens, alle 3 te Hoorn, B. Lenting te Gooren, G. van Arnhem te Houwert, W. van Dok te Driehuizen, G. Vrolik te Hem, J. Hoekstra te Abbekerk, D. Houtman te Stompctoren, A. Floris te Spierdijk, P. M. Stam te Zwaag, F. Feul te Oosterblokker, S. de Groot te Scharwouw, P. Feld te Bovenkarspel en P. Meijerink te Schellinkhout. Onder deze 16 zijn 2 reeds baas. De leeftijden der leerlingen varieeren tusschen 19 en 35 jaar.

Te Schagen worden de theoretische lessen gegeven door den Rijks-veearts G. Muys te Schagen, te Hoorn door den Rijks-veearts F. M. de Leur te Hoorn, terwijl in beide plaatsen de onderwijzer-hoefsmid H. Kruyt te Beemster zich met de practische opleiding belast.

De cursus te Schagen staat onder toezicht van den heer F. B. Löhnis, inspecteur van den Landbouw en die te Hoorn onder toezicht van den heer Nobel, Rijkslandbouwleeraar.

— **Onderzoek van water in verband met ziekten van het vee.** Ten einde de waterhygiëne ten plattelande te bevorderen en ziekten van het vee op te sporen of te voorkomen, werd, ter voorlichting van de veehouders, met ingang van 15 Februari j.l., aan de Rijksseruminrichting de gelegenheid

opengesteld gratis onderzoekingen te laten doen van water, hetwelk voor drinkwater van vee als anderszins bestemd is.

Vanwege de Rijksseruminrichting zullen gedrukte aanwijzingen gegeven worden met betrekking tot het verzamelen en opzenden van het voor onderzoek bestemde water en voorts gedrukte formulieren verkrijgbaar worden gesteld, welke door de belanghebbenden behoorlijk ingevuld bij de inzendingen moeten worden overgelegd.

Indien noodig, wordt vanwege de Rijksseruminrichting een plaatselijk onderzoek ingesteld en zullen op de betrokken erven inlichtingen verstrekt en aanwijzingen gedaan worden omtrent de wijze, waarop overeenkomstig de gesteldheid van den bodem in goed drinkwater ware te voorzien.

De aanvragen en de inzendingen zijn *portvrij* te richten tot de Rijksseruminrichting, afdeling Wateronderzoek, Vinkendwarsstraat 15, Rotterdam.

— **Aanbesteding hoefbeslag.** 20 Febr. j.l. werd ten Stadhuiuze te Alkmaar in 't openbaar aanbesteed, de verzorging van het hoefbeslag der paarden van den gemeentelijken reinigingsdienst aldaar over het tijdvak 1 Maart '08 tot 31 Maart 1909. Vijf biljetten waren ingeleverd, hoog: *f* 27.30, *f* 24.70, *f* 20.50, *f* 20.— en *f* 14.— per paard. Met voorbijgaan van den laagsten inschrijver, die niet gediplomeerd is en ook geen gedipl. knecht in zijnen dienst heeft, is het beslaan der paarden opgedragen aan den gedipl. hoefsmid E. H. Edzes te Alkmaar, met verhooging per paard en maand voor balkijzers *f* 0.30, voor hoefzolen *f* 3. Bij levering van kalkoenen worden deze als volgt genoteerd: scherpe kalkoenen *f* 2.50, stompe- *f* 2.25 per 100 stuks. Het aantal paarden bedraagt 13.

(Wij weten niet of de paarden, bij bovenstaanden tak van dienst te Alkmaar in gebruik, vanwege de slijtage der ijzers, dikwijls naar de smederij komen; — in elk geval komt ons *f* 14 ook uiterst laag voor. Red.).

— **IJzer.** Glasgow. Aan het telegrafisch weekbericht v/d. firma Jacks en Co. van 6 Mrt. j.l., voorkomende in de „*IJzer- en Staalkroniek*”, ontleenen wij: De markt voor gietijzer en voor ceelen blijft vast gestemd. Slotnotering op heden hooger dan de vorige week. In Febr. '08 verscheept 130,488 ton, tegen 117,744 ton in Febr. '07.

P E R S O E R Z I C H T .

— Uit „*Der Hufschmied*”, Maart-aflevering.

Deze aflevering bevat een hoofdartikel over het onderricht in hoefbeslag aan officieren en onderofficieren, — een artikeltje over een nieuwen vorm van een veerend stroomatje, alsmede eenige korte mededeelingen en persoverzicht.

Het hoofdartikel is geschreven door den oud-paardenarts Schade te Dresden en komt in het kort op het volgende neer:

Verscheiden officieren zijn aanvankelijk de meening toegedaan, dat de leer van het hoefbeslag van niet veel beteekenis is en een korte tijd voldoende kan worden geacht om er het noodige van te leeren. Indien de leeraar het onderwijs goed inricht, verandert die meening meestal van lieverlede en be-

ginnen de officieren na eenige lessen in te zien, dat er ook in dit vak toch werkelijk nog meer zit dan aanvankelijk werd verondersteld. Verscheiden leerlingen toonen dan een stijgende belangstelling, de leeraar heeft succes van zijn onderricht en die gewekte belangstelling, gepaard aan geleerde deugdelijke hoofdbegrippen van de leer van het hoefbeslag, komen mettertijd de legerpaarden ten goede.

De paardenarts Schade geeft als zijn ervaring aan, dat bij dat onderricht niet te veel over het theoretisch gedeelte moet worden uitgeweid, terwijl de besprekingen omtrent den bouw van den ondervoet, van den hoornschoen, en betreffende hoefgebreken en verbeende hoefkraakbeenderen steeds duidelijk en kort moeten zijn en worden toegelicht door praeparaten en nauwkeurige teekeningen. De grootste aandacht dient te worden geschonken aan het besnijden van den hoef, het onderslaan van het ijzer, en aan de fouten die daarbij gemaakt kunnen worden. Deze besprekingen dienen te worden gehouden, terwijl één of meer smeden het besproken werk onder de oogen der leerlingen uitvoeren. Dit werk moet zelf niet steeds onberispelijk worden uitgevoerd, teneinde de officieren ook het maken van fouten te laten zien, die zij dan later, als zij zelf moeten controleeren, spoediger en beter leeren opmerken.

Schade zegt dat sommigen de meening zijn toegedaan dat een officier in staat moet zijn een ijzer behoorlijk onder te leggen, doch hij zelf vindt dit te veeleischend en ook niet noodig. Een officier heeft eigenlijk alleen zooveel handigheid ten opzichte van het beslaan noodig, dat hij, in verband met het rijden van langere afstanden, zoo noodig in staat is een verloren geraakte nagel te vervangen of te ver uitstekende nieten aan te halen. Voor deze eenvoudige werkzaamheden is het wel een vereischte om hamer, tang en nagels tijdens den rit mede te nemen.

Het is voor den officier ook van waarde te hebben geleerd hoe de schroefkalkoenen op doelmatige wijze kunnen worden aangebracht en losgedraaid. Hij dient ook op de hoogte te zijn met de onderscheidene soorten schroefkalkoenen en met hun gebruikswaarde.

De onderofficieren kunnen, zoo zij eenige kijk in de leer van het hoefbeslag hebben, den paardenarts en den hoefsmid ook wezenlijk meermalen nuttige hulp verstrekken.

— Een *veerend stroomatje* is uitgevonden en beschreven door den gediplomeerden meester-hoefsmid B. van Pèe, wonende te Krumhermsdorf in Saksen. De uitvinder zegt dat zijns inziens het bij de tot nu toe aangegeven stroomatjes als een belangrijk nadeel is te beschouwen dat die matjes met behulp van schroefkalkoenen worden bevestigd. In verband hiermede nam hij een half-eivormigen veerenden staaldraad, die aan de beide einden oogvormig verloopt en eindigt in een buitenwaarts gericht haakje. De draad wordt omwonden met stroo en daarna aan de einden wat saâmgeknepen tegen het ijzer. De beide haakjes aan de uiteinden dringen tusschen de afhellende vlakke van het ijzer en de ondervlakte van den hoef, waardoor het stroomatje goed vast moet blijven zitten. De Schr. zegt, dat als het ijzer maar goed aansluit, deze haakjes ook nimmer aanleiding zullen geven tot een indringen tusschen ijzer en hoornwand, terwijl de veeren jaren zouden kunnen dienstbaar blijven. Een en ander komt ons echter

niet onbetwistbaar voor en wij vreezen dat de uitvinder niet op groote resultaten van zijn vinding zal kunnen bogen. Intusschen zou het ministerie van oorlog in Saksen met den uitvinder voor het nemen van proeven in verbinding zijn getreden.

— In het persoverzicht wordt melding gemaakt van een nieuw voorschrift omtrent hoefverpleging bij Deensche legerpaarden, welke proefneming aanleiding heeft gegeven dat het ministerie van oorlog in Denemarken bij besluit van 8 Febr. 1907 het volgende heeft vastgesteld:

De voorhoeven van alle stampaarden (troepenpaarden) met inbegrip van de remontepaarden moeten minstens driemaal in de week nauwkeurig aan de ondervlakte met vet worden ingewreven. Uitzonderingen hierop kunnen worden toegelaten op voorschrift van den veearts. Onmiddellijk vóór het invetten moet de ondervlakte der voorhoeven (zool, straal en steunselhoeken) nauwkeurig van mest, zand enz. worden gereinigd. Bij het invetten is zorg te dragen dat de hoefzalf niet in de kootholte komt, daar zij de huid prikkelt en mok tengevolge zou kunnen hebben.

Vanwege het Veterinaire Corps is vastgesteld, dat voor het invetten als de meest doelmatige middelen zijn te beschouwen: teer en paardevet — gelijke deelen, teer en vaseline — gelijke deelen, teer en lijnmeel — gelijke deelen, met zooveel water aangemengd, dat dit mengsel brijachtig wordt. De middelen kunnen op voorschrift van den veearts worden aangewend. Andere middelen, zooals b.v. koemest, moeten niet meer worden gebezigd, wanneer een der genoemde drie middelen verkrijgbaar is. In het groot aangemengd, bedragen de kosten bij de 2 eerstgenoemde middelen per paard en per keer ongeveer 1 cent, en bij het 3de middel een kwart cent.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

EEN ISOLEERMIDDEL VOOR WARMTE, ZIJNE AANWENDING EN DAARSTELLING.

Onder warmte-isolatie verstaat men in het algemeen de verschillende zaken in iedere industrie-afdeeling, welke in staat zijn de schadelijke warmte-uitstraling der lichamen van weinig invloed te doen zijn op hunne omgeving. Van het standpunt uitgaande dat een verlies aan warmte gelijkkluidend is aan een verlies van brandstoffen, hetgeen hetzelfde beteekent als verlies van geld, heeft men op dezen grond bij iederen warmte-aanleg, van welken aard ook, steeds daarop te letten, dat de warmte zooveel mogelijk in haar geheel benut wordt.

In de volgende regelen willen wij in het kort verschillende isolatiemiddelen bespreken, welke gebruikt worden als beschutting voor buizen, reservoirs enz.

Bij de keuze van een isolatiemiddel komt het er in hoofdzaak op aan welke temperaturen tegen de buitenlucht moeten beschut worden, waarvoor in de eerste plaats in aanmerking komen verhitte gassen, oververhitte stoom, verzadigde stoom, warm water- en koelapparaten.

Bij een stookinrichting van den stoom- en verwarmingsketel, waar de vlam direct werkt, gebruikt men met het meeste succes chamotte, in den vorm

van steenen of als vuurvaste laag. Waar de vlammen of het vuur niet direct de wanden treffen, gebruikt men voor dat doel kunststeen, b.v. tufsteen. Deze bestaat uit gips, welke in zuren opgelost zeer poreus en blazerig wordt, in dezen toestand, in vormen gegoten, verhardt en kunstmatig gedroogd wordt. Deze soort kunststeen bezit het voordeel dat ze zeer licht is, hetgeen eene hoofdfactor voor een goed isolatiemiddel is, en daarbij temperaturen van 600° en meer goed weerstaat zonder van vorm te veranderen. Het nadeel er van is echter dat zijn vastheid tegen stooten zeer gering is, en zeer gemakkelijk veel vocht opneemt. Als isolatiemiddel voor rookkanalen en bekleding van ketelmantels, evenals stoomcilinders is deze steen aan te bevelen, voornamelijk uit het oogpunt dat deze voorwerpen niet aan bewegingen onderhevig zijn, hetgeen b.v. bij buisleidingen niet het geval is, en hierbij de tufsteen door de slagen in de leiding breekt en afvalt.

Voor stoomleidingen en reservoirs bezit men een grooter aantal isoleeringen. Hierbij speelt in de eerste plaats kiezel, verschillend gemengd, een groote rol. Zoo gebruikt men voor oververhitten stoom tot 350° C. met goed gevolg een isolatiemengsel, dat bestaat uit kiezel, touw, asbestvezels (zoo mogelijk lange) en slakkenwol; die bijmengsels der vezelige bestanddeelen bewerken een groote vastheid der massa, welke als dikke, met water gemengde brij, in een laag van ± 5 mM dikte op de in bedrijf zijnde ketelvlakken worden aangebracht en dit wordt zoo dikwijls herhaald tot de geheele isolatie eene dikte van 15 tot 30 mM heeft bereikt. Eveneens gebruikt men voor ditzelfde doel een mengsel hetwelk bestaat uit kiezel, fijn gemalen kurk en asbestvezels. Dit mengsel munt nog uit boven het eerstgenoemde door grootere elasticiteit. Over de verharde isolatielaag wordt in dit geval eene beschutting van jute geplakt, welke later geschilderd wordt. Het is aanbevelenswaardig bij flensverbindingen als afsluiting der isolatie zoogenaamde „manchetten” te gebruiken van lood, om hiermede een beschadiging of los gaan van het materiaal te verhinderen.

Een ander isolatiemiddel dat goedkoop, echter aan minder hooge temperaturen weerstand biedt, bestaat uit het volgende mengsel: kiezelaarde, klei, dextrine, zaagsel, haar (het beste lange varkenshaar) en gemalen kurk. De behandeling is dezelfde als die van bovengenoemd mengsel. Na gereedheid der bewerking moet een goed uitgevoerde isolatie, na geheele uitdroging, een volmaakt geheel vormen met het voorwerp dat bekleed is en niet los laten wanneer er licht op geklopt wordt. Zal de isolatie nog meer volmaakt worden uitgevoerd, dan legt men op de bovenbeschreven isolatie nog een doorboorde plaat, welke weero pnieuw wordt bestreken en dient als luchtkanaal.

Verder komen wij aan een andere groep van isoleeringen, welke men voor natten stoom en warm water gebruikt. Men vindt bij centrale verwarming ook isoleeringen in laatstgenoemden vorm, onder bijmenging van vezelachtige stoffen, welke door bandage worden vastgehouden en voor het betere aanzien geschilderd zijn. Ook hierbij wendt men een doorboorde looden plaat aan, welke als onderste laag gebruikt wordt en dienst doet om de lucht te doen circuleeren. Goede isoleeringen worden, ofschoon kostbaar, spoedig door besparing van brandstoffen betaald.

Verder verdienen vermelding de bekleeding van reservoirs en bassins, die voor opname van natten stoom bestemd zijn en bij warmwaterleidingen voorkomen, evenals brouwpannen in onze bierbrouwerijen. Deze artikelen worden door middel van kunstkurkplaten geïsoleerd, welke uit kurkafval bestaat, hetwelk door een doelmatig bindmiddel in den gewenschten vorm wordt gebracht.

Een bijzondere groep der warmte-beschuttingsmiddelen zijn die, welke worden aangewend voor ijskelders, slachthuizen, brouwerijen en hôtels, voornamelijk voor het bewaren van spijzen en dranken.

Het doelmatigste materiaal, dat hiervoor in aanmerking komt, zijn de geperste kurkplaten. De fabricatie is de volgende: Men mengt gemalen kurk met vloeibare goudron tot een dikke brij en wel zóó dat deze zich goed laat vormen, waarna men deze in platen, segmenten enz. onder druk brengt, zoodat zij dezen vorm behouden. De druk bewerkt, dat van de vloeibare goudron zooveel verwijderd wordt als overbodig is voor de goede verbinding, anderzijds uit zooveel mogelijk kurk bestaat zoodat het middel niet onnoodig bezwaard wordt. Verder zal er bij de fabricatie op worden gelet of de oppervlakte voldoende glad en niet poreus is, zoodat het geen water doorlaat.

Men fabriceert in 't algemeen deze kurkplaten ter grootte van 0.5 M²; hun dikte is verschillend; met de zaag laten zich deze platen gemakkelijk bewerken. Die platen worden met succes aangewend ter isoleering van koelkamers, als geluiddempers in telefoocellen en als onderleg-materiaal voor machinefundamenten. De kurkplaatsegmenten ter dikte van 30 tot 50 mM worden in den vorm van een halven cirkel vervaardigd en op deze wijze om buizen gemonteerd.

Ten slotte zij nog vermeld, dat het groote aanbeveling verdient de isoleering bij flensen en ventilen niet achterwege te laten. Bijzonder de flensen stralen een groote hoeveelheid warmte uit, en het is aanbevelenswaardig op die plaatsen de isolatie zóó te bewerken, dat zij naar behoefte gemakkelijk kan worden verwijderd en opnieuw aangebracht. M.

Advertentiën.

RIJWIELEN
en RIJWIEL-ONDERDEELEN.

BEST ADRES,
uitsluitend v. d. wederverkoop,

is E. A. KESTEIN,

ROTTERDAM, Hoogstraat 216.

Gevraagd tegen Mei a.s. of eerder:

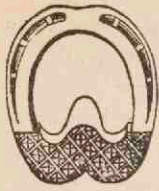
een alleszins bekwaam

SMIDSKNECHT,

gehuwd of ongehuwd, geheel zelfstandig werkmán in **hoefbeslag** en **vuurwerk**, voor **rijtuig-** en **wagenwerk** enz., tegen **hoog loon** en **vast werk**, bij

G. J. ROLINK, Enschede.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op franco aanvage bij:
W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvage gratis.

Beste en meest beproefde beslag.

Hoogste onderscheiding.

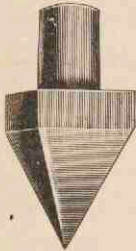
Groote gouden Medaille.

Gediplom. Smidsvaktentoonstelling Nürnberg, Meissen, Leipzig, Trier.

Branscheid & Philippi - Remscheid, Rijnland.

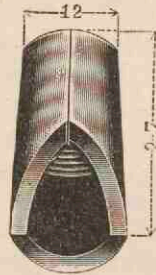
Philippi's veerende

Eenvoudig. — Practisch.

Alle soorten
Insteekkalkoenen.

Prima kwaliteit!

Steek-Kalkoenen.

Vele voordeelen!

van Schroef- en
Losse Stooten.

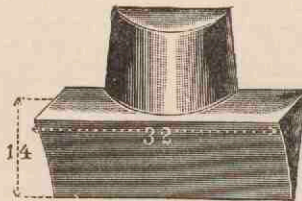
Geen handelswaar!

Origineel Döring-Steekgrepen

(losse Stooten). Uitwisselbaar (gaan niet verloren).

Uitstekend in 't gebruik!

Sweetgrepen (Stooten), Sweetplaten, Hoefzolen, Gereedschappen.

Gelieve een proef te nemen, het zal U klandisie bezorgen.

Catalogus franco op aanvage.

Vertegenwoordigers voor Nederland:

B. HARTELUST, Leeuwarden.

J. VAN IJZEREN, Rotterdam, Maaskade 6.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

Specialiteit in

Smeedbaar gietijzer. — Gietstaal. — Gietijzer voor hoge temperaturen, naar model en teekeningen.

Vraag prijsopgave.

Technisch Bureau „VULCAN,” Haarlemmerweg 81, Amsterdam.

Patent HOEFIJZERS

voor- en achterijzer.

Nummer	00	0	1	2	3	4	5
	m.M.	m.M.	m.M.	m.M.	m.M.	m.M.	m.M.
Lengte v. h. Hoefijzer	130	130 à 140	140 of 150	150 of 160	160 of 170	170 à 180	190
Ijzerbreedte . . .	20	20	22	23	24	24	26
Ijzerdikten . . .	10	10	11	11	11	12½	12½

Zeer voordelig in 't gewicht.

Zenden gaarne monsters.

WERLE & ZOON, Deventer.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

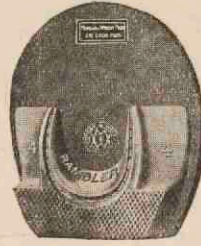
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

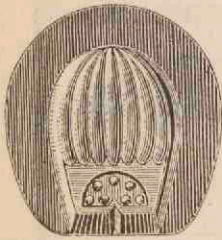

Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorradij van 4½
tot 6½ Eng. dm.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

**Dichte Luchtdruk-
zolen** in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradij.

Strijkringen
met riempje.

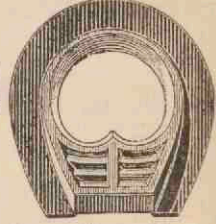
Gewone
Engelsche Hoefzolen

op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

**Hoef-
randen.**

**Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,**
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradij.

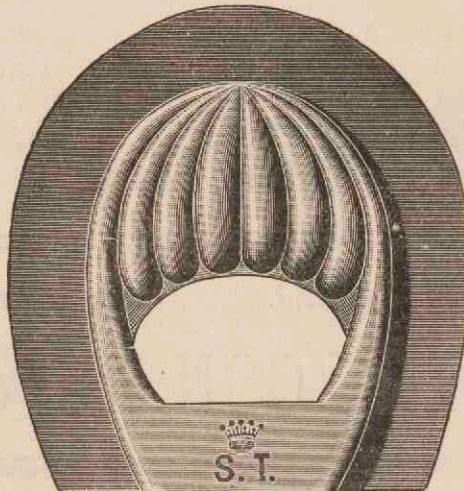
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

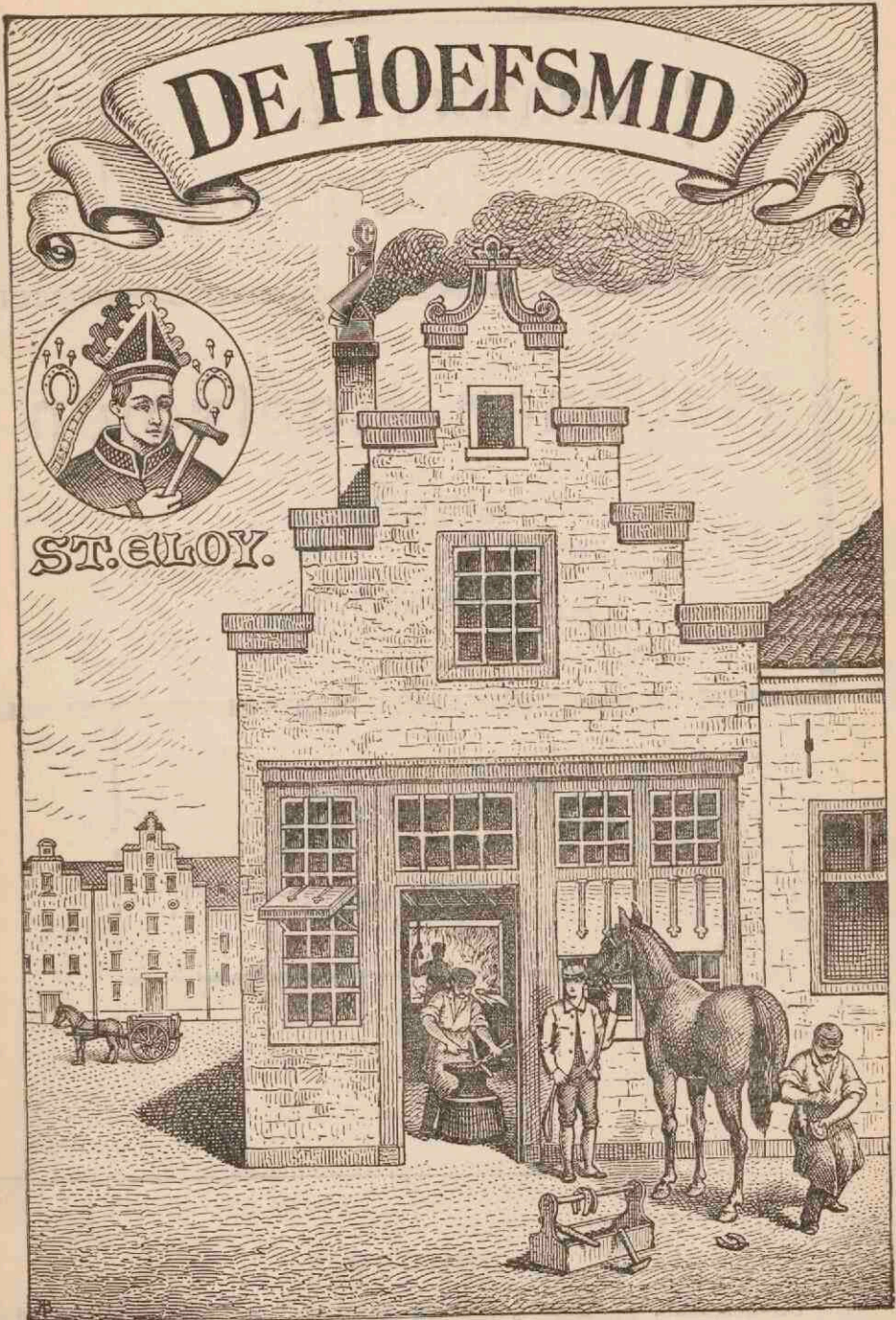
Caoutchouc
Hielstukken.

Kunsthorn.

Hoeflangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en

de Goedkoopste

Rotterdam,

Wijnhaven 127.

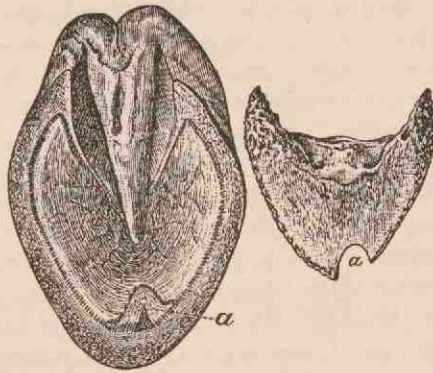
INHOUD.

De hoornzuil. — Over „de kruik gaat enz.” en het kluisteren van
merriën. — Spoorzoeken. — Teekening der op te richten hoefsmidschool
te Tiel. — Hoefsmidscursus te Utrecht. — Hoefsmidscursus te 's Graven-
hage. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën.

DE HOORNZUIL.

Dr. Immelmann berichtte over zijne bevinding bij hoornzulen. Hoewel niet alles nieuw is wat hij mededeelt, voor het grootste gedeelte bekend is en door anderen beschreven, o. a. vrij uitgebreid in Gutenacker's „*Hufkrankheiten*”, is het onderwerp voor den lezer van „De Hoefsmid” van voldoende gewicht om een en ander hier te melden:

(Fig. overgenomen uit Leisering en Hartmann).

Linker achterhoef met hoornzuil; daarnevens is het bijbehorende hoefbeen afgebeeld, waarvan bij *a* door druk der zuil het been ingekeept is.

Hoornzuil komt gemiddeld bij 1 proc. van alle aan hoefziekten lijdende paarden voor. De ontleedkundige veranderingen betreffen den hoornwand, de hoeflederhuid en het hoefbeen. De voornaamste hiervan worden gevonden aan den hoornschoen, zoowel aan de buiten- als aan de binnenvlakte. Uitwendig vindt men dikwijls hoornscheuren — doorlopende, doordringende hoornscheuren; ook kroontrap — in genezing zijnde kroonverwondingen; een gescheurd boomschorsachtig voorkomen van den hoornwand, als gevolg van chronische ontsteking van vleeschzoom en vleeschkroon; in sommige gevallen heeft de hoornwand een gestreept aanzien of wel een lichte groefvormige verdieping. In andere gevallen is uitwendig aan den hoornwand niets te zien. Inwendig bestaat de verdikking — de zuil — meestal aan den toonwand, veel minder aan den zijwand, hier soms dubbel, nooit aan den verzenwand. De uitbreiding gaat van kroon- tot draagrand, van kroon tot niet aan den draagrand, of wel van een zekere hoogte van den wand tot den draagrand. De lengte der zuil bedraagt 3.8—8 cM, de breedte 1.3—5.1 cM. De gedaante is zuilvormig — vergrootte en verdikte naast elkander liggende hoornplaatjes —; kegelvormig — massief — of trechter-

vormig, resp. cilindrisch. De groeirichting is die der hoornpijpjes. Slechts in zeldzame gevallen wijkt de richting van die der pijpjes, resp. plaatjes, af. Slechts in één geval vond Dr. I. die schuin verloopend.

Aan de oppervlakte is de zuil òf glad, voor een gedeelte van kleine puntvormige indrukken voorzien, òf met smalle plaatjes bezet. Zulks hangt van den toestand der hoeflederhuid af. Is ettervorming aanwezig, dan vond hij de zuil steeds glad, van indrukken voorzien, omdat de plaatjes door de ettervorming vernietigd waren. In niet met ettervorming verbonden gevallen vertoonden zich steeds plaatjes, die meestal smal waren. Hij zag evenwel ook zuilen, waarbij aan de oppervlakte zeer groote en lang gerekte plaatjes aanwezig waren.

De inwendige bouw was zeer verschillend; deze is voornamelijk afhankelijk van den ouderdom der zuil. De hoornzuil is gevormd uit pijpjeshoorn en tusschenhoorn. Hoe jonger zij is, des te rijkelijker is het tusschenhoorn; hoe ouder, des te talrijker zijn de hoornpijpjes. Deze toename der hoornpijpjes berust daarop, dat bij langeren duur steeds meer vlokken worden gevormd. Zulks is te verklaren uit de vorming van papillen — vlokken — aan de vrije randen der vleeschplaatjes, tengevolge van de drukwerking en van den ontstekingsprikkel, waardoor de pijpjes worden voortgebracht. Hoe langer de zuil bestaat, hoe sterker de ontstekingsprikkel was, des te talrijker worden de vlokken, en des te rijkelijker de pijpjes in de zuil.

In de pijpjes worden wel eens roode vlekken gevonden, als gevolg van voorafgegene bloedingen. Aan de hoeflederhuid viel steeds een met de zuil overeenkomende groefvormige verdieping op. Hare oppervlakte is glad, of bezet met kleine vlokken of met smalle plaatjes. Aan deze plaatjes ontbreken in den regel de bijplaatjes, of zij waren uiterst klein, of wel door vlokken vervangen. Zelden zijn de plaatjes vergroot, en wijken dan van de richting, resp. ligging, af. De andere veranderingen der hoeflederhuid hangen daarvan af of ettervorming wordt gevonden of niet.

De verandering aan het hoefbeen was steeds een gevolg der hoornzuil en bestond uit een hiermede overeenkomende verdieping. Er ontstaat door dien druk verschrompeling, verdwijning, zoogenaamd usuur van het hoefbeen, al naar de grootte van de zuil. De ettervorming kan zich tot op het been uitbreiden, waardoor het defect in het hoefbeen steeds erger wordt. De hoornzuil is te beschouwen als de gevolg-toestand eener omschreven sleepend verloopende (chronische) lederhuid-ontsteking. Zij ontstaat bij de aanwezigheid van hoornscheur, kroonbetrapping, vernageling, chronische wandzweer, hoornkloof, hollen wand, steengallen.

Behalve deze hoornzuilvorming wordt door anderen eene ware nieuwvorming van hoornzelfstandigheid — het keratoom — beschreven, hetgeen intusschen zeer zeldzaam is gezien. Schrijver meent deze ook in verband te moeten brengen met een vroeger bestaande ontsteking der hoeflederhuid. Het karakteristieke verschijnsel der zuil is de hoornverdicking aan de binnenzijde van den hoornwand, welke zichtbaar is, zoodra zij tot aan den draagrand is afgegroeid. Men ziet dan de witte lijn aldaar boogvormig, onregelmatig of halfcirkelvormig naar binnen omgebogen. Is zij aangeboord, dan vormt zij een trechtervormige holte met zwarten rand omgeven. In andere

gevallen is de zuil vast, massief, van witte tot wasgele kleur, en soms van een gestreept aanzien.

Uitwendig aan den hoornwand is soms niets te zien, dikwijls vindt men bovengemelde hoornscheuren, hoornkloven of zuilvormige verdikkingen, welke ontstaan door verlegging der kroonpapillen als gevolg van kroonbetrapping. Is de zuil niet met een etteringsproces verbonden, dan ontbreekt kreupelheid. Deze ontstaat als zulks wel het geval is, en ook bij wandzweer.

Om het bestaan van een zuil aan te toonen, kan soms bekloppen van den wand medehelpen; ook kan de wand worden aangeboord, een onderzoek op de dikte er van worden ingesteld. Het is steeds af te raden, als geen ettervorming bestaat, de zuil aan de ondervlakte in te snijden. Van gewicht is, zegt schrijver, waar de gelegenheid daartoe bestaat, het onderzoek met X-stralen*); de onderkenning is dan gemakkelijk. De doorstraling der hoeven van geslachte paarden was zeer gemakkelijk. Grootere moeilijkheden boden de opnamen bij het levende paard. Hoornzuilen zonder kreupelheid, zonder ontsteking met ettervorming moeten niet worden behandeld. Hierbij vooral ook geen na- of uitsnijden. Bestaat zoodanige ontsteking dan helpt enkel de verwijdering der zuil met het hieraan verbonden wandgedeelte. De hoeflederhuid wordt hierbij met een scherpen lepel tot op het been afgeschaafd. Tot zoover Dr. I.

Verschillende uitdrukkingen, meerdere zinnen, mogen den hoefsmid niet duidelijk zijn, zulks was hier niet tegen te gaan. Maar veel zal hij er toch van kunnen begrijpen; op de cursussen voor hoefbeslag gaat deze hoefziekte niet onbesproken voorbij. En het is immers in de smederij dat het gebrek bij de bewerking van den hoef dikwijls moet worden gevonden. In zoover zij het den hoefsmid aanbevolen goed toe te zien, en er de aandacht op te vestigen, bij kreupelheid b.v. Het gebrek behoort niet tot de zeldzaamheden, dat kan ik uit eigen ondervinding berichten, daar bij het korps, waarbij ik werkzaam ben, menig geval van hoornzuil, met en zonder kreupelheid, in behandeling is gekomen. Lang niet altijd was uitwendig aan den hoornwand iets bijzonders waar te nemen.

Wat betreft het bovengenoemde echte hoorngezwel — het Keratoom — ik meen er een te hebben ontmoet, en wel tijdens mijn verblijf aan de militaire hoefsmidschool, bij een hoef van een in het remonte-depôt gestorven paard. Dien hoef en bijbehorend hoefbeen deponeerde ik destijds bij de collectie der school. De thans aanwezige Collega zou stellig nadere opheldering kunnen geven of een waar hoorngezwel = keratoom, of wel een hoornzuil = keraphyllocele aanwezig is.

M.

*) Zocals bekend kan men met deze bijzondere lichtstralen dwars door alle omgevende deelen het inwendige, vooral het geraamte, photographceeren. Red.

(Wij herinneren ons slechts één geval van kreupelheid door hoornzuil te hebben waargenomen. Dit geval was vermoedelijk ontstaan tengevolge van een te vroeg in dienst stellen na een bestaan hebbende hoefverzwering. Het paard liep rad zoolang de hoornzuil niet met de draagvlakte in aanraking kwam, doch ernstig kreupel zoodra de zuil op een of andere wijze van beneden af een tegendruk ondervond. Red.)

OVER „DE KRUIK GAAT ENZ.” EN HET KLUISTEREN
VAN MERRIES.

„Het Paard” no. 15 '08 (vorige week) bevat ook voor hoefsmeden een interessant artikel onder bovenstaand opschrift, waaraan wij het volgende ontleenen, daar plaatsruimte ons niet toelaat het artikel in z'n geheel over te nemen.

Een paar voorbeelden worden als overtuigend bewijs aangehaald dat het eigenlijk noodzakelijk is om merriën, wanneer zij tot den dekhengst worden toegelaten, te kluisteren of te spannen om nadeelige gevolgen van het slaan naar den hengst te voorkomen. Twee hengsten toch zijn kort geleden door onvoldoend kluisteren der merriën invalide geworden, waarvan een zelfs is afgemaakt.

Terecht wordt er op gewezen dat het kluisteren in ons land soms heelemaal niet of zeer dikwijls onvoldoende geschiedt en zoowel voor de merrie als voor den hengst nadeel kan opleveren. Immers wanneer het kluisteren onvoldoende en ondoelmatig geschiedt, namelijk waarbij men de merrie die tot den hengst wordt gebracht, met een achterbeen in een aan het eind van een touw gemaakte lus laat stappen of wel beide achterbeenen, en het touw door den geleider wordt vastgehouden of wel om den hals van de merrie vastgeknoopt, bestaat de gevaren-kans dat de merrie, bij een pogen tot slaan, zich de koot ontwricht of zich over het touw verstamp, terwijl bij gelijktijdig loslaten of ontknopen van het touw, de hengst een vinnigen klap kan krijgen.

Vele sleurmethoden blijven in dezen gevolgd, totdat . . . „de kruik breekt” en eerst dan is „goede raad duur”.

Om nu aan alle bezwaren en eventueele ongelukken tegemoet te komen wordt gebruikmaking van nevenstaande practische kluistermethode aanbevolen.

Deze kluister is samengesteld uit een breed, plat, lederen collier *a*, op de schoft met vilt bekleed en die met een gesp voor iedere halswijdte passend kan worden gemaakt.

Aan dit collier bevindt zich vóór de borst een ijzeren ring *b*. Aan dien ring wordt een sterke riem *c* gesespt. Het uiteinde van dien, tusschen de voorbeenen loopenden, riem *c* is verbreed. Op dat verbrede stuk *d* is een metalen plaat met ronsel *r* en een metalen ring *s* aangebracht. Om dat ronsel *r* en door den ring *s* loopt een touw *ee*. De uiteinden van dat touw hebben een veerhaak *h*.

Die veerhaken grijpen in de ringen *f*.

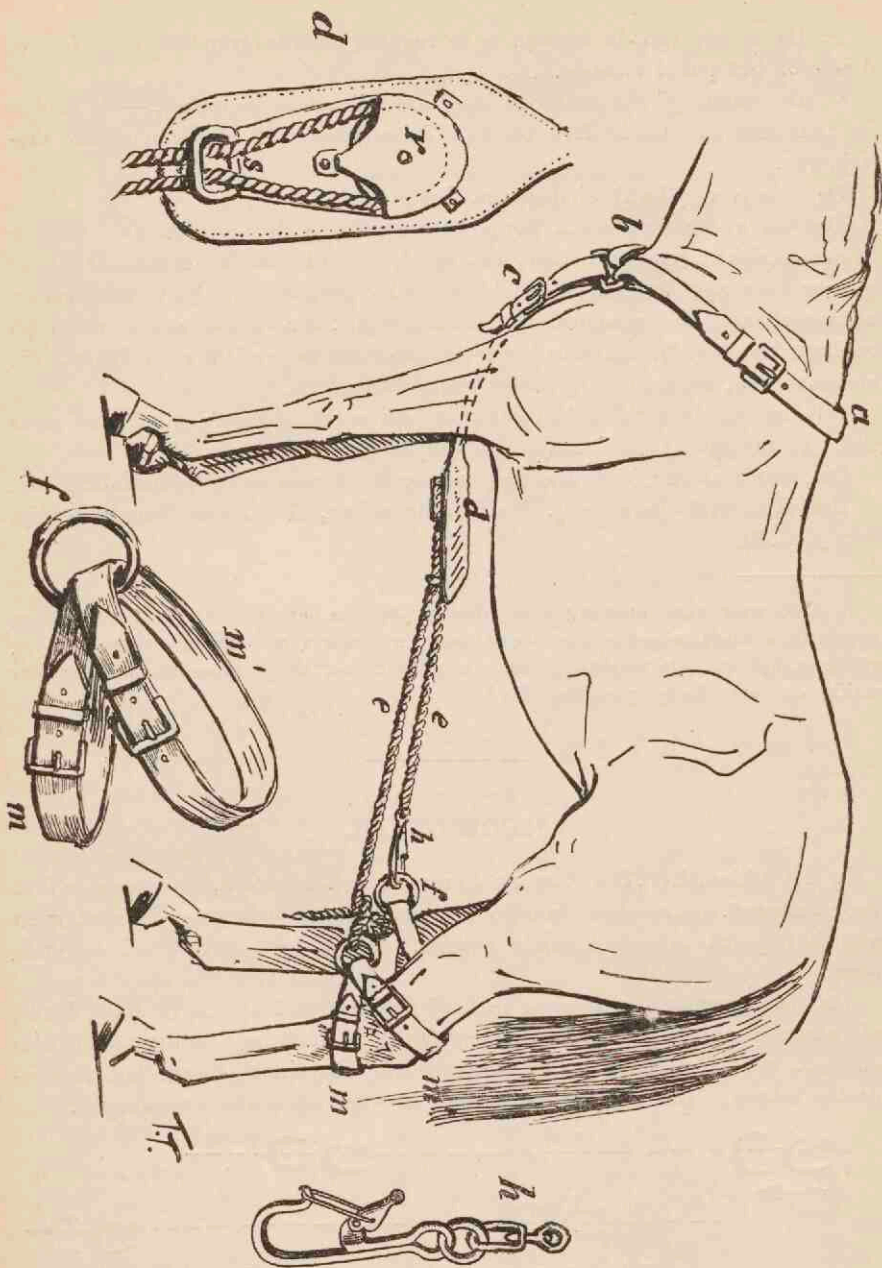
Door elke ring *f* loopen 2 riemen *m'm*, waarvan de bovenste *m'*, boven-, de onderste *m* onder de bak van het paard wordt gesespt; beide riemen *m'm* zijn met vilt gevoerd.

Wordt het paard met dit tuig zóó gespannen, als in teekening aangegeven is, dan is:

1°. slaan *onmogelijk*.

2°. het verrekken van het kootgewricht *onmogelijk*.

3°. het over de touwen *ee* stappen en er in verward raken *onmogelijk*.

4°. de merrie kan gekluisterd, gemakkelijk loopen, omdat het touw *ee* over het rondsel *r* meedraait.

5°. Als de geleider de merrie loslaat, kan er geen ongelijk gebeuren.

6°. Om de merrie te ontkluisteren is het loshaken van de haken *h* voldoende.

(Men kan een der haken *h* weglaten en een touweinde in den ring bevestigen met een gewonen lusknop).

7°. De lengte van de touwen is te regelen met de gesp aan den riem *c*, dus vóór het paard staande.

8°. De ringen *f* zijn met een haak aan elkaar te koppelen, — de merrie is dan absoluut machteloos en kan de achterbeenen niet van elkaar verwijderen.

De Schrijver (Max) eindigt ten slotte:

Een en ander maakt van bovenbeschreven tuig de beste en doelmatigste kluisterinrichting die er bestaat, waarvan 't gebruik geen hengsthouders zonder gevaar voor zijn hengst, geen fokker zonder gevaar voor zijn veulenmerriën ontberen kan, en die zoowel in hoefsmederijen, ter vervanging van den beruchten noodstal *), als voor veeartsenijkundige behandeling en operatie in ziekenstallen, afdoende practische waarde bezit.

Wij hebben 't werktuig bij ervaring leeren waardeeren — en, wat meer zegt, er menige „kruik” mede zien besparen.

Dit toestel is in Nederland nog weinig in gebruik — in 't buitenland wel.

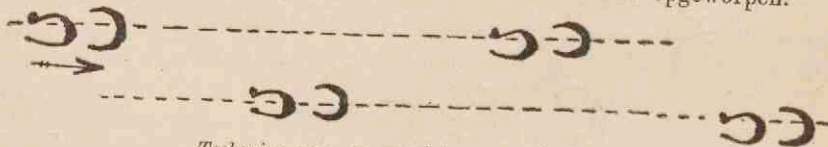
Het is te verkrijgen bij J. Wald, zadelmaker, Groningen, voor den prijs van f 27.50.

*) Ook naar onze meening is de aanschaffing van deze kluister- of spaninrichting voor iedere hoefsmederij aanbevelenswaardig, namelijk voor paarden die veel neiging tot slaan hebben. De noodstal dient in hoofdzaak voor sleeperspaarden en meer voor makke dan voor lastige paarden. Red.

SPOORZOEKEN.

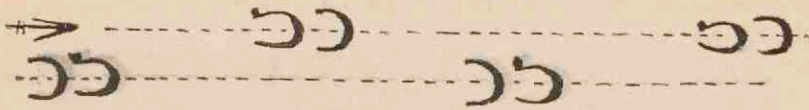
In het tijdschrift „The Cavalry Journal”, vol. II no. 8, komt een artikel voor omtrent spoorzoeken, waarin ook gesproken wordt over de hoefslagen van het paard in verschillende gangen. Wij nemen daaruit het volgende over:

De hoefslagen van een paard in draf gelijken veel op die in stap, dat is, zij staan paarsgewijze, maar in draf staan ze onderling verder van elkaar en met een dieperen indruk in den bodem, voornamelijk wat het toongedeelte betreft. Daarvóór is een zekere hoeveelheid aarde opgeworpen.

Teekening van een nagelaten spoor in draf.

De toestand van het paard kan uit zijn voetspoor worden afgeleid door een ervaren spoorzoeker. Ieder paard heeft een zekere paslengte en deze wisselt weer af naarmate het paard frisch van stal komt of vermoeid is. Maar met een weinig oefening kunt gij zeggen of het paard klein of groot, met een langen of korten rug, licht of zwaar gebouwd, goed gevormd of een „blender”, rad of kreupel, en zoo voort, is.

Teekening van de hoefslagen van een kreupel paard.

Hoefsmid, kunt gij mij ook zeggen in welken gang dit paard zich bewoog?
En in de tweede plaats aan welk been was het kreupel?

Het paard was in stap en rechts achter kreupel. L.

Volgens mijn inzicht is het paard rechts vóór kreupel, of indien het paard overbouwd was en »overstapt» kan het ook links achter kreupel zijn geweest.

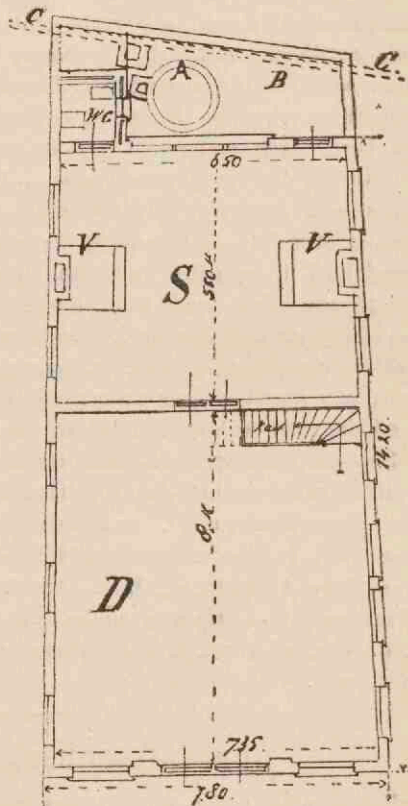
We hopen hierop later uitvoeriger terug te komen. *Ref.*

TEEKENING DER OP TE RICHTEN HOEFSMIDSCHOOL
TE TIEL.

Gevel.

Platte grond.

- A = put.
- B = open plaats.
- CC = riool.
- V = vuren.
- S = smederij.
- D = beslagplaats, daarboven
portaal en leerlokaal.

HOEFSMIDSCURSUS TE UTRECHT.

Het 2e gedeelte van dezen cursus, vanwege het Genootschap van Landbouw en Kruidkunde te Utrecht gehouden in de smederij van het 1e Regiment Veld-Artillerie, nam den 2en November 1907 een aanvang, en werd voortgezet op 20 achtereenvolgende Zaterdagen. De leiding van den cursus was opgedragen aan den Dirigeerend Paardenarts J. B. H. Moubis, die tevens het theoretisch onderricht gaf; de praktische werkzaamheden waren toevertrouwd aan den Korporaal-Hoefsmid A. Ras. De laatste les — het examen —, bijgewoond door het Hoofdbestuur van het Genootschap, had plaats den 14en Maart l.l. Het examen bestond in het bewerken en beslaan van een gaardehoef voor elken candidaat, het vervaardigen van een hoefijzer van bijzonderen vorm, door het lot te bepalen, waarvoor in aanmerking kwamen: een voorijzer met dun toeloopende takken volgens Lavalard-Poret, een strijkijzer voor achterhoef, een steunselijzer volgens Einsiedel, een jachtijzer, een gesloten ijzer voor plathoef en een klapijzer voor achterhoef. De namiddaguren werden besteed aan het examen in theorie.

Het resultaat was, dat aan het Hoofdbestuur, tot het verkrijgen van het diploma vanwege het Genootschap, de volgende deelnemers aan den cursus zijn voorgedragen: D. van der Kooij te Achterveld bij Amersfoort — zeer goed in theorie en practijk; J. Hopman te Werkhoven, A. ten Broek te Amerongen, J. W. van Setten te Doorn, H. M. de Rooij te Nieuwersluis — allen goed in practijk en ruim voldoende in theorie, en C. de Graaf Hzn. te Spakenburg gem. Bunschoten — voldoende in practijk en theorie.

M.

HOEFSMIDSCURSUS TE 'S GRAVENHAGE.

Het examen van den cursus voor hoefbeslag, vanwege de afdeling 's Gravenhage van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, in de residentie gedurende den winter 1907/8 gehouden, had plaats op 10 en 11

April 1.1. De leiding van dezen cursus was evenals vorige jaren opgedragen geweest aan den gep. Majoor Paardenarts J. Laméris; het practische gedeelte was toevertrouwd aan den Korp. Hoefsmid K. van Vuuren. Aan den cursus werd deelgenomen door 10 burgersmeden, die op bovengemelde datums allen waren verschenen om zich aan het examen te onderwerpen. Als juryleden fungeerden, met den leider voornoemd, de H. H. Moubis, Dirig^d. Paardenarts te Utrecht en Fauël, rijks-veearts te Rotterdam. Beide dagen had het examen een belangstellend bezoek van het Bestuur der Afdeeling, den alg. secretaris der Holl. Maatsch. v. Landbouw, van den Inspecteur van den Landbouw, van den Luit. Kolonel Dirigeerend Paardenarts en meer anderen. Het resultaat was bijzonder gunstig, alle candidaten slaagden, en waren gelukkig het diploma als hoefsmid uit handen van den voorzitter te mogen ontvangen. Hunne namen zijn:

P. Wilschut te Hendrik-Ido-Ambacht, A. Schouten te 's Gravezande, H. Glasbeek te Waddinxveen (allen met „lof”), R. Fonkert te Klaaswaal, L. J. Schüler te Heerjansdam, M. J. Brouwer te Vlaardingen (allen met „goed”), A. C. van der Sijs te Heijenoord, P. J. Kooij te Schiedam, D. W. Gesink te Katwijk a. Z., J. de Koning te Schiedam (allen met „vol-doende”). M.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Op 21 Maart j.l. heeft de leerling H. Homan te Bedum de inrichting, na een verblijf van vijf maanden, met een „goed” getuigschrift verlaten.

Opnieuw zijn weder als leerling toegelaten: op 1 Maart H. Dijkema te Stitswerd (verzuimd in de vorige afl. te vermelden), op 16 Maart A. Smid te Loppersum en op 30 Maart W. Tolhuizen te Uithuizermeeden.

Mede wordt de cursus gevolgd door de leerlingen: K. Balk te Feerwerd en J. Vos te Zuidbroek. Meer dan vijf leerlingen kunnen nimmer worden geplaatst.

— **Aanbevolen hoefsmeden voor Drente.** De Ver. het Drentsch Paardenstamboek beveelt voor 1908 als bekwame hoefsmeden aan: R. Kuik te Beilen, Hm. Palthe te Assen, F. van Werven Gzn. te Meppel, A. Kuiper Kzn. te Ruinerwold (alle gedipl. te Amersfoort a/d hoefsmidschool), J. de Weerd te de Wijk, G. Kamps, H. Stocker, beide te Assen, B. Hooijer te Echten, R. Staal te Annerveensche Kanaal, R. Staal te Anloo en H. Broeksema bij L. Bakker te Gieten (leerlingen van den hoefsmidscursus in 1892 te Assen gehouden), B. B. Faber te Smilde (idem van den cursus te Leeuwarden in 1895), J. v. d. Veen te Ruinerwold, H. Smit te Roden, K. J. Venema te Nietap, J. Faber te Wapserveen, E. Veening te Glimmen, D. Smid te Ide gem. Vries, K. Rieske te Dwingeloo, R. Casemir te Roden, J. Oosting te Paterswolde, H. Stel te Buinen, J. Bussemaker te Z.-Sleen, J. Palthe te Peize, J. Bruins te Zuidlaren, H. Tolner te Paterswolde, werkzaam te Roden (alle gediplomeerd aan de Inrichting voor hoefbeslag van Wiersum en Heidema

te Groningen) en J. Rumph te Beilen (met goed gevolg deelgenomen aan een cursus te Steenwijk.)

— **Rij- en Hoefsmidschool te Amersfoort.** A. Bovenschen van Rhenen en J. A. Muller uit Huizinge, hebben, na een verblijf van zes maanden, die school met een diploma verlaten.

J. van der Woude van Noordhorn en R. Groendijk te Oosternieland zijn vanaf 1 April aan de school werkzaam.

Door uitbreiding der school zijn er zes plaatsen voor burgerleerlingen, zoodat er dus nog vier plaatsen onbezet zijn. F.

— **Cursus in hoefbeslag te Schagen.** Vrijdag, 3 April, heeft het overgangsexamen plaats gehad, waaraan 9 leerlingen deelnamen, die allen aan de gestelde eischen voldeden, zoodat zij tot het 2e gedeelte kunnen worden toegelaten. De examen-commissie bestond uit de heeren L. W. Wissekerke, D. Roggeveen, respectievelijk voorzitter en secretaris van den smedenbond, A. Slot, J. de Veer, leden van toezicht, G. Muys, Rijks-veearts en H. Kruyt, onderwijzer-hoefsmid.

— **Cursus in hoefbeslag te Brielle.** Zaterdag 7 Maart had te Brielle het eindexamen plaats van den tweejarigen cursus in hoefbeslag, gegeven door de afdeeling Voorne van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw. Als leider van den cursus was opgetreden de heer Van der Poel, Rijks-Veearts te Nieuwenhoorn, terwijl genoemde heer voor de practijk werd bijgestaan door den gediplomeerden hoefsmid de Vries, leeraar aan de Ambachtsschool te Brielle. Het examen werd ten overstaan van het Bestuur van genoemde Afdeeling afgenomen door de heeren C. Fauël, Rijks-Veearts te Rotterdam en F. Laméris, Kapitein-Paardenarts te Zutphen. De uitslag was als volgt; geslaagd met lof: K. v. d. Poel te Heenvliet en C. Schipper te Nieuw-Helvoet; goed: M. W. de Baan te Brielle; J. van Hennink te Nieuwenhoorn, J. Boot te Nieuw-Helvoet en J. G. Neecken te Zwartewaal; ruim voldoende: L. Kwispel te Zuid-Beijerland, J. C. Steijvers van Orselen en J. de Gruijter, beiden te Nieuwenhoorn; en voldoende: T. van Nugteren te Rockanje. L.

P E R S O V E R Z I C H T.

Nederland.

— *Hoefbeslag-examen te Haarlem.* Op 6 en 7 April j.l. werd in het schoolgebouw der cavalerie-kazerne te Haarlem het examen gehouden voor de leerlingen van den cursus in hoefbeslag, georganiseerd door de afdeeling Haarlem en omstreken van de Holl. Maatsch. van Landbouw.

Alle 10 candidaten voldeden aan de gestelde eischen en verwierven het diploma. Het zijn de heeren L. W. van Driel te Nieuw-Vennep, H. Joosten te Haarlem, C. Molenaar te Uitgeest (met lof), M. C. Kroon te Abbenes (met lof), A. de Klerk te Hillegom, L. v. Zon te Petten, G. T. Struik te

Haarlemmermeer, G. Slingerland te Rijnzaterswoude, J. Kiljan te Aalsmeer,
L. v. Etten (baas) te Beverwijk. („IJzer- en Staalchroniek“).

Duitschland.

De *April-aflevering* van „*Der Hufschmied*” heeft tot inhoud:

1°. Over de waarde der ondersteuning van den straal bij voorhoeven, door G. Gück te Bielefeld. — De Schrijver betoogt hierin dat vóór een balk-ijzer dient te worden gebezigd en wel zóó dat de balk op den straal moet komen te rusten, hetgeen desnoods met behulp van leerschijfjes is tot stand te brengen. De straalbalk dient in overeenstemming te zijn met den vorm en de grootte van den straal.

2°. Welke voorzorgsmaatregelen zijn bij het beslaan van een paard in den noodstal te nemen? Dit artikel is naar aanleiding van een bestaand proces. Een paard brak in den noodstal zijn ruggegraat en de hoefsmid werd wegens schadevergoeding aangesproken. Het paard was op de gewone wijze bevestigd: met ketting achter, met halsketting en in de broek (buikgordel) opgehangen. De deskundigen waren deels van meening dat de smid een tweede buikgordel (de eene was misschien wat smal) had dienen aan te leggen, doch waarschijnlijk zal de hoefsmid worden vrijgesproken van de gevraagde schadeloosstelling wegens beweerde nalatigheid.

3°. Beroemde personen uit smidsfamiliën en kleinere bijdragen.

— *Duisburg-Ruhrort*, 11 April. Steenkolen. In de afgelopen week was het naar den Bovenrijn redelijk druk; er werd van den gunstigen waterstand gebruik gemaakt. Een groot deel der leveringen ging naar stations boven Mannheim, de rest in de magazijnen aldaar. Er kon tot Straatsburg-Kehl op Mt. 1.45 en tot Karlsruhe op Mt. 1.85 afgeladen worden. Naar Nederland en België werd eveneens druk afgeladen, de verlaagde prijs doet zich gevoelen. De productie der kolenmijnen bedroeg in de afgelopen week circa 210,000 ton per dag. De uitvoer van hier over de zeehavens in hoofdzaak Rotterdam voor export is in de laatste weken belangrijk geweest. („*N. R. C.*“)

Engeland.

— *Glasgow*. IJzer. De ijzermarkt is nog al schommelend. Het telegrafisch weekbericht van de fa. W. Jacks en Co. in de „IJzer- en Staalchroniek” luidt in den aanhef op 3 April: „Prijzen van ceëlen vielen gedurende de afgelopen week vrij sterk, de slotkoers is $\frac{1}{2}$ d. lager dan die van verleden week Vrijdag”, — daarentegen op 10 April: „De markt was gedurende de afgelopen week zeer vast; de slotkoers is 1½ d. hooger dan die van verleden week.

Noord-Amerika.

— *Staalproductie der V. S.* In 1907 werd in de Ver. Staten niet minder dan 11,549,088 ton open haard staal vervaardigd, tegen 10,980,413 ton in 1906. Tien jaar geleden bedroeg de productie van deze soort staal nog niet een tiende gedeelte van thans. In 1897 was de productie n.l. slechts 1,608,671 ton, en in 1900 bedroeg zij nog maar 3,398,135 ton. In de laatste zeven jaar is er toen een geweldige vermeerdering in de productie van open haard staal gekomen, zoodat het productiecijfer Bessemerstaal, dat tot

nog toe altijd toongevend was geweest, bijna werd ingehaald. De productie van Bessemerstaal bedroeg n.l. 11,667,549 ton, tegen 12,275,830 in 1906. Van het Bessemer product wordt een groot gedeelte gebruikt voor spoorwegdoeleinden, meer inzonderheid voor de vervaardiging van rails. Dat is wellicht de voornaamste reden, waarom de productie van deze soort staal in 1907 verminderde. Behalve openhaard staal en Bessemerstaal werd er in 1907 nog 143,363 ton andere soorten staal vervaardigd, tegen 141,893 ton in 1906. Als totaalcijfer van de staalproductie in de Ver. Staten krijgt men alsdan 23,360,000 ton, tegen 23,398,136 ton in 1906. Het buitengewoon hooge cijfer van het voorafgaande jaar blijkt dus in 1907 vrijwel gehandhaafd te zijn gebleven.

Wanneer men naast de genoemde cijfers plaatst de opbrengst der laatste acht jaren, dan blijkt wel hoe groot de vooruitgang is geweest, welke de staalproductie in die jaren heeft ondergaan. In 1899 bedroeg de totale productie slechts 10,639,857 en in 1900 10,188,329 ton. Vijf jaar later was de productie verdubbeld; in 1905 werd n.l. een cijfer bereikt van 20,023,947, dat, zooals gezegd, in 1906 tot 23,398,136 en in 1907 tot 23,360,000 ton aangroeide. Dat het cijfer voor 1908 geen verderen vooruitgang, maar eerder een flinke vermindering zal aantoonen, staat, volgens menschelijke berekening vast. Maar zelfs al vermindert de productie met 50 pct., dan nog staat Amerika als staalproducent boven Duitschland, en heel ver boven Engeland waar de hoeveelheid staal, welke per jaar wordt geproduceerd nog geen 7 miljoen ton belooft. („N. R. C.” u. „Chronicle”).

Advertentiën.

RIJWIELEN
en RIJWIEL-ONDERDEELEN.

BEST ADRES,

uitsluitend v. d. wederverkoop,

is E. A. KESTEIN,

ROTTERDAM, Hoogstraat 216.

Vraagt Proefnummer

(dat kosteloos wordt toegezonden)

VAN

„HET PAARD”,

Geïllustreerd weekblad voor fokkers, houders en liefhebbers van paarden.

Prijs v. Nederland p. jaar fr. p. p. f 4.—

Hoofdredacteur-Uitgever:

A. W. HEIDEMA te Groningen.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvang bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn,

voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvraag gratis.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

Specialiteit in

Smeedbaar gietijzer. — Gietstaal. — Gietijzer voor hoge temperaturen, naar model en teekeningen.

Vraag prijsopgave.

Technisch Bureau „VULCAN,” Haarlemmerweg 81, Amsterdam.

HOEFIJZER
W. Z. D.

Dit ijzer laat zich zeer diep ritsen zonder te scheuren. ∴
H.H. Smeden die ons **W. Z. D.**
nog niet kennen, raden wij ten
zeerste aan, een proef te nemen.
WERLE & ZOON, Deventer.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN,

voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

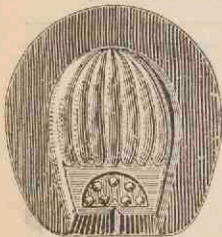

Merk „Rambler”,
in *witte* en *grjze*
Caoutehouc,
op leder opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorradiq van 4 $\frac{1}{8}$
tot 6 $\frac{1}{8}$ Eng. dm.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Merk „Chicago”,
geheel Caoutehouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paarden,
voorradiq van
7 $\frac{1}{8}$ tot 7 $\frac{9}{16}$ Eng. dm.

Dichte Luchtdrukzolen
in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradiq.

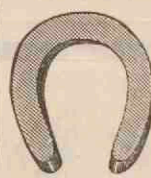

Strijkringen
met riempje.

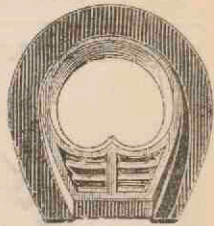
Gewone
Engelsche Hoefzolen

op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoefranden.

Open Caoutehouc zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradiq.

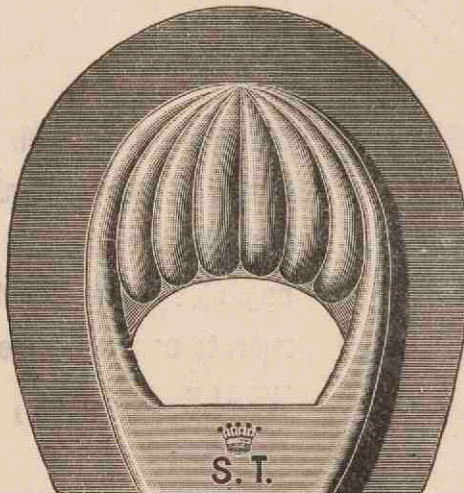
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiffen
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutehouc
Hielstukken.

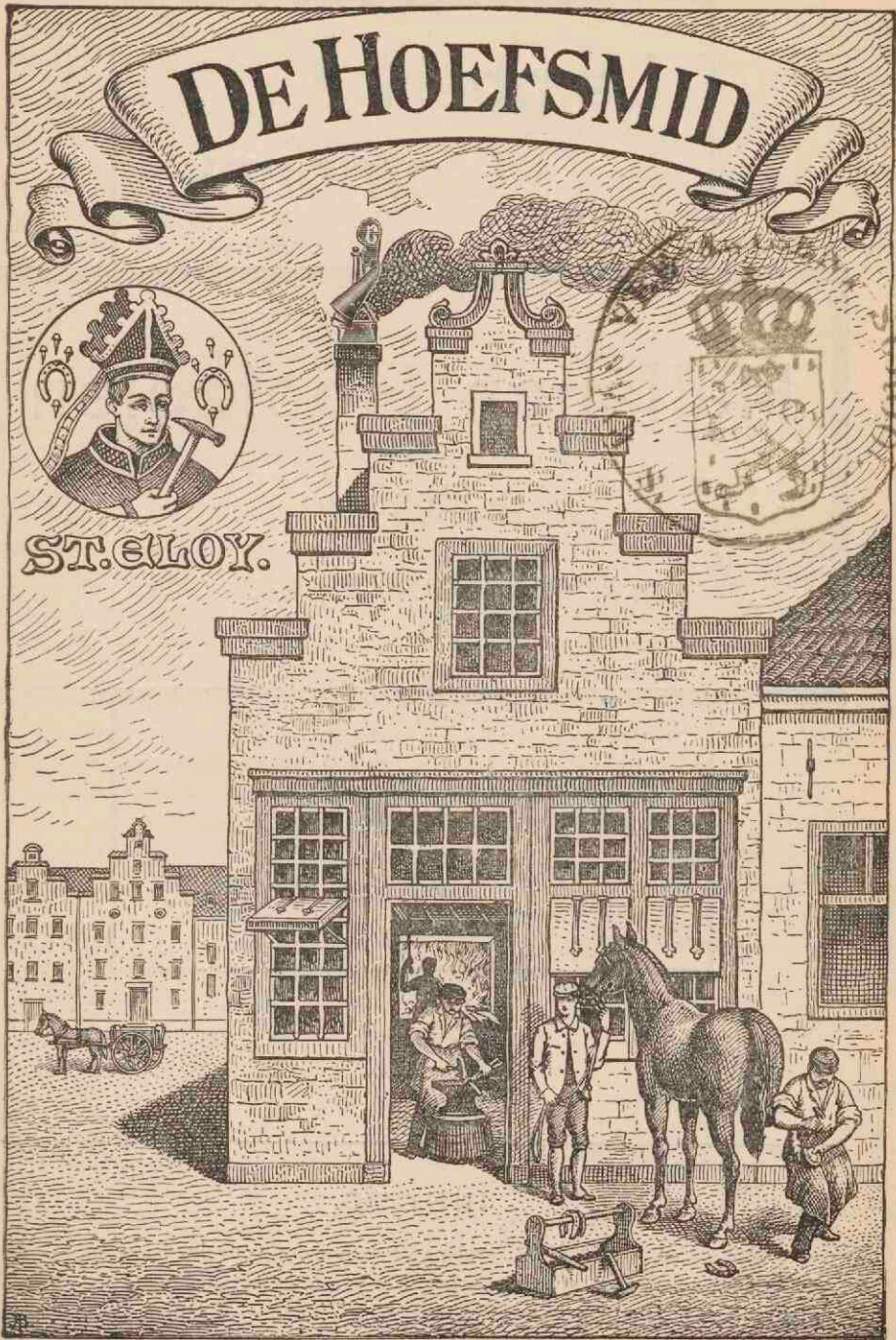
Kunsthorn.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

De begrooting voor 1909, inzake de opleiding voor hoefsmeden. — Het hoefbeslag, zooals het voor ongeveer 150 jaren geleeraard werd. — Verslag „Hoefbeslag-cursus” te 's-Hertogenbosch, 2e jaar. — Examen in hoefbeslag der cursussen gehouden vanwege de Noord-Brabantsche maatschappij van landbouw. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

DE BEGROOTING VOOR 1909, INZAKE DE OPLEIDING
VOOR HOEFSMEDEN

De Rijksbegrooting voor het volgende jaar wordt in den regel in de maand Juni bekend. Wij zijn er benieuwd naar of zij voor 1909 voor de verbetering der toestanden op het gebied van het hoefsmidvak en wel inzake de opleiding van de hoefsmeden weder het gewone bedrag van f 3600 zal bevatten, dan wel vermindering of vermeerdering hiervan. Vermoedelijk zal er wel eenige verhooging komen en juist in dit geval zijn wij zeer verlangend naar de toelichting, die alsdan wel zal worden aangetroffen.

Majoor Moubis schreef in den eersten jaargang van „De Hoefsmid”, in 1896, „Het hoefsmidvak in Nederland in den loop dezer eeuw”, in welk artikel op blz. 27 de volgende conclusie is geplaatst:

„Uit het bovengemelde blijkt duidelijk dat men alom in den lande tegenwoordig ernstig bezig is om het hoefsmidvak te verbeteren. Een goede grondslag is gelegd tot heil van den paardenstapel en tot voordeel van de belanghebbenden, en zal in de toekomst goede vruchten dragen, indien men blijve zorgen voor dit belangrijke vak en niet verzwakke op den ingeslagen weg, om de vakmannen gelegenheid te geven zich te bekwamen!

„Men zij indachtig dat men nog verder moet, dat de thans gevolgde weg een hellend vlak is, waarop ook teruggang mogelijk is. *Eerst volkomen zal het doel worden bereikt, wanneer in de naaste toekomst ook voor de opleiding tot burgersmid hoefsmidsscholen, of om een meer practisch woord te gebruiken, enkele leersmederijen zullen bestaan, op zich zelve aangewezen of met ambachtsscholen verbonden, waar de kunst eenvoudig maar degelijk wordt onderwezen.* Ik bedoel niet, dat men den hoefsmid, op het voetspoor van Duitschland, wettelijk gaat dwingen examen af te leggen, alvorens hij het vak mag uitoefenen, maar deze zaak facultatief (geheel vrij) te laten. De lust om zich te bekwamen is groot, het eergevoel der vakmannen genoeg ontwikkeld, en de concurrentie zal het overige doen.”

Herhaalde malen is later ook door Kapitein F. Laméris, paardenarts te Zutfen, en door de Redactie in „De Hoefsmid” gewezen op het groote belang dat er voor de goede ontwikkeling van het hoefsmidvak in Nederland gelegen zoude zijn, indien er een degelijke school ter opleiding van burgerhoefsmeden tot stand werd gebracht.

De vooruitgang in de uitoefening van het hoefsmidvak is sedert jaren duidelijk merkbaar. Er dient echter van overheidswege te worden zorggedragen, dien vooruitgang gaande te houden en zoo mogelijk te versterken en het komt ons voor dat het thans ernstig tijd wordt om aan de in 1896 uitgesproken wensch te voldoen. De Regeering is van goeden wille en toont veelzijdig welwillendheid en steun. Een weinig meer doortastendheid, een weinig meer zelf ingrijpen, een weinig meer leiden dan geleid te worden, zou o. i. de mate van nut, verkregen door de Regeeringsbemoeiingen, belangrijk kunnen vergrooten. Met dankbare waardeering dus voor den goeden

wil, voor den veelzijdig getoonden steun en subsidieering veroorloven wij ons de opmerking dat het de Regeering eindelijk eens moge behagen een post op de begrooting uit te trekken ter oprichting van een degelijke hoefsmidschool.

De uitbreiding der Militaire hoefsmidschool te Amersfoort, in zake de toelating van het aantal burgerleerlingen, en de oprichting van de hoefsmidschool te Tiel, waarvoor door de Regeering f 1000 subsidie is toegekend, kunnen beide heilzame gevolgen hebben, evengoed als het subsidieeren van cursussen in hoefbeslag te Haarlem, te 's Hage, in Zeeland, Noord-Brabant, Utrecht en elders, doch geen van alle kan op zoodanige wijze worden ingericht, dat uit die leerlingen een voldoende aantal personen voortkomen, geschikt zelf als onderwijzer op te treden. Evenmin is zulks het geval bij den cursus aan de hoefsmederij van 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht of aan de inrichting voor hoefbeslag van de heeren Wiersum en Heidema te Groningen.

Er is geen enkele vee-arts in Nederland die zich uitsluitend met de leer van den hoef en het hoefbeslag bezig houdt. Dit is in onderscheiden andere landen wel het geval. En al ware dit ook niet zoo, dan toch bleef de instelling van een burgerhoefsmidschool en van de aanstelling van een zoodanigen vee-arts voor ons land zeer wenschelijk.

Er zijn in ons land slechts 2 hoefsmeden, die zich zoo goed als uitsluitend bemoeien met het geven van onderwijs in het practisch hoefbeslag, n.l. de hoefsmid verbonden aan 's Rijks Veeartsenijschool en de opperwachtmeester- of de wachtmeester-hoefsmid aan de Militaire hoefsmidschool te Amersfoort.

Bij de vroegere besprekingen in „De Hoefsmid” is ook reeds aangegeven, waar de school gevestigd zou moeten zijn, n.l. te Utrecht naast en behorende tot het terrein van 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht. De Directeur der burgerhoefsmidschool zou tevens belast kunnen zijn met het onderwijs in de leer van den hoef en het hoefbeslag en met de leer der hoefziekten aan de studeerende jongelingschap aan 's Rijks Veeartsenijschool.

Materiaal voor het onderwijs is er in Utrecht voldoende beschikbaar; het onderwijzend personeel eveneens en het terrein, noodig voor de uitbreiding, van de thans bestaande smederij aldaar, vermoedelijk wel te vinden.

De verbetering van het hoefbeslag in Nederland is gedurende 1887, toen de regeering zich het eerst daadwerkelijk met de opleiding der hoefsmeden is gaan bemoeien, belangrijk geweest. De gediplomeerde hoefsmeden zien algemeen in dat er in hun vak-onderdeel nog belangrijk meer te leeren valt dan zij aan onderwijs daarover hebben ontvangen en zij gevoelen tevens, dat voor den vooruitgang van dit vak-onderdeel naar verbetering van de opleiding voor het onderwijzend personeel dient te worden gestreefd.

De tijd is rijp met het oog op de nu verkregen ontwikkeling der hoefsmeden en het zou van belangrijke beteekenis zijn, indien van Regeeringswege de zaak behoorlijk bleek te zijn voorbereid en de begrooting 1909 in de volgende maand de duidelijke kenteekenen daarvan mocht dragen. Het is daarom dat wij thans nog eens ernstig op dit punt meenen te mogen wijzen. Tijdig aangebrachte hulp immers, zegt het spreekwoord, helpt dubbel.

HET HOEFBESLAG, ZOOALS HET VOOR ONGEVEER 150 JAREN
GELEERAARD WERD.

Waar in de laatste 25 jaren, dank zij onze kennis van de anatomie en de physiologie van den hoef, de eigenlijke grondbeginselen van het hoefbeslag geen wijzigingen meer hebben ondergaan, is het interessant te lezen, hoe dit hoofdstuk behandeld is in het oudste oorspronkelijke Hollandsche handboek over paardenkennis. Ik bedoel n.l. „De Nederlandsche Stalmeester” van W. F. van Oebschelwitz, Adjudant onder Oranje-Vriesland Cavallery, verschenen te 's Gravenhage bij Pieter van Cleef, MDCCLXIII (1763), en noem dit het oudste Hollandsche werk op gezag van C. A. Geisweit van der Netten, die zulks mededeelt in de voorrede van zijn in 1817 verschenen „Handboek der Paardenkennis”.

Daar wij weten, dat de eerste veeartsenijschool, die te *Lyon*, werd opgericht in het jaar 1761, dus slechts 2 jaren voor het verschijnen van dezen „Stalmeester”, mag men aannemen, dat de daar gedoceede kennis nog slechts van geringen invloed op de bewerking van dit boek is geweest, al draagt het ook alle sporen, dat hoofdzakelijk uit Fransche bronnen is geput. Praktisch mag men echter zeggen, dat het dateert van voor de opkomst der veeartsenijkunde.

*
* *

Het zou veel plaatsruimte vergen en betrekkelijk weinig nut hebben om alles betreffende de leer van den hoef en van het hoefbeslag uit „De Nederlandsche Stalmeester” over te nemen, doch het verhandelde aangaande den noodstal toont, dat er reeds vrij wat goeds in werd aangegeven.

Dat stukje luidt letterlijk als volgt:

„Eindelyk kan men hier nog te passe brengen, dat, door het hier te lande „zoo zeer gewoone *Beslaan in de Travailles*, of *Noodstallen*, veele goede „Paerden gekrenkt en bedurven worden. Het zou te wydloopig zyn, anders „zoude ik, hier, met weinig moeite, konnen aanhalen een menigte voor- „beelden van Paerden, die ik heb gezien, dat, door het beslaan in de Tra- „vailles, zyn bedurven geworden: Vandaar is het ook, dat, in ons Land, „nog veele liefhebbers en kenners van Paerden zyn, die hunne Paerden, „voornaamelyk de fynsten, liever willen beslagen hebben, uit de Hand, dan „in de *Travaille*; 't welk, aan vreemde Paerden, zeer gemakkelyk te doen „valt, omdat dezelve, van jongs op, aan deze wyze van beslaan gewend zyn; „daar, in tegendeel, de inlandsche Paerden, welke, van jongs af, in de „*Travaille* zyn beslagen geworden, met groote moeite, uit de hand, te be- „sleen zyn, gelyk dit, onder anderen, de ondervinding leert by onze Ruitery, „wanneer dezelve te velde is, alwaar men genoodzaakt is, de Paerden uit „de hand te laten beslaan. Wel is waar, dat het gebruik van *Travailles* „veel gemak toebrenghet aan de Smits, de Palfreniers, of *Stal-knegten*; dog „het is mede niet minder waar, dat menig Eigenaar en Paerden-Liefhebber „ook daardoor van goede Paerden beroofd word. Buiten de *Nederlanden* „worden zelden Paerden anders beslagen, dan uit de Hand; en de *Travailles*, „welke men, in andere Landen, voor *Hoef-Smitswinkels* vindt, dienen tot „niets anders, dan om eenige Operatien aan de Paerden te doen, of, om

„daarin te zetten zulke Paerden, welke zig absoluut niet uit de Hand „willen laten beslaan; dog hetwelk men zelden ziet gebeuren.

's Gravenhage.

W. van der Burg.

VERSLAG „HOEFBESLAG-CURSUS" TE 's-HERTOGENBOSCH,
2e jaar.

(Zie voor het verslag van het eerste jaar: „De Hoefsmid" 1907, afl. 5).

Dato 9 November 1907 werd een aanvang gemaakt met het 2e gedeelte van den cursus, die uit 18 leerlingen bestond. Twee leerlingen van het vorig jaar waren niet opgekomen, zij vonden de theorie te moeielijk en meenden hierin nimmer een goed inzicht te zullen krijgen.

De indeeling der werkzaamheden was dezelfde als het vorig jaar: de theorie werd des Zaterdags van 10—12 uur v.m. aan alle leerlingen tegelijk gegeven, waarvan de 1e ploeg (9 leerlingen) denzelfden dag van 1—5 uur n.m. in de smederij bleef werken, terwijl de 2e ploeg (de 9 dichtst bijwonenden) des Woensdags terugkwam om van 1—5 uur werkzaam te zijn. Deze indeeling is weder den geheelen winter gevolgd om dato 28 Maart 1908 te eindigen, terwijl met de theoretische lessen nog tot 18 April j.l. werd voortgegaan. Er werden 20 praktische lessen van 4 uren en 24 theoretische van 2 uren gehouden.

Het onderwijs van het vorig jaar werd herhaald en verder uitgebreid met de bespreking van de voornaamste ziekten van den hoef en abnormale hoefvormen, waarbij de toe te passen behandeling, voor zoover het smidswerk betrof, werd besproken met de aan te brengen verbeteringen en het c. q. voorkomen van abnormale hoefvormen en dito standen.

Het praktische gedeelte was weder toevertrouwd aan den Korporaal-hoefsmid H. Donders en was bij hem in goede handen. Alle soorten ijzers werden vervaardigd, zoowel voor normale als abnormale hoeven en voor afwijkende standen, terwijl voor het beslaan meerendeels burgerpaarden werden gebezigd, als zijnde instructiever dan troepenpaarden door het veelvuldig voorkomen van niet normale hoeven, hoefvormen en hierbij behoorende standen.

De leerlingen legden alle zonder uitzondering veel ijver aan den dag; verzuim werd nagenoeg niet gepleegd.

Theoretisch goed onderlegd en praktisch de vereischte vaardigheid bezittende, onderwierpen zich allen aan het examen, dat dato 24 April j.l. ten overstaan van het Bestuur van de Noord-Brabantsche Maatschappij van Landbouw werd afgenomen door eene Commissie die ook examineerde te Breda en Bergen-op-Zoom (zie volgende bladzijde).

Voor het praktische gedeelte van het examen werden burgerpaarden gebezigd, die niet uitmunten door mooie gave hoeven en normale standen, zoodat de vaardigheid der candidaten dubbel op proef werd gesteld.

Alle leerlingen verwierven het diploma. Voor de namen der geslaagden wordt eveneens naar de volgende bladzijde verwezen.

De uitslag van dezen tweejarigen cursus is meer dan bevredigend. Ik spreek de verwachting uit dat de gediplomeerde hoefsmeden op den ingeslagen weg zullen voortgaan en steeds de opgedane kennis in practijk zullen brengen, waar het paardenmateriaal van Brabant ten zeerste bij gebaat zal zijn.

De leider,

Dr. J. van Dorssen.

EXAMEN IN HOEFBESLAG DER CURSUSSEN GEHOUDEN VAN-
WEGE DE NOORD-BRABANTSCHEN MAATSCHAPPIJ
VAN LANDBOUW.

Cursus te **Bergen-op-Zoom**.

Leider van den cursus: Dr. E. Bemelmans, 1e Luitenant-Paardenarts; practisch onderwijzer: Smit, Korporaal-hoefsmid.

Geslaagde candidaten: P. A. Goedschalk te Bergen-op-Zoom, J. de Meulder te Halsteren, J. van Aalst te Dinteloord, W. Schetters te Halsteren, S. van Nieuwenhuijzen te Dinteloord, A. van Mechelen te Steenberg, C. M. Rijk te Ossendrecht, S. A. Krens te Wouw.

Cursus te **Breda**.

Leider van den cursus: R. Gallandat Huet, 1e Luitenant-Paardenarts; practisch onderwijzer: Dunk, Korporaal-hoefsmid.

Geslaagde candidaten: C. Ros te Rukfen, J. J. Oomen te Ginneken, J. A. Heijlaerts te Prinsenhage, A. J. Schrauwers te Raamsdonk, G. C. van Dongen te Oosterhout, J. A. Magilse te Rijsbergen, J. van Dijk te Ginneken, A. P. van Osta te Rosendaal, J. Kin te Rijen, P. J. Bachman te Prinsenhagen; J. Vermeulen te Ginneken.

Cursus te 's **Hertogenbosch**.

Leider van den cursus: Dr. J. van Dorssen, Kapitein-Paardenarts; practisch onderwijzer: Donders, Korporaal-hoefsmid.

Geslaagde candidaten: J. van den Brand te St. Oedenrode, L. de Werdt te Maren bij Alem, A. van den Boomen te Best, J. W. Niessingh te 's Bosch, F. van Iersel te Helvoirt, J. C. van Lamoen te Udenhout, H. A. Senders te Haaren, S. van Steenberg te Nistelrode, J. Schel te Vinkel bij Geffen, C. W. Verzijl te Wijk bij Heusden, J. M. van Valderen te Veghel, J. F. Hock te 's Bosch, F. Hermens te Mook a/d. Maas, A. van de Griend te 's Bosch, H. J. Havens te Berlicum, A. Liebrechts te Mierlo, J. van Maaren te Udenhout, L. L. Vranken te Vlijmen.

Het examen van de cursussen te Bergen-op-Zoom en te Breda werd gehouden in de smederij der Veld-Artillerie te Breda, op Woensdag 22 April. Dat van den cursus te 's Hertogenbosch in de smederij der Veld-Artillerie te 's Hertogenbosch, op Vrijdag 24 April. Het werd afgenomen, in tegenwoordigheid van de resp. leiders en onderwijzers, van den Voorzitter en Secretaris der Maatschappij v. L., de heeren van Poppel en Daniëls, door eene commissie bestaande uit de heeren: J. B. H. Moubis, Dirigeerend Paardenarts te Utrecht, A. Frederikse, Kapitein-Paardenarts te Amersfoort en J. de Vries, Rijks-Veearts te Zaltbommel. M.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling K. Balk te Feerwerd, die op 2 Dec. 1907 tot den cursus aan voornoemde inrichting is toegelaten, heeft deze op 2 Mei j.l. met een „goed” getuigschrift verlaten. 4 Mei daaropvolgende werd de hierdoor opengevallen plaats weder ingenomen door den leerling W. Kunst te Slochteren.

Aan de inrichting houden mede als leerling verblijf: J. Vos te Zuidbroek, H. Dijkema te Stitswerd, A. Smid te Loppersum en W. Tolhuizen te Uithuizermeeden.

— **Hoefsmidschool te Tiel.** Woensdag 15 April j.l. heeft de aanbesteding der op te richten hoefsmidschool, vanwege de Geldersch-Overijsselsche Mij. v. Landbouw, plaats gehad. Begrooting f 3696, gegund voor f 3365 aan den laagsten inschrijver.

Voor de betrekking van onderwijzer in practisch hoefbeslag aan voornoemde school, directeur is de heer H. J. C. v. Lent, vee-arts te Tiel, waren 29 sollicitanten, waarvan op de voordracht zijn geplaatst: J. A. de Klein te Haarlem, H. Kruyt te Beemster en W. Ph. Tydink te Ruurlo. De benoeming geschiedt door het Dagelijksch Bestuur der G. O. Mij. v. Landbouw.

— **Zeeland.** In het verslag der voorjaars-premiekeuringen, door de Prov. Keuringscommissie aan de Prov. Reg. Comm. voor de paardefokkerij uitgebracht, wordt bij de te Axel voorgebrachte paarden opgemerkt, dat de groote ingenomenheid, die aldaar schijnt te bestaan voor het Belgisch beslag met verzwaarde takken, niet anders dan hoogst nadeelig kan werken op de normale ontwikkeling van de voeten van jonge paarden, aangezien er geene verhouding bestaat tusschen den dikwijls nog kleinen en niet geheel ontwikkelde voet en de verzwaarde ijzers, zoodat door de verdikte takken van de kogels meer geëischt wordt dan gewenscht is, wat daarom dubbel nadeelig werkt bij paarden, die van nature al wat slap in de kogels zijn.

Gelijke opmerkingen kunnen gemaakt worden aangaande de merries, die in Oostburg werden vertoond, terwijl daaraan nog moet toegevoegd worden, dat bij het beslaan de hoeven niet geraspt moeten worden, aangezien daardoor het onmisbare glazuur wordt weggenomen. Enkele hoeven waren hier te veel ingekort, 't zij zulks een gevolg is van het beslag, 't zij van te veel loopen op kunstwegen. Een der vertoonde driejarige merries had reeds versleten kogels tengevolge van te veel te moeten werken op te jeugdigen leeftijd. Overigens bleek over 't algemeen de hoefverpleging vooruitgegaan te zijn.

— **Bij paardenkeuringen** blijkt het meer en meer dat slecht gevormde of slecht ondergelegde hoefijzers tot de uitzonderingen gaan behooren, terwijl het tevens zelden voorkomt dat nog ijzers met kalkoenen zijn gebezigd. Onvoldoende beslag wordt het meest aangetroffen bij die paarden, waarvan

de eigenaren weinig paardenkennis of geen liefhebberij voor paarden bezitten. Dikwerf komt het nog voor dat de paarden te lang geleden zijn beslagen en derhalve over hun ijzers zijn beengegroeid. Het is wenschelijk dat bij het onderwijs aan de cursussen in paardenkennis goed de aandacht wordt gevestigd op de beteekenis van een doelmatig en tijdig toegepast hoefbeslag.

— **Hoefsmidschool voor het Nederl.-Indische Leger.** Bij koninklijk besluit van 21 Januari 1908 no. 53 is het Ned.-Indische leger een hoefsmidschool rijk geworden en is bepaald, dat daarbij zijn ingedeeld:

1 Militair paardenarts der 1ste of 2de klasse, directeur;

1 Wachtmeester (sergeant) of opperwachtmeester (sergeant-majoor), afkomstig van de Cavallerie (Artillerie) en een door den Commandant van het Leger vast te stellen aantal cavaleristen en kanonniërs, leerlingen.

Begroet ik met vreugde deze nuttige instelling; met een zeker trotsch wijs ik er op, dat de paardenarts hier de plaats inneemt, die hem van rechtswege toekomt en hoop, dat men in Nederland daaraan een voorbeeld zal nemen.

v. d. B.

P E R S O V E R Z I C H T.

Nederland.

— *Steenkolen in ons land.* Rijksopsporing van delfstoffen heeft, zooals in de bladen wordt medegedeeld, in het licht gesteld dat de grensbreuk van het kolenveld in de Peel bij Meyel wordt gevonden, zooals trouwens werd vermoed. Men weet nu, dat dit kolenveld zich onder de Peel van Helenaveen in zuidelijke richting tot Meyel uitstrekt en in zuid-oostelijke richting tot voorbij Helden. Er moet nu nog worden onderzocht hoe ver het gebied zich naar het oosten uitstrekt. Beslist zeker is nu reeds het bestaan van een kolenveld van 7000 H.A., maar die uitgestrektheid kan nog wel eenige malen grooter zijn. Dit zal nog moeten blijken.

Zoo levert onze bodem, nu een stelselmatig onderzoek is begonnen, nog telkens verrassingen.

Na het kolenveld in Zuid-Limburg, krijgen we het kolengebied in de Peel, dan later misschien nog wel gebieden bij Roermond, benoorden Venlo en bij Winterswijk. Want haast overal zal in onzen ondergrond wel steenkool worden gevonden, maar naar men met vrij groote zekerheid reeds vermoedt op deze plaatsen op een bereikbare diepte, een diepte, die wel grooter is dan veelal elders, maar die toch, naar de ervaring in het buitenland leert, een lonende exploitatie niet onmogelijk maakt.

Bij Helden beginnen de kolenlagen reeds op een diepte van 730 Meter, in Westfalen echter worden meer en meer al dieper gelegen velden in exploitatie genomen. Wij behoeven er dus niet aan te twifelen of ook in Noord-Brabant zal een winstgevende exploitatie van het kolengebied mogelijk zijn. En dat kan van hooge beteekenis worden voor de ontwikkeling van onze industrie in Brabant en Limburg.

De aanwezigheid van delfstoffen in het algemeen, van kolen in het bij-

zonder, is wel geen besliste voorwaarde voor de ontwikkeling der nijverheid, dat bewijst Nederland tot dusverre flink genoeg, maar zij verbetert toch de voorwaarden, waaronder wordt gewerkt. En te dezen opzichte zijn we in ons land overigens niet verwend.

Integendeel, en men kan dan ook slechts bewondering hebben voor de energie, den ondernemingsgeest en de bekwaamheid van onze industrieele, die ondanks al de ongunstige voorwaarden, waaronder hier moet worden gewerkt, toch er in slaagden, ons land ook op nijverheidsgebied een zoo voornamelijk positie te doen innemen. Maar wat zou er toch nog meer kunnen worden bereikt, indien onze financiers, onze handelaren, onze overheden wat meer aandacht wilden schenken aan de belangen van onze industrie.

(„IJzer- en Staalkroniek”, 4 Apr. j.l.)

België.

— Het Bestuur van de Burger-hoefsmidschool te Brussel stelt tegenwoordig paardenhouders in de gelegenheid hunne paarden gratis te doen beslaan, indien deze Zondags- en Maandagsmorgens te 9 uur aan de school worden aangeboden. Voor goede regeling verzoekt de directie de paarden vooraf bij den concierge aan te geven, waartoe alle dagen gelegenheid bestaat. Bij voorkeur wenscht men paarden aangeboden, die slechte voeten hebben, om zodoende het onderwijs voor de leerlingen-hoefsmiden des te vrucht-dragender te maken.

(u. „De Landbode”.)

Duitschland.

„Der Hufschmied”, Afl. 5 1908, bevat voor de Nederlandsche lezers weinig belangrijks. Het eerste artikel, deels in poëzie en deels in proza, heeft „de hamer” tot onderwerp, als het oudste bij den mensch in gebruik zijnde voorwerp.

Het tweede artikel handelt over een nieuwe vorm van hoefmes (renet) met verwisselbare kling. Het nieuwe zit daarin dat de kling in plaats van door een veer in het midden deel van het handvat wordt bevestigd door het haakvormige einde van den lossen kling om een vaste stift in het handvat te draaien op de wijze als het openen van een gewoon zakmes. De veer in het handvat van den nieuwen vorm zit dus aan den rug van het vóór-handvatgedeelte.

(De verandering komt ons voor een verbetering te geven daar de veer het wellicht langer zal uithouden dan bij den ouden vorm, terwijl bij het verslappen der veer minder gevaar voor „knijplären” optreedt.

Red. „De Hoefsmid”.)

— De Kamer van Arbeid te Bremen heeft op herhaald aandringen van de Vereenigingen van smeden in Bremen en Bremerhaven aangedrongen bij het Bestuur der vrijstad Bremen op het verplichtend stellen met goed gevolg het examen in hoefbeslag te hebben afgelegd, alvorens dit vakonderdeel te mogen uitoefenen.

Engeland.

— *Glasgow*. IJzer. Uit telegrafische weekberichten van de firma William Jacks & Co., voorkomende in „IJzer- en Staalkroniek”: 24 April: prijzen afgeloopen week dalende, weinig omzet, toestand in den ijzer- en staalhandel over de geheele wereld slap; 1 Mei: zaken en omzetten gedurende de afgeloopen week uiterst gering, evenals zulks het geval is in andere industriele centra's der wereld; prijzen toch aan meer fluctuaties onderhevig dan gedurende den laatsten tijd; 8 Mei: stemming gedurende de afgeloopen week zeer kalm, prijzen wisselden niet noemenswaard.

— *Gietijzer in Gr.-Brittannie*. In 1907 werden in Gr.-Brittannie en Ierland geproduceerd 9.923.856 ton gietijzer tegen 10.149.388 ton in 1906; een vermindering dus van 225.532 ton. Alle soorten deelden in deze vermindering, behalve basisch-ijzer voor staal, waarvan 142.700 ton meer werden geproduceerd. De flauwer gang van zaken in de industrie heeft zich dus wel doen gevoelen. In de eerste helft van 1907 nog was de productie grooter dan in de eerste helft van 1906 (\pm 289.000 ton).

(„IJzer- en Staalkroniek“.)

Vereenigde Staten.

— Volgens het weekoverzicht van „Iron Age” bedroeg de gietijzerproductie over de maand April 1.149.000 ton tegen 2.219.000 ton in dezelfde maand van het vorige jaar. Op 1 Mei was de wekelijksche productie-capaciteit 263.000 ton. De aandacht van de gietijzermarkt was gericht op de te New-York gehouden vergadering, maar de vooruitzichten voor een mogelijke verandering der prijzen zijn gering.

(„IJzer- en Staalkroniek“.)

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

VERPAKKINGEN ENZ.

In dit artikel willen wij wijzen op de verschillende soorten der dichtingsmaterialen, en bijzonder met het oogmerk daarop, dat zelfs bij de aanwending der beste fabrikaten, geen succes kon worden verkregen, wanneer zij niet doelmatig zijn aangewend.

Velen onzer lezers zal het bekend zijn dat het aantal pakkingen, hetwelk de markt overstroomt, legio is, en nog dagelijks door nieuwe producten wordt vermeerderd. Bezien wij nu op de eerste plaats flensen van buisleidingen voor middelbaren druk en nemen wij aan, dat deze flensen naar alle eischen bewerkt zijn en van dichtingsgroeven voorzien, zuiver vlak zijn afgewerkt en het aantal voor de verbinding benodigde schroefbouten aanwezig zijn. Eveneens zullen deze flensen bij het op elkander brengen volkomen parallel loopen. Hier kan men verzekerd zijn geen dure pakking te behoeven aan te wenden en zal desnoods de verbinding „koud” kunnen geschieden, terwijl hoogstens een stuk geolied teekenpapier voldoende zal zijn om een volkomen afsluiting te bewerken. Daar nu echter zulke idiale buisverbindingen nog al duur zijn en tengevolge de uitzetting en het vertrekken bij de stoomwarmte ondicht worden, maakt men er in de practijk zelden gebruik van. Hierom moet bij de vervanging van minder zuiver afgewerkt

materiaal gezocht worden naar een dichtingsmateriaal, wat dit gebrek ter hulpe komt en een volmaakte afsluiting verzekert. De pakkingen, welke hieraan het beste voldoen, is wel het asbest in zijn verschillende vormen. Een deel van dit fabrikaat, waarom wij meer bijzonder het asbestpapier noemen, is echter met voorzichtigheid te gebruiken, daar bijzonder bij de goedkoopere soorten meestal weinig asbestvezels te vinden zijn. Zulke dichtingen zijn dan ook meestal in zeer korten tijd onbruikbaar. Een dikwijls bij pijpflensen voorkomend gebrek, dat niet alleen te zoeken is in het te gering aantal verbindingsschroeven, bestaat ook daarin, dat zelden (wegens te groote kosten), de geheele breedte der flens als oplage der pakking gebruikt wordt. Pijpflensverbindingen, waarbij de pakking slechts halverwege op de flens ligt, zijn minder aan te bevelen, daar hierbij de bouten een groote breukvastheid moeten bezitten en bij een mindere flensdikte ook deze zich door het vast aanhalen der schroefbouten zich gaan verzetten. Bij dergelijke minder zuiver afgewerkte flensen, komt men in den regel op de oude, doch altijd goede soort van verpakking, menie met hennep, terug.

Echter wordt ook hierbij als voorwaarde gesteld, dat deze samenstelling proportioneel goed is, d. w. z. zij zal elastisch moeten zijn. De hiervoor te gebruiken hennep moet niet stokkerig of te dik zijn en wordt in een of twee, soms nog meer lagen aangebracht binnen en buiten de lijn der schroefbout. Zulke dichtingen zijn zelfs bij zeer gebrekkig bewerkte dichtingsvlakken, welke zelfs niet eens parallel op elkander sluiten, nog heden de meest gewenschte. Hoe nadeelig het eenzijdige opleggen b.v.b. aan de binnenzijde der flensen is, kan men het beste bij groote flensen, zooals aan de stoomketels voorkomen, bemerken. Deze dichting van zulke flensen bestaat in den laatsten tijd veelvuldig uit koperen ringen, van verschillend gevormde doorsnede. Deze ringen worden aan de binnenzijde der dichtingschroeven gelegd. Het aantrekken der dichtingschroeven geschiedt echter niet altijd even beleidvol. De geringste ondichtheid is hier een oorzaak om de schroefbouten overmatig te belasten. Het gevolg hiervan is, dat sommige bouten kromtrekken of breken, en bij aanwending van geweld ook den ketelwand beschadigen. Deze bewerking herhaalt zich steeds bij ieder ketelreiniging, en voert ten slotte tot zeer onaangename gevolgen. Hier is beter aan te bevelen een dubbel stel dichtingsringen, met dien verstande dat zoowel binnen als buiten de schroefbouten een dichtingsring wordt geplaatst, om een gelijke krachtoverbrenging der bouten te kunnen verkrijgen, doch een dergelijke afdichting zou niet alleen duur worden, doch hierbij komt nog dat twee ringen onzekerder dichten dan een. De verder voor stoomketels in gebruik zijnde afsluitingen zijn zeer verschillend. Bij verschillende soorten van waterpijpen, ketels en beweeglijke ketels, worden kleinere ronde deksels, deels vlak aanliggend, deels conisch, zonder eigenlijk dichtingsmateriaal in den ketelwand vastgeschroefd. Ook deze soort van afdichting vereischt routine, daar bij hun die dichtingsvlakten zeer gevoelig zijn. Een dunne laag loodwit, menie of nog beter goede graffet op de afdichtende vlakken der deksels, beschut deze niet slechts, doch draagt er veel toe bij, dat het deksel zich ten allen tijde zeer gemakkelijk laat openen. Treden bij zulke afdichtingen echter lekkages op, welke verwaarloosd worden, dan zal hier-

van het gevolg zijn, dat men het deksel spoedig zal moeten naslijpen, afdraaien of geheel vernieuwen. Dit gebrek doet zich nog meer gevoelen bij ketels voor landbouwbedrijven, waar het meestal ontbreekt aan goed zaakkundig personeel, en is het hier niet aan te bevelen van zulke afdichtingen gebruik te maken, doch zijn toevlucht te nemen tot de ovale deksels, welke het mangat afsluiten. De verpakking van zulke afsluiting geschiedt zeer verschillend, waarbij soms de wonderbaarste zaken als dichtingsmateriaal worden aangewend. Hierbij komt nog, dat wanneer degene, die den ketel moet onderhouden, geen kennis draagt van het doel en de middelen, hier ook de beste materialen dikwijls nog zullen falen. Vooral de in den handel voorkomende mangat-verpakkingen, heeft zich de zoogenaamde tuckspakking het beste staande gehouden, alhoewel in den laatsten tijd ook eene pakking in den handel is gebracht, welke metallisch is, en zich met succes laat gebruiken. Veelvuldig worden ook door de ketelfabrikanten voor alle afdichtingen gereede pakkingsringen meegeleverd. In andere gevallen moet de verzorger van den ketel zulke ringen zelf snijden naar behoefte en vorm. Vooral bij de verbinding van zulke verpakking wordt veelvuldig gezondigd, daar deze zeer uiteenlopend vervaardigd wordt. Om de einden eener pakking tot een ring te kunnen samenvoegen, is het noodzakelijk, dat deze lang-schuin worden afgesneden en na hunne verbinding de juiste doorsnede vormen van het pakkingsmateriaal. Deze einden worden dan het beste met fijn garen door en door genaaid. Minder goed is de aanwending van draadnagels of houten pennen, of de beide einden slechts met bindgaren te omwikkelen. Deze verbinding moet nu op den deksel aan de lange zijde der ellips liggen, zoodat zij door deksel en ketelwand wordt te zamen geperst; komt deze verbinding echter op de hooge kant te liggen, dan heeft dit meestal een ondichtheid ten gevolge.

Volkomen onzinnig is het daarentegen deze verbinding te maken bij wijze eener hout- of ijzerverbinding, waarbij de te verbinden vlakken half op elkander pas gemaakt zijn. Deze wijze van verbinding der pakking kan vooral, wanneer de ketel reeds onder stoom staat, zeer onaangename gevolgen teweeg brengen, en oorzaak zijn van een groote bedrijfsstoring. Ook vindt men nog tegenwoordig, alhoewel zeer schaarsch, de gevlochten mangatpakking uit hennepouw. Wordt zulk een pakking goed samengesteld, dan zal zij zich zeer lang als onverbeterlijk gedragen. Een groote moeilijkheid dezer pakking bestaat echter in hare daarstelling en in hare verbinding; beide vereischen een langdurige oefening en schijnt dan ook de oorzaak te zijn dat men steeds weer zijn toevlucht neemt tot nieuwe dichtingsmaterialen. Een verdere, zeer dikwijls verzuimde factor, is die, dat alle dichtingsvlakken voor de verpakking goed gereinigd worden en de schroefbouten goed gangbaar gemaakt zijn. Zullen de dichtingsvlakken goed in stand blijven en de verpakking nogmaals te gebruiken zijn, dan is het aan te bevelen, de zijde der pakking, welke op den ketelwand komt te rusten, met slechts in water opgelosten grafit te bestrijken. Schadelijk werkend daarentegen blijken talk, zuurhoudende vetten, en minderwaardige oliën. Gebrekkige dichtingsvlakten, onzaakkundig aangelegde pakkingen en dergelijken hebben meermalen aanleiding gegeven tot onaangename bedrijfsstoringen. Verkrijgt

men bij eerstgenoemde ondichtheden, dan zal men in de eerste plaats de bouten eenigszins natrekken; helpt dit echter niet, dan is het raadzaam zoo spoedig mogelijk een nieuwe pakking aan te leggen. Dikwijls is echter de ketelverzorger hier niet voor te vinden; hij beproeft telkens weder om door aantrekken der bouten het gebrek te verhelpen, waardoor ten slotte de knevel van den deksel zich begeeft, of de bouten van den deksel afbreken. Ten slotte verkrijgt meestal de pakking de schuld van dit alles, terwijl bij eenig nadenken de zaak eenvoudig voorkomen had kunnen worden.

M.

VOOR DE PRACTIJK.

Heden wordt door de firma Jung & Co., Technisch Bureau te Amsterdam, een werktuig in den handel gebracht, dat velen onzer lezers zal interesseeren, n.l. een snijtang „Omnia”, welke met succes wordt aangewend voor het afsnijden van pijpen zoowel als massieve assen. Hebben wij bij onze gewone snijtang te kampen met zware bramen, welke voor het snijden van schroefdraad enz. eerst verwijderd moeten worden, dit werktuig snijdt het voorwerp geheel vlak af zonder veel krachtaanwending, en in den minst mogelijken tijd. Wij kunnen belanghebbenden ten sterkste aanraden nadere inlichtingen bij bovengenoemde firma te verzoeken, hetgeen meer dan loonend is.

M.

Advertentiën.

RIJWIELEN
en RIJWIEL-ONDERDEELEN.

BEST ADRES,

uitsluitend v. d. wederverkoop,

is E. A. KESTEIN,

ROTTERDAM, Hoogstraat 216.

Vraagt Proefnummer

(dat kosteloos wordt toegezonden)

VAN

„HET PAARD”,

Geïllustreerd weekblad voor fokkers, houders en liefhebbers van paarden.

Prijs v. Nederland p. jaar fr. p. p. f 4.—

Hoofdredacteur-Uitgever:

A. W. HEIDEMA te Groningen.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvraag gratis.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

Specialiteit in

Smeedbaar gietijzer. — Gietstaal. — Gietijzer voor hoge temperaturen, naar model en teekeningen.

Vraag prijsopgave.

Technisch Bureau „VULCAN,” Haarlemmerweg 81, Amsterdam.

HOEFIJZER
W. Z. D.

Dit ijzer laat zich zeer diep ritsen zonder te scheuren. ∴
H.H. Smeden die ons **W. Z. D.**
nog niet kennen, raden wij ten
zeerste aan, een proef te nemen.
WERLE & ZON, Deventer.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels; meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

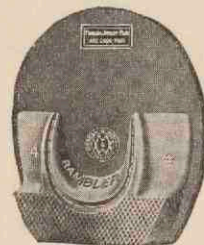
MIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

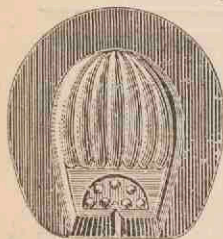
Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorradig van 4½
tot 6½ Eng. dm.

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paarden,
voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorradig in 11 maten van 4½ tot
6½ Eng. dm., uiterste breedte buiten-
kant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradig.

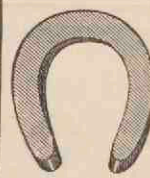
Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen

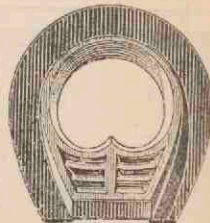
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen

A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradig.

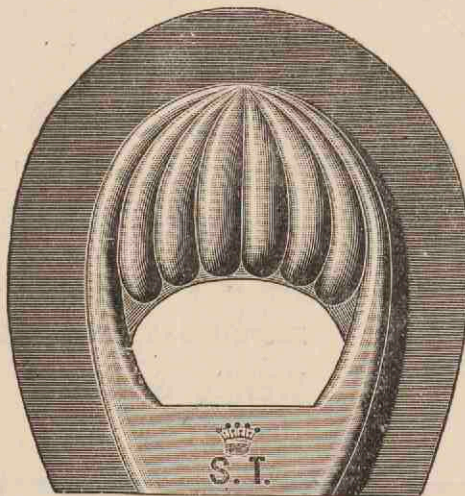
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc
Hielstukken.

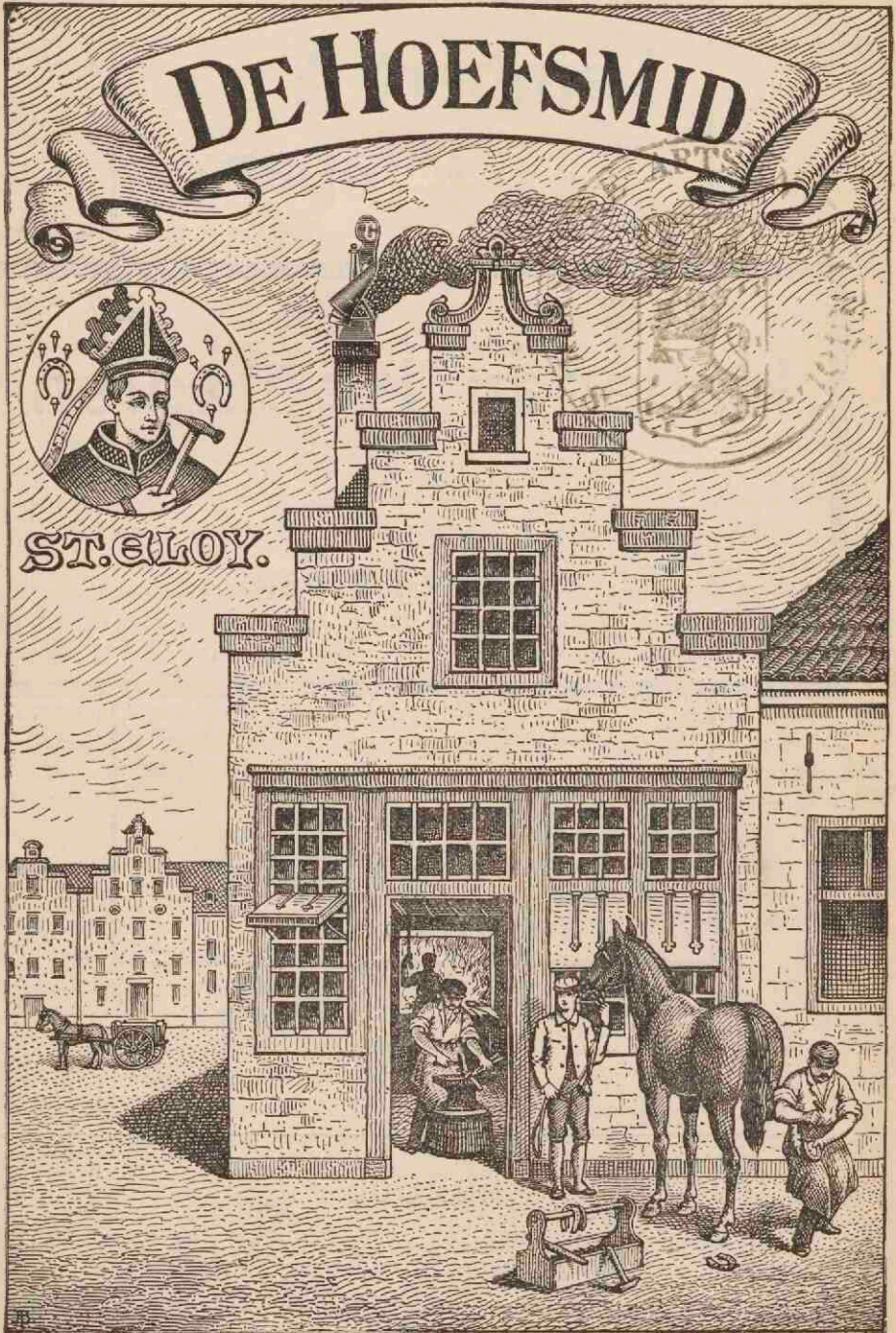
Kunsthorn.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Het gesloten ijzer. — Positieverbetering der militaire hoefsmeden in Frankrijk. — Wedstrijd in hoefbeslag te Parijs. — Examen in hoefbeslag der cursussen gehouden vanwege de Geldersch-Overijselsche maatschappij van landbouw. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Ingekomen boekwerken. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

HET GESLOTEN IJZER

Het is bekend dat het gesloten ijzer een nuttig en goed beslag is bij tal van zieke hoeven. Zuiver van bewerking en naar den eisch ondergelegd is het door velen en ook door ons steeds aanbevolen bij plat- en volhoeven, scheeve hoeven, knolhoeven, hoornscheuren, steengallen, bij lossen en hollen wand. Dat ook bij klemhoef dit ijzer veel aanwending vindt, is reeds van ouds bekend. Van de drukking tegen den kleinen, harden, verschrompelden, of vuilen, gescheurden straal, wordt hier alles verwacht, om de achterste helft van den hoof weer normaal te maken. Die druk wordt aangebracht, omdat de zwakke straal den tegendruk van den bodem moet missen; en waar de straal niet tegen den dwarsbalk kan komen, omdat hij te klein, erg verschrompeld, te hoog in den hoof is gelegen, dáár wordt de tusschenruimte opgevuld met stoffen (leder of vilt), die niet hard mogen zijn, omdat de straal dien druk gewoonlijk niet kan verdragen.

Dit nu zijn middelen, welke in de practijk gewoonlijk in den steek laten; zij veroorzaken veelal een gevoeligen gang, dikwijls kreupelheid; en hoewel nu Pader, zie „Der Hufschmied” 1908 no. 6, naar aanleiding waarvan dit epistelje werd geschreven, ook al beweert dat die pijnlijkheid door een hoofbad heel spoedig kan worden bezworen, zoo kan ik zulks niet aanbevelen; hun nut is zeer twijfelachtig. Dat P. den raad geeft om de straal-groeven met vlas of watten goed vast op te vullen, is een gelukkige gedachte, want hierdoor wordt de druk dáár aangebracht, waar zulks behoort, d. i. tegen de steunsels. Ik meen dat dit steeds in toepassing moet worden gebracht; goed uitgevoerd kan dan elke druk op den gevoeligen straal worden vermeden. Ik veronderstel dat men mijne meening hierover kent; men late den straal vrij, en werke op die deelen, welke de hoofsfactoren der beweging in de achterste hoofhelft zijn. Men denke daarom bij het beslag bij klemhoef niet in de eerste plaats aan een balkijzer. Evenwel is het gebruik van dit ijzer ook hierbij niet uitgesloten; men make het zoodanig, dat de hoofvlakte van den dwarsbalk, van uit het midden naar den buitenrand toe, hellend verloopt, zooals dit bij een pantoffelijzer wordt gedaan. De verwijding van den hoof komt dan op mechanischen weg door de werking van de verzendraagranden en de steunsels tot stand. De ontwikkeling van den straal volgt dan wel van zelf.

M.

POSITIEVERBETERING DER MILITAIRE HOEFSMEDEN
IN FRANKRIJK.

Een gunstig rapport is er uitgebracht door de commissie belast met het onderzoek van het wetsvoorstel van den afgevaardigde Fournier. Dit wetsvoorstel luidt aldus:

Art. 1. De militaire hoefsmeden worden op de volgende wijze volgens hunnen graad ingedeeld:

Korpsen of scholen	Adj.	Wachtm.	Korpor.	1e Bijsmid	2e Bijsmid	Leerl.	
	1	2	1	4	3	5	10
Regiment Cavalerie	1	2	1	4	3	5	10
Depôt-Eskadron	—	—	1	—	3	—	—
Regiment Artillerie	1	1 ¹⁾	—	1 ²⁾	1 ³⁾	—	1 ³⁾
Bergbatterij	—	—	1	—	2	—	1
Regiment Genie	—	—	1	—	1	—	1
Trein-afdeeling	—	1	—	1 ⁴⁾	1	—	1
Bataillon Alpenjagers	—	—	1	—	2	—	—
Hoefsmidschool Saumur	1 ⁵⁾	4	—	4	—	—	—
Militaire School te Saint Cyr	1	1	—	1	5	—	—
Applicatieschool Fontainebleau	1	—	1	—	4	—	—
Krijgsschool	1	—	1	—	6	—	—
School te Saint Maixent	—	—	—	1	2	—	—
Republikeinsche garde	1	—	1 ⁶⁾	—	—	—	—

¹⁾ per afdeeling.

²⁾ bij iedere batterij zonder onderofficier.

³⁾ bij iedere batterij.

⁴⁾ per compagnie zonder onderofficier.

⁵⁾ Chef van de werkplaats.

⁶⁾ per eskadron.

Aan de hoefsmidschool te Saumur wordt ingesteld de betrekking van tweede luitenant onder-directeur; deze titularis zal uit de adjudant-hoefsmeden worden gekozen.

Art. 2. Het abonnement van het beslag der paarden of muilieren zal volgens ancienniteit aan de adjudanten, wachtmeesters en korporaals hoefsmeden worden toegekend.

Art. 3. De eerste bijsmeden worden gekozen uit de beslagsmeden die zes maanden in een regimentssmederij gewerkt hebben. Zij kunnen aangesteld worden en zich reëngageeren onder de voorwaarden door de wet voorzien.

Art. 4. Er zal aan de hoefsmidschool te Saumur een cursus voor hoogere vakkennis gegeven worden. Na afloop daarvan worden volgens rangorde van vertrek brevetten van meester-hoefsmid afgegeven.

Art. 5. De graad van adjudant-onderofficier wordt verleend aan wachtmeesters voorzien van een hooger brevet, dat van chef-d'atelier, waarvan de verwerving aan de volgende bepalingen onderworpen is:

1e. zij moeten door den inspecteur van den vétérinaires dienst worden voorgedragen;

2e. in het bezit zijn van een getuigschrift van goed lager onderwijs te hebben genoten;

3e. blijken geven meerdere technische en practische bekwaamheden te bezitten als voor het brevet van meester-hoefsmid;

4e. minstens twaalf dienstjaren bezitten.

Het examen voor het tweede brevet wordt voor een speciale commissie afgelegd, waarin minstens twee adjudant-hoefsmeden zitting hebben.

Art. 6. De benoemingen tot adjudant of wachtmeester-hoefsmid geschieden door den minister van oorlog volgens de ranglijsten bij de verschillende wapens.

De ranglijsten voor wachtmeester worden vastgesteld naar de rangorde, verkregen bij het verlaten van den cursus te Saumur en voor de adjudant-onderofficieren volgens den uitslag van het examen, bedoeld in art. 5.

Art. 7. De onderofficieren-hoefsmeden zijn niet begrepen onder het door de wet bepaalde drierde gedeelte voor de plaatsen van gereëngageerde onderofficieren der regimenten.

Art. 8. Alle met deze wet strijdige bepalingen zijn hierbij opgeheven.

Laméris.

WEDSTRIJD IN HOEFBESLAG TE PARIJS.

Tijdens de paardententoonstelling in de Galerie des Machines zal ook het 7e Congres van de Vereeniging van patroons-hoefsmeden in Frankrijk plaats hebben op 18, 19 en 20 Juni. Ter gelegenheid hiervan wordt er een wedstrijd in het hoefbeslag gehouden en een tentoonstelling op dit gebied georganiseerd. De deelnemers aan den wedstrijd worden verdeeld in vier groepen:

1e groep: leerlingen van de hoefsmidschool;

2e groep: burgerhoefsmeden;

3e groep: militaire bijsmeden;

4e groep: korporaals-hoefsmeden.

Ieder deelnemer moet voorzien zijn van een schootsvel en zijne beslagwerktuigen, hij moet een Fransch vóórijzer, een achterijzer en een ijzer voor een abnormalen hoef smeden en twee voeten beslaan.

Het theoretisch examen omvat de anatomische beschrijving van den voet, diens eigenschappen, werkingen en gebreken. De studie van standen en gangen, onregelmatigheden in den gang en de middelen om deze te verbeteren.

Beschrijving van de meest gebruikelijke afwijkende beslagmethodes. Ziekten en nadeelen door het beslag veroorzaakt.

De president van de jury is de afgevaardigde Fournier.

Gouden, zilveren en bronzen medailles, werken op 't gebied van hoefbeslag en kunstvoorwerpen worden in iedere groep toegekend, evenredig met het aantal deelnemers. Aan de burgerhoefsmeden zullen bovendien nog prijzen van 20 en 10 francs in geld worden uitgekeerd. De prijzen worden uitgereikt na afloop van het gastmaal dat plaats zal hebben onder voorzitterschap van den minister van landbouw.

Laméris.

EXAMEN IN HOEFBESLAG DER CURSUSSEN GEHOUDEN
VANWEGE DE GELDERSCH-OVERLIJSELSCHE
MAATSCHAPPIJ VAN LANDBOUW.

Cursus te **Zutphen**.

Leider van den cursus: F. Laméris, Kapitein-Paardenarts, practisch onderwijzer: J. Blokker, Korporaal-hoefsmid.

Geslaagde kandidaten: G. Kamperman te Wilp, gem. Voorst; H. Th. Gruijters te Hengelo; G. J. Leuvenink te Gorssel; Th. J. Koopman te Hengelo (Overijssel); G. J. Lenderink te Wisch; H. Barendsen te Vorden; W. D. van Laar te Zevenaar; J. B. Kroes te Diepenveen; J. H. Hofftijzer te Aalten; J. Kersten te Eerbeek, gem. Brummen.

Het examen werd gehouden in de smederij van het 4e Regt. Huzaren den 27 Mei l.l.

Cursus te **Arnhem**.

Leider van den cursus: H. M. Kroon, waarnemend leeraar aan 's Rijks Veeartsenijschool, plaatsverv. districtsvecarts te Deventer; practisch onderwijzer: S. van Angeren, Korporaal-hoefsmid.

Geslaagde kandidaten: G. Hendricks te Lobith; J. R. J. Lem te Driel, gem. Heteren; H. van der Poel te Arnhem; J. Berends te Elden; J. Esmeyer te Elst; E. J. Broekers Jr. te Deventer; C. Eekhoff te Loenen o/d. Veluwe; H. W. Viets te Ede; H. van Roest te Renkum; D. van Merkestein te Elst bij Amerongen; W. A. Hieltjes te Didam; L. Heeze te Elden; A. Suikers te Dreumel bij Tiel; H. F. Eltink te Valburg; Th. J. Eltink te Valburg; C. F. Hendriks te Zevenaar; P. Folmer te Bennekom; M. Bouwmans te Randwijk; P. Bouwmans te Heteren; A. Gosselink te Arnhem; J. E. Vermeer te Heteren; J. H. ten Asbroek te Elst; A. Oosterwijk te Apeldoorn.

Het examen over het 1e gedeelte van dezen cursus werd gehouden in de smederij der Ambachtschool den 30 Mei l.l.

Niet geslaagd: 3 kandidaten, allen voor het practisch gedeelte.

Niet opgekomen: 1 candidaat.

Cursus te **Deventer**.

Leider van den cursus: H. M. Kroon; practisch onderwijzer: S. van Angeren, beiden voornoemd.

Geslaagde kandidaten: W. Smit te 't Loo, gem. Apeldoorn; D. Folmer te Westervoort; W. Bourgondiën te Teuge, gem. Voorst; J. Haverkamp te Deventer; W. J. Werman te Twello, gem. Voorst; G. Kerkhof te Raalte; J. de Wilde te Welsum, gem. Olst; H. Brink te Colmschate, gem. Diepenveen; R. Huisman te Wilp.

Het examen werd gehouden in de Ambachtschool den 6 Juni l.l.

Niet geslaagd: 1 candidaat, zijnde niet voldoende onderlegd, zoowel in het practische als theoretische gedeelte.

M.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Sedert de vorige opgave zijn aan de inrichting geen leerlingen vertrokken of nieuwe bijgekomen, zoodat de 5 plaatsen thans nog worden bezet door J. Vos te Zuidbroek, H. Dijkema te Stitswerd, A. Smid te Loppersum, W. Tolhuizen te Uithuizermeeden en W. Kunst te Slochteren.

De vraag om aan voornoemde inrichting geplaatst te worden, blijft voortdurend groot, en moeten de leerlingen wel eens wat lang op plaatsing wachten. Toch is vroegtijdige aangifte beiderzijds steeds wenschelijk.

— **Amersfoort.** De burgerhoefsmeden uit het noorden van ons land, die aan de Inrichting voor hoefbeslag te Groningen geen plaats kunnen vinden of naar hun zin te lang op plaatsing moeten wachten zij nogmaals herinnerd dat er vanwege het Ministerie van Landbouw, Handel en Nijverheid een overeenkomst met het Ministerie van Oorlog werd getroffen, waardoor de Militaire Hoefsmidschool is vergroot en het aantal *leerlingplaatsen voor burgersmeden* van 2 op 8 gebracht, welke plaatsen tot nu toe *nog steeds gedeeltelijk beschikbaar* zijn.

— **Nieuwe gediplomeerden in Friesland.** Het Bestuur van het Friesch Paardenstamboek publiceert, dat O. Wassenaar, werkzaam bij de Wed. Wassenaar te Joure, en J. A. Faber te Sneek, werkzaam bij W. Wiersma te Witmarsum, met goed gevolg een cursus in hoefbeslag bij het Detachment Veld-Artillerie te Breda hebben gevolgd en dientengevolge worden aanbevolen als bekwame hoefsmeden.

— **Landbouwtentoonstelling te Almelo, 29 en 30 Aug. a.s.** Naar we vernemen zal het programma o.m. ook een rubriek „*hoefbeslag*” bevatten, waarvan ons echter heden nog nadere gegevens ontbreken.

— **Hoefsmidschool te Tiel.** Naar we vernemen zal de nieuw op te richten school, waarover reeds meerdere malen iets is medegedeeld, op den bepaalden tijd gereed komen en zal de officiële opening op 1 Juli a.s. plaats hebben. Eene benoeming uit de op de voordracht geplaatsten voor smidsbaas was 9 Juni nog niet geschied.

— **Ver. tot Veredeling v/h. Ambacht.** Blijkens eene advertentie in „*Metallicus*” zal einde Juli, begin Augustus a.s., weder gelegenheid worden gegeven tot het afleggen van proeven van bekwaamheid als *Meester* en als *Gezel* in het timmeren, huisschilderen, smeden, metselen, steenhouwen, meubelmaken en koperbewerken, en wel te Amsterdam, Assen, Breda en Zwolle.

Zooals in de Dec. afl. 1907 van „*De Hoefsmid*” is medegedeeld, werden verleden jaar één smid den graad van meester en aan 4 smeden dien van

gezel verleend. Voor de onderscheidene vakken samen, bekwamen toen 3 den graad van meester en 31 die van gezel.

— **Engelsch jachtbeslag.** In het verslag betreffende het concours-hippique te Bergen-op-Zoom, komt in „Het Paard” van 12 Juni j.l. voor: „We zagen nog te veel paarden *zonder kalkoenen* aan de buitentakken der achterijzers, niettegenstaande ieder toch wel zal weten dat Engelsch jachtbeslag groote practische waarde tegen uitglijden voor hindernispaarden bezit.” Onder de losse opmerkingen in datzelfde verslag lezen we nog: „Op drogen, vrij harden grasbodem is voor spring- en rijpaarden, strijk- en klapijzerbeslag, en een kalkoentje aan den buitentak zeer gewenscht.”

— **Geschiedenis van het hoefijzer in Hongarije.** Dr. A. Zimmermann te Budapest heeft hierover een artikel geschreven in het „*Zeitschrift für Thiermedizin* XI, Band 4, 15e Heft”, waaraan door tusschenkomst v/h. Berl. Tierärztliche Wochenschrift het volgende is ontleend:

De uitvinding van het hoefijzer wordt door sommige schrijvers aan de Kelten toegekend, door anderen aan de Germanen, Assyriërs en Egyptenaren, of zelfs aan de Skythen of Hunnen. Met inachtneming van de bestaande litteratuur en den vorm der hier en daar in Hongarije opgegraven hoefijzers komt Zimmerman tot de gevolgtrekkingen:

1. het hoefijzer is niet uit den tijd der Skythen of Hunnen (niet van „Turanischen” oorsprong);
2. vóórdat de Hongaren zich in hun tegenwoordig land Hongarije vestigden, kwamen er zoo goed als zeker geen hoefijzers voor;
3. De volkeren uit Midden-Azië, overeenkomende met de Hongaren, gebruiken ook tegenwoordig nog geen hoefijzers;
4. de hoefijzers van latere vondsten hebben beslist het Germaansche type, zoodat de Hongaren vermoedelijk het hoefbeslag hebben leeren kennen nadat zij van de Duitsche cultuur kennis hebben verkregen.

— **Oldenburg.** Zestien leden der Vereeniging van oud-leerlingen der Rijkslandbouwwinterschool te Groningen maakten van Woensdag j.l. af een vierdaagsche reis door Oldenburg, waarbij een interessante tocht door Jeverland, Budjadingen en Stedingen, en langs de veenstreek over Grossenmeer, Oldenburg, Leer, Nieuwe Schans terug.

Tijdens die reis viel op dat ijzers met kalkoenen ook in Oldenburg meer en meer tot de geschiedenis gaan behooren, doch tevens dat de Oldenburgsche paardenhouders hun dieren veel te weinig op tijd de ijzers laten verleggen. Een der voorgebrachte dekhengsten miste vóór en achter een ijzer, terwijl van de twee anderen het eene los zat en no. 4 bijna geheel binnen den hoefrand lag. Een schandaal!

— **Toongewicht Amerikaansch harddraversijzer.** Kort geleden is wegens het te veel verschil in snelheid toonen *Lazuur*, eig. W. Jochems, voor altijd uitgesloten om in harddraverijen op de lange baan mede te loopen. Over deze kwestie is en wordt in de hippische sportpers heel wat

geschreven. Dit boezemt ons weinig belang in. Alleen wenschen wij even aan te stippen dat Lazuur, volgens zijn fokker en oorspronkelijken rijder, $4\frac{1}{2}$ ons ijzer in den toon moest hebben en een Amerikaansch 3 ons toongewicht.

P E R S O V E R Z I C H T.

Nederland.

— *Tijdschrift voor Veeartsenijkunde.* Kapitein J. M. Knipscheer, gedurende 6 jaar onafgebroken als paardenarts geplaatst aan het remonte-depôt te Millingen, geeft een artikel onder het hoofd: „Uit de praktijk van het remonte-depôt te Millingen”, waarin o. m. het volgende voorkomt:

„Het remonte-depôt ligt midden op de Veluwe, langs den straatweg van Amersfoort naar Apeldoorn, $2\frac{1}{2}$ uur gaans ten westen van laatstgenoemde plaats en op een klein half uur afstand ten zuiden van het Uddeler meer. Het ligt op een heivlakte, in het westen begrensd door de hoogten van het dorpje Garderen, in het oosten door de Soerensche bosschen. Het terrein der inrichting beslaat een lengte van ruim 20 minuten gaans.

* *

„Gedurende het grootste deel van het jaar verblijven in Millingen ruim 600 paarden, vertegenwoordigende een kapitaal van $3\frac{1}{2}$ ton gouds. Voor de verzorging en het toezicht en het geven van beweging aan de paarden in de drijf- en springbanen, voor transport- en andere diensten is aanwezig een militair personeel van ruim 100 onderofficieren en manschappen. Een korporaal-hoefsmid zorgt voor de geregelde bekapping der hoeven en voor het beslag van 3 officierspaarden en een 37-tal oudere paarden, welke bestemd zijn voor transportdiensten in het depôt zelf, of naar de op 2 of 3 uur afstand verwijderde spoorwegstations. De taak van den smid is lang geen gemakkelijke, want menig jong paard, voornamelijk onder de Ieren, laat zich zoo maar niet gewillig een been optillen en een hoef besnijden. Daarvoor zijn dikwijls heel wat kracht, geduld en voorzichtigheid noodig.

* *

„Op enkele uitzonderingen na komen alle paarden, welke ten behoeve van het leger worden aangekocht, eerst in het remonte-depôt. Verreweg het grootste contingent leveren de jaarlijks in Ierland aangekochte 3- en 4-jarige paarden, welke bestemd zijn voor de cavalerie, het korps rijdende artillerie te Arnhem en een gedeelte der veld-artillerie. In de laatste jaren bedroeg dit aantal in een rond getal 380 per jaar. Om handels- en dienstredenen geschiedt de aankoop in den regel gedurende de maand Mei. Daarvoor is aangewezen een commissie van 3 leden: de directeur van het remonte-depôt, een officier van een bereden wapen en een paardenarts.

„Een tweede commissie, bestaande uit 2 officieren der bereden artillerie en een paardenarts, koopt meestal tusschen October en Mei bij gedeelten de inlandsche 3-, 4- en 5-jarige paarden, welke uitsluitend bestemd zijn voor de veld-artillerie. Deze laatste categorie paarden komt rechtstreeks naar het remonte-depôt.

„De Ieren echter gaan van Rotterdam, waar zij worden ontscheept, eerst

„naar de weide, aangezien in het remonte-depôt op dat oogenblik nog geen ruimte beschikbaar is. De hier aanwezige paarden van den vorigen aankoop zijn dan nog niet naar de verschillende korpsen vertrokken. De weiden bevinden zich in de nabijheid van Leiden, Utrecht, Apeldoorn en Deventer, waar particulieren bij contract de zorg voor de weiden op zich hebben genomen.”

— De tweejarige hoefsmidcursus onder leiding van den heer Johs. Plet, rijks-veearts te Heerenveen, begon te Franeker, en een eenjarige cursus werd gehouden te Heerenveen, welke cursus goede resultaten opleverde.

(„Fr. Weekblad”.)

Duitschland.

— *Der Hufschmied*. De Juni-aflevering bevat voor ons Nederlanders weinig nieuws van beteekenis. Het eerste artikel handelt over den voortgang der fabrieksijzers, het tweede artikel over de verpleging der fokstieren in het zuiden van Britsch-Indië, terwijl als 3e artikel door Steding te Utrecht vertaald is weergegeven, wat in „De Hoefsmid” 1907 no. 12 opgenomen werd over het klauwbeslag der trekossen in Deli (u. Veeartsenijkundige Bladen in Ned.-Indië, door Jeronimus).

De korte mededeelingen, die ons meldenswaardig voorkwamen, zijn drie in getal n.l.:

1°. Te Hannover is een nieuwe hoefsmidsschool opgericht ter vervanging van de oude inrichting, die reeds sedert 1778 zou hebben bestaan;

2°. Prof. Dr. Moser, Dir. der leersmederij, verbonden aan de Koninkl. Veeartsenijkundige Hoogeschool te München, treedt als Redacteur op van het nieuwe vakblad „Süd-Deutscher Huf- und Wagenschmied (Luxuswagen u. Automobilbau)”.

3°. Voor het militaire hoefbeslag (in Duitschland?) is vastgesteld dat bij uit de hand gesmede ijzers de toonnagelgaten schuin naar binnen, die aan de zij-gedeelten loodrecht en de verzenagelgaten schuin naar buiten moeten staan. (Het verwondert ons dat deze mededeeling zoo botweg zonder eenige toevoeging van de Redactie, hetzij verklarend, hetzij verwonderend, is geplaatst. — Indien het bericht inderdaad waarheid bevat, komt de wijziging ons voor hoeven met een normale wandrichting beslist verkeerd voor. Bij tal van paarden, die slechts matige beweging verkrijgen, zooals zulks bij militaire herhaaldelijk voorkomt, ziet men op den duur de stralen inkrimpen en de verzenwand-gedeelten eveneens. In dit geval kan het wenschelijk zijn het verzenagelgat eenigszins schuin naar buiten te richten, maar dit mag toch geen reden zijn om voor alle militaire paarden een algemeen geldend, slechts voor oudere dienstpaaarden passend, voorschrift te geven. Red.)

INGEKOMEN BOEKWERKEN.

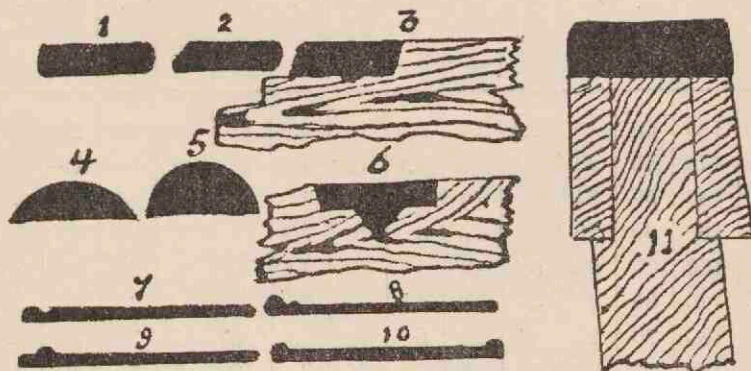
— Boekhouding van verschillende ambachten voor ambachtsscholen en zelfonderricht. VII. *De Smid*, door E. A. Zwaaneveld, uitgave van G. B. van Goor & Zonen te Gouda.

Hoewel de stof kort behandeld is, geeft het werkje, dat slechts 10 ct. kost, voor oningewijden een vrij duidelijke voorstelling hoe de verschillende veranderingen, die dagelijks in een bedrijf plaats grijpen, door het ontstaan of te niet gaan van vorderingen en schulden, dienen te worden genoteerd. Ongetwijfeld laat de boekhouding bij menig ambachtsman nog wel eens aan duidelijkheid te wenschen over, zoodat de verschijning van genoemd werkje te dezen opzichte zijne nuttige zijde heeft. Red.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

IETS OVER WIELBESLAG.

In de figuren 1—10 geven wij een beeld van eenige profielen, welke gebruikt worden voor naaf- en spakenringen; fig. 1 is wel de meest gebruikte vorm, terwijl fig. 2 een profiel met gebroken kanten voorstelt. Bij betere wagens ziet men deze twee soorten echter zeer weinig meer, doch wordt het halfronde profiel, dat wij in fig. 4 en 5 weergeven, meermalen aangewend. Het streven hierbij is: scherpe kanten zooveel mogelijk te vermijden en gladde vlakken te verkrijgen, zonder daarbij te vervallen in scherp vooruitstekende randen en kanten, welke een gelegenheid bieden voor de opeenhooping van vuil en slijk, moeielijkheden veroorzaken voor het schoonhouden en daarbij den met dat werk belasten persoon in gevaar brengen, zich te bezeeren. Al deze factoren hebben ook er toe geleid die genoemde

profielen te doen vervallen, en de spaken banden in te draaien of, zooals fig. 6 ons doet zien, in te persen. Hierdoor wordt een volkomen gladde naafoppervlakte verkregen, en ook de minder gewenschte verzinking tusschen de spaken bewerkt. Die ingedraaide ringen bezitten echter het nadeel, dat het hout, liggende tusschen dezen ring en de spaken, gemakkelijk afspringt. Men heeft, om dit gebrek op te heffen, reeds de achterzijde van den ring schuin afgedraaid, waardoor de druk bij het opdrijven niet direct op den hoek werkt, waardoor het versplinteren van het hout voorkomen wordt. Minder bekend en ingevoerd is bij ons het inpersen der ringen, zooals men dit dikwijls bij Amerikaansch fabrikaat kan opmerken. Hiertoe behooren

echter uiterst kostbare gereedschappen, welke zich voor zeer groote bedrijven, zooals men die alleen in Amerika aantreft, renderend zouden kunnen doen maken. Voorloopig zal het echter wel Amerikaansch blijven. De figuren 7, 8, 9 en 10 geven ons profielen te zien, voor naafbanden, zooals die meestal voor achterwielen worden gebruikt. Waar een draaibank aanwezig is, brengt de fabricatie van zulke profielringen geen zwarigheden met zich; in een ander geval zijn ze evenals de zoogenaamde kransbanden, gereed te koop. Bij keuze van kransbanden moet men er op letten, of de wagen een zuiver luxe-karakter draagt, of voor de practijk zal gebruikt worden. In het eerste geval kieze men ringen met lage doch talrijke insnijdingen, terwijl in het laatste geval minder doch grooter tanden, een betere beschutting bieden voor het uitglijden van den voet.

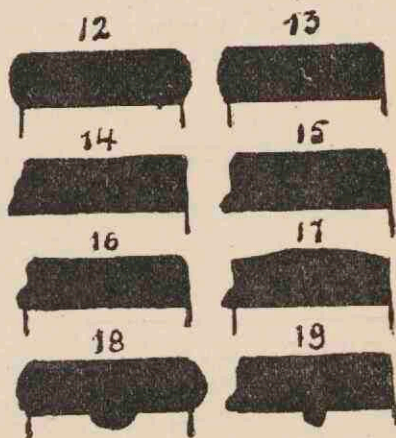
Hieronder geven wij een tabel der afmetingen, van de meest gangbare profielen van spaak- en naafbanden welke in de practijk voorkomen, tegelijk met de dikte der assen, welke de afmeting der naaf bepalen. Alle maten zijn in m.M. aangegeven.

Loop doorsnede der assen.	Dikte der naaf.		Afmetingen bij patentassen.									Afmetingen bij smeerasen.				
	Patentassen.	Smeerasen.	Naafringen.			Spakenringen.						Naafringen.		Spakenringen.		
			Breedte.		Dikte.	Vlak.		Vlak-halfrond.		Hoog-halfrond.		Breedte.		Dikte.	Vlak.	
			Voor.	Achter.		Breedte.	Dikte.	Breedte.	Dikte.	Breedte.	Dikte.	Voor.	Achter.		Breedte.	Dikte.
25	130	135	50	20	2.5	14	3.5	15	3.5	12	4	50	28	3	16	3
27.5	135	140	50	22	2.5	15	3.5	16	4	13	5	55	30	3	18	3
30	140	145	55	24	3	15	4	16	4	14	6	55	30	3	20	4
32.5	145	150	60	25	3	16	4	18	4.5	14	6	60	32	3	20	4
35	150	160	65	26	3.5	18	4	20	4.5	15	6	65	32	3.5	22	4
37.5	160	170	65	28	4	20	4.5	20	5	16	6.5	65	35	3.5	22	5
40	170	180	70	28	4	22	5	22	5.5	16	7	70	38	3.5	24	5
42.5	175	190	70	30	4.5	24	5	24	6	18	7	70	40	4	24	5
45	180	200	70	30	4.5	26	5	26	6	20	7	75	42	4	26	5
47.5	190	210	75	32	5	26	6	28	6	22	8	75	45	4	26	6
50	200	220	75	32	5	28	6	28	7	22	9	80	45	4	28	6
52.5	210	230	80	35	5	28	6	30	7	24	9	85	48	4.5	28	7
55	220	240	85	38	5.5	30	7	30	7	25	10	85	50	4.5	30	7
57.5	230	250	85	38	5.5	30	7	32	8	26	10	90	50	4.5	30	7
60	240	260	85	40	6	32	7	32	8	26	11	90	55	5	32	7
62.5	250	270	90	40	6	32	7	34	8	28	11	95	55	5	32	8
65	260	280	95	42	6	32	8	35	8	28	12	100	60	5	32	8

Nu gaan wij over tot de banden voor de wielen, een der gewichtigste factoren in de rijtuigfabrikatie. In 't algemeen onderscheidt men heden drie soorten, en wel die van ijzer- of stalen wielbanden, dan die uit massieve gummi bestaande, en ten laatste lucht- of pneumatick banden. Oorspronkelijk had de band om het wiel ten doel groote houdbaarheid te geven en voor ontijdige afslijting te behoeden, hetgeen ook nog heden het hoofddoel is; echter kunnen de gummibandens, welke hoofdzakelijk dienen om zonder lastige stooten te rijden, hierop weinig aanspraak maken, want dat is niet beter te bewerken dan door een houten wiel met ijzer te beslaan. Het heeft echter niet aan proeven ontbroken de houten wielen door geheel ijzer te vervangen, om op deze wijze het vroegere gebrek van een lomp en onvolledig beslag op te heffen. Tot een goed bevredigend resultaat kwam men echter langs dezen weg niet, doch bleek steeds, dat een goed beslagen houten wiel, door geen ander was te vervangen, hetgeen men ook nog duidelijk kan waarnemen bij de ontwikkeling der automobielwielen, welke heden meestal uit hout, in verbinding met ijzer of staal, worden vervaardigd.

De beschrijving der meest primitieve soorten willen wij hier achterwege laten, omdat deze genoegzaam bekend zijn. Er was een tamelijk groot tijdperk voor noodig, eer het beslag der wielen de hoogte bereikte, waarop het heden staat; eerst de moderne staal- en ijzerindustrie stelde ons in staat daarin verandering ten gunste te brengen. Kon men vroeger bij de zware, zelfs lomp te noemen wielen, van luxe in den waren zin des woords niet spreken, — heden is het mogelijk, met het ons ten dienste staande materiaal, licht en daarbij stabiel werk te leveren. Ten deele draagt hier ook toe bij

de verbetering der verkeerswegen, en dient de vervaardiger er nog wel degelijk rekening mede te houden, of het wiel langs ongebaande landwegen, of over kunstmatig aangelegd plaveisel zal rollen. In het algemeen is men echter heden tot de kennis gekomen, dat de banden zoo smal mogelijk dienen gemaakt te worden, waardoor zij minder wrijvend oppervlak bieden, en dus minder kracht vereischen om voortbewogen te worden. De verbetering der ruwe materialen, zoowel als de gunstige verandering der straten, waren geheel ten voordeele dezer zaak. In fig. 11 zien wij

de ons bekende wijze van uitvoering, waarbij de velg aan de buitenzijde versmald wordt, en de binnenzijde breed is gehouden, ten eerste om den band zoo smal mogelijk te doen zijn, ten tweede de spaak voldoende vastheid te verzekeren. Het principe om het voertuig met zoo weinig mogelijk aanwending van kracht voort te bewegen, ligt hierin ten grondslag.

Kon men nu met verbeterd materiaal de wielen een eleganter aanzien geven, daarbij niet hun mobiliteit uit het oog verliezende, het duurde nog geruimen tijd eer men ijzer vervaardigde dat beantwoordde aan het doel

om niet alleen het wiel voor spoedige afslijting te beschutten, doch ook de lak te beveiligen waarmede de velling bedekt was. Dit laatste geschiedt het best door den band eenigszins voor het hout te laten staan.

Men kan dit laatste echter alleen weer bereiken door den band te verzwaren; echter gelukte het de industrie dit gewicht binnen zeer enge grenzen te beperken. In fig. 12—19 hebben wij verschillende bandprofielen in teekening gebracht, welke allen min of meer aan laatstgenoemd doel beantwoorden en daarbij een gewichtstoename bijna niet kunnen aanwijzen, een zeer geringe wrijvingsoppervlakte bezitten, en waarvan het profiel zulke vormen bezit, dat het niet gemakkelijk tot schuilplaats van vuil en stof dient.

M.

Advertentiën.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvage gratis.

Hoefsmidschool te TIEL.

Opening 1 Juli 1908.

AANGIFTE van Leerlingen vóór 25 Juni a.s.

Nadere inlichtingen te verkrijgen bij den Directeur

H. J. C. VAN LÉNT, Vee-arts te Tiel,

St. Agnietenstraat.

RIJWIELEN
en **RIJWIEL-ONDERDEELN.**

BEST ADRES,

uitsluitend v. d. wederverkoop.

is **E. A. KESTEIN,**

ROTTERDAM,

Hoogstraat 216.

Vraagt Proefnummer

(dat kosteloos wordt toegezonden)

VAN

„HET PAARD”,

Geïllustreerd weekblad voor fokkers, houders en liefhebbers van paarden.

Prijs v. Nederland p. jaar fr. p. p. f 4.—.

Hoofdredacteur-Uitgever:

A. W. HEIDEMA te Groningen.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor
Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

Specialiteit in

Smeedbaar gietijzer. — Gietstaal. — Gietijzer voor hoge temperaturen, naar model en teekeningen.

Vraag prijsopgave.

Technisch Bureau „VULCAN,” Haarlemmerweg 81, Amsterdam.

HOEFIJZER
W. Z. D.

Dit ijzer laat zich zeer diep ritsen zonder te scheuren. ∴
H.H. Smeden die ons **W. Z. D.**
nog niet kennen, raden wij ten
zeerste aan, een proef te nemen.
WERLE & ZONN, Deventer.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telephoon
No. 1355.

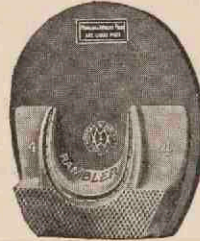
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

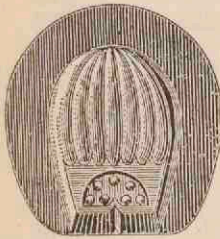

Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorradig van 4½
tot 6½ Eng. dm.
Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

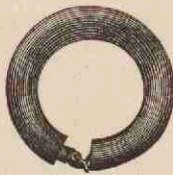

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorradig in 11 maten van 4½ tot
6½ Eng. dm., uiterste breedte buiten-
kant ijzers gemeten.

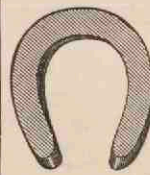

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradig.

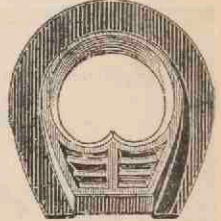

Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.
Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradig.

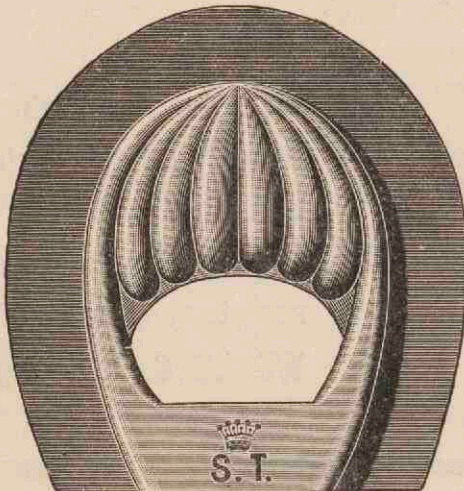
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
mitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

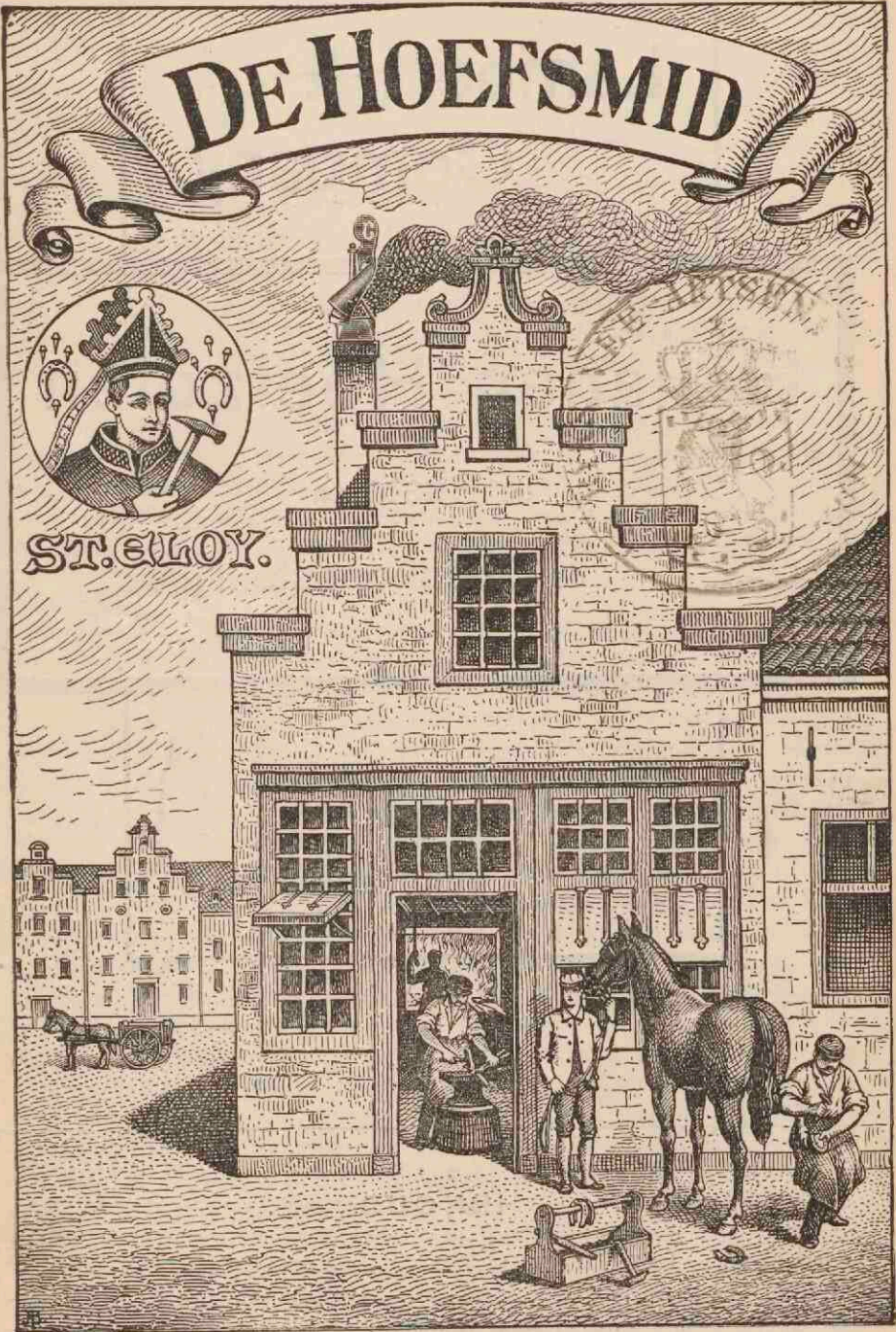
Caoutchouc
Hielstukken.

Kunsthooen.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en

de Goedkoopste

Rotterdam,

Wijnhaven 127.

INHOUD.

Opening der hoefsmidschool te Tiel. — Concours-hippique te Zorgvliet. — Examen in hoefbeslag der cursussen, gehouden vanwege de Geldersch-Overijselsche maatschappij van landbouw. — Korte mededeelingen. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

OPENING DER HOEFMIDSCHOOL TE TIEL.

1 Juli 1908 had te Tiel in het keurig met planten versierde leerlokaal de officieele opening plaats van bovengenoemde school, in tegenwoordigheid o. a. van de heeren: H. J. Lovink, Directeur-Generaal van den Landbouw, F. B. Löhnis, Inspecteur van het Landbouw-onderwijs, de Hoefbeslag-commissie, den oud-voorzitter der Maatschappij Mr. P. H. A. Tydeman, het Hoofd-bestuur, het Bestuur der afd. Tiel, het Dag. Bestuur dezer gemeente en den Gemeente-Secretaris, den directeur en den leeraar der school, den directeur van de Ambachtsschool, den architect en den aannemer van het gebouw alsmede de leerlingen.

De voorzitter der G.-O. Maatschappij van Landbouw en der hoefbeslag-commissie, de heer Mr. J. G. Ridder van Rappard, hield de navolgende rede:

Mijne Heeren!

Een heugelijke dag is heden voor de Geldersch-Overijselsche Maatschappij van Landbouw aangebroken. Zij betreedt heden een nieuw veld, zij opent eene school voor practisch hoefbeslag. Dit feit is niet onbeteekenend, en nu mij de eer te beurt valt met een enkel woord die school heden in te wijden, nu zult gij mij het niet kwalijk nemen, als ik van deze gelegenheid gebruik maak, om U zeer in het kort de geschiedenis van het onderwijs in het hoefbeslag binnen de grenzen van genoemde Maatschappij in de herinnering terug te roepen. Voor een groote twintig jaren deed men niet aan onderwijs in het hoefbeslag. Men besloeg maar raak, en lette er niet op of het verkeerd te werk gaan bij het beslaan der paarden tot erge hoefgebreken konde aanleiding geven of meermalen de waarde van een overigens goed paard geheel kon doen teloor gaan. Talrijke klachten kwamen toen ten tijde het Dagelijksch Bestuur onzer Maatschappij ter oore, en na vele voorbereidende maatregelen en nadat zij dikwijls besproken was in onze algemeene vergadering besloot men over te gaan tot het benoemen eener Commissie aan wie de behartiging van dit belang speciaal zoude worden opgedragen, die de zaak in studie zoude nemen, en maatregelen zoude beraamen om aan het euvel paal en perk te stellen. Deze Commissie, waarvan ook hij deel uitmaakte, die zooveel bijdroeg tot de tot standkoming van de school, welke thans geopend wordt, en ook de heer J. B. H. Moubis, thans nog lid der Hoefbeslag-Commissie der Geldersch-Overijselsche Maatschappij van Landbouw, lid was, meende terecht, dat het euvel alleen kon worden tegengegaan, door de oorzaak weg te nemen, waaruit het ontstaan was; en die oorzaak was de onwetendheid der paardenfokkers met de gevolgen van slecht beslag, van de smeden met de wijze, waarop een ijzer moest worden gemaakt en ondergelegd en hoe de hoef moest worden besneden.

Van het waarom het anders moest, dan zij deden, begrepen zij nog veel minder; het eerste dus wat de Commissie meende te moeten aanbrengen, was meer kennis. Maar hoe zoude zij dat doen? Veel geld had zij niet tot haar beschikking en ook was bij de Maatschappij het groote gewicht dezer zaak nog niet doorgedrongen. Om toch te geraken tot een begin, en op te wekken tot studie in het vak, bepaalde eerst de Commissie, dat, wanneer heeren vecartsen of andere jongelieden onderwijs wilden geven in het hoefbeslag, de Commissie aan die jongelieden een examen zouden afnemen en hen, ingeval hunne kennis voldoende werd geacht, een diploma zoude worden uitgereikt, uit hetwelk hunne bekwaamheid als hoefsmid zoude blijken. Die kennis bestond hierin, dat zij een duidelijk denkbeeld hadden van het anatomische samenstel van den hoef van een paard; dat zij een normaal paard, dat geene hoefgebreken had, konden beslaan. In dit stadium van de geschiedenis van het hoefbeslag komt een woord van lof toe aan den heer F. W. van Dulm te Arnhem, die aan verscheiden jonge smeden les gaf en tot dat examen voorbereidde; hem is daarvoor dank verschuldigd en hij heeft inderdaad veel bijgedragen tot de verbetering van het hoefbeslag vooral in de Betuwe, in de omgeving van Elst.

Deze toestand nu, uitsluitend examens gehouden door de Commissie, doch namens deze geen onderwijs, was echter hoogst primitief. Uit het feit, dat bijzondere cursussen gehouden waren en dat er smeden gevormd waren, welke een beter oordeel hadden over het beslaan van een paard, vond de Commissie aanleiding voor te stellen een eenigszins anderen weg te bewandelen. Zij stelde voor, dat zij zelf wel geen cursus wilde geven, maar dat in het vervolg die cursussen uit zouden gaan van de Afdeelingen der Maatschappij, dat zij door de Maatschappij financieel gesteund zouden worden, en dat er na afloop van een eenjarigen cursus (dat wil niet zeggen, dat er gedurende twaalf achtereenvolgende maanden les was gegeven, doch dat het hier gold een cursus van eenige weken in den winter en dan nog maar van enkele uren per week) een examen gehouden zoude worden en dat bij voldoende kennis van het theoretisch en practisch hoefbeslag, zooals het boven is omschreven, een diploma zoude verstrekt worden, dat van die bekwaamheid en geschiktheid getuigenis zoude afleggen. Talrijk zijn de cursussen, de eenjarige, zooals zij ten onrechte genoemd zijn, geweest, welke door de Afdeelingen, welke belang hadden bij paardenfokkerij of ook wel, die verlangden dat het gewone boerenpaard een beter beslag zoude krijgen, gehouden zijn en velen hebben het verlangde diploma gekregen. Ook deze toestand heeft zijn nut gehad. Ofschoon de korte tijd van voorbereiding de oorzaak was, dat men geene in het vak doorkneede smeden kon afleveren, hebben deze cursussen toch dit nut gehad, dat zij het besef gevestigd hebben bij smid en paardenfokker en paardenhouder, dat het beslaan van een paard een werk is, dat men niet goed kan doen of men moet wetenschappelijk onderlegd worden, men moet weten waarom men doet, zooals men doet, en waarom niet anders.

Zij hebben de meening gevestigd, dat uitbreiding van de kennis van den hoef van het paard, en de wijze, op welke de hoef beslagen moet worden, hoogst nuttig en noodzakelijk is. In den schakel der middelen om het

hoefbeslag tot volkomenheid te brengen is deze, zoogenaamde eenjarige cursus onmisbaar.

Maar meer dan eene schakel is hij niet. Al te veel fouten kleefden er nog aan deze ook nog te primitieve organisatie. Het was onmogelijk in twintig lessen, zoowel theoretisch als practisch, de noodige kennis te brengen in de dikwijls harde hoofden van hen, die het leeren afgewend, zich wel de grootste moeite gaven van de lessen te profiteeren, doch binnen den beschikbaren tijd de leerstof niet konden verwerken. En toch was die leerstof nog niet zoo uitgebreid als de Commissie haar wel wenschte. Zij bleef beperkt tot het beslaan van een normaal paard, dat geene hoefgebreken heeft. Maar de Commissie wilde wel dat het onderwijs werd uitgebreid tot de kennis van het beslaan van een paard, dat behept is met een der meest voorkomende hoefgebreken, zonder dat natuurlijk de smid op het terrein van den veearts zoude komen. Maar om deze leerstof in één cursusjaar te geven, hieraan was niet te denken. Zij stelde nu onder goedkeuring der Maatschappij tweejarige cursussen in; het eerste jaar, dat wil altijd zeggen, gedurende enkele weken in den winter, werd onderwezen, wat tot nog toe in de eenjarige cursussen onderwezen geworden was; daarna werd een overgangsexamen gehouden, en hij, die dan blijken gaf met succes den cursus te hebben gevolgd, werd tot het tweede gedeelte toegelaten. Dat omvatte, de herhaling van het in het eerste gedeelte geleerde, en daar kwam dan bij, dat geëischt werd de kennis van de meest bekende en voorkomende hoefgebreken en het beslaan van een paard, dat aan een dier gebreken lijdende is. Hij, die bewijs gaf, hiervan op de hoogte te zijn, zoude het getuigschrift als hoefsmid der Maatschappij ontvangen. Men ziet hieruit, dat er steeds vooruitgang is in de wijze, op welke de Maatschappij het groote belang van het verbeterde hoefbeslag behartigd, en deze wijze, welke hier het laatst geschetst is, is reeds eene vrij volkomene. De leerlingen krijgen twee winters achtereen les, doch zijn verplicht, hetgeen zij in het eerste jaar geleerd hebben, gedurende het tijdvak, dat ligt tusschen de sluiting van het eerste leerjaar en het openen van het tweede, bij te houden. Het geleerde, vooral de theorie, die in het eerste jaar geheel wordt afgehandeld, wordt niet zoo licht vergeten. Maar daar tegenover staat, dat deze cursussen duurder zijn dan de eerstgenoemde. Toch is het opmerkelijk dat mij nooit eenige klacht ter oore is gekomen over het te duur zijn van dezen cursus.

Toch beantwoordden deze cursussen nog niet aan het ideaal der Commissie. Wel vond zij hen reeds vrij goed en reeds vrij voldoende, doch er was beter. Nog te dikwijls werd het op den cursus geleerde te spoedig door den gediplomeerde vergeten en viel hij terug in fouten, welke hem met moeite waren afgeleerd; nog zat het antwoord op het waarom zoo en niet anders er bij velen nog niet vast genoeg in; alles het gevolg hiervan, dat het aantal lessen te gering is en de intervallen tusschen de lessen te groot. De Commissie zon er toen op om ook nog deze gebreken, welke aan het stelsel kleefden, te boven te komen — en het resultaat is deze school. In deze school zal nu moeten onderwezen worden datgene, wat vroeger in de zoogenaamde tweejarige cursussen geleerd wordt; doch het verschil zal hoofdzakelijk dit zijn, dat, waar vroeger die leerstof in enkele lesuren 's winters

moest verwerkt worden, men hier een cursus van zes achtereenvolgende maanden zal hebben, waarin dagelijks, den geheelen dag door, gelegenheid zal zijn les te ontvangen en zich onder toezicht van een zeer bekwamen practischen leeraar in het vak te oefenen. Elke mogelijkheid tot het terugvallen in vroegere afkeurenswaardige feilen is hier uitgesloten; steeds wordt door den leeraar gewezen op het reeds zoo dikwerf genoemde „waarom en waarom niet anders”, terwijl de directeur ook meerdere eischen kan stellen aan de leerlingen van de kennis van de anatomie van den hoef, dan hij zulks wel billijkerwijze kan doen aan hen, die een tweejarigen cursus met vrucht hebben bezocht. Het is dus ontegenzeggelijk waar, dat de leerlingen, die van deze school komen, veel hooger kunnen staan, dan de leerlingen van een cursus; het kan hier veel beter inzitten; zij kunnen ook eene grooter aantal van abnormale hoeven gezien en onder toezicht beslagen hebben. Want dit is ook het voordeel dezer school, dat er eene kliniek van paarden, lijdende aan hoefgebreken, aan verbonden is; iets, waarvan bij een zelfs tweejarigen cursus natuurlijk geen sprake kan zijn. Dit zijn nu allen de groote voordeelen der school; maar gij vraagt, zijn er dan geene nadeelen, welke daartegenover staan. En dan antwoord ik: „helaas ja, er is geen goud zonder schuim, en er is ook wel eene omstandigheid, welke den bloei der school, vooral in den eersten tijd, zal tegenhouden, en deze omstandigheid is: de school is voor de bezoekers duur, misschien wel te duur. Het is ontegenzeggelijk waar, dat het voor de personen, die het grootste gedeelte van de leerlingen zullen uitmaken — smidsknechts en zoons van smidsbazen — ook kleine — zeer bezwarend is zes maanden niet alleen niets te verdienen, maar bovendien nog kostgeld te moeten betalen. Het zal misschien op den weg der Geldersch—Overijselsche Maatschappij van Landbouw liggen, en met name op dien der afdeelingen, zeer uitstekende aankomende smeden finantiëel te steunen, doch nog meer verwacht ik van het feit, dat alras zal blijken dat de smeden, welke deze school bezocht zullen hebben, veel hooger zullen staan, hun vak veel beter zullen kennen, dan zij, die een cursus, zij het dan ook een tweejarigen, hebben bezocht. Bij de toenemende concurrentie zal het publiek, ook spoedig van al deze zaken op de hoogte, voor smid bij de paarden niemand willen hebben dan een hoefsmid, die deze school heeft bezocht. Is het eenmaal zoover, dan denk ik, dat er eerder te veel dan te weinig leerlingen zullen komen. Te veel, ja, te veel voor de inrichting dezer school, maar te veel voor de verbreiding van kennis en wetenschap, nooit! Ik zeg daar, inrichting der school. Ook over haar een paar woorden om alle misverstand over deze school weg te nemen. Wat is haar doel: Het is tweeledig. Haar hoofddoel is het opleiden van jonge smeden tot practische knappe hoefsmeden; haar nevensdoel te toonen aan hen, die eene smederij willen opzetten, hoe zulk eene smederij ingericht moet zijn volgens de wetenschap en gevestigd kan worden met de middelen, waarover menschen, die smederijen opzetten, plegen te kunnen beschikken. Men moet deze beide begrippen niet uit het oog verliezen. De school is dus niet eene inrichting, waar het hoefbeslag in zijn geheelen omvang wetenschappelijk wordt geleeraard, waar belangrijke proeven genomen worden, ten doel hebbende het veld der wetenschap in deze te

verruimen, een school waaruit op haar beurt talrijke practische leeraren zullen voortkomen, die weder in andere deelen van het land onderwijs in hun vak zullen geven. Neen, Mijne Heeren, dat ligt niet op den weg van de Geldersch—Overijselsche Maatschappij van Landbouw, zij moet zorgen dat er binnen haar gebied practische hoefsmeden zijn, en dat de paarden er goed beslagen worden, verder strekt haar bemoeïing niet, en zij hoopt door deze school weder wat nader tot haar doel te komen. Ja, zij ontkent niet, dat eene inrichting, waar dat leeraarspersoneel gekweekt zal worden, waar het hoefbeslag, als deel van wetenschap in haar geheelen omvang gedoceerd zal worden, waar belangrijke proeven genomen zullen worden, er op den duur niet zal moeten komen, doch dat zal pas dan noodig zijn, als door het oprichten van vele scholen, zooals deze, welke hier heden geopend wordt, de behoefte aan leeraarspersoneel zich ernstig zal hebben doen gevoelen; ik hoop en ik voorspel, dat die tijd ongetwijfeld zal komen, doch geef toe, dat het thans nog toekomstmuziek is en dat wij meer nabij gelegen plichten te vervullen hebben, dan nu reeds aan te dringen op eene centrale hoogere hoefsmidsschool. Wij willen trachten practisch te blijven, niet verder te springen, dan de stok lang is, en dan moeten wij ons bepalen hiertoe, dat wij met alle krachten er ons op moeten toeleggen ons gebied te voorzien van practische hoefsmeden. En dan mogen wij hopen, dat deze eerste school moge blijken levensvatbaarheid te bezitten, dat zij aan haar doel zal mogen beantwoorden. Als dat zoo is, kunnen wij er aan denken ook elders — in het oostelijk deel van ons gebied — zulk een school te openen en als dit voorbeeld over het geheele land, misschien niet op eenvormige wijze, maar dan toch in den geest, als waarmede deze school bezielid is, wordt nagevolgd, dan zullen wij krijgen de ideale verzorging van der paardenhoefbeslag. Ik hoop dus dat ik begrepen zal zijn geworden, als ik de beteekenis van deze school tot op hare ware groote heb teruggebracht. Geen hoefbeslag-academie, geen hoefbeslag-middelbaar, maar een eenvoudige school voor eenvoudige lieden evenwel, en dit is mijn besluit: het zij eene practische inrichting bovenal”.

Alvorens nu echter deze school geopend te verklaren en U uit te noodigen haar met mij te bezichtigen moge ik voldoen, namens de Geldersch-Overijselsche Maatschappij in het algemeen en van hare Commissie voor het hoefbeslag in het bijzonder, door U allen, welke deze plechtigheid met Uwe veel gewenschte tegenwoordigheid vereert, recht hartelijk te danken voor het blijk van belangstelling, hetwelk gij, door die tegenwoordigheid wel hebt willen geven. En niet alleen voor uwe belangstelling, ook voor den steun, welke gij ons verleend hebt, bij het tot stand komen dezer school, kom ik U mijne oprechte erkentelijkheid betuigen.

En als ik dat doe, doet het mij goed U hier te zien, Hooggeachte Heer Directeur-Generaal van den Landbouw, omdat ik U speciaal te danken heb voor twee zaken, eerstens is het natuurlijk voor de ruime wijze, op welke de Regeering deze onderneming heeft gesteund, doch er is meer, ik wil wijzen op de manier, waarop zij dit gedaan heeft. De Regeering heeft, nadat de heer Van Lent en ik haar onze plannen hadden uit-

eengezet, deze overwogen, en al zeer spoedig kwam het bericht, dat zij goedgekeurd waren en dat onze subsidie aanzienlijk werd verhoogd. Er werden ons natuurlijk voorwaarden gesteld, die wij hadden na te komen ter waarborging dat de gelden der Regeering in deze goed zouden worden gebruikt, dit spreekt van zelf, doch verder liet men ons, en hiervoor wilde ik juist mijn dank betuigen, geheel vrij. Geen dagelijksch toezicht vanwege de Regeering, geene rapportenschrijverij, wij werden vertrouwd, en wij zijn ook onzerzijds de voorwaarden, door de Regeering gesteld, streng nagekomen. Zoo behoort het ook, maar geschied het niet altoos; wij brengen der Regeering daarvoor onzen oprechten dank. Ik hoop, Mijnheer de Directeur-Generaal, dat de inrichting dezer school Uwe goedkeuring zal wegdragen, ik hoop, dat U aan Uw departement onze school dikwerf met waardeering zult mogen gedenken, ik hoop ten slotte, dat U vele jaren van haren bloei de belangstellende getuige moogt blijven.

Ook aan het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland komt een welgemeend woord van lof en dank toe voor de wijze, waar op zij deze zaak hebben gesteund, door aan de Provinciale Staten van dit Gewest voor te stellen het jaarlijksche subsidie aan ons voor het behartigen der belangen van het hoefbeslag in Gelderland aanzienlijk te verhoogen, en aan laatstgenoemde Staten voor het feit, dat zij dat voorstel aannemen. Zij hebben daardoor een bewijs te meer gegeven van hunne belangstelling in de ontwikkeling van den Landbouw, eene belangstelling — ik mag dit wel getuigen, al ben ik ook zelf lid dier Staten — die nooit heeft gefaald, maar steeds op de duidelijkste wijze getoond is geworden. Hiervoor mijn dank!

Het Gemeentebestuur van Tiel verdient lof en wij willen het hier onzen dank betuigen voor het bewijs van belangstelling, dat zij gaf in deze inrichting, door het ook met eene jaarlijksche bijdrage finantiëel te steunen. Wanneer deze school tot bloei mocht komen, wat wij inniglijk hopen, dan zal ook het Gemeentebestuur van Tiel met voldoening kunnen terugzien op het oogenblik, waarop het besloot ons te steunen en van harte hoop ik, dat de school voor het Gemeentebestuur van Tiel steeds eene inrichting moge blijven, waarop het met welgevallen zijn oog moge laten rusten.

En nu kom ik tot U, mijn oude vriend Tydeman, om U te danken voor de vorstelijke gave, welke gij onze Maatschappij deedt, en waardoor gij de oprichting van deze school mogelijk hebt gemaakt. Gij kunt U gerust de Stichter, de Maecenas dezer school noemen. Laat ik even de recente historie dezer stichting memoreeren, al is zij bekend. Eerst dan, nadat het besluit tot oprichting van deze school genomen was, onderhandelde de Commissie voor het hoefbeslag met de Commissie van de Ambachtsschool alhier over het inrichten van eene hoefsmidsschool, op de terreinen van hare inrichting, welke bij eene voorgenomen verbouwing dier school vrij zouden komen. Eerst schenen de onderhandelingen te zullen gelukken, doch zij sprongen af. Nu besloot de commissie rond te zien of er in Tiel voor eene behoorlijke som een geschikt terrein te krijgen was, maar die terreinen waren schaars en die, welke er waren, zóó duur dat de Commissie er niet aan

mocht denken aan de Maatschappij voor te stellen zulk een terrein aan te koopen. Ja, Mijne Heeren, een paar malen heb ik zeer treurig en zeer mismoedig Tiel verlaten, omdat wij niet een behoorlijk terrein voor onze school konden krijgen tegen eene billijke vergoeding en doemde zich voor mij op het zwarte spook der onmacht om de gewenschte stap te doen. Ik, en met mij de geheele Commissie, waren zeer teleurgesteld en verdrietig. En zie daar, toen wij onzen nood klaagden aan den te Tiel wonenden oud-voorzitter van onze Maatschappij, mr. P. H. A. Tydeman van Oudewaard, werden wij verrast door zijn vorstelijk aanbod ons geheel vrij in eigendom, om niet te schenken, dezen grond, op welken de school nu is gebouwd. Dat was eene uitredding. Toen ik het prachtige aanbod eerst kreeg, was ik verbluft, ik dacht aan de „densermachine” uit de tooneelstukken der Grieken en Romeinen, maar ik dacht bovenal aan Maecenas, den beschermer van den Romeinschen dichter Horatius, en vergeleek onzen vrijgevingen oud-president bij dezen braven Romein.

Natuurlijk aanvaardde de Geldersch-Overijselsche Maatschappij het geschenk onder de grootste dankbaarheid. Deze was niet voorgewend, maar zeer oprecht, en met groote instemming besloot de algemeene vergadering op voorstel van het Dagelijksch Bestuur, na voordracht van de Hoefbeslagcommissie, om den heer Tydeman aan te bieden de groote gouden medaille, geslagen op den stempel der maatschappij met de oorkonde, welke het gebruik medebrengt, dat bij deze medaille gevoegd wordt. Ik zal straks de gelegenheid hebben deze medaille en oorkonde aan den heer Tydeman uit te reiken, doch ik wil nu reeds zeggen, dat de maatschappij door het verleenen van de medaille niet gemeend heeft, daardoor met den heer Tydeman quitte te hebben gespeeld, maar dat zij zich steeds jegens hem zeer verplicht zal beschouwen. Ontvang dan, geachte heer Tydeman, op den dag der opening van de school, welke door uwe vrijgevigheid gesticht is kunnen worden, onzen oprechten dank; moogt gij nooit berouw gevoelen over uw lofwaardige daad, maar integendeel het streelend gevoel het uwe worden de vader geweest te zijn van eene bloeiende inrichting in uwe woonplaats.

Nu een enkel woord tot het Bestuur der Afdeling Tiel. Deze school zal tot Uwe afdeling in nauwer verband staan, dan zij doen zal tot andere afdelingen. Dat hebt gij reeds begrepen. Gij hebt haar gesteund en ik breng U daarvoor mijn dank. Toch rest U in het belang der school nog meer te doen. Gij beseft het nut van het verbeterd hoefbeslag, dit hebt gij getoond door de talrijke cursussen, welke gij gegeven hebt. Dit zij echter niet alles. Zend leerlingen naar de school, verstrek ons materiaal. Maar bovendien, doordring de smeden in Uwe Afdeling van het volgende: De smeden in Uwe afdeling moeten deze school niet beschouwen als eene concurrente, en er vooral geen kwaad van spreken vóórdát de school hen benadeeld heeft. Zeker, elke smid zal een paar paarden in het jaar moeten missen doch die kleine directe schade wordt ruimschoots vergoed, doordat van deze school ook moet uitgaan een stuw en de kracht voor den landbouwer-fokker. Dezen moet geleerd worden zijn paarden op tijd te beslaan en de hoefverpleging zijner jonge paarden aan een ervaren smid toe te vertrouwen. En elke smid zal moeten erkennen, dat wanneer dit geschiedt

er ruimschoots werk is voor allen, ja krachten te kort komen. Hij moet de school als zijn moeder beschouwen tot welke hij komt om raad, waarheen hij zijne klanten zendt, wanneer hij niet zeker is en twijfelt of hij den goeden weg wel bewandelt. Maar dan moet hij ook zelf medekomen naar de school! Hij zal daar steeds vriendelijk ontvangen worden en het twijfelachtige geval eerlijk met hem besproken worden; voor afkapping van zijne kennis en daden behoeft hij niet te vreezen, zelfs al had hij verkeerd gedaan.

Ik verwacht van het Afdeelingsbestuur dat zij hiervan de smeden in de omstreken van Tiel zal doordringen.

En ook U, die de teekening ontwierp en bij den bouw uwe raadgevingen verleendet, mijnheer Formijne, ook U een woord van dank. Ook gij hebt onze maatschappij aan U verplicht, wil daarvoor mijn dank aanvaarden, alsook gij, aannemer Jonker, die de plannen hebt uitgevoerd, en ook de werklieden, tot welk vak zij ook behooren, mogen onzen oprechten dank ontvangen. Moge door hun aller samenwerking een gebouw verzeen zijn, dat aan aller verwachtingen en billijke eischen voldoet.

En nu zoude ik kunnen eindigen en de school voor geopend te verklaren. Doch op mij rust nog het vervullen van een aangename plicht, en deze is, nog een woord te spreken tot de leeraren en de leerlingen dezer inrichting. Het eerst dan een paar woorden tot U, geachte heer Van Lent, aan wien het directeurschap is opgedragen geworden. Wat hebben wij samen niet overlegd en gewerkt om deze school opgericht te krijgen, laten wij beginnen elkander geluk te wenschen, dat wij het zoover gekregen hebben; maar nu is het wenschen weder aan mij uitsluitend. Wel aan dan, hooggeachte heer Van Lent, U de belangen der school aan te bevelen, zoude eene beleediging zijn, integendeel wij danken U, dat gij de directie dezer school wel op U hebt willen nemen. Wij wenschen U toe, dat gij deze nieuwe taak zult volbrengen tot uwe geheele voldoening, dat gij veel nog zult kunnen bijbrengen tot datgene, waartoe gij reeds zooveel hebt bijgebracht tot de verbetering van het hoefbeslag in deze streken. Moge het U gegeven zijn vele smeden tot bekwame hoefsmeden op te leiden, en moogt gij later ruimschoots schadeloos gesteld worden door de dankbaarheid van vele bekwame oud-leerlingen.

Ook tot U, die tot leeraar in de practijk van het hoefbeslag zijt aangesteld een enkel woord. Wij kennen U nog niet, en gij kent ons niet. Doch met vertrouwen gaan wij met U de toekomst tegemoet, omdat van U de roep is uitgegaan, dat gij zijt een ernstig man, een man, wiens werk hem ernst is, die bekwaam zijt in Uw vak, die reeds het vak uwer keuze hebt onderwezen. Wij hopen, dat de verwachtingen, welke wij wederzijds van elkander koesteren, zullen verwezenlijkt worden. Gij weet even goed als ik, dat de bloei van de school voor een groot deel afhankelijk is van den leereer in de practijk, de directeur is er maar een paar uur op de school dagelijks, de leeraar in de practijk den geheelen dag, hij heeft veel meer lesuren, en veel meer gelegenheid elk der leerlingen in al zijne bijzonderheden te leeren kennen. Hij heeft veel tact noodig, veel zeemanschap om met allen goed te kunnen omgaan en toch ernstig man te blijven ten

opzichte van zijn werk. Wij wenschen U dit alles van harte toe, en hopen dat gij met den Commissie en den Directeur genoeglijk zult samenwerken in het belang van de verbetering van het hoefbeslag.

En nu ten slotte een woord tot U, eerste leerlingen dezer school: Gij zijt nog niet zeer talrijk, en dat is niet te verwonderen, maar als zij, die gekomen zijn, maar gekomen zijn met den grondigen wensch om hier wat te leeren, dan is dat kleine aantal geen bezwaar. Want spoedig zullen er meer komen, als gij, van deze school thuis komend, zult kunnen aantoonen, dat gij bekwaamer zijt dan de hoefsmeden, welke hier niet kwamen; gij zult dan zijn als de pionniers van den vooruitgang in Uwe omgeving, de fakkeldragers Uwer kennis en wetenschap! Bedenkt dat gij door hier te komen dien plicht op U hebt genomen; gij moet als gij de cursus afge-loopen hebt niet alleen Uw vak onberispelijk goed kennen, maar daarbij de vraagbaak worden van hen, die om U heen wonen, en als deze met verwondering zullen vragen, van waar hebt gij al deze kennis en wetenschap, welke wij moeten erkennen de Uwe te zijn? dan zult gij antwoorden en zeggen, deze zaken leerde ik op de hoefsmidschool te Tiel. En de leerlingen, begeerig om die kennis en wetenschap ook machtig te worden zullen zich opmaken naar Tiel en gij zult op Uwe beurt de inrichting gesteund hebben, waaraan gij Uwe kennis opdeedt. Maar om hiertoe te geraken moet gij ijverig werken, de wenken van directeur en leeraren nauwkeurig opvolgen, U goed gedragen, in één woord Uw plicht doen. Wij verwach-dat ook van U, wij vertrouwen er op, want wij veronderstellen bij U liefde voor Uw vak, en hebt gij die, dan hebt gij ook achting voor school en onderwijzers, welke U meer kennis van Uw vak willen brengen.

En hiermede is mijne taak volbracht, Mijne Heeren, nogmaals een oprechte heilwensch voor deze school; zij doe velen goed en zij niemand tot schade, zij werke mede tot het brengen van meer en beter vakkennis daar, waar zulks gewenscht wordt, in één woord: moge de school aan haar doel beantwoorden. En hiermede verklaar ik de Hoefsmidschool der Geldersch-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw te Tiel voor *geopend*, en verzoek ik de genoodigden haar met mij te bezichtigen.

Ik heb gezegd.

Vervolgens sprak de heer Lovink, Directeur-Generaal van den Landbouw, die o. a. verklaarde, dat het denkbeeld tot oprichting dezer school, terstond bij de Regeering groote sympathie had gewekt, en dat de wijze, waarop de zaak door den Voorzitter en den heer Van Lent was behandeld, onmiddellijk had doen begrijpen, dat deze eerste stap krachtigen steun noodig had. Spr. hoopte, dat alles, door den Voorzitter en de Hoefbeslag-commissie gedaan, met succes moge bekroond worden, daar dit de weg is om verbetering te brengen, en wenschte de Maatschappij van Landbouw hartelijk geluk met deze school, hopende dat zij in de toekomst moge bloeien en medewerken tot bevordering van de zaak der paardenfokkerij in het algemeen.

* *

Hierna werd door de aanwezigen de school bezichtigd, waarvan de in-richting en bouw zeer geprezen werd:

Tusschen twee scheidingsmuren komt men op een open ruimte voor het gebouw, waar twee flinke, naar buiten openslaande deuren, terstond de groote ruimte in de Beslagplaats doen zien. In de Beslagplaats is een stevige noodstal, die aan alle eischen voldoet en het meest dienst moet doen voor zeer onwillige en zieke paarden. Tevens is daarin een trap, die toegang geeft naar de bovenverdieping.

Boven den ingang die naar de smederij leidt, is een gedenksteen aangebracht (een geschenk van de hoefbeslag-commissie), waarop in zwarte letters is uitgebeiteld:

**Stichting
der
G.-O. Mij. van Landbouw,
Voorzitter Mr. J. G. ridder van Rappard.
1908.**

Onder den trap is een kast voor verschillende doeleinden. Loopt men door de Beslagplaats, dan komt men in de smederij, waar gezorgd is voor licht en lucht. Behalve de twee smidsen (ieder met twee vuren) staan er vier aanbeelden op steenen voet, een boormachinetje, een flinke werkbank en aan den wand vier luchtketels voor de smidsen. Alles is beknopt, maar toch voldoende om tot voorbeeld te strekken voor nieuw op te richten smederijen. In den achtergevel van de smederij is een buitendeur, die toegang geeft tot een open ruimte.

Op de bovenverdieping bevindt zich een flink portaal, dat toegang geeft tot het ruime en geriefelijk ingerichte leerlokaal.

Het gebouw, geheel van Waalsteen opgetrokken en brandvrij, maakt zoowel in- als uitwending een degelijken indruk en doet architect Formijne en aannemer Jonker eer aan.

Na afloop werden de in de rede van den voorzitter bedoelde medaille en oorkonde ten huize van Mr. Tydeman uitgereikt.

CONCOURS HIPPIQUE TE ZORGVLIET (*'s-Gravenhage*).

Een paar opmerkingen omtrent het hoefbeslag, 't welk te zien was op het de vorige week gehouden concours-hippique te Zorgvliet.

De buitenlanders werken voor dit doel met nog veel zwaarder ijzers, dan wij gewend zijn te doen. De Engelschen bijvoorbeeld hadden onder eenige tuigpaarden ijzers van dit model, zoodat de middenste straalgroeve nauwlijks te zien was. Hierdoor wordt het min of meer „circuswerk”; voor een dienstpaard zou het ten eenenmale ongeschikt blijken te zijn.

In 't algemeen brengt men gaarne beduidende verzwaren in den toon aan. „Verdikte takken” zijn ook aan de orde van den dag. Bij rijpaarden legt men jachtijzers aan.

Ik zag sommige paarden, uit voorzorg tegen glijden, op ijsnagels loopen.

Men maakt te veel gebruik van machinaal vervaardigde ijzers.

Over 't geheel moet men aan het hier te bezichtigen hoefbeslag niet meer waarde hechten, dan dat het geschikt is voor concours-paarden. Gebruikspaarden zouden met dit beslag slecht uit zijn.

K. F. W.

EXAMEN IN HOEFBESLAG DER CURSUSSEN, GEHOUDEN VANWEGE DE GELDERSCH-OVERIJSSELSCH MAATSCHAPPIJ VAN LANDBOUW.

Examen te **Apeldoorn** aan de Ambachtschool, 13 Juni 1908.

Leider van den cursus: H. M. Kroon, waarnemend leeraar aan 's Rijks-veeartsenijschool, plaatsvervangend Districts-veearts te Deventer. Practisch onderwijzer: S. van Angeren, Korporaal-hoefsmid der Rijdende Artillerie te Arnhem.

Aantal deelnemers aan den cursus: 9. Geslaagde kandidaten: A. Smit te 't Loo bij Apeldoorn; G. H. Lamers te Oosterhout gem. Valburg; A. van Rheede te Elst; F. J. Werman te Twello gem. Voorst; H. Mastebroek te Apeldoorn; J. W. Kroeze te Teuge gem. Voorst; G. van 't Zand te Vaassen gem. Epe; J. Hogewey te Beekbergen gem. Apeldoorn; A. C. Rutenfrans te Beekbergen gem. Apeldoorn.

Examen te **Tiel** aan de Ambachtschool, 17 Juni 1908.

Leider van den cursus: H. J. C. van Lent, Plaatsverv. Districtsveearts te Tiel. Practisch onderwijzer: W. A. H. van Horsen, Onderwijzer in practisch hoefbeslag aan 's Rijksveeartsenijschool.

Aantal deelnemers aan den cursus: 11. Geslaagde kandidaten: L. J. Schotman te Tiel; J. C. van Mil te Lienden; B. van der Pol te Haaften; C. de Ridder te Tiel; C. Ton te Kapel Avezaath; F. Konings te Veenendaal; A. Breght te Varik; R. van Heun te Maurik; H. J. van Ewijk te Tiel; W. de Bruin te Est.

M.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling J. Vos te Zuidbroek, die op 3 Febr. j.l. een cursus aan de inrichting is begonnen, heeft deze 4 Juli met een „goed” getuigschrift verlaten. De hierdoor open gekomen plaats is 6 Juli daaropvolgende ingenomen door den leerling A. Witteveen van de Lemmer.

Mede houden thans aan de inrichting verblijf de leerlingen: H. Dijkema te Stitswerd, A. Smid te Loppersum, W. Tolhuizen te Uithuizermeeden en W. Kunst te Slochteren.

— **Landbouwtentoonstelling te Apeldoorn, 26—28 Aug.** De rubriek *hoefbeslag* zal omvatten:

1°. Het maken van een ijzer volgens een opgegeven model (voor allen hetzelfde), tijd 20 minuten, het aanmaken der vuren uitgesloten. Prijzen: zilveren en bronzen medaille.

2°. Voor de 10 besten uit het vorige no. het afnemen, het maken en onderleggen van een voorijzer, volgens opgegeven model (voor allen hetzelfde). Zoowel om het paard, als om den voet zal worden geloot. Vijf paarden worden beschikbaar gesteld. Prijzen verguld zilveren en zilveren medaille.

3°. Voor de beste en volledigste verzameling hoefijzers. Pr. zilveren en bronzen medaille.

4°. Voor de beste en volledigste verzameling leermiddelen voor hoefbeslag. Prijs zilv. medaille.

5°. Voor de beste en volledigste verzameling gereedschappen voor hoefbeslag. Prijs zilv. med.

De deelnemers aan den wedstrijd, die 28 Aug. 's morgens plaats vindt, zijn verplicht hun eigen gereedschappen mede te brengen met uitzondering van voor- en handhamer, vuur en aanbeeld, ijzer en nagels.

De inzendingen voor de tentoonstelling moeten uiterlijk Dinsdag 25 Aug. 's middags 12 uur op het terrein aanwezig en behoorlijk geplaatst zijn.

Aangifte te richten tot den secretaris, den heer A. van der Ven, Wilhelminapark te Apeldoorn.

— **Hoefsmidschool te Tiel.** Tot smidbaas aan deze school, die 1 Juli j.l. officieel is geopend, is, voorloopig voor een jaar, uit de op de voordracht geplaatsten benoemd J. de Klein uit Haarlem. De nieuwe cursus is geopend met 6 leerlingen.

— **Cursus in hoefbeslag te Hoorn.** Het overgangsexamen heeft plaats gehad Maandag 6 Juli j.l. voor het practische en Zondag j.l. voor het theoretische gedeelte, in tegenwoordigheid van den heer Nobel, Rijkslandbouwleeraar te Schagen, en leden van de Commissie van toezicht, met den heer F. M. de Leur, Rijks-veearts te Hoorn, leeraar voor het theoretische gedeelte en den onderwijzer-hoefsmid H. Kruyt te Beemster. — De leerlingen hebben allen aan de gestelde eischen voldaan, zoodat ze allen tot het 2e gedeelte kunnen worden toegelaten. De namen van de leerlingen zijn: F. van Heerwaarden te Texel, C. H. Vlotman, C. Rennooi, K. Heugens, alle 3 te Hoorn, B. Lenting te Gooren, G. van Arnhem te Houwert, W. van Dok te Driehuizen, G. Vrolik te Hem, J. Hoekstra te Abbekerk, D. Houtman te Stompetoren, A. Floris te Spierdijk, P. M. Stam te Zwaag, F. Feul te Oosterblokker, S. de Groot te Scharwouw, P. Feld te Bovenkarspel en P. Meijerink te Schellinkhout.

— **Limburg.** In het verslag der premiekeuringen in deze prov. (opgenomen in „Het Paard” der vorige week), wordt melding gemaakt dat het

beslag en de hoofverpleging veel te wenschen overlieten. — Het ligt dus op den weg, zoowel van de zijde der paardenhouders als die der smeden, te trachten hierin verbetering aan te brengen, opdat te dezen opzichte volgende jaren in gunstiger zin kan worden geschreven.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoofbeslag.

IETS OVER WIELBESLAG.

(Slot.)

Naast de verschillende soorten van het gewone ijzeren beslag, gebruikt men heden voor luxerijtuigen zeer veel wielen met gummibanden.

Het bedekken der wielen met massieve gummi is de oudste en meest verspreide methode, en eerst in onzen tijd, nadat de fabricatie van den luchtband door de rijwiel- en automobiellindustrie zich meer en meer ontwikkeld heeft, maakt zich bij het vervaardigen van luxerijtuigen een strooming merkbaar ten gunste der banden uit holle gummi. Of deze voor dat doel een groote beteekenis hebben, is voorloopig niet uit te maken, een feit is het, dat het publiek niet gunstig over deze zaak oordeelt, en niet ten onrechte.

Wij willen ons eerst bepalen tot de banden uit volgummi, welke tegenstaande de vele nieuwtjes die, op dat gebied uitkomen, nog steeds het meest gebruikt worden.

Evenals vele andere nieuwheden in de rijtuigfabricatie, is ook het banden der wielen met gummi te wijten aan de gemakzucht van het publiek. Men wil zoo mogelijk geruischloos, elastisch rijden. Hieraan is het hoofzakelijk toe te schrijven, dat trots den zeer hoogen prijs, welke de luxe gummibebanding veroorzaakt, deze wielen immer meer aangewend worden. Is de aanschaffingsprijs dezer gummiwielbanden hoog, ze brengen echter ook voordeelen met zich, die zeker niet gering zijn te schatten. Door het meer elastische rijden, komen inderdaad veel minder reparaties voor aan den bak, hetgeen aanleiding gaf dat ook minder financieel bedeelde wagenbezitters zich de weelde eener gummibebanding veroorloofden. Heden, nu dat artikel door eenvoudiger bewerking ook niet zoo hoog meer in prijs is, is de aanwending van gummibanden vrijwel algemeen. Het voorrecht op gummibanden te rijden is heden niet alleen meer weggelegd voor de bezittende klasse, doch ook rijtuigen in eigendom bij stalhouders bezitten deze gemakken, en ligt het binnen het bereik van iederen sterveling, zich hiervan te bedienen. Doch niet alleen voor luxerijtuigen worden gummibanden gebruikt, ook voor zieke wagens en dergelijke voertuigen, ja zelfs voor lastwagens komen heden deze banden in aanmerking. Zeer gewichtig, wij mogen haast zeggen noodzakelijk, is naast een goede veering, het gebruik van gummibanden voor ziekentransport. De voortreffelijke eigenschappen der gummi als zachtheid en veering, zijn voor dat doel onmisbaar. Te betreuren is het dat deze waardevolle stof, door speculatie vrijwel verwoest wordt, zoodat wanneer niet spoedig ingegrepen wordt door de aanplanting der gummivoortbrengende boomen te bevorderen, dit artikel nog veel duurder zal

worden aangezien de behoefte zich vergroot. Wij willen er hier nog op wijzen, dat het niet aan te bevelen is minderwaardige kwaliteit gummi in de rijtuigfabricage te gebruiken daar goede waar ook in dit opzicht, door langeren levensduur, voordeelen aanbrengt.

Tot heden was het Duitsche systeem van gummibanden, bij luxe-rijtuigen wel het meest ingevoerd. In figuur 1 geven wij hiervan een doorsnede te zien. De volle band, van zeer goede zachte gummi wordt in een ijzeren ring, uit profielijzer, geperst. De aanwending van slechte gummi is hierbij als vanzelf uitgesloten, want iederen keer wanneer de band met een scherp voorwerp als glas, steen, ijzer enz. in aanraking komt vormt het een snede hetwelk ten laatste den band een uiterlijk geeft als franjes. Een andere slechte eigenschap van minder goede gummi is deze, dat de band zich na lang gebruik eenigszins uitrekt, hetgeen niet meer op zijn vorige lengte terugkomt. Daar nu het gedeelte van den gummiband, dat is de ijzeren band, is opgesloten, niet aan deze rekking

deelneemt ontstaat er een spanning in den band welke ten leste tot scheuren leidt. Het eerst komen de scheuren voor op de plaats waar de band het sterkst geperst is. Dan blijft natuurlijk slechts over den band te vernieuwen, en nu wordt de gummi behandeling eerst duur.

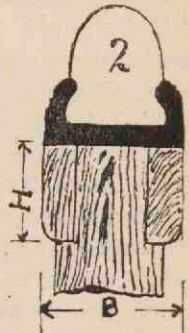
Nog meer dan bij het Duitsche geldt dit voor het Engelsche systeem. Hierbij wordt in op de eerste plaats hardere, en daarom meer waardelooze gummi gebruikt.

Anders dan bij het Duitsche systeem is, zooals ons fig. 2 doet zien, de inrichting der vellingen, welke hierbij uit hout vervaardigd zijn.

Een open vraag is het hierbij hoe hoog bij deze gummiwielen, volgens Engelsch systeem, de vellingen moeten zijn. Dat zij laag kunnen zijn, evenals gewone wielen met houten vellingen, waarbij de omsluitende ijzeren band direct met de straat in aanraking komt, is aannemelijk; echter is het ook duidelijk dat ze hoog genoeg moeten zijn om de tappen der spaken, welke een zekere lengte moeten hebben, plaats te bieden. In de practijk is bewezen dat de hoogte der velg in zekere verhouding moet staan tot haar breedte. Van de breedte der velg, welke zich richt naar de breedte van het profielijzer, dat, naar de bestemming van het wiel dunner of dikker, smaller of breder kan zijn, is met zekerheid de velghoogte af te leiden.

Stelt men nu de verhoudingen van hoogte tot breedte als 3.5, en is de breedte (B) in fig. 250 mM, dan is de hoogte door H. aangegeven 30 mM. Op deze wijze verkrijgt men een goede verhouding, welke de spaaktappen genoegzaam plaats biedt. Bij zeer smal profielijzer is het noodzakelijk de velgen een weinig minder hoog te maken, en de verhouding te stellen op 2 : 3.

Bij de hierboven vermelde twee hoofdsoorten voor gummibanden, heeft zich in den loop der tijden een derde gevoegd, welke vele voordeelen kan aanwijken, en daardoor ook ingang gevonden heeft. Deze band naar zijn

uitvinder Kellyband genaamd, geven wij in fig. 3 in doorsnede te zien.

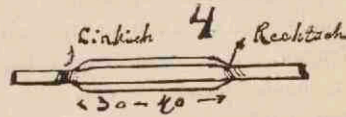

Staalraad

Vrijwel aan de beide soorten gelijk, bestaat het hoofdvoordeel daarin dat de gummi niet in den ijzeren ring geperst wordt, doch daarin vrij ligt, zoodat aan de elasticiteit der gummi op geene wijze afbreuk wordt gedaan. Om het uitspringen der banden te voorkomen, liggen in de gummi staaldraden, welke deels electrisch, deels autogeen door middel der zuurstofvlam gelascht zijn. Ook wordt die

verbinding wel door schroefdraad bewerkt, welke nog wel het meest gemakkelijk is uit te voeren.

Verder laat zich de draad bij een schroefverbinding ook vast aantrekken, hetgeen bij een andere lasch niet mogelijk is. In fig. 4 geven wij een beeld van dergelijke schroefverbinding. De draad heeft een dikte van 3—4 mM. De 30—40 mM. lange wartel bezit rechtsche en linksche schroefdraad, zoodat deze bij omdraaiing welke slechts naar één zijde kan plaats vinden opschroeft en aantrekt. De gedurende dit proces teruggedrongen gummi, wordt nu losgelaten, en werkt zich vanzelf over den wartel heen. Hierna worden de gummi-einden door vulcaniseering met elkander verbonden.

In plaats van staalraad vindt men in sommige Kellybanden ook stalen banden ingetrokken, welke gewoonlijk 15 mM breed en 2 mM dik zijn. De einden hiervan worden geklonken of gesoldeerd.

Een verder voordeel dezer banden bestaat hierin, dat de circa 5 of 10 procent langer gesneden gummi, in plaats van gerekt, ineen gedrukt wordt, hetgeen tengevolge heeft, dat wanneer onder het rijden de gummi op een of andere wijze insnijdt, dat direct dicht werkt, en niet door de bestaande spanning open gaat.

Terugkomend op de banden uit holle gummi, hebben wij hierboven vermeld dat deze in den laatsten tijd, nevens banden uit massieve gummi, veel worden aangewend. Ongetwijfeld is ook het rijden met luchtbanden aangenamer dan op de volle gummi, hetgeen wij dagelijks bij automobielen kunnen constateeren; de luchtband zet zich veel gemakkelijker naar de oneffenheden der bestrating. Een doorslaand bewijs voor de bruikbaarheid dezer banden is het feit, dat het grootste deel der Parijzer rijtuigmaatschappijen deze banden gebruiken. Het spreekt echter van zelf dat deze banden voor den koetsier veel meer oplettendheid vorderen, hetgeen tengevolge heeft, dat zeer vele ondergeschikte koetsiers, liever met dat artikel niet te maken hebben, dat hun veel last kan veroorzaken.

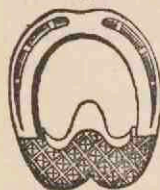
Zeer onaangenaam, en bij onrustige paarden ook gevaarvol, is het, wanneer, zooals het somwijlen plaats vindt, een luchtband springt. Door den plotseling sterken knal worden de paarden schichtig, hetgeen groote gevolgen na zich kan sleepen. Ook zijn reparaties onderweg moeielijk uit te voeren, daar altijd eerst het paard moet worden afgespannen, en ook niet altijd gedurende de reparatie alleen kan worden gelaten. Een ander ongerief

dezer banden, dat slechts gedeeltelijk verholpen kan worden, is het sterke zijdelingsche spatten van het straatvuil. Dit treedt reeds sterker op bij massieve gummibanden als bij ijzeren doch veel erger nog bij luchtbanden. Hiertegen is zeer weinig te doen, daar de veerende kracht die van natura in de gummi ligt opgesloten. Door het voorwaartsbewegen van den wagen, in de radicale druk der wielen, ontstaan in de gummi spanningen, welke bij het in evenwicht geraken het vuil zijdelings wegslingeren. Men ziet het aan de stofwolken op onze wegen bij het naderen eener auto met welk een kracht dat stof wordt ogezwiept. Bij open wagens, waarvan de wielen niet door goede spatschermen verzekerd zijn, is het voor de inzittenden een ware plaag. Het is derhalve aan te bevelen, om bij het gebruik van luchtbanden een goede spatscherminconstructie te bezitten. Bij gesloten wagens is dit alleen voor de voorwielen noodzakelijk.

Ten slotte zij nog vermeld, dat alle gummiwielen slechts weinig zullen overhellen opdat de druk der gummi zooveel mogelijk vertikaal in de band plaats vindt. Deze helling zal hoogstens 0,025 tot 0,03 der wielhoogte bedragen. Wielen met meer helling begunstigen een ongelijke drukverdeling, en bevorderen het optreden van scheuren in de gummi. Ook lang staan van wielen op één plaats, is voor de gummi schadelijk, hierdoor vormen zich vlakke plaatsen. Het is daarom aan te bevelen de wielen dikwijls te draaien, of ze op een boogvormig onderstuk te plaatsen. M.

Advertentiën.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSSEN, Utrecht.

Kunsthoorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor H.H. veeartsen en hoefsmeden op aanvraag gratis.

RIJWIELEN
en **RIJWIEL-ONDERDEELEN.**

BEST ADRES,

uitsluitend v. d. wederverkoop,

is **E. A. KESTEIN,**

ROTTERDAM, Hoogstraat 216.

Vraagt Proefnummer

(dat kosteloos wordt toegezonden)

VAN

„HET PAARD”,

Geïllustreerd weekblad voor fokkers, houders en liefhebbers van paarden.

Prijs v. Nederland p. jaar fr. p. p. f 5.—.

Hoofdredacteur-Uitgever:

A. W. HEIDEMA te Groningen.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve
vooral op het merk:

 te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

Specialiteit in

Smeedbaar gietijzer. — Gietstaal. — Gietijzer voor hoge temperaturen, naar model en teekeningen.

Vraag prijsopgave.

Technisch Bureau „VULCAN,” Haarlemmerweg 81, Amsterdam.

HOEIJZER
W. Z. D.

Dit ijzer laat zich zeer diep
ritsen zonder te scheuren. ∴
H.H. Smeden die ons **W. Z. D.**
nog niet kennen, raden wij ten
zeerste aan, een proef te nemen.
WERLE & ZOON, Deventer.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telephoon
No. 1355.

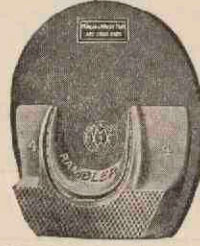
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink hielstuk*.

Merk „Pacific”,
met *zwaar hielstuk*.

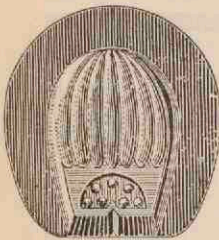
Merk „Rambler”,
in *witte en grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink hielstuk*,
voorradij van 4½
tot 6½ Eng. dm.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

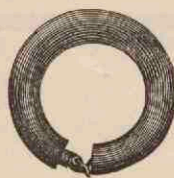

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware paar-*
den, voorradij van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorradij in 11 maten van 4½ tot
6½ Eng. dm., uiterste breedte buiten-
kant ijzers gemeten.

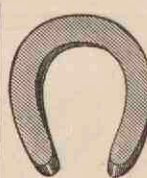
Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradij.

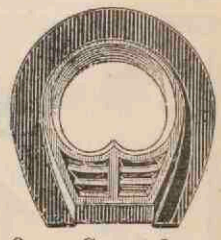
Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

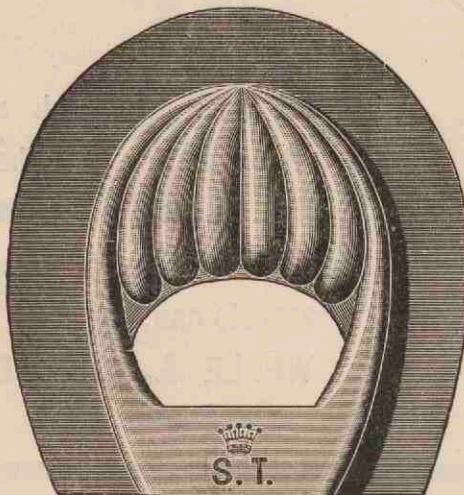

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradij.

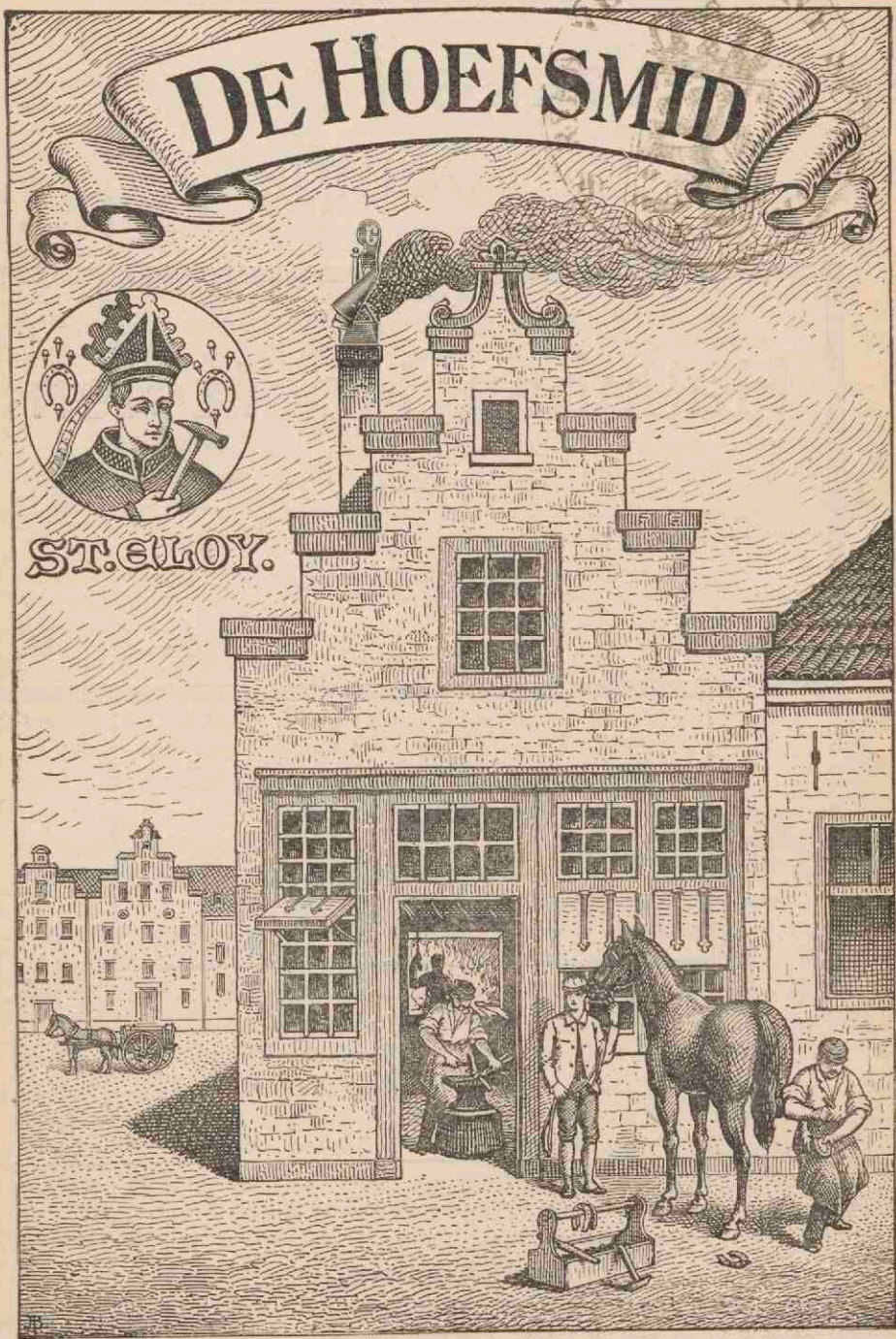
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradij.
Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.
Opruimers voor
Schroefgaten.
Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.
Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradij.

Caoutchouc
Hielstukken.
Kunsthorn.
Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).
Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.
Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en

de Goedkoopste

Rotterdam,

Wijnhaven 127.

INHOUD.

Enkele opmerkingen uit de practijk van den hoefsmid. — Hoefsmidschool te Tiel. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

ENKELE OPMERKINGEN UIT DE PRACTIJK VAN DEN
HOEFSMID.

Kreupelheden, gelegen in verstuiking der gewrichten van den voet, of in gebreken van de voetbeenderen, zelfs breuken dezer beenderen, kunnen veroorzaakt worden door gebreken in het beslag der paarden. Deze kunnen zijn gebreken in de bewerking van den hoof of in de afwerking van het hoefijzer, of ontstaan door verwaarloosde verpleging. Onder deze omstandigheden wordt de lichaamslast ongelijk over de steunpunten verdeeld, waarvan het gevolg is dat de gang onzuiver wordt, en gemakkelijk mispassen ontstaan. Vooral bij snellen gang, in draf en galop, bij sprongen over hindernissen, plotseling kort pareeren en dergelijke bewegingen, leert de practijk dat die gebreken ontstaan, of worden voorbereid; vooral is zulks het geval bij de aanwezigheid van afwijkende beenstanden, waar de lichaamslast steeds ongelijkmatig is verdeeld.

Het moege reeds uit het vorenstaande duidelijk zijn, dat de hoefsmid lang niet altijd de oorzaak is van het ontstaan van dergelijke hoogst ernstige ziekelijke toestanden van den voet; niet steeds zal hij geheel vrij van schuld zijn dáár waar het beslag niet beantwoordt aan den eisch van een naar stand, gang en hoefvorm voorgeschreven beslag.

We leeren in het exterieur van het paard dat de beweging van het been in de gewrichten met de richting en beweging van het lichaam evenwijdig moet verlopen. De gewrichtsas staat dan in een rechten hoek tot de middellijn van het lichaam. Dan eerst kunnen de gewrichten en hun banden gelijkmatig werkzaam zijn voor het doel eener regelmatige beweging. Is daarentegen de richting der bewegingen in deze gewrichten met de richting van het zich bewegende lichaam niet evenwijdig, dan moet van zelf een ongelijkmatige belasting verbonden met rekking der gewrichtsbanden intreden. De graad van ontwikkeling van die afwijkingen in den stand oefent natuurlijk zijn invloed uit op den graad der belasting van de gewrichten aan den voet. Intusschen is een noodzakelijk gevolg van deze bij elke belasting van den voet op nieuw inwerkende rekking der banden, een abnormale verlenging dezer, en daarmede een lossere verbinding van de verbinding in de gewrichten. In de voetgewrichten moeten geen zijwaartsche bewegingen worden uitgevoerd. Een zeker gevolg dezer afwijkende bewegelijkheid is dat vooral op oneffen terrein, deze zijwaartsche bewegingen door onregelmatige belasting der beide hoefhelften gemakkelijk zoo zeer verhoogd worden, dat een sterke rekking der banden en een eenzijdige belasting van het gewricht, een gewrichtsverstuiking ontstaat. Vooral bij Franschen stand en toontreden ontstaat die bij voorkeur aan koot- en kroongewricht. Ook ont-

staan door zulke rekkingen der zijbanden dikwijls ontstekingen aan de aanhechtingsplaatsen der banden aan het been, welke tot beenwoekeringen aanleiding geven. In zulke omstandigheden moet de hoefsmid doelmatig ingrijpen, en kan een goed beslag veel tot verbetering van den abnormalen toestand aanbrengen. Maar hier staat tegenover dat door gebreken in het beslag de schadelijke gevolgen van die gebrekkige standen worden verhoogd.

Laten we een en ander eens nader onderzoeken in verband met de werkzaamheden van den hoefsmid. Er zijn voorbeelden van dat het kootbeen kan scheuren of breken, zelfs in stap bij aanstooten met den toon tegen een uitstekenden of op den grond liggenden steen. Laat de hoefsmid bij de bewerking van den hoef den toon te lang, dan zal het paard bij de beweging gemakkelijk aanstooten met het genoemde ongelukkig gevolg, en is hij daaraan niet bepaald onschuldig. Hij lette dus steeds op een goede verhouding in hoogte van toon- en verzenwand, en geve een opzet aan hoef en ijzer, zooals het hoefbeslag hem zulks leert, en zooals het oude ijzer hem aanwijst, dus gevormd naar stand en gang van het paard. De opzet is immers gelijk aan de natuurlijke afslijting der voorhoeven, welke ontstaat bij de afzetting van den hoef van den bodem bij de beweging. Hij maakt de beweging over den toon en het overbrengen van den last gemakkelijk. Bij regelmatigen gang en stand is hij in het midden van den toon aanwezig; strekt hij zich meer naar buiten of wel meer naar binnen van den toon van het ijzer naar ééne zijde uit, dan kan men aannemen dat gang en stand, al naar den graad der afwijking, niet zuiver regelmatig zijn.

Betreffende ongelijke bewerking van den hoef wordt geleerd dat een regelmatige stand en gang van het paard eischen, dat buiten- en binnenwand even hoog zijn. Maakt de hoefsmid bij den normaal gevormden hoef de hoogte van dien wand ongelijk, door binnen- of buitenwand te veel te bekappen, dan heeft hij schuld aan het ontstaan van meergenoemde gebreken. Door een nauwkeurig onderzoek van het afgenomen ijzer had hij zich kunnen overtuigen of er ongelijkheid in hoogte bestond. Hoe gelijkmatiger de afslijting van het ijzer was, des te zuiverder was de gang en juister de uitvoering van het beslag.

Maakt hij voor een goeden hoef een ijzer met ongelijke dikte der takken, dan toont hij een slecht werkman te zijn; maar het komt voor, evenals het ijzer in vele gevallen niet goed wordt ondergelegd, zelfs bij den besten hoefvorm. Door een der ijzertakken te nauw of te wijd te leggen wordt de lichaamslast aanzienlijk verplaatst en is daardoor ongelijk verdeeld. Ongelijk hooge kalkoenen, wie heeft ze niet bij gladheid der wegen, wanneer de paarden op winterbeslag staan, gezien, en er zich aan geërgerd, dat het dier onder zulke ongunstige omstandigheden op zulk beslag, zelfs in snellen gang, moet werken. De schadelijke gevolgen zullen hier niet uitblijven; daarom is het beslag met scherpe kalkoenen zoo schadelijk voor den geheelen voet. Evenwel zal men dit werk niet steeds op rekening van den hoefsmid kunnen brengen, behalve zoo hij geen goed materiaal heeft gebruikt. Bij een en ander mag men de schuld gerust aan den eigenaar

van het paard geven, als behoorende tot verwaarloozing van het beslag zijner paarden.

Hadden we met vorenstaande opmerkingen meer het oog op een normaal beslag, bij afwijkenden stand, bij onregelmatigen gang en niet normalen hoefvorm is de zaak niet zoo eenvoudig. Hierbij komen misspassen het meeste voor, en de gebreken als gevolg van ongelijkmatige belasting, de genoemde verstuikingen, enz. worden hierbij het meest aangetroffen. De hoefsmid moet hier steeds gedachtig zijn: het ijzer dáár wijder resp. langer te maken, waar de hoef sterker is belast en afgewreven. De ondersteuning van den hoef wordt daardoor regelmatig en de afslijting van het ijzer volgt gelijkmatig. We naderen zoodoende meer de normale lastverdeling. Om de steunvlakte aan de sterker belaste hoefhelft te vergrooten, of aan de minder belaste helft te verkleinen, wordt bij bodemnauwen stand de buitentak, bij bodemwijden stand de binnentak wijder gericht; bij toontrederstand de buitentak wijder en langer, bij Franschen stand de binnentak wijder en langer.

Indien door den hoefsmid op deze beenstanden en hoefvormen niet nauwkeurig wordt gelet, integendeel meent hij van den afwijkenden hoefvorm door de bewerking regelmatige hoeven te moeten maken, dan zal de hoef niet meer met de geheele ondervlakte gelijktijdig op den bodem neerkomen. Daardoor zal dan de onregelmatig verdeelde lichaamslast door het beslag nog onregelmatiger worden, met het gevolg dat genoemde gebreken eerst recht ontstaan.

Ik meen dat in de laatstgemelde omstandigheden, die in de werkelijkheid geen uitzondering zijn, integendeel dagelijks in de practijk voorkomen, een der moeilijkste opgaven voor den hoefsmid gelegen is, waarbij zijn kennis en ervaring eerst recht op de proef worden gesteld. Hij toone door zijn werk het behaalde diploma waardig te zijn.

Mou bis.

HOEFSMIDSCHOOL TE TIEL.

Nu deze inrichting een maand in werking is, zal het velen Uwer lezers interesseeren het een en ander daarvan te hooren.

De lessen werden geopend op 1 Juli j.l. met 6 leerlingen, waarvan één door omstandigheden verhinderd werd op te komen.

Met ijver wordt door onderwijzers en leerlingen gewerkt en goede vooruitgang is bij de laatsten reeds waar te nemen.

Het gebouw voldoet aan alle eischen, die er aan gesteld zijn; zelfs met de warmste dagen was het er koel, daar ligging en inrichting hiertoe samenwerken. Van rook en stof is er geen hinder. Ruimte en licht zijn er meer dan voldoende, zoodat de inrichting in alle opzichten voldoet. Jammer dat van de zijde der smeden tegenwerking wordt ondervonden, waardoor het aantal ter beslag aangeboden paarden nog niet voldoende is.

Wanneer elke smid een paar paarden in de week mist, zal zijn bedrijf er niet noemenswaard minder om zijn en de hoefsmidsschool er mede gebaat worden.

Zij moeten toch beseffen dat het gaat om de verheffing van hun vak en dat van de school ook een opvoedende kracht uitgaat naar den landbouwerfokker, waardoor er betere verpleging van den voet zal plaats hebben naardien hij het nut er van leert inzien en den hoefsmid vertrouwen en waardeeren. Daarmede wordt datgene wat aan de school is en wordt afgestaan meervoudig teruggenomen. Laten smid en paardenhouder dikwijls naar de school komen (ze mogen er gerust neuzen). Voor beiden is er altijd wat te leeren en door samenwerking zal het hoefsmidsvak meer in waarde stijgen. Moge het worden als weleer!

L.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling H. Dijkema te Stitswerd, gem. Kantens, heeft na een verblijf van 5 maanden aan de inrichting deze op 1 Aug. j.l. met een „goed” getuigschrift verlaten. De leerlingen A. Smit Rzn. te Loppersum en W. Tolhuizen te Uithuizermeeden hopen resp. in het midden en het einde dezer maand te kunnen vertrekken.

Maandag, 17 Aug., worden weder 2 nieuwe leerlingen toegelaten.

Mede verblijven thans aan de inrichting de leerlingen W. Kunst te Slochteren en A. Witteveen te de Lemmer.

— **Gelderland.** Bij de j.l. gehouden merriekeuringen in deze provincie kwam ook weer duidelijk aan het licht, dat een goede verzorging der hoeven, waarmede reeds te beginnen op veulen-leeftijd, de moeite ruimschoots loont. Zoo wordt o. a. van een fokker te Kerk-Avezaath, die zijne merriën te Tiel ter keuring bracht, getuigd, dat deze steeds veel zorg aan de voeten zijner paarden besteedde en wiens paarden dan ook aldaar de aandacht hebben getrokken door hun opvallend goede voeten. Dat andere fokkers hieraan een voorbeeld nemen!

— **Begrooting Hollandsche Maatschappij van Landbouw 1909.** Deze bevat weder een post van f 300, als kosten van bijdragen voor onderwijs in hoefbeslag, met het oog op de regelmatig gehouden provinciale cursussen vanwege de Afdelingen 's Gravenhage en Haarlem en andere bijdragen waar die noodig blijken.

(N. L. W.)

— **Zeeland.** Evenals in het verslag der Februari-keuring maakt de Prov. Keuringscommissie voor de paardenfokkerij in Zeeland in haar verslag der Juni-keuringen melding dat over 't algemeen de voeten nog te wenschen laten en ook op het hoefbeslag aanmerking valt te maken. Gewezen wordt op het nadeel, vooral bij jonge paarden, op het gebruik van het zware Belgische beslag met verdikte takken.

— **IJzers zonder kalkoenen** worden meer en meer gebruikt en het is opvallend, dat de vooruitgang in het hoefbeslag op het platteland duidelijker te voorschijn treedt dan in de steden. De cursussen in hoefbeslag zijn het meest bezocht door patroons en gezellen uit het platteland. De hoofdoorzaak dat de vooruitgang in de uitoefening van het hoefbeslag het minst

duidelijk in de steden is waar te nemen, ligt echter vermoedelijk in het feit dat de keuze van den smid en de beoordeeling van het beslag in de steden voornamelijk berust bij de koetsiers en bij de knechts en op de dorpen meer bij de eigenaars zelf, voor zoover dit landbouwers zijn.

De drukste koopstad van Nederland is Rotterdam en deze stad, die mettertijd Amsterdam wellicht zal overvleugelen in zielental, kon op het gebied van het hoefbeslag nog aardig wat opgeknapt worden. Het is daar gewoonte om de sleeperspaarden van kolossaal zware ijzers met zeer breede stooten te voorzien. Het komt ons voor dat deze ijzers beslist onnoodig zwaar zijn, waardoor de paarden moeilijker loopen en hun hoeven meer te lijden hebben.

— Een poney van 36 Eng. duimen hoog is als een groote merkwaardigheid vertoond op de kort geleden te Londen gehouden Olympia-tentoonstelling en heeft sterk de aandacht der bezoekers getrokken. Tijdens het bezoek door den Koning en de Koningin aan de tentoonstelling gebracht werd het kleine beestje op verlangen van Hare Majesteiten in de Koninklijke Loge gebracht en hier met groote belangstelling gadeslagen. (L. S. J.).

— Opleiding burgerhoefsmiden aan de Militaire Rij- en Hoefsmid-school te Amersfoort. Op verzoek van de Directie van den Landbouw, Afd. Veeteelt en Landbouw, is deze week in „Het Paard” opgenomen:

„Het mag als bekend worden ondersteld dat aan de militaire Rij- en Hoefsmid-school te Amersfoort, door goedgunstige beschikking van het Departement van Oorlog, de gelegenheid is opengesteld voor burgerhoefsmiden om zich in het hoefsmidvak te bekwamen. Tot voor korten tijd liet de beschikbare ruimte niet toe meer dan twee burgersmeden toe te laten, doch door de uitbreiding, welke de militaire Hoefsmidsschool ten vorigen jare heeft ondergaan, waartoe ook het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel financiëel steun heeft verieend, bestaat thans de gelegenheid voor een 6-tal hoefsmiden om te Amersfoort hunne opleiding te ontvangen.

Vereischten tot toelating zijn o.a. dat de aspirant-hoefsmid door eene vereeniging of corporatie bij den Minister van Oorlog voor plaatsing worde aanbevolen en dat hij reeds zoover in het hoefsmidvak is bedreven, dat men mag aannemen, dat hij in zes maanden zich tot een degelijk hoefsmid zal kunnen bekwamen.

Van de gunstige gelegenheid is dit jaar tot nog toe door niet meer dan een 2-tal hoefsmiden gebruik gemaakt en ook voor den nieuwen cursus, welke met 1 October zal aanvangen, zijn nog slechts twee candidaten voor plaatsing bij den Minister van Oorlog aanbevolen.

Er is dus nog plaats voor 4 jongelieden om zich in het vak te bekwamen.

De aandacht van belanghebbenden zij bij deze met nadruk op de gunstige gelegenheid gevestigd”.

(In de Nov.-afl. '07 van „De Hoefsmid” is van bovenstaande vergrooting der school en wijze van toelating der leerlingen, ook reeds melding gemaakt. Red.)

— **Landbouwtentoonstelling te Apeldoorn, 26—28 Aug.** De rubriek *hoefbeslag* zal omvatten:

1°. Het maken van een ijzer volgens een opgegeven model (voor allen hetzelfde), tijd 20 minuten, het aanmaken der vuren uitgesloten. Prijzen: zilveren en bronzen medaille.

2°. Voor de 10 besten uit het vorige no. het afnemen, het maken en onderleggen van een voorijzer, volgens opgegeven model (voor allen hetzelfde). Zoowel om het paard, als om den voet zal worden geloot. Vijf paarden worden beschikbaar gesteld. Prijzen verguld zilveren en zilveren medaille.

3°. Voor de beste en volledigste verzameling hoefijzers. Pr. zilveren en bronzen medaille.

4°. Voor de beste en volledigste verzameling leermiddelen voor hoefbeslag. Prijs zilv. medaille.

5°. Voor de beste en volledigste verzameling gereedschappen voor hoefbeslag. Prijs zilv. med.

De deelnemers aan den wedstrijd, die 28 Aug. 's morgens plaats vindt, zijn verplicht hun eigen gereedschappen mede te brengen met uitzondering van voor- en handhamer, vuur en aanbeeld, ijzer en nagels.

De inzendingen voor de tentoonstelling moeten uiterlijk Dinsdag 25 Aug. 's middags 12 uur op het terrein aanwezig en behoorlijk geplaatst zijn.

* *
*

Voor den wedstrijd op 28 Aug. hebben zich 35 deelnemers aangegeven. De aangifte is reeds gesloten.

P E R S O V E R Z I C H T .

Nederland.

— Woensdag had te Utrecht een drukbezochte bijeenkomst plaats van Nederlandsche IJzerhandelaren uit alle deelen des lands. Deze bijeenkomst was belegd door de Nederlandsche Vereeniging van erkende IJzerhandelaren te Amsterdam, welke vereeniging beoogt de vakbelangen harer leden te behartigen, ten einde tot nauwere aaneensluiting van de Nederlandsche ijzerhandelaren te geraken. (*„IJzer- en Staalkroniek“*.)

Duitschland.

— Prof. Dr. Lungwitz te Dresden beweert dat het veelvuldig gebruik maken van fabriekshoefijzers een groote fout van het hoefbeslag in Duitschland is.

De vorm van die ijzers komt niet met dien der hoeven overeen en dikwijls worden ze ondergeslagen precies zóó als ze uit de fabriek komen.

Bijna alle fabrieksijzers in Duitschland werden tot nog toe overal even breed gemaakt; dergelijke ijzers slijten, vooral bij op harden bodem werkende paarden, spoedig af aan den buitentak. In dergelijke gevallen moeten maatregelen worden genomen ten einde een gelijkmatige afslijting te bevorderen, waartoe de wat lange buitentak eenigszins ruim gelegd en bodemwijd wordt gesmeed.

Gebruikt men ijzers met kalkoenen dan moet, bij te sterke afslijting van den buitentak, de buitenkalkoenen schuin naar buiten gesmeed worden en bij stootijzers de stoot zooveel mogelijk buiten-zijwaarts worden geplaatst.

Voor de minder belaste binnenhoefhelft wordt de ijzertak wat nauw gelegd, kort gehouden en bodemnauw gesmeed, terwijl de kalkoenen desnoods iets schuin naar binnen kan gesteld worden. De buitenkalkoenen moet sterker zijn dan de binnenkalkoenen, doch niet hooger. Aan den buitentak wordt een zijlip aangebracht, terwijl de nagelgaten in den buitentak vrij vet moeten worden gestampt.

Bij sommige fabrieksijzers wordt met dergelijke toestanden (b.v. bodemnauwen stand) rekening gehouden. Zoo levert de Anhalter hoefijzerfabriek in Rosslau a. M. volgens dit principe ijzers waarbij het verschil voor voor- en achterhoef duidelijk uitkomt en levert ze tevens ijzers voor bodemnauwen stand.

(„Berl. Tierärztl. Wochenschrift“.)

— *Der Hufschmied*, Juli-afl. 1908, bevat het volgende:

1°. Een uitvoerige beschouwing omtrent gebrekkige hoeven, die door ondoelmatig beslag in zoodanigen toestand zouden zijn gekomen, dat het betreffende paard 50 dagen ongeschikt voor den dienst werd; — zoo luidde althans de verklaring van den behandelenden veearts, op grond waarvan de smid om schadevergoeding door den eigenaar werd aangesproken.

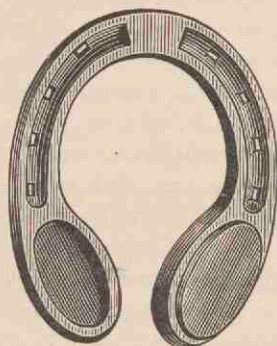
Zooals onze lezers weten is een hoefsmid in Duitschland bij ondoelmatig beslag, waardoor nadeelen voor het paard, en dus ook voor den eigenaar, optreden, verplicht die nadeelen te vergoeden.

Een tweede deskundige verklaarde dat de kreupelheid van het dier niet geweten mocht worden aan het beslaan, doch aan de gebrekkige geaardheid van den hoef. De eerste deskundige onderzocht het dier drie dagen na het beslaan en constateerde hevige kreupelheid aan beide voorbenen, veroorzaakt door ontsteking en dat het ontbreken van den draagrand tot de kreupelheid heeft geleid, welke uitspraak ook door den tweeden deskundige, die het paard veel later zag, niet werd bestreden.

Een derde deskundige gaat grootendeels met de opvatting van den tweeden mede en zegt, dat de door den eersten deskundige ingestelde behandeling op wetenschappelijke grondslagen niet te verdedigen valt en schuift op grond hiervan een groot deel der geleden schade op de schouders van den behandelenden veearts. Deze derde deskundige besluit zijn rapport, dat de juistheid van zijn uitspraak te controleeren valt in Lungwitz blz. 32, 39, 54, 65 en 132, in Eberlein blz. 113, 222, 232 en 258, en in Leisering en Hartmann blz. 356 en 358.

Waarschijnlijk komt de betreffende smid dus nog vrij uit, of er met een betrekkelijk kleine schadevergoeding af.

2°. Een nieuw Amerikaansch hoefijzer. De nieuwe vinding heeft de strekking om op de plaats van de gewone kalkoenen stukken gummi aan te brengen in den trant als bij het beslag van Schneider en Ernst, zooals hiernevens is afgebeeld.

Beslag van Schneider en Ernst,
voorzien van één guttapercha
kalkoenkussen; het andere
kalkoeneinde vertoont de
holte tot opneming
van het kussen.

Het nu aangegevene ijzer heeft aan ieder verzeneinde een eenigszins haakvormig uitstekend gedeelte en dicht bij het verzen-nagelgat eenigszins een verdikking, waar een rond gat dwars door is gebeiteld. Het losse stuk gutta percha heeft den vorm van de bekende machinale losse stooten, zooals die herhaaldelijk door Branscheid en Philippi in „De Hoefsmid” zijn geadverteerd. Dit stuk gutta percha wordt min of meer door een deksel aan of op het ijzer bevestigd en wel zoo dat dit met het eene einde achter het haakvormige takuitsteeksel komt en met het andere einde, waarin een ronde opening, door middel van een stift in den ijzertak wordt bevestigd.

Prof. Dr. Lungwitz zegt, dat de uitvinding geen practische waarde heeft, hoewel de uitvinder blijkbaar de dieren gaarne verbetering toewenscht. Het komt ons ook eenvoudig onpractisch voor, — theoretisch prutswerk, dat veel geld zou kosten, en in zeer korten tijd verloren zou geraken en ten achteren staat bij de oude vinding, boven afgebeeld, en die ook slechts geschiedkundige waarde heeft.

3°. Rubriek: vragen en antwoorden. V. te B. vraagt of er in Engeland geen opleidingsplaatsen voor hoefsmiden zijn, speciaal voor militairen. De Redactie zegt dat, volgens verkregen inlichtingen door tusschenkomst van een Nederlandsch paardenarts, er in Engeland geen leersmederijen zijn, alleen zouden de hoefsmidswerkplaatsen van het militaire kamp te Aldershot als zoodanig zijn te betitelen. De vooruitgang van het hoefsmidsvak schijnt men in Engeland alleen te willen bereiken door het houden van wedstrijden, waarbij vrij hooge prijzen worden uitgelooft (zie b.v. verslag van een zoodanigen wedstrijd in „De Hoefsmid”, jaargang 1903 blz. 114 en 115).

— Uit de Augustus-aflevering: A. Schwenszky, onderwijzer in hoefbeslag aan de Kon. Hongaarsche Veeartsenijkundige Hoogeschool te Budapest, geeft in een hoofdartikel „Bijdrage tot verbetering van vervormde of gebrekkige hoeven” mededeeling hoe aldaar paarden met plathoeven, scheeve-, klem-, brokkel- en knolhoeven worden beslagen, alsmede hoe bij het voorkomen van steengallen en diepgaande hoornscheuren wordt gehandeld. Daarbij komt de mededeeling voor, dat bij scheeve hoeven de lichaamslast het meest op de scheeve hoefhelft drukt. Dientengevolge verkorten wij — zoo zegt Schrijver — wanneer de draagrand van het scheeve verzen- en zijgedeelte naar den kroonrand toe loodrecht staat, den draagrand der niet-scheeve hoefhelft; de draagrand van de scheeve hoefhelft daarentegen wordt zoo mogelijk niet besneden. Het hoefijzer wordt bij de scheeve helft vanaf het tweede nagelgat tot het takeinde de helft dikker gemaakt, opdat de scheeve hoefhelft eenigszins verhoogd en daardoor de lichaamslast meer op de andere hoefhelft wordt overgebracht.

Dit schijnt niet duidelijk en evenmin juist. Uit de nadere toelichting blijkt echter dat de Sch. onder de scheeve hoef helft dat gedeelte verstaat, waarbij de wand het minst schuin is gericht, terwijl wij veelal het meest schuine daarmede bedoelen. Bij toontreders is de buitenhoef helft en bij Franschen stand in den regel de binnenhoef helft het sterkst belast.

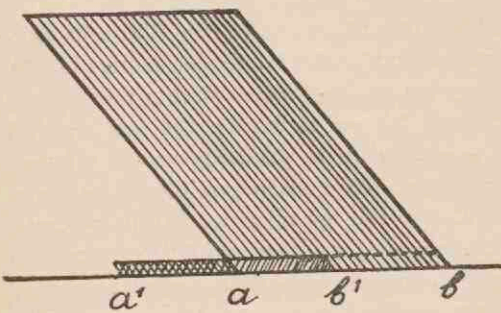
Het is onze lezers bekend, dat het nog steeds onvoldoende is opgelost of bij Franschen stand, voorkomende bij jonge paarden, ter verbetering van dien stand de binnenhoef helft iets meer dan de buiten-, dan wel deze iets meer dan de eerste dient te worden besneden.

Ten opzichte van het beslag van een volwassen toontredend paard, is ieder het wel daarmede eens, dat de hoef zoodanig dient te worden besneden, dat het paard bij het neerzetten van den hoef den bodem met de geheele draagvlakte moet raken, terwijl de buitentak van het ijzer verbreed dient te zijn.

— Prof. Dr. M. Lungwitz geeft een artikeltje over een eenvoudig toestel, samengesteld door den staf-veterinär Föringer te Regensburg. Het doel van dit toestelletje is om aan te toonen hoe de ondersteuningsvlakte dient te zijn.

Het deel van den hoef, dat naar verhouding het sterkste is belast, moet ook de grootste steunvlakte verkrijgen, m. a. w. het ijzer moet daar ter plaatse worden verbreed en goed ruim worden gelegd. Dit feit is nog niet voldoende bekend of wordt in elk geval nog niet voldoende in toepassing gebracht en toch verdient het alle aandacht teneinde gedaan te krijgen dat de hoefjzers gelijkmatig afslijten en nadeelen door het beslag zooveel mogelijk voor het paard bespaard blijven.

Föringer heeft om de hoefbeslag-leerlingen op gemakkelijke en duidelijke wijze van de noodzakelijkheid en de beteekenis dezer steunvlakte-regeling te overtuigen een simpel houten leermiddel geconstrueerd dat hieronder is afgebeeld.

Het bestaat uit een 3 cM. breed plankje van scheef vierhoekigen vorm, waarvan de lange zijden 22 cM. en de korte 13 cM. lang zijn. Aan de eene korte zijde is een met een metalen knop voorziene smalle schuif zwaluwstaartsgewijze aangebracht, welke in- en uitgetrokken kan worden.

Stelt men het houten model op die korte zijde dan valt het natuurlijk om en wel naar dien kant, waar het overhangende deel heenwijst. Trekt men de schuif echter uit, zoodat deze inplaats van $a b$ tot $a' b'$ is geworden, m. a. w. vergroot men de steunvlakte aan den sterkst belaste kant, zoo verhindert men het omvallen van het model.

De juistheid en de voordeelen te dien opzichte laat het hoefbeslag ons veelvuldig zien. Hoe noodzakelijk is b.v. bij bodemnauwen stand de vergroting der steunvlakte aan den buitentak, bij bodemwijden stand aan den binnentak enz.

Het door Föringer aangegeven model is zeer eenvoudig, weinig kostbaar en kan derhalve bij iedere inrichting, waar hoefsmidsleerlingen worden opgeleid, zonder bezwaar worden aangeschaft.

Vereenigde Staten.

— Volgens het weekoverzicht van Iron Age was de stemming op de ijzermarkten in de afgelopen week gunstiger en de omvang van de zaken iets grooter. De prijzen zijn echter nog altijd minder bemoedigend en voor sommige fabrikaten zelfs lager. De specificaties komen in ruime mate binnen, maar de fabrieken zijn nog dikwijls genoodzaakt het bedrijf te stoppen en een voldoende aantal specificaties af te wachten, teneinde een korte arbeidsperiode te rechtvaardigen.

— Blijkens het weekoverzicht van Iron Age, bedroeg de productie van ruw ijzer in de vorige maand 1.218.000 ton, tegen 2.255.660 ton in het vorige jaar en 2.013.402 ton in de overeenkomstige maand van 1906. De wekelijkse productie-capaciteit beliep op 1 Augustus 285000 ton.

(„IJzer- en Staalkroniek“.)

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

DRAADOMHEINING.

Omheining met gevlochten ijzerdraad vindt op verschillende wijze en voor verschillende doeleinden toepassing, daar deze bij doelmatige uitvoering werkelijk ons voldoende veiligheid en duurzaamheid verzekeren. Zij hebben op menig terrein de houten schuttingen, en die uit latwerk vervaardigd, verdrongen.

Het geweven en gevlochten draad wordt machinaal in korte tijd, zelfs wanneer het moet dienen voor omheiningen van eenige honderden meters lengte, daargesteld, en ook de bevestiging ter plaatse neemt slechts zeer weinig tijd in beslag. Veel meer moeite kost het om in korten tijd een gesmeed hek of een schutting van hout te maken en te plaatsen, vooral wanneer deze nog eenigszins fatsoenlijk zullen moeten worden geschilderd en tegen de invloeden der atmosfeer beveiligd. In vele gevallen zal het in voorraad gehouden vlechtwerk van dienst kunnen zijn, en door middel van krammen aan houten palen bevestigd kunnen worden, zoodat in eenige uren door twee of drie man een omheining van eenige honderden meters kan worden daargesteld. Deze gemakkelijke en snelle wijze van werken heeft zeer veel bijgedragen tot het vele gebruik maken van dat artikel. In ieder geval is het aangenaam een nieuw aangelegde tuin, een nabij de stad gelegen terrein enz. spoedig te kunnen afbakenen, en tegen het betreden door onbevoegde personen te beveiligen. Bij houten schuttingen bestaat overigens het gevaar, vooral wanneer dat buiten de stad geplaatst is, dat dit bij gedeelten verdwijnt, en in brandhout wordt omgezet. Met vlechtwerk echter kan niemand de kachel stoken.

Men fabriceert tegenwoordig gevlochten ijzerdraad in sierlijke vormen,

zoodat dit tusschen smeedijzeren stijlen aangebracht, een gesmeed ijzeren hek kan vervangen, alzoo ook aangewend kan worden als front van een omheining van een fraaie tuin bij buitenhuizen enz. De speciale fabrieken bezitten hierover monsterboeken, waaruit men zich naar keuze een model kan vormen, hetgeen de fabrikant dan naar de verlangde maten uitvoert. In vele gevallen wordt dat draadwerk geleverd, bedekt met verf, als roestwering; beter is echter het verzinkte (gegalvaniseerde) ijzerdraad te benutten, vooral wanneer dat verzinken geschiedt is na afwerking der figuren. Hierdoor wordt het geheel veel duurzamer.

De ijzeren kolommen, welke bij de meeste uitvoeringen gebruikt worden, bestaan uit een gewoon stuk staafijzer, dat bij deze inrichting òf in den bodem kan worden gestoken, òf in een muur wordt gemetseld. Worden zij echter ingegraven, dan moet men de onderzijde verzekeren tegen uitrukken.

In landelijke omgevingen vormt dit draadweefsel heden het hoofdmateriaal voor omheiningen van elken aard. Gebruikt men het voor afscheiding van landerijen, dan moet men in den eersten tijd met het vee zeer voorzichtig zijn. Jonge dieren, welke, evenals de menschen, nog niet die levenservaring bezitten als hun oudere stamgenooten, overzien gemakkelijk den laag gespannen dunnen draad, en loopen, in de meening het vrije veld voor zich te hebben, op de heining los, zoodat zich de draad in het vleesch snijdt.

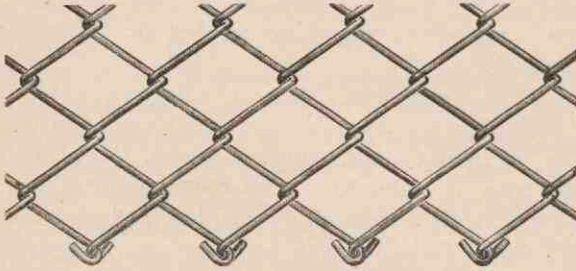
Vooraf bij jongere paarden heeft men dit laatste veel opgemerkt. Het verdient aanbeveling deze omheining in den eersten tijd plaatselijk met doeken te bedekken, en de dieren op die plaats te voeren. Op deze wijze wennen zij zich aan deze afscheiding. Wanneer de draden verzinkt, alzoo wit blinkend zijn, dan is deze voorzorgsmaatregel overbodig, want vooral koeien enz. hebben voor die draden het noodige respect.

Met het oog op het roesten is het aan te bevelen de draden niet te dun te nemen; zij moeten ook wanneer de roest de buitenoppervlakte reeds heeft aangegrepen, nog sterk genoeg zijn voor invloeden van buiten. Hoe dichter het vlechtwerk is des te dunner kunnen de draden zijn, terwijl wijdmazig vlechtwerk over 't algemeen een dikkeren draad vereischt.

Bij omheining van buitenplaatsen zal deze minstens 2,5 meter hoog genomen worden, daar kippen en dergelijk gevogelte over lagere hinderpalen gemakkelijk heenvliegen. Voor de jongere beesten kiest men voor het benedengedeelte gewoonlijk zeer slijne mazen, en gebruikt voor verbinding gasbuis of hoekijzer.

Dikwijls komt het meer voor door dit middel grenzen af te bakenen dan om eigendom tegen vreemde indringers te beschutten. In zulke gevallen is het voldoende op zekere afstanden palen in den grond te slaan en prikeldraad van 4—5 mM. van paal tot paal te spannen. Dit is natuurlijk de goedkoopste omheining welke men zich denken kan. M.

Eerste Electriche Draadvlechterij D. HOGENBIRK & ZON, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
billijk **VIERHOEKIG
VLECHTDRAAD**
in elke gewenschte
maaswijdte, draad-
dikte en breedte.
Vraag prijs en monsters.

**RIJWIELEN
en RIJWIEL-ONDERDEELN.**

BEST ADRES,

uitsluitend v. d. wederverkoop,

is **E. A. KESTEIN,**

ROTTERDAM, Hoogstraat 216.

Vraagt Proefnummer

(dat kosteloos wordt toegezonden)

VAN

„HET PAARD”,

Gefillustreerd weekblad voor fokkers, hou-
ders en liefhebbers van paarden.

Prijs v. Nederland p. jaar fr. p. p. f 5.—

Hoofdredacteur-Uitgever:

A. W. HEIDEMA te Groningen.

Weer voorradig!

Jaargangen 1896, 1897 en 1898 van „DE HOEFSMID”,
waarin eene reeks belangrijke en leerzame opstellen voorkomen
over den hoof en het hoofbeslag.

Prijs voor de 3 jaargangen samen in losse afleveringen f 4.50.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paar-
den met gebrekkige en
gevoelige hoeven.

Deze zolen worden
zeer geroemd en zijn
in alle afmetingen ver-
krijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthoorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en
drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen
en hoefsmiden op aanvraag gratis.

GEVRAAGD:

IEMAND in staat een nieuwe band, welke de gummi rijtuigband kan vervangen en op elk wiel kan worden aan-gebracht, te exploiteeren (geen gummi), succes verzekerd.

Brieven letters **A. v. P.** aan F. J. MONSMA, Haarlemmer-
weg 81, Amsterdam.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve
vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

HOEFIJZER
W. Z. D.

Dit ijzer laat zich zeer diep
ritsen zonder te scheuren. ∴
H.H. Smeden die ons **W. Z. D.**
nog niet kennen, raden wij ten
zeerste aan, een proef te nemen.
WERLE & ZOON, Deventer.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

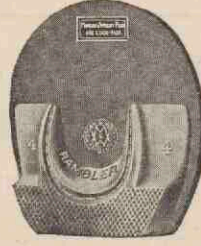
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *slink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

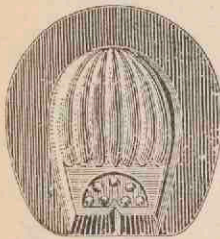

Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *slink* hielstuk,
voorradij van 4½
tot 6½ Eng. dm.

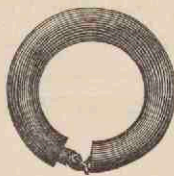

Merk „Chicago”,
geheel *Caoutchouc*
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradij.

Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen

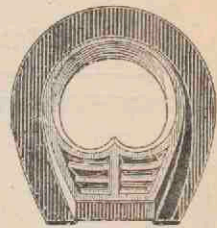
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen

A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradij.

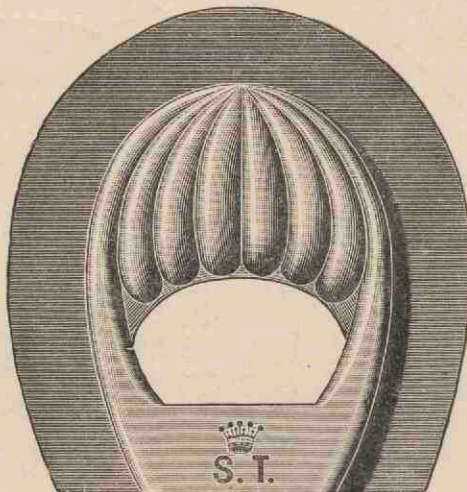
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc
Hielstukken.

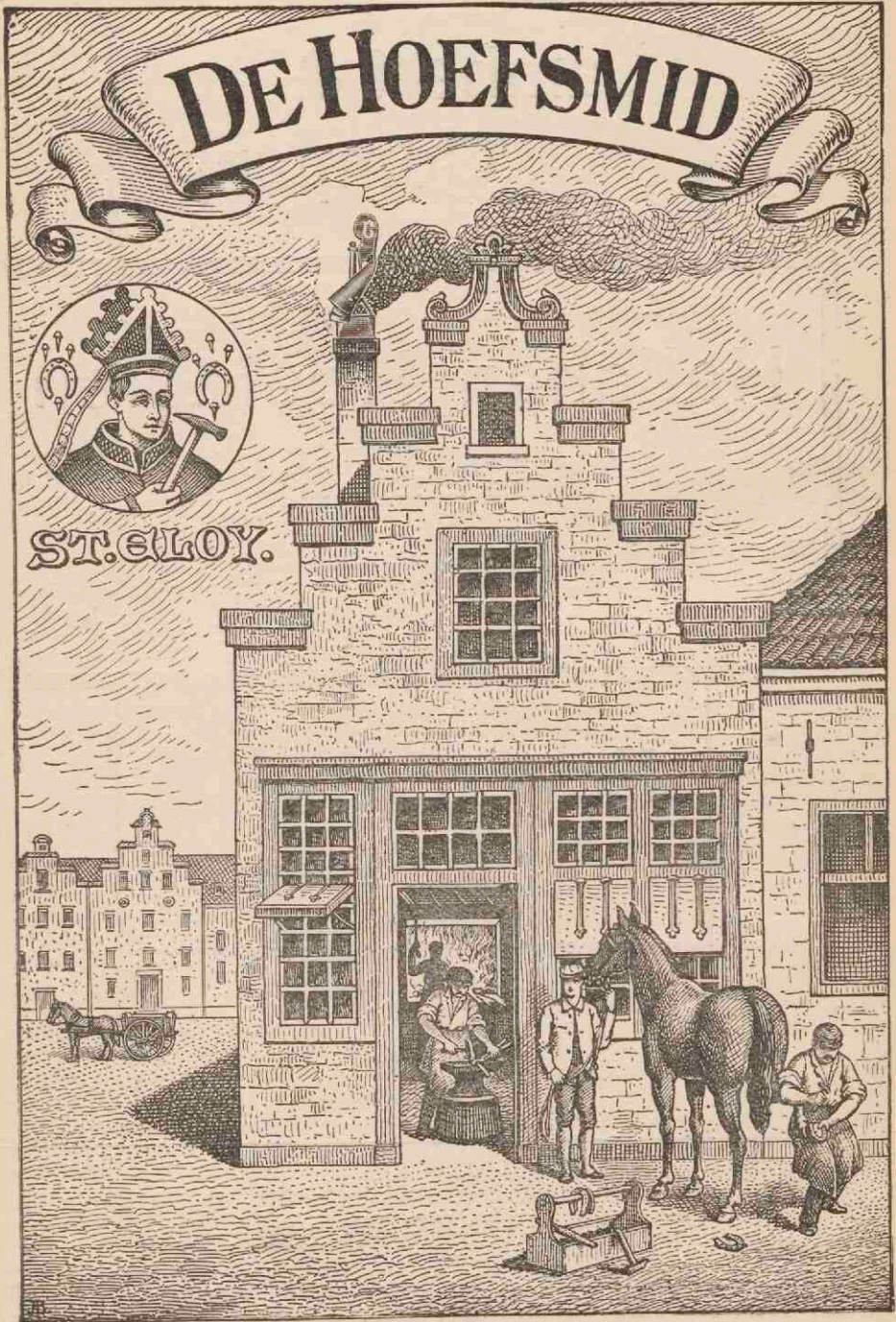
Kunsthoorn.

Hoeftangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Landbouwtentoonstelling te Apeldoorn. — Besnijden der veulenhoeven bij Franschen en bij tootredenden stand. — Een opmerking uit de practijk. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Correspondentie. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

LANDBOUWTENTOONSTELLING TE APELDOORN.

Afdeeling hoefbeslag.

Deze afdeeling bepaalde zich tot de 3 volgende, reeds in de 8e aflevering van dit maandschrift gemelde nummers:

1°. Het maken van een ijzer volgens een opgegeven model, voor alle hoefsmeden hetzelfde, tijd 20 minuten, het aanmaken der vuren uitgesloten. Prijzen: zilveren en bronzen medaille.

2°. Voor de 10 besten uit het vorige nummer, het afnemen, het maken en onderleggen van een voorrijzer, volgens opgegeven model. Zoowel om het paard, als om den voet zal worden geloot. Vijf paarden worden beschikbaar gesteld. Prijzen: verguld zilveren en zilveren medaille.

3°. Voor de beste en volledigste verzameling hoefijzers. Prijzen: zilveren en bronzen medaille.

De nos. 4 en 5 vervielen omdat verzamelingen van leermiddelen en gereedschappen voor hoefbeslag niet waren ingezonden.

De voor elk dezer nummers bestemde zilveren medaille werd ter beschikking van no. 2 gesteld.

No. 1 had plaats den 26en Augustus ten 2 ure n.m.

No. 2 den 27en Augustus ten 9 ure v.m.

Voor no. 1 waren ingeschreven 33 hoefsmeden, van welke 28 waren verschenen.

Het door de jury verlangde ijzer was een voorrijzer van gewoon model, met 6 nagelgaten en zonder kalkoenen.

Uitslag: Zilveren medaille: N. Daanen te Beuningen. Bronzen medaille: G. J. Rolink te Enschedé.

Voor no. 2 werd de tijd der werkzaamheden gesteld op $\frac{3}{4}$ uur.

Uitslag: Verguld zilveren medaille: G. J. Rolink te Enschedé. Zilveren medaille: E. van Koldam te Groningen, terwijl de 3e en 4e zilveren medailles van de nos. 4 en 5 werden toegekend resp. aan: Joh. Lenderink te Varsseveld en J. W. Ton te Echteld.

Voor een eervolle vermelding werden voorgedragen: J. R. Bröلمان te Baarn en J. Ofman te Buren.

Voor no. 3 waren 8 verzamelingen hoefijzers ingezonden, benevens een paar ter opluistering.

Uitslag: Zilveren medaille: J. W. Ton te Echteld. Bronzen medaille: A. Steijnmeijer te Ede, terwijl voor een eervolle vermelding werd voorgedragen de verzameling van Joh. Haverkamp te Didam.

Voor de afdeeling hoefbeslag was op het terrein der tentoonstelling een goede plaats ingericht. Het geheel vormde een ruime, vóór geheel open

loods; in het voorste gedeelte waren de 5 vuren en 5 aambeelden in één lijn opgesteld. De achterwand der loods werd geheel ingenomen door een lange breede tafel, waarop de verzamelingen hoefijzers waren geplaatst. Daar de wind recht op het open gedeelte stond, had men binnen veel van den rook en van de hitte der vuren te verduren. Het voorterrein, eerst publieke weg, was den 2en dag door palen en touwen afgesloten, om de 5 paarden bij het beslaan een rustige, ruime standplaats te bezorgen. Om het terrein voor het hoefbeslag stond gedurende de 2 dagen van den wedstrijd het publiek in dichte rijen geschaard, en volgde met aandacht de verschillende werkzaamheden der hoefsmeden. H. M. de Koningin-Moeder, die op 27 Augustus de tentoonstelling bezocht, vereerde ook het terrein van het hoefbeslag met hare tegenwoordigheid, en vertoefde daar eenige oogenblikken om het beslaan der paarden gade te slaan.

Dank zij de goede zorgen van de subcommissie voor deze rubriek, konden alle werkzaamheden geregeld en vlug van stapel loopen. Trouwens, wie onze hoefsmeden kent bij een wedstrijd, verwacht niet anders; de goede geest onder de deelnemers verdient lof, en droeg niet weinig bij tot de gezelligheid in die afdeling. Zonder twijfel zal ook deze wedstrijd een steentje bijdragen tot verbetering van het hoefbeslag, en tot verhooging van de belangstelling in dit vak door het paarden- en niet paardenhoudend publiek. Daartoe te hebben bijgedragen, komt niet alleen de eer toe aan de winners der prijzen, maar aan allen die zijn opgekomen. M.

BESNIJDEN DER VEULENHOEVEN BIJ FRANSCHEN EN BIJ TOONTREDENDEN STAND.

Het bekende vraagpunt, hoe het besnijden der veulenhoeven bij Franschen stand en bij toontredenden stand ter verbetering dier afwijkingen dient te geschieden, is nog altijd onopgelost, d. w. z. de gevoelens daaromtrent zijn uiteenlopend.

Sommige zeggen dat bij Franschen stand de binnenhoefhelft het meest besneden dient te worden, hetgeen tengevolge zou hebben, dat het jonge dier de toongedeelten naar binnen zou trachten te draaien, waardoor de lichaamslast gelijkmatiger over den hoef verdeeld en de stand zelf tevens verbeterd zou worden.

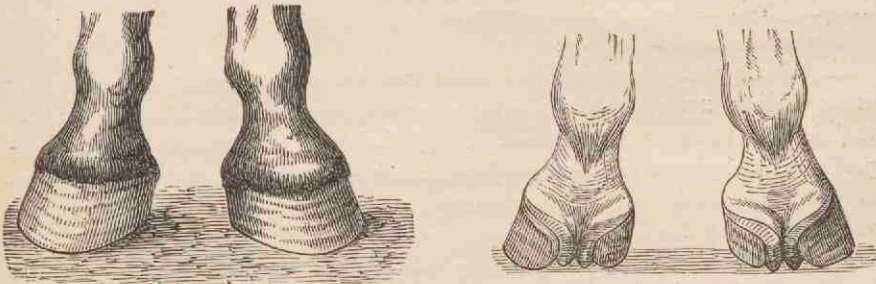
Anderen beweren dat de buitenhoefhelft het meest behoort te worden ingekort, teneinde hierdoor de lichaamslast wat van de binnen- op de buitenhoefhelft over te brengen, hetgeen verkregen zou worden doordat het dier als het ware eenigszins naar buiten zou overzakken.

De tweede opvatting schijnt ons, zooals indertijd aangegeven, aannemelijker toe dan de eerstgenoemde, met uitzondering van het geval, waarbij Fransche stand gepaard gaat met een breede voorborst en een kootnauwen stand, aangezien bij deze uitzondering de buitenhoefhelft het sterkst belast zal zijn en het meest afgesleten. Bovendien is verklaard, dat nauwgezette proefnemingen zeer wenschelijk zijn te achten ten opzichte van dit vraag-

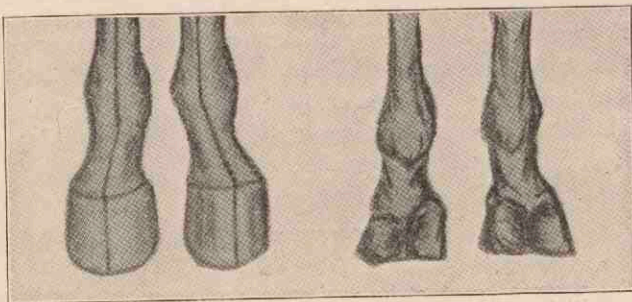
punt, alsmede dat correctie van een natuurlijk afwijkenden stand o. i. uiterst moeilijk is te verkrijgen, zoo zij werkelijk te bereiken mocht zijn.

* *

In het „Zeitschrift für Pferdekunde und Pferdezucht“ van 23 Aug. j.l., komt een artikel voor van Sallinger, handelende over de correctie van Franschen stand. Hij is de meening toegedaan dat verbetering van den hoefvorm wel degelijk is te verkrijgen, en wel langs de boven, tweede genoemde methode. De strekking van het artikel is echter niet om op het nut dier verbetering te wijzen, — integendeel om duidelijk te maken dat met de hoefverbetering gelijktijdig nadeelen ontstaan door het rekken van de zijbanden der hoef-, kroon- en kootgewrichten. De onderstaande teekeningen geven duidelijk aan hoe een dergelijk gecorrigeerde stand er uitziet en hoe de buitenzijbanden noodzakelijkerwijze gespannen moeten worden, terwijl de binnenballen belangrijk verhoogd zijn, waardoor eerder verbeening der hoefkraakbeenderen zou ontstaan.

Fransche stand, hoefas niet gebroken.

Fransche stand met verbeterden hoefvorm, gebroken hoefas, en verhoogde binnenballen.

Die rekking der banden kan gemakkelijk aanleiding geven tot pijnlijkheid, tot kreupelheid, hetzij door pijnlijk worden van de banden zelf, hetzij van de beengedeelten, waar de banden aan zijn vastgehecht. De fokker wordt meestal van die nadeelen minder gewaar, doch de gebruiker van het paard, de hoefsmeden en de paardenartsen kunnen er beter een boekje over open doen.

De Schr. stelt nu de vraag: wat wordt met die correctie van den stand bereikt? en antwoordt:

Fransch gaande zou het dier wellicht een goed bruikbaar paard zijn en thans met een vervormden hoof komt het wellicht ieder kwartaal wegens kreupelheid in behandeling en wordt tenslotte een exemplaar dat ieder halfjaar van eigenaar veranderd. Als dienstpaard zou ik liever een dier met Franschen stand koopen als een, waarbij die stand op boven aangegeven wijze is verbeterd.

Bij het besnijden van den hoof, ook bij Franschen stand, dient er op te worden gelet:

- 1°. De hoefas van voren gezien mag in geen enkel gewricht gebroken zijn;
- 2°. De hoefballen moeten steeds zich op dezelfde hoogte van den bodem bevinden.

Bij inachtneming dezer beide grondregelen zal van de buitenhoefhelft slechts zooveel meer worden weggenomen als er minder is weggesleten dan aan de binnenzijde. Op deze wijze blijft de oorspronkelijk scheeve hoof in dezelfde mate scheef als voor den afwijkenden stand in het onderbeen passend is en die door den goed onderlegden hoefsmid veel gemakkelijker deugdelijk is te beslaan dan een gecorrigeerden scheeven hoof.

Ten slotte zegt Schrijver:

Ik heb de vraag omtrent de waarde van het corrigeeren op grond mijner ondervinding zuiver van een practisch standpunt behandeld, doch zou het toejuichen, wanneer ik daarmede de prikkel had gegeven aan wetenschappelijke autoriteiten, die over veel waarnemingsmateriaal kunnen beschikken, om hun aandacht aan de verbetering dier standen te wijden en hun gevoelen omtrent die standcorrectie te uiten.

Er heerschen omtrent dit punt bij vele paardekenners nog zeer verwarde inzichten. Sommige meenen, dat men slechts gedurende de eerste maanden na het spenen zich met de verbetering van den Franschen stand mag bemoeien. Andere daarentegen doen daarvoor zelfs nog moeite bij driejarige paarden. Ik verklaar hierbij openlijk vroeger ook Franschen stand te hebben willen verbeteren maar geen opvallend gunstige resultaten te hebben verkregen en ben thans beslist overtuigd, dat dergelijke pogingen òf geen resultaat opleveren, òf aanleiding geven tot het op een dwaalspoor brengen van een kooper, die onvoldoend geoefende oogen bezit.

EENE OPMERKING UIT DE PRACTIJK.

Lippen aan het beslag der paarden kunnen zeer nuttig zijn. Hier worden bedoeld zijlippen aan den ijzertak, gewoonlijk aan den buitentak, hoewel in sommige omstandigheden het noodig kan zijn dat ook de binnentak daarvan wordt voorzien, zelfs buiten en binnen te gelijk. Het aanbrengen van zijlippen vereischt zorg; zij moeten, willen ze aan het doel beantwoorden, goed aangesloten tegen den wand liggen. Zulks wordt b.v. bij hoeven, waarbij het ijzer verschuift, gewoonlijk nog al goed in toepassing gebracht, vooral als de hoofvorm normaal is. Maar onder andere omstandigheden, b.v. bij brokkelhoeven, laat de goede toepassing dikwijls te wenschen over.

De lippen, veelal puntig toeloozend, met scherpen rand, liggen niet in het verloop van den wand; zij worden dan met den hamer vast aangeslagen tegen het brokkelige, murwe hoorn, krijgen een sterke neiging naar binnen, met het natuurlijk gevolg, dat zij het hoorn op den duur nog onsolider maken. Een ieder heeft zich daarvan wel eens kunnen overtuigen. In zoodanig geval, wanneer men geen gebruik maakt van kunsthoorn, hetgeen toch meestal niet geschiedt, zal men wel doen de lippen hooger te maken, zoodat ze tegen het solide wandgedeelte vast aanliggen, met het doel om vastzitten van het ijzer te bevorderen.

Waar het noodig is om den ijzertak ruim te leggen, is het aanbrengen van een zijlip niet gewenscht. Schrijver van dit artikeltje las in de laatste aflevering van dit maandblad, onder het hoofdstuk „Duitschland” blz. 125, 7e regel v. b. „Aan den buitentak wordt een zijlip aangebracht, terwijl de nagelgaten in den buitentak vrij vet moeten worden gestampt”. Me dunkt dat door de nagelgaten in den buitentak vrij vet te stampen, het ijzer daar vrij ruim komt te liggen, en ligt de vraag voor de hand: smid, welk nut zal die zijlip daar stichten? Die lip staat niet tegen het verloop van den wand, wordt er tegen aangeslagen van boven, terwijl aan de basis er van geen aanliggen tegen den wand mogelijk is. Beleedigt het bovengedeelte der lip den wand niet, dan zal zij toch spoedig recht overeind staan. Waar blijft dan het nut er van? Dus, zijlippen kunnen goed zijn en noodig, maar slechts dan wanneer zij zorgvuldig worden toegepast. M.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Vertrokken is na een verblijf van 5 maanden met een „goed” getuigschrift op 16 Augustus j.l. de leerling A. Smid Rzn. te Loppersum en op 29 Aug. j.l. de leerling W. Tolhuizen te Uithuizermeeden.

Op 17 Augustus zijn weder toegelaten de leerlingen P. Schikan te Uithuizen en H. Borgers te Roden.

— **Friesland.** Na afloop van den tweejarigen hoefsmidscursus te Franeker, op 25 Aug. j.l., zijn aan de navolgende smeden diploma's uitgereikt: S. J. Menage te Arum, D. Regeling te Oudkerk, W. de Boer te Hantum, alle drie met „zeer goed”, J. W. Wiersma te Oosterbierum, R. Hoogerhuis te Arum, M. de Boer te Stiens, A. J. Hiddema te Minnertsqa, S. de Vries te Marsum en F. Vellema te Ee, alle 6 met „goed”.

— **Tentoonstelling te Almelo.** *Rubriek hoefbeslag.* Gevraagd „de beste en meest volledige inzending van hoefbeslag.” Herhaaldelijk is in „De Hoefsmid” betoogd van hoe weinig nut dergelijke inzendingen zijn, indien zij niet door een deskundige worden toegelicht.

Er waren twee inzendingen, waarvan één niet bekroningswaardig werd geacht. De andere verwerf een 2den prijs, inz. H. J. Brunnekreef te Hengelo.

— **Afstandsrit.** In het verslag betreffende een driedaagschen afstandsrit in troepenverband van het Korps Rijd. Artie. te Arnhem, opgenomen in „Het Paard” no. 34 '08, wordt medegedeeld dat bij gehouden inspectie, daags na den terugkeer, bleek, dat van de 234 paarden zich slechts één gestreken had. Dit werd als een zeer gunstig verschijnsel geoordeeld.

— **Bond van Smedenpatroons in Nederland.** Aan een in „N. R. C.” opgenomen verslag van de in Aug. te Leiden gehouden vergadering, ontleenen wij, dat bij acclamatie werd aangenomen een voorstel van de afdeeling Haarlem om zich tot de regeering, de provinciën, of gemeenten te wenden met het verzoek geen subsidiën te verstrekken aan hoefsmidscholen, die tegen betaling paarden van particulieren beslaan.

De afdeeling Apeldoorn had voorgesteld:

De B. S. P. N. tracht op te richten een uitkeeringsfonds, waaruit bij het overlijden van een lid van den B. S. P. N., aan diens achterblijvende weduwe of erfgenamen een som van minstens f 250 in eens wordt uitgekeerd. De afdeeling meent, dat door het toepassen van zulk een maatregel de zedelijke financiële band tusschen de leden onderling hechter zal worden en het zoo menigvuldig bedanken als lid van den B. S. P. N. hierdoor zal worden beperkt, terwijl ook de afdeeling Alphen een soortgelijk voorstel had ingediend die nu tegelijk werden behandeld. Na eenig debat werd op voorstel van het hoofdbestuur besloten deze zaak ter voorbereiding in handen te stellen van een te benoemen commissie.

— **Kreupelheid** gaf tot eenige jaren geleden in ons land altijd aanleiding om fokpaarden, hoe goed overigens ook van kwaliteit en hoe vaak ook te voren rad gezien, voor het toekennen van een premie uit te sluiten, al was er ook geen enkel beengebrek aan het manke lidmaat te vinden. Gelukkig wordt zulks de laatste jaren beter en wordt in dergelijke gevallen, o. i. zeer terecht, de premie toegekend onder voorwaarde dat het paard later rad vertoond dient te worden.

Dezer dagen meldde „De Landbode” een leerzaam voorbeeld in die richting. Gugusse is een der bekendste Belgische stamvaders. Hij werd op 10-j. leeftijd bij de verplichte keuring wegens kreupelheid afgekeurd. De toenmalige eigenaar verkocht hem voor 1100 fr. en een voer stroo. Daarna leverde hij de beroemde zonen Jupiter I en Brillant, en later kwam Gugusse in handen van Jules Hazard, waar hij den grondslag legde van een der beste stallen paarden in België. In 1885 verscheen Gugusse ter expositie van Antwerpen, omringd van tal zijner afstammelingen, en stierf eenige dagen later.

Weer een baken ter waarschuwing!

— **IJzer.** *Glasgow.* Bij vergelijking der wekelijksche slotnoteeringen, door de fa. Jacks & Co in IJzer- en Staalkroniek gegeven, zijn de prijzen van half Augustus tot half September iets stijgende.

P E R S O V E R Z I C H T .

Nederland.

— In Friesland is de aanvraag om plaatsing op de cursussen voor hoefbeslag onder de smidsknechts zóó groot, dat besloten is te Heerenveen een tweeden cursus te openen. De Friesche maatschappij van landbouw en de vereeniging „Het Friesch Paardenstamboek” hebben zich bereid verklaard de daaraan verbonden kosten te dragen. („*N. R. C.*”).

— De *Vereeniging tot veredeling van het ambacht* gaf dit jaar weder gelegenheid tot het afleggen van proeven van bekwaamheid ter verkrijging van den graad van meester of van gezel in het timmeren, meubelmaken, smeden, huisschilderen, metselen en koperbewerken. Voor de proefafneming, die plaats had te Amsterdam, Assen, Breda en Zwolle, hadden zich 101 candidaten aangemeld. Hiervan trokken zich terug of werden door ziekte verhinderd 14 candidaten. Zeven en tachtig candidaten namen aan het examen deel. Hiervan slaagden er 39, terwijl 17 candidaten het theoretisch gedeelte zullen moeten herhalen. Geslaagd zijn als gezel in het smeden: K. J. Breman, Oosterbeek; G. J. Dongen, Oosterhout; J. K. Gietbers, Roermond; A. Goud, Leeuwarden; J. H. Meyers, Roermond. („*Metallicus.*”)

België.

— De practische Hoofdschool voor hoefsmederij te Anderlecht bij Brussel, gesticht tot vorming van bekwame hoefsmeden, die hun ambacht goed kennen, zal geopend worden Zondag 4 October 1908, om 9¹/₂ uur.

De lessen mogen gevolgd worden door de hoefsmeden, die reeds drager zijn van een certificaat, ontvangen door het volgen der openbare voordrachten over hoefsmederij, ingesteld door het departement van landbouw.

De leergangen worden gegeven in het Fransch en in het Vlaamsch, den Zondag, van October tot einde Juli. Indien het getal toehoorders groot genoeg is, kunnen er lessen op de Maandagen gegeven worden.

Het onderwijs is kosteloos en vooral practisch.

De inschrijvingen moeten genomen worden in de school, Schipstraat (bij het slachthuis en de veemarkten van Anderlecht), vóór 1 October 1908.

Bij het sluiten der leergangen (einde Juli) mogen de leerlingen een examen afleggen waarna hun, in geval van slagen, het Diploma van Meester-Hoefsmid afgeleverd wordt. („*De Landbode.*”)

Duitschland.

— *Der Hufschmied*, September-afl., bevat een tweetal hoofdartikelen:

1°. Over losse insteekstooten met 2 stiften, waarbij de schrijver aangeeft, dat ieder vorm van insteekkalkoenen of insteekstooten bruikbaar is als de vervaardiging maar nauwkeurig is geweest, welke uitspraak wij geheel onderschrijven. Insteekkalkoenen met ronde stift zijn eigenlijk evengoed als vierkante, H-, T- enz. kalkoenen.

2°. Over zijdelings gebroken hoefassen, het strijken der paarden en gummi-strookjes tegen strijken, in welk artikel verscheiden nuttige bekende wenken worden gegeven, doch tevens opvallend duidelijk bepaalde gummi-reepen

worden aanbevolen, die verkrijgbaar zijn bij een firma met denzelfden naam als dien van den Schrijver.

Frankrijk.

— De uitvoer van ertsen is hooger dan in 1907. In het eerste halfjaar van 1908 bedroeg de Fransche ertsuitvoer 1,122,383 ton tegen 992,363 ton in het jaar 1907, terwijl in denzelfden tijd de invoer van 1,007,005 ton in 1907 daalde tot 775,877 ton in dit jaar. („IJzer- en Staalkroniek.”)

Engeland.

— De toestand schijnt in Engeland te verbeteren, dit blijkt althans uit de mededeelingen van de Engelsche bladen. Er wordt meer gietijzer gekocht, de vraag naar grondstoffen voor den scheepsbouw neemt toe, en de staalnijverheid toont teekenen van verbetering. Zoowel in den scheepsbouw als in de machine-nijverheid schijnen weer aanzienlijker bestellingen in te komen. Voor locomotieven, turbines en rails vooral kwamen orders in en men hoopt op bestellingen van oorlogsmaterieel voor Zuid-Amerikaansche rekening.

In Noord-Engeland vooral begint men wat meer hoopvol te worden.

(*Idem*).

Amerika.

— *Vereenigde Staten.* Iron Age zegt in het weekoverzicht, dat zoowel de zuidelijke als de noordelijke ruw-ijzerproducenten zich, in verband met de toenemende vastere stemming der markten, meer gereserveerd toonen en slechts tot hoogere prijzen orders aannemen. De voorraden bij 43 hoogovens in Pennsylvania en in Virginia wijzen eene vermindering van 15,000 ton aan, terwijl in één maand tijd de orders met 238,000 ton toegenomen zijn.

(*Idem*.)

Australië.

— *Lederen hoefijzers.* In eenige districten van Australië beslaat men de paarden niet meer met ijzer, doch met leder. Het schijnt, dat op deze wijze de voet van het paard meer steun op den bodem heeft. Evenwel kan men deze methode van beslaan slechts toepassen in landen met zandigen en grassigen bodem. In de uitgestrekte, onbewoonde vlakten, om zoo te zeggen wildernissen, welke zoo veelvuldig in Australië voorkomen, biedt een lederen beslag groote voordeelen. Omdat lederen hoefijzers betrekkelijk weinig wegen, kan men er zonder bezwaar op den tocht in voorraad medevoeren. Hierdoor behoeft de ruiter dan ook nooit bevreesd te zijn, om zich op een gegeven oogenblik met een onbeslagen paard in een onbewoonde streek te bevinden, want met een beetje oefening kan hij zijn paard ingeval van nood, wel zelf beslaan.

Lederen beslag is goedkoop, er zijn dan ook streken in Australië, waar men niet anders dan lederen hoefijzers kent.

(„*Ned. Landb. Weekbl.*” uit „*Journ. des Soc. Agric. du Brab. et. du Hain*”).

CORRESPONDENTIE.

— *Aan onze buitenlandsche abonné's.* In het begin der volgende maand zullen de quitantiën voor het abonnement over 1908, aan de posterijen ter incasseering worden afgegeven.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

VOOR DE PRACTIJK UIT DE PRACTIJK.

EENIGE RAADGEVINGEN VOOR DE JUISTE BEHANDELING VAN GEGOTEN GEREEDSCHAPSSTAAL.

Er zijn voornamelijk twee oorzaken, welke het mislukken van gegoten gereedschapstaal bij het smeden en harden tengevolge hebben, en wel: òf de keus der staalsoort en hardtegraad voor het daaruit te vervaardigen gereedschap is verkeerd geweest, òf het staal wordt bij de bewerking en verwerking door een niet zaakkundige behandeling bedorven, en daardoor voor het bepaalde doel ongeschikt, onbruikbaar gemaakt.

Het staal moet bij het vervaardigen van gereedschappen, met de noodige vakkennis en handigheid voorzichtig behandeld worden, wil men goede resultaten daarmede bereiken, want zelfs het beste, en in kwaliteit het hoogst staande staal, kan door verkeerde en onoordeelkundige behandeling, slechter worden als de minste kwaliteit.

Een der gewichtigste punten is het op juiste hitte brengen bij het smeden en harden. Hierin schuilt meestal de groote fout. Bij het verwarmen van het staal, om dit uit te smeden, moet in de eerste plaats op het vuur gelet worden. Dit mag niet uit versche steenkool bestaan, doch de steenkool moet eerst zoover uitgebrand worden, dat alle vluchtige zwaveldeelen, daaruit verwijderd zijn, waardoor voorkomen wordt, dat zich op de oppervlakte van het staal zwavelijzer vormt, hetwelk scheuren bij het smeden en harden veroorzaakt, en ook weeke plaatsen in het staal doet ontstaan.

Verder moet het verwarmen in een niet al te heet vuur, zoo langzaam mogelijk en onder voortdurend draaien van het stuk staal geschieden, en elk oververhitten zooveel mogelijk worden vermeden, zware en dikke stukken moeten bij het smeden zoowel als bij het harden, zorgvuldig door en door gelijkmatig verwarmd worden. Is het binnenste kouder dan het buitenste dan scheurt het staal steeds. Ook moet het stuiken vermeden worden, en steeds een dusdanige afmeting van staal gekozen worden, welke met de grootste afmeting van het te vervaardigen stuk gereedschap overeenkomt.

Bij het afsmeden der snijkanten moet men zorgdragen, dat er steeds zooveel staal overblijft, dat de buitenste oppervlakte kan worden weggewerkt, daar deze door herhaalde verwarming altijd het meest geleden heeft. Dit geschiedt meestal door slijpen, draaien, hakken en schaven. Men slijpe steeds op een natten steen, daar anders door de ontstane wrijvingshitte, verbranding kan voorkomen; ook bij draaien en schaven gebruike men zooveel mogelijk zeepsop.

Is het gereedschap afgesmeed, dan is het in alle gevallen raadzaam, dit goed uit te gloeien, door het gelijkmatig donkerrood heet te maken, en in dien toestand onder droge kolenasch langzaam te laten afkoelen. Door deze voorschriften op te volgen, worden inwendige spanningen vermeden, en een scheuren gedurende het harden voorkomen.

Wat nu de smeedhitte betreft, deze richt zich geheel naar den hardtegraad van het staal, waarvan de speciale behandeling meestal door iederen, fabrikant op de staaf staal vermeld wordt.

Het verwarmen van het gereedschap voor de harding, nadat het reeds geslepen, gedraaid of geschaafd is, vereischt nog meer oplettendheid, en moet, waar dit slechts even mogelijk is, in een houtskoolvuur geschieden. Zijn voor dat doel geen houtskolen te verkrijgen, dan maakt men hiervoor een speciaal kolenvuur, en laat daarvoor de kolen eerst sterk uitbranden, om, zooals hierboven reeds is gezegd, te voorkomen dat zich zwavelijzer (witte vlekken) op het staal vormt, waardoor scheuren of weeke plaatsen ontstaan; ook mogen het staal bij deze bewerking geen oxydeerende gassen worden toegevoerd, want daardoor wordt aan de oppervlakte koolstof onttrokken, hetgeen tengevolge heeft, dat de hardtegraad minder wordt. Wanneer ter plaatse cokes te verkrijgen is, zijn deze boven het steenkoolvuur te verkiezen; echter dient men acht te geven, dat het vuur goed doorgebrand is, zoodat vóór het inbrengen van het gereedschap de wind kan worden gereduceerd, en in zeer zwakken stroom kan worden aangevoerd. Hoeken en kanten mogen volstrekt niet warmer worden, dan ieder ander deel van het stuk gereedschap.

Is de juiste hittegraad bereikt, dan sluit men den wind geheel af, en laat het voorwerp een korten tijd rustig in het vuur liggen, zoodat de warmte zich tot in het binnenste gedeelte geheel en gelijkmatig verdeelt en verspreidt.

De hardingstemperatuur richt zich naar de natuurlijke hardheid, d.w.z. naar het koolstofgehalte van het staal, en gaat in het algemeen niet boven de lichtroode, kersroode hitte.

Het hardingswater moet voor taai-harde, middel-harde en zeer harde staal-soorten een temperatuur bezitten, welke niet beneden 20° Celsius daalt. Het hardingsvermogen van het water kan men verhoogen, door bijvoeging van circa 3 procent keukenzout.

Bij het indompelen in het water moeten de gereedschappen geheel recht, en niet scheefstaand gehouden worden, daar zij anders krom trekken of springen. Tijdens het afkoelen in het water, beweegt men de te harden voorwerpen steeds, zoodat alle deelen gelijkmatig worden afgekoeld. De hitte moet langzaam verlopen, daar anders door een plotseligen overgang van het geharde in het ongeharde gedeelte, het gereedschap zonder twijfel springt of breekt.

Lange stukken, b.v. schaarmessen enz., moeten van boven naar beneden overlans geheel recht ingedompeld worden, daar anders kromtrekken plaatsvindt.

Wanneer men de gereedschappen niet laat *aanloopen*, dan moet men deze in het hardingswater, onder afsluiting der lucht, volkomen laten afkoelen.

Het *aanloopen* geschiedt het eenvoudigst door het gereedschap, nog voldoende warm, uit het water te trekken, het verschijnen der gewenschte kleur af te wachten, en dan op die wijze afkoelen, dat een verder aanloopen voorkomen wordt, en verder voor tocht en trekking beschut, langzaam koud laten worden. Wanneer het gereedschap niet vroeg genoeg uit het water is genomen om deze kleur nog te voorschijn te kunnen roepen, brengt men het boven het gloeiend vuur, in heet zand, gesmolten metaal of heete stukken ijzer, totdat men de gewenschte kleur kan waarnemen. M.

Boekwerken.

Verkrijgbaar bij de Administratie van „Het Paard” en „De Hoefsmid”:

Verzamelde Opstellen uit Het Paard, in boekvorm, 254 blz., ruim 100 fig., prijs *f* 1.75, fr. p. p. *f* 1.95.

Heidema Paardenfokkerij I, Beoordeelingsleer en Raskennis, 84 fig., in linn. band, pr. *f* 0.90, fr. p. p. *f* 1.—.

Eerelman, Paardenrassen, 41 kaarten (briefk.-form.) in kleuren, naar de oorspronk. uitgave, pr. fr. p. p. *f* 2.—.

Het Toilet van een Paard (overdruk uit Verzamelde Opstellen „Het Paard”). Prijs fr. p. p. *f* 0.40.

De voormalige Rijksstoeterij Boreulo (met plaat), door H. C. M. E. H. van Soetermeer Vos, Off. der Veld-Art. Vroeger *f* 1.35, thans fr. p. p. *f* 0.70.

Het onderzoek van het paard vóór het beslag, door F. Laméris, Kap.-Paardenarts. Pr. fr. p. p. *f* 0.35.

De bouw van den hoef (*uitslaande platen*) met verklarende beschrijving, voor cursussen in hoefbeslag en voor zelfonderricht. Prijs fr. p. p. *f* 0.50.

Foto's van de hackney-hengsten „Dan Leno” en „Diplomatist”, wegens verschil in afmeting resp. *f* 2.50 en *f* 1 + porto.

Advertentiën.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvraag bij:

W. A. H. van HORSSEN, Utrecht.

Kunsthorn,

voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvraag gratis.

RIJWIELEN
en **RIJWIEL-ONDERDEELN.**

BEST ADRES,

uitsluitend v. d. wederverkoop,

is **E. A. KESTEIN**,

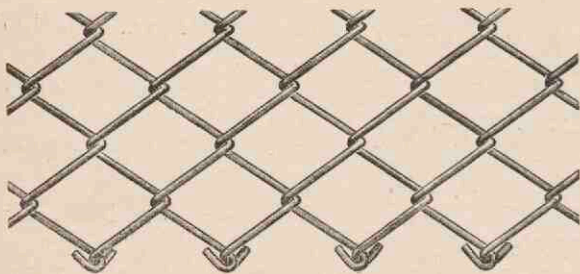
ROTTERDAM,

Hoogstraat 216.

Kleine Advertenties,

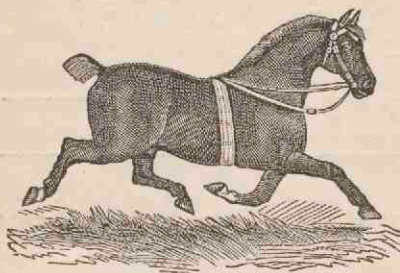
in zake vraag of aanbod van dienstpersoneel, het smidsvak betreffende, worden van onze abonné's gratis in „De Hoefsmid” opgenomen.

Eerste Electriche Draadvlechterij D. HOGENBIRK & ZON, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
billijk **VIERHOEKIG
VLECHTDRAAD**
in elke gewenschte
maaswijdte, draad-
dikte en breedte.
Vraag prijs en monsters.

Gemakkelijke bijverdienste voor Hoefsmeden.

„HET PAARD”

is een geïllustreerd weekblad voor fokkers, houders en liefhebbers van paarden, dat veel gelezen wordt en zich kenmerkt door een degelijken, prettigen inhoud met zeer goede afbeeldingen. Het bevat artikelen over: verpleging en voeding, rijden onder den man en van den bok, verslagen van rijkskeuringen, concoursen-hippique, landbouw-

tentoonstellingen in binnen- en buitenland, paardenkennis, fokkerij, hoefbeslag, paardenhandel, rennen en harddraverijen op de lange baan, terwijl er tevens een vraagbaak aan is verbonden, zoodat de abonné's op het geheele gebied, waarover het Blad handelt, vragen kunnen stellen, die door speciale deskundigen voor de onderscheidene rubrieken **KOSTELOOS** worden beantwoord.

Onder de abonné's komen ook hoefsmeden voor. Het bevat dikwerf verhandelingen, die niet alleen belangwekkend voor hen zijn, maar vooral geschikte onderwerpen van bespreking opleveren met eigenaren of koetsiers, die bij het beslaan hunner paarden tegenwoordig zijn. Het abonnement bedraagt echter franco huis *f* 5.— per jaar, *f* 1.25 per kwartaal, waartegen menigeen opziet. Dit behoeft nu geen bezwaar op te leveren, wanneer de zaak maar wat handig wordt aangepakt. Juist door de geregelde aanraking met personen, die zich voor paarden interessceeren, is de hoefsmid herhaaldelijk in de gelegenheid om de aandacht op „HET PAARD” te vestigen en van tijd tot tijd

een abonné te werven.

Hiervoor kan provisie worden bekomen, zoodat het aangename met het nuttige goed is te vereenigen.

Proefnummers en voorwaarden betreffende provisie op aanvraag gratis te bekomen bij den uitgever van „Het Paard” te Groningen.

Weer voorradig!

Jaargangen 1896, 1897 en 1898 van „DE HOEFSMID”, waarin eene reeks belangrijke en leerzame opstellen voorkomen over den hoef en het hoefbeslag.

Prijs voor de 3 jaargangen samen in losse afleveringen f 4.50.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve
vooral op het merk:
te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

**HOEFIJZER
W. Z. D.**

Dit ijzer laat zich zeer diep
ritsen zonder te scheuren. ∴
H.H. Smeden die ons **W. Z. D.**
nog niet kennen, raden wij ten
zeerste aan, een proef te nemen.
WERLE & ZOON, Deventer.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

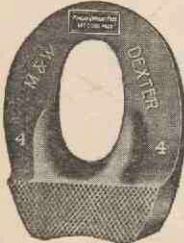
— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

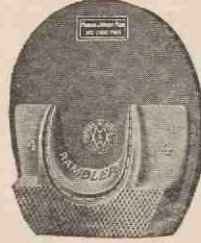
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *slink hielstuk*.

Merk „Pacific”,
met *zwaar hielstuk*.

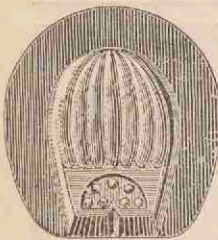

Merk „Rambler”,
in *witte en grijze*
Caouthouc,
op *leder* opgenaaid
met *slink hielstuk*,
voorradij van $4\frac{1}{8}$
tot $6\frac{7}{8}$ Eng. dm.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Merk „Chicago”,
geheel Caouthouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware paar-*
den, voorradij van
 $7\frac{1}{8}$ tot $7\frac{9}{16}$ Eng. dm.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradij.

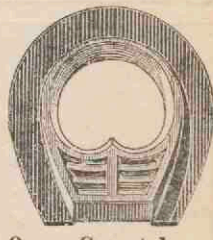

Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.
Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caouthouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradij.

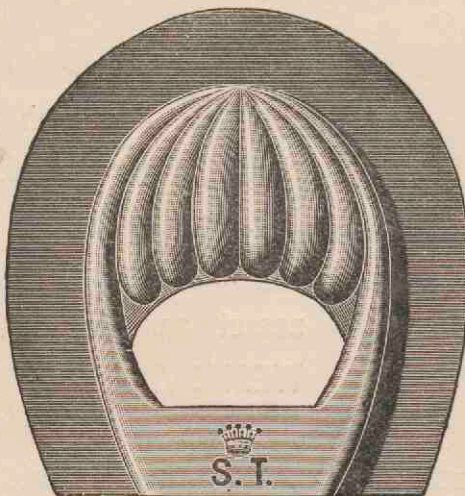
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradij.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradij.

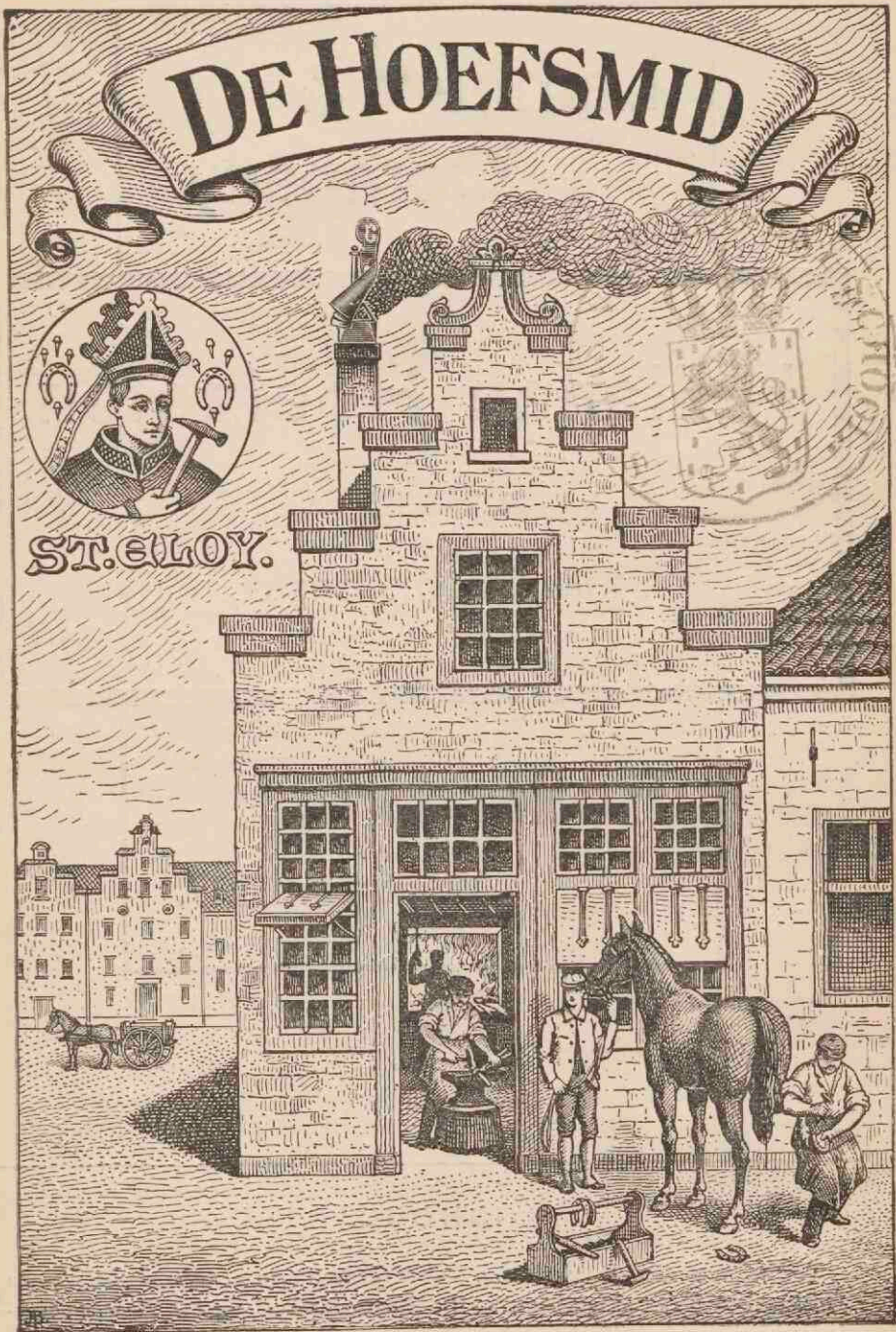
Caouthouc
Hielstukken.

Kunsthooen.

Hoeftangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Verlies van den Hoornschoen. — Mededeelingen aangaande de Rij- en Hoefsmidschool te Amersfoort. — De Hoefsmidschool bij het Nederlandsch-Indische leger. — Korte mededeelingen. — Radiant. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Boekwerken. — Advertentiën.

VERLIES VAN DEN HOORNSCHOEN.

Losgaan van de verbinding van den hoornigen hoef met de hoeflederhuid heeft soms verlies van den hoornschoen tengevolge. Wel heeft de hoefsmid niet veel te maken met een voet waaraan geen hoorn meer aanwezig is, want er valt niet aan te raspen, te bekappen, noch te beslaan. Wanneer tóch van dit onderwerp hier melding wordt gemaakt, dan geschiedt zulks omdat ook dit hoofdstuk op den weg van het hoefsmidsvak ligt, in elk geval van gewicht is, en dus van belang voor den vakman. En als hierbij wordt gevoegd dat dit ongeval reeds aan de oude Grieken en Romeinen bekend was, is de vraag niet ongewettigd: zou de hoefsmid van de 20e eeuw, de moderne hoefsmid daar geen belang in stellen? Niet denkbaar. Intusschen is het met de werkzaamheden van den hoefsmid eenigszins in verband te brengen, en dit vooral met betrekking tot de wijze van ontstaan er van.

De hoornschoen kan in zijn geheel of voor een gedeelte verloren gaan door een gewelddadige oorzaak, b.v. een paard kan met het hoefijzer beklemd geraken in de rails van een spoorweg, van een tram, of wel in scheuren of spleten van een houten vloer, b.v. op een brug. Dit zal vooral kunnen voorkomen, wanneer de ijzers zijn voorzien van kalkoenen en stooten. Zijn deze vastgeklemd, dan zal het paard om vrij te komen, sterke bewegingen moeten maken, kan daarbij zelfs tegen den grond gaan, en hoe doelmatig en soliede de hoornschoen ook verbonden is met de onderliggende hoeflederhuid, — we weten dat de verbinding van dien aard is, dat losgaan in een dergelijk geval niet tot de zeldzaamheden behoort.

De omstandigheid, waarop voor gewezen werd, dat het ongeval met het werk van den vakman kan worden in verband gebracht, is de aanleiding welke daartoe wordt gegeven door ondoelmatig gevormde kalkoenen en stooten. Gelukkig zijn stooten en ook slecht gevormde kalkoenen in Nederland geen dagelijks voorkomende afschuwelijke ornamenten aan het beslag der paarden; geheel vrij zijn we er niet van, daarvan kan elk opmerker zich overtuigen in Rotterdam. En omdat in de toekomst vermoedelijk in nog sterker mate dan nu reeds het tramnet, vooral in de groote steden, sterk verbreid zal zijn, is het gevaar dat de paarden op hun weg daar den last van zullen ondervinden, niet denkbeeldig.

Besluit: men wijde daarom meer dan gewone zorg aan het beslag, en vermijde hieraan die aanhangsels, welke aanleiding kunnen geven tot vastklemmen.

Eene andere oorzaak, waardoor geheel of gedeeltelijk ontschoenen door geweld kan optreden, bestaat in het met den hoef geraken onder het rad van zware vrachtwagens, eene omstandigheid die door voorzichtig rijden moet kunnen vermeden worden.

Nu bestaat er nog een andere oorzaak voor het ontstaan van ontschoenen, namelijk in een zoodanige ontsteking der hoeflederhuid, welke aanleiding geeft tot versterf. Het verlies van den hoornschoen op deze wijze wordt nog het minst zeldzaam gezien. Laten we hier dadelijk bijvoegen, dat behoort een, althans betrekkelijk herstel bij de eerstgenoemde wijzen van ontstaan nog tot de mogelijkheden, omdat alle hoornvormende deelen gezond kunnen zijn, onder de laatstgemelde omstandigheden is genezing niet te verwachten, en eindigt het geval vroeg of laat doodelijk.

Wanneer de hoefsmid nu denkt, dat deze gevallen buiten zijn werkkkring liggen, dan is die meening niet heelemaal juist, daar hij in sommige van die gevallen tot hun ontstaan heeft bijgedragen. Een en ander zal zulks duidelijk maken.

De meeste hoefsmiden weten wat zenuwsnede is, eene operatie die de veearts dikwijls verricht aan paarden lijdende aan chronische, zoogenaamd onherstelbare, kreupelheden, veroorzaakt door pijnlijke veranderingen aan het onderbeen, vooral aan of in den voet. Sommige zullen wel eens gelegenheid hebben gehad die operatie te zien en daarbij hulp te verleenen. Door die operatie wordt het onderbeen, resp. de hoef, totaal gevoelloos. Het paard kan een scherp voorwerp in het leven trappen, het kan vernageld worden, zonder dat zulks aan het dier pijn veroorzaakt en allicht niet door den eigenaar wordt gemerkt. Maar komt een nageltred of vernageling tot stand, dan zullen de gevolgen als: ontsteking, verzwering en eindelijk afvallen van den hoornigen hoef, niet uitblijven. De vakman zal daaruit leeren, vooral bij dergelijke paarden, het beslag zorgvuldig onder te leggen, en de eigenaar om goed toe te zien dat zich geen scherpe voorwerpen in de ondervlakte van den hoef bevinden. Wordt zulks overzien, dan zal men den een of anderen dag uit zijn rust worden opgeschrikt door zwelling aan de kroon, loslaten van den hoornzoom, uittreden van een vuil, slijmig vocht, en losworden van den hoornschoen, en dan is het te laat voor elke behandeling. Dus oppassen is de boodschap.

Zijn hoefbevangenheid, hoefkanker ziekten, die zonder twijfel tot het departement van den veearts behooren, ook hierbij zal de hoefsmid dikwijls moeten ingrijpen. Ontstaat bij de eerste een breuk der zool, uittreden van het leven en ontstaat verzwering, of woekert bij de tweede ziekte, het ziekteproces op den vleeschwand voort, dan kan loslaten van den hoornschoen het gevolg zijn. Gewoonlijk wordt loslaten van het hoorn het eerst aan den kroonrand gezien, onder de verschijnselen als boven zijn opgegeven.

Het is duidelijk dat van een heilkundige behandeling hier geen melding wordt gemaakt; deze loont in de meeste gevallen de moeite niet en behoort bovendien niet tot den werkkkring van den hoefsmid.

M.

MEDEDEELINGEN AANGAANDE DE RIJ- EN HOEFSMIDSCHOOL TE AMERSFOORT.

De burgerleerlingen: J. van de Woude uit Noordhorn en R. Groendijk uit Oosternieland, hebben, na een verblijf van zes maanden, die school met een diploma verlaten.

A. Bovenschen Azn. uit Rhenen, C. J. Gardenbroek uit Zegwaard, A. Bouman uit Uithuizen, J. G. Wildenborg uit Haaksbergen, H. Wilmink uit Hengelo (O.) en W. K. Goelema uit Scheemda werden 1 October voor zes maanden toegelaten tot het volgen van een halfjaarlijkschen cursus.

Zeven miliciens der Bereden Artillerie hebben, na een verblijf van zes maanden, de Hoefsmidschool verlaten; na afgelegd examen kon aan de volgende zes miliciens een diploma worden uitgereikt: H. Aarns, A. A. Beuwer, H. Hinze, R. de Jong, J. Vriesinga en J. D. van Wijk.

1 October werden weer 12 miliciens der Bereden Artillerie tot het volgen van een cursus aan de school gedetacheerd, er hebben zich 16 miliciens (smeden) opgegeven, zoodat niet allen, die zulks wenschen, den cursus kunnen volgen.

* * *

De hoefsmidschool heeft het laatste jaar een verandering ondergaan ¹⁾.

Het scherm in de beslagloods (zie blz. 60, jaargang II, 1897, „De Hoefsmid”), is weggenomen daar de smidswagen niet meer in gebruik is; daardoor is nu de geheele beslagloods beschikbaar voor paarden, wat met het oog op de uitbreiding, die de smederij heeft ondergaan, wel noodig is.

Eenige jaren geleden was het dubbele vuur — in de smederij komende links — al zóó veranderd, dat in plaats van 2 nu 4 vuren verkregen werden; in het vorig jaar is de smederij weer vergroot door bijbouw, waardoor 4 vuren meer verkregen werden; dit had plaats, omdat voortaan zes burgerleerlingen in plaats van 2, zooals tot nu toe, het onderwijs zullen volgen.

Deze aanbouw is eene groote verbetering, het is nu het beste deel der smederij, er is licht en ruimte in overvloed.

Tegelijk is aan de andere zijde der smederij een bergplaats gebouwd, daar hangen reserve ijzers, verder vindt men er ijzer en nagels in voorraad, alsmede bascule, gereedschap enz.

Ook deze verandering is zeker zeer nuttig; aan een bergplaats werd steeds behoefte gevoeld.

In de plaats van den smidswagen wordt nu te velde eene kleine veldsmidse met onderblazer gebruikt, die door den linkervoet in werking wordt gesteld, het daarbij behoorend aambeeld met 18 cM lange ronde hoorn is zeer klein, 16 bij 14½ cM. Smidse en aambeeld worden te velde in den bagagewagen meegevoerd.

De veldsmidse met het daarbij behoorend aambeeld worden ook aan de school ter oefening door de leerlingen gebruikt en worden daarvoor op de open plaats gezet; zij voldoen zeer goed.

Er zijn dus 14 vuren, alle onderblazende smidsvormen en eene veldsmidse.

Een der aambeelden is voorzien van een voettraphamer, geleverd door J. Tendijck te Venlo. Deze hamer voldoet goed als men door oefening eenmaal geleerd heeft er mee om te gaan.

Het valt niet te ontkennen, dat het zware arbeid is zoo met armen en voet samen te werken.

1) De Hoefsmid 1898, bl. 179.

In Augustus l.l. is voor de smederij een horizontaal-gemetselde baan gemaakt, $2\frac{1}{2}$ Meter breed en 10 Meter lang, ter beoordeeling van het paard vóór en na het beslag; ook hieraan was de behoefte reeds lang gevoeld.

Ten slotte wil ik nog mededeelen, dat de smederij en de beslagloods tegenwoordig verlicht worden door gasgloeilicht.

Voor het beslaan van paarden 's avonds wordt gebruik gemaakt van een verplaatsbare gaspit (standaard met gutta percha-slang) en een carbidlantaarn, groot formaat.

Het aantal vrijwilligers is klein, er zijn slechts 4 cavaleristen en 7 artilleristen, die opgeleid worden voor hoefsmid der bereden wapens.

Aan de hoefsmidschool moeten elke week minstens 55 paarden beslagen worden; er zijn 140 paarden van het Eskadron Ordonnansen, 125 van de Rijsschool en \pm 40 officierspaarden in beslag; verscheidene paarden van het Eskadron Ordonnansen moeten 's zomers binnen den tijd beslagen worden.

F.

DE HOEFSMIDSCHOOL BIJ HET NEDERL-INDISCHE LEGER.

Zoals ik reeds vroeger mededeelde is bij het Indische leger een hoefsmidschool opgericht, waarvan een der paardenartsen te Salatiga directeur zal zijn. Naar ik vernam is de genie reeds bezig deze inrichting te bouwen.

Op de Indische begrooting voor het jaar 1909 vindt men daarvoor het volgende uitgetrokken:

1 wachtmeester (sergeant) of opperwachtmeester (sergeant-majoor) hoefsmid-onderwijzer, 365 dagen à <i>f</i> 1.25	<i>f</i> 456.25
Toelagen aan den hoefsmid-onderwijzer	„ 720.—
Daggelden aan leerlingen	„ 720.—
Totaal	<i>f</i> 1896.25

Tot toelichting moge dienen, dat de soldijen van een opperwachtmeester, wachtmeester en korporaal van de Cavalerie resp. *f* 1.85, *f* 1.25 en *f* 0.55 zijn, terwijl een korporaal-hoefsmid *f* 0.70 per dag ontvangt.

Natuurlijk is de hoefsmid-onderwijzer voorloopig een wachtmeester (sergeant), een rang tot heden voor de hoefsmiden onbereikbaar.

De maandelijksche toelage van den onderwijzer is dus *f* 60.—. Hoe groot het aantal leerlingen zal zijn, durf ik uit de daarvoor uitgetrokken toelagen niet te beslissen.

v. d. B.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling W. Kunst te Slochteren, die den cursus volgde vanaf 3 Mei, is 3 Oct. j.l. vertrokken met een „goed” getuigschrift.

Weder toegelaten als leerling: op 28 Sept. W. de Vries te Roden en op 5 Oct. H. v. d. Tuuk te Kommerzijl.

Mede houden thans aan de inrichting verblijf de leerlingen: A. Witteveen van de Lemmer, P. Schikan van Uithuizen en H. Borgers van Roden.

— **Cursus in hoefbeslag aan 's Rijks Veeartsenijschool.** Den 31 Juli 1908 hebben de leerlingen: D. Bongers, van Oud-Alblas, G. J. van Hengstum van Houten en J. Veenendaal van Soest, die den Zomercursus van 1 Februari tot 31 Juli hebben gevolgd, de school met een getuigschrift verlaten.

Tot den wintercursus van 1 Sept. 1908 tot 31 Januari 1909 zijn weder toegelaten de leerlingen: F. S. Lengers van Baarn, G. J. van der Pijl van Schalkwijk en P. J. Bosboom van Soest.

— **Hoefsmidschool te Tiel.** Een paar weken geleden waren wij in de gelegenheid de hoefsmidschool in Tiel te zien. Het was wel avond, doch de directeur H. J. C. v. Lent had de vriendelijke welwillendheid de inrichting aan ons te toonen, waarbij tevens de gasverlichting werd geprobeerd. Wat de beschrijving aangaat zij verwezen naar „De Hoefsmid” April- en Juni-afl. van dit jaar.

Het geheel der eenvoudige inrichting heeft op ons een zeer goeden indruk

gemaakt. De smederij is op een rustige plaats gelegen. De toegangsweg, die geschikt is voor monsterbaan, kan van den publieken weg door een hek worden afgesloten. In de beslagplaats is ook bij avond voldoende licht te verkrijgen, evenals in de smederij zelf. Vermoedelijk zal avondwerk echter nog niet zoo spoedig worden verlangd, daar Tiel zelf geen groot aantal paarden bezit en het niet te verwachten valt, dat de landbouwers uit de omgeving hunne paarden in het donker voor het beslaan zullen aanbieden.

Het leslokaal boven de beslagplaats deed

in doelmatigheid niets voor de smederij en voor de beslagplaats onder, en juist de aanwezige eenvoud zal het succes der inrichting bevorderen.

We hebben een aantal ijzers gezien die, onder leiding van den onderwijzer-hoefsmid, door de leerlingen waren vervaardigd. De vorm en de afwijking dier ijzers zijn ons meegevallen en deze kunnen, voor zooverre onze ervaring te dien opzichte reikt, wel den toets der vergelijking doorstaan, die gemiddeld door de leerlingen aan andere leersmederijen worden vervaardigd. Het aantal paarder dat tot nu toe aan de inrichting voor het beslaan wordt aangeboden, is nog betrekkelijk klein, in verband waarmede meer ijzers worden gemaakt, dan voor het verbruik nodig zijn. Deze ijzers worden voor billijke prijzen, die zoo gesteld zijn dat de inrichting de kosten van ijzer, kolen enz. vergoed krijgt, te koop gesteld, waarvan door omwonende smeden, die door gebrek aan dienstpersoneel dikwerf gebrek aan ijzers hebben, gretig gebruik wordt gemaakt.

Alle begin is moeilijk en Tiel is voor een inrichting voor hoefbeslag eenigszins klein, maar de leiding der zaak berust in goede handen, terwijl het eenvoudige karakter, waarmede de zaak is opgezet, er toe bijdraagt, dat naar onze meening in deze de toekomst met vertrouwen kan worden afgewacht.

Een centrale burgerhoefsmidschool, waar het onderwijzend personeel, inzake practisch hoefbeslag ten behoeve van de kleine hoefsmidsholen, van de leersmederijen, of cursussen in hoefbeslag zijn opleiding dient te ontvangen om mettertijd een deugdelijke kern voor een degelijke opleiding van hoefsmiden in ons vaderland te bezitten, wordt ook in 1909 nog niet door de regeering in uitzicht gesteld. Uitstel moge niet tot afstel leiden, daar het anders bij lapwerk zou blijven en hiervoor is het hoefsmidsvak toch zeer zeker van te groote beteekenis. Het is mogelijk, dat de regeering het belang eener zoodanige opleidingsplaats wel degelijk inziet, doch evenals de Redactie van De Hoefsmid overtuigd is, dat de eenige goede plaats voor een zoodanige hoefsmidschool gelegen is in de buurt van, of, nog beter, op het terrein van 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht, en dat met de inrichting van die hoefsmidschool derhalve nog een tijdje moet worden gewacht, totdat de Veeartsenijschool uit haar achterstand tot het tegenwoordig noodzakelijke peil is verheven. Naar wij vernemen komt de veelzijdig gewenschte reorganisatie van deze eenige opleidingsplaats der veeartsen in Nederland op de begroting van 1909 voor en kan dan wellicht een volgend jaar de bijvoeging eener hoefsmidschool, die eenvoudig en toch doelmatig kan zijn, volgen.

— **Het doorzakken van het hoefbeen.** Het komt nu en dan voor dat een paard tengevolge van een ernstige kreupelheid aan een vóór- of achterbeen geruimen tijd op het andere been moet staan, hetgeen op den duur altijd leidt tot het min of meer versleten geraken van de gewrichten en ook tot het doorzakken van het hoefbeen, van het gezonde lidmaat. Teneinde deze slijtage en het doorzakken te kunnen voorkomen, zorgt de behandelende veearts er in den regel zooveel mogelijk voor, dat het dier direct in de broek wordt gehangen en wel zoodanig, dat het dier in de gelegenheid wordt gesteld afwisselend op de drie beenen te staan of zich op de broek te steunen.

Eenigen tijd geleden waren wij in de gelegenheid een paard met platte achterhoeven te zien, die aan een dezer wegens een hoefverzwering was behandeld. Op een gegeven oogenblik scheen het of het hoefbeen geheel ging doorzakken, waardoor de patient onherstelbaar zou zijn geworden. Bij nauwkeurig onderzoek bleek, dat de hoornzool eenigszins woekerde, doch de vleeschzool geen vocht afscheidde. Het dier is eenvoudig van een plaatjizer voorzien, de woekerende plek met bruine teer aangestipt en de zoolvlakte met jute opgevuld. Het paard is iederen dag één à twee uur afgestapt en daarna in de smederij opnieuw verbonden. De plek, waar de hoornzool eenigszins woekerde, bleef droog en de woekering nam eer af dan toe. Eenige dagen later is het paard voor lichten arbeid gebezigd en na verloop van ruim een week kon het dier zijn werk geregeld verrichten; het doet nu als vroeger zijn gewone dienst. Alleen is den eigenaar gezegd dat voorloopig een plaatjizer moest worden ondergehouden en dat het dier in verband met

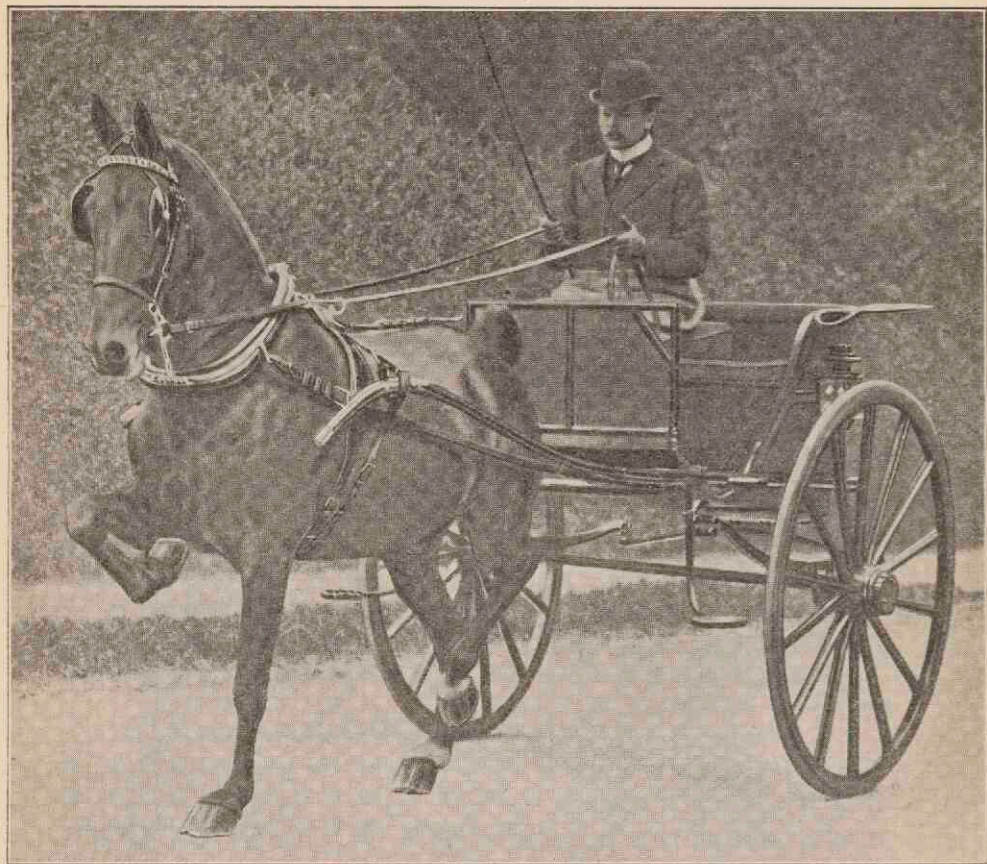
zijn platte voeten, die bovendien ook nog een hoornscheur vertoonden, en uit een niet te beste hoornzelfstandigheid bestonden, onvoldoende kracht of weerstandsvermogen bezaten om op lomp-zware stootijzers, zooals in Rotterdam gebruikelijk zijn, dienst te doen.

— **Het weer** is tegenwoordig schitterend mooi en sommige profeten voorspellen, dat het nog ongeveer een maand zoo zal blijven. Of 't zoo'n meevallertje zal worden? De nachttemperatuur wordt evenwel langzamerhand beslist lager, hetgeen noodzakelijk tengevolge heeft, dat het in den loop van den dag door de zon verdampte vocht neerslaat en in den vroege ochtend, vooral op bruggen, min of meer in bevroren toestand geraakt. Die gladde bruggen zijn ontzettend kwaad voor de paarden en het is de plicht van gemeente-besturen om tijdig voor zandstrooien zorg te dragen. Helaas wordt hier van overheidswege niet altijd voldoende aan gedacht, of met het oog op de kosten ook wel opzettelijk nagelaten.

Van het standpunt van den smid is ter voorkoming van dat euvel niet veel te doen, doch indien iemand er voor in de gelegenheid is gezaghebbende personen op dat noodige zandstrooien tijdig te wijzen, dan is er ongetwijfeld een steentje bij te dragen ter voorkoming van die onnoodige dierenkwelling. Wat de grootere steden betreft gelooven wij, dat indien een vereeniging van voerlieden, sleepers of stalhouders zich tot de overheid hunner gemeente ging wenden er weinig besturen zullen worden gevonden, die dat verzoek niet zouden inwilligen.

Wat het beslag betreft, zoo verdient het aanbeveling om de stalhouders, sleepers, voerlieden, in het kort alle eigenaren van paarden, die wellicht vroeg in den ochtend moeten werken, aan te raden hunne dieren nu reeds van winterbeslag te voorzien. Het betreft in elke stalhouderij of sleeperij in den regel slechts voor een paar paarden, die 's ochtends vroeg dienst moeten doen en dan geeft het ongetwijfeld besparing door zulke dieren een behoorlijk vasten stand te verschaffen. Het is niet noodig bepaald scherpe kalkoenen te geven; in den regel krijgen de dieren reeds een voldoende vasten stand indien nieuwe stompe insteek- of schroefkalkoenen worden aangebracht. Zooals bekend kunnen insteekkalkoenen even practisch zijn als schroefkalkoenen en in die gevallen, waarbij spoedige verwisseling wordt geëischt, verdienen insteekkalkoenen de voorkeur. Om werkelijk doelmatig te zijn moeten de insteekkalkoenen nauwkeurig zijn afgewerkt en zoodanig tapsch toelopen, dat zij niet verloren gaan, doch evenmin te vast gaan zitten. Loopt het gat te veel tapsch toe dan wordt de kalkoen te gauw verloren, — te weinig toe, dan kan de kalkoen zoo vast gaan zitten, dat zij in geval van nood haast met geen mogelijkheid is te verwijderen. Zij vinden in het noorden nogal veel toepassing, doch in het midden en in het zuiden van ons land genieten de schroefkalkoenen de voorkeur.

— **Winterijzers** en vooral die met schroefgaten moeten van een beste kwaliteit ijzer worden gemaakt, daar men anders veel gelegenheid heeft om tot eigen schade te ervaren, dat een te groote mate van zuinigheid de wijsheid bedriegt.

Radiant, 8-jarige donkerbruine hackney-ruin, van den heer Gerhard Jurgens te Kent, Engeland.

Deze donkerbruine hackney, die in den Haagschen concursring zoo dikwerf is bewonderd, is winner van menigvuldige eervolle prijzen, kampioenschappen en gouden bekens. Radiant versloeg in 1907 op onderscheidene concoursen de beste en meest bekende tuigpaarden van Engeland, Amerika en het Vasteland, waardoor hij in Engeland den eeretitel van kampioen-tuigpaard van het jaar 1907 verkreeg.

PERSOVERZICHT.

— *Nieuwe gediplomeerden in Friesland.* Het Bestuur van het Friesch Paardenstanboek publiceert in het Fr. Weekbl. v. 10 Oct. de namen der geslaagden van de hoefsmidscursussen te Heerenveen en Sneek, welke cursussen de vorige week zijn geëindigd. Geslaagd zijn met „zeer goed” gevolg: A. S. Bakker te Langweer, H. W. Jongbloed te Gorredijk, Th. Oosterhof te Oldeholtspade, M. J. Walsweer te Tzummarum en W. van Randen Dzn. te Wons, — en met „goed” gevolg: G. T. Tuinstra te Oudebildtziyl, B. de

Jong te Witmarsum, J. Bijlsma te Wolvega, R. v. d. Berg te Exmorra, A. A. Leen te Dronrijp, S. Mous te Bakhuizen, D. van Wieren Jr. te Bolsward en H. P. Nouta te Workum.

— Dr. W. C. H. Staring. Op 5 Oct. j.l. is te Wageningen, de landbouw-studieplaats, het eeuwfeest van den geboortedag van Dr. Staring herdacht. Zooals algemeen bekend, heeft Dr. Staring (in 1877 overleden) zich in de landbouwwereld vooral, en dan op veelzijdig gebied, door zijn krachtig werken en streven naar verbeteringen, een zeer grooten naam verworven.

In eene zeer luide en langdurig toegejuichte openingsrede door den heer H. J. Lovink, Directeur Generaal v. d. Landbouw, zegt deze o.m. waar het naast de technische ontwikkeling van het bedrijf ook gaat om de honderd-duizenden arbeiders en de verzorging hunner belangen:

„Welaan dan, waar de toestanden zoo zijn gewijzigd, waar de eischen zoo hoog worden:

Geen woorden maar daden, geen wachten maar trachten,
Geen grootspraak, gejubel of ijdel geschreeuw,
Geen phrasen, maar feiten, geen klachten maar krachten,
De spieren gestrekt voor den strijd dezer eeuw.”

(Uit: „Nederl. Landb. Weekblad”.)

— De October-afl. van „*Der Hufschmied*” 1908 bevat voor ons Nederlanders geen artikelen of mededeelingen, die van veel waarde zijn. Het hoofdartikel heeft tot opschrift „Over het beslag met insteekstooten en het scherpen van zoodanige stompe stooten”. Het is geschreven door Robert Fischer, gedipl. meester-hoefsmid, die de insteekstooten met twee stiften, systeem Fischer, heeft uitgevonden, zooals de Redactie van „*Der Hufschmied*” zegt, teneinde zich als het ware te verontschuldigen dat er al weder een artikel over die stooten verschijnt.

De Schrijver zegt, dat de stoot beiderzijds kegelvormig verloopt en de richting van de insteekgaten, alsmede van de stoot zelf, zoo schuin moet verlopen, dat bij het trekken het toongewicht van het paard dezelfde richting verkrijgt als de stoot, zoodat tijdens het trekken de stoot als het ware stap voor stap wordt vastgedrukt in plaats van losgewrikt. Dit komt ons wat vreemd voor en wij zullen hierop de volgende maand nader terugkomen.

Fischer stelt zich voor, dat het zwaartrekkende paard telkens de voet schuin neerzet en met den toon sterk naar beneden gericht, welke veronderstelling niet onjuist is te achten, maar een oogenblik later zet het paard zich op dienzelfden voet af en dan zouden wij vreezen dat de insteekgaten veel te lijden zullen hebben, waardoor een losraken wellicht nog meer kan worden bevorderd dan bij de gewone plaatsing.

— We ontleenen aan „*IJzer- en Staalkroniek*”:

De ruw-ijzerproductie in de eerste 8 maanden van 1907 en in die van 1908, bedroeg in de volgende landen:

	1907	1908
	ton	ton
Vereenigde Staten	18.012.000	9.472.000
Duitschland	8.597.469	7.995.936
België	950.640	782.700

Voor Groot Brittannië bestaan geen maandelijksche productie-statistieken voor ruw-ijzer. Echter zou uit de in werking zijnde hoogovens kunnen worden afgeleid dat de inkrimping der productie aldaar hooger moet zijn geweest dan in Duitschland.

— In Zweden is de export van ruw ijzer, welke in de laatste vijf jaren met 130.000 ton per jaar is gestegen, in de eerste zeven maanden van 1908 slechts verminderd met 5.400 ton. De prijzen zijn echter sterk gedaald.

Amerika.

— De „Scientific American” maakt melding van eene operatie welke op 30 Juni '08 verricht is aan een zekeren Frank Durga, in het Mercy Hospitaal. Den persoon werden uit de maag gehaald 5 geweerkogels, 3 pennemessen, 4 deursleutels, 17 hoefnagels, 4 groote andere spijkers, een vischaak, een stuk van een mesheft, 18 koperen of nikkelen munten en 4 ons glas. Alles tezamen 1 pond en 14 ons. De operatie duurde 55 minuten. Aan 't slot volgt dat de mededeeling absoluut waar is en door alle hospitaal-beambten aldaar kan worden gestaafd. Vierentwintig jaar geleden had de zonderling in een rundermaag wat glas en een paar spijkers gevonden en daaruit de conclusie getrokken dat indien een rund kon blijven leven na dergelijke voorwerpen te hebben gegeten, hij dat ook kon. Jarenlang reisde hij met circussen mee.

(„N. R. C.”).

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

GEGALVANISEERD PLAATIJZER.

Om het meer duurdere zink te sparen, bedient men zich in vele gevallen van gegalvaniseerd plaatijzer, niettegenstaande het slechts daar gebruikt kan worden, waar niet te veel scherpe hoeken vereischt zullen zijn.

De bewerking, welke b.v. het felsen van plaatijzer met zich brengt, is bij verzinkt plaatijzer aan groote moeilijkheden onderworpen, en hierbij rijst dikwijls de vraag, of er geen middel of weg bestaat, de broosheid der gegalvaniseerde plaat te verminderen.

Naar ons oordeel is de oorzaak bij de fabricatie te zoeken, welke zich heden meestal tot de vuurverzinking bepaalt, en het ligt bij dit proces in de natuur der zaak, dat het zinkbad alleen de oorzaak moet zijn van het broos worden der plaat.

Wanneer een onzer lezers reeds een enkele maal beproefde ijzerdeelen te verzinken, dan weet hij, dat het zinkbad door het indompelen van de te verzinken ijzerdeelen mettertijd totaal onbruikbaar wordt. Er lossen zich in het heete zink ijzerdeelen op, en vormen daardoor een ijzer-zinklegering, welke zich op den bodem van den smeltketel verzamelt, daar deze oplossing

specifiek zwaarder is dan zuiver zink. Bij het indooopen der te verzinken ijzerdeelen, komen deze tot op den bodem van den ketel, en in zooverre zij dan in aanraking komen met de ijzer-zinklegeering bezitten zij daar een slechte, onaanzienlijke verzinking.

Beschouwen wij nu het proces bij de verzinking der plaat, welke verzinking uit den aard der zaak op zich zelve reeds zeer dun is, dan komen wij tot de overtuiging, dat het zink in gelijke mate eene verandering in de oppervlakte-structuur van het plaatijzer moet te voorschijn roepen, want wij zien dat het in het vloeibaar zink opgeloste ijzer nadeelig op de eigenschappen van het zink inwerkt.

Bij de geringe dikte der plaat, en de inwerking van het vloeibare zink op beide zijden der plaat, blijft slechts een zeer dunne, zuivere, buigzame ijzeren kern, in het binnenste der plaat, van de inwerking van het zink verschoond, terwijl zich aan beide zijden een brooze ijzer-zinklaag vormt, die dikker wordt, naarmate de plaat langer aan de inwerking van het zink is blootgesteld.

Dat het beitsen (schoonbijten door middel van zuur) met verdund zwavelzuur zoo'n groote verandering in de structuur van de plaat kan teweeg brengen, om die broosheid te bewerken, houden wij voor buitengesloten. Zelfs wanneer dat zuurbad, om het proces te bespoedigen, zeer sterk werd gemaakt, kan dat sterke zuur hoogstens de plaat verzwakken, gaat echter met het plaatijzer geen verbinding aan, die de broosheid zou kunnen bewerken; daarbij is het bij de fabricatie aan te bevelen, de aan te wenden zuren met het water hoogstens in eene verhouding van 1 : 15 tot 1 : 20 te mengen.

Een nabewerking der verzinkte plaat kan haar de eenmaal verkregen broosheid niet weder ontnemen; het is alzoo overtollig de heete plaat, wanneer deze uit het zinkbad komt, in een bak met vet te dompelen, want ook dat vet heeft niet de minste inwerking op de verzinkte plaat. Hoe denkt men zich nu deze inwerking? Het zink is nu homogeen met de ijzerplaat verbonden, en de broosheid steekt niet in de zinkbedekking, doch in het ijzer, en zou dat vloeibare vet door het zink heen op het ijzer moeten inwerken. Dat dit onmogelijk is, begrijpt ieder, en stellen wij ons voor dat dit wel mogelijk was, wat voor verandering zal dan dat vet in het ijzer teweeg brengen? Wij gelooven dat men hierbij is uitgegaan van de valsche veronderstelling, dat de snelle afkoeling der heete, pas verzinkte platen, de broosheid veroorzaakt, en daar men bij het harden van werktuigen, voor een langzame afkoeling, deze in de talk legt, zoo tracht men ook op dezelfde wijze bij de verzinkte platen, dat resultaat, n.l. de buigbaarheid, te bereiken.

Hiervoor kan men echter ook eventueel een heet waterbad gebruiken, waarin men de platen langzaam laat afkoelen, om ze daarna in zaagsel te drogen. Echter dat is de oorzaak niet; zij ligt, zooals reeds is gezegd, enkel en alleen in het verzinken zelf, en zal de eenige oplossing slechts daarin te zoeken zijn, dat men geheel met de vuurverzinking ophoudt en in hare plaats de galvanische verzinking stelt, welke naar onze meening geen verandering in de eigenschappen van het plaatijzer zal te voorschijn roepen, echter veel duurder is dan de vuurverzinking.

M.

Boekwerken.

Verkrijgbaar bij de Administratie van „Het Paard” en „De Hoefsmid”:
Verzamelde Opstellen uit Het Paard, in boekvorm, 254 blz., ruim 100 fig., prijs f 1.75, fr. p. p. f 1.95.

Advertentiën.

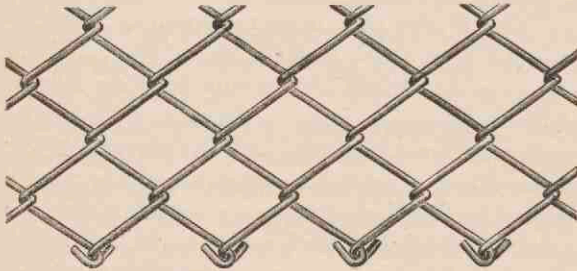

RIJWIELEN
 en RIJWIEL-ONDERDEELEN.
 BEST ADRES,
 uitsluitend v. d. wederverkoop,
 is E. A. KESTEIN,

ROTTERDAM, Hoogstraat 216.

Kleine Advertenties,
 in zake vraag of aanbod van
 dienstponeel, het smidsvak
 betreffende, worden van onze
 abonné's gratis in „De Hoef-
 smid” opgenomen.

Eerste Electriche Draadvlechterij D. HOGENBIRK & ZON, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
 billijk **VIERHOEKIG
 VLECHTDRAAD**
 in elke gewenschte
 maaswijdte, draad-
 dikte en breedte.
 Vraag prijs en monsters.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paar-
 den met gebrekkige en
 gevoelige hoeven.

Deze zolen worden
 zeer geroemd en zijn
 in alle afmetingen ver-
 krijgbaar.

CIRCULAIRES op
 franco aanvage bij:
 W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en
 drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
 te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen
 en hoefsmiden op aanvage gratis.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve
vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

**HOEFIJZER
W. Z. D.**

Dit ijzer laat zich zeer diep
ritsen zonder te scheuren. ∴
H.H. Smeden die ons **W. Z. D.**
nog niet kennen, raden wij ten
zeerste aan, een proef te nemen.
WERLE & ZOON, Deventer.

Weer voorradig!

Jaargangen 1896, 1897 en 1898 van „DE HOEFSMID”,
waarin eene reeks belangrijke en leerzame opstellen voorkomen
over den hoef en het hoefbeslag.

Prijs voor de 3 jaargangen samen in losse afleveringen f 4.50.
Aan te vragen bij de Administratie van „De Hoefsmid”.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

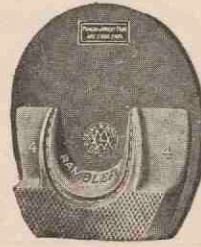
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

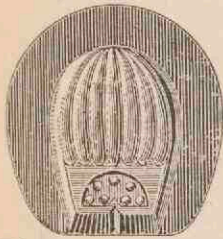
Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgehaaid
met *flink* hielstuk,
voorradi g van 4½
tot 6½ Eng. dm.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

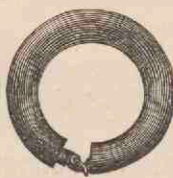

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorradi g in 11 maten van 4½ tot
6½ Eng. dm., uiterste breedte buiten-
kant ijzers gemeten.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradi g.

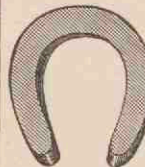
Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen

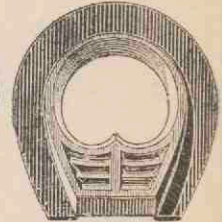
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen

A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradi g.

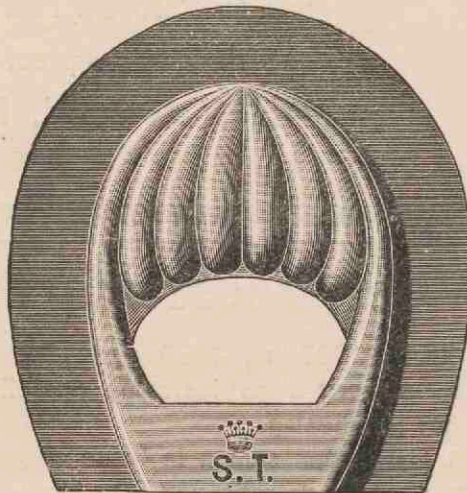
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiffen
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewensch.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc
Hielstukken.

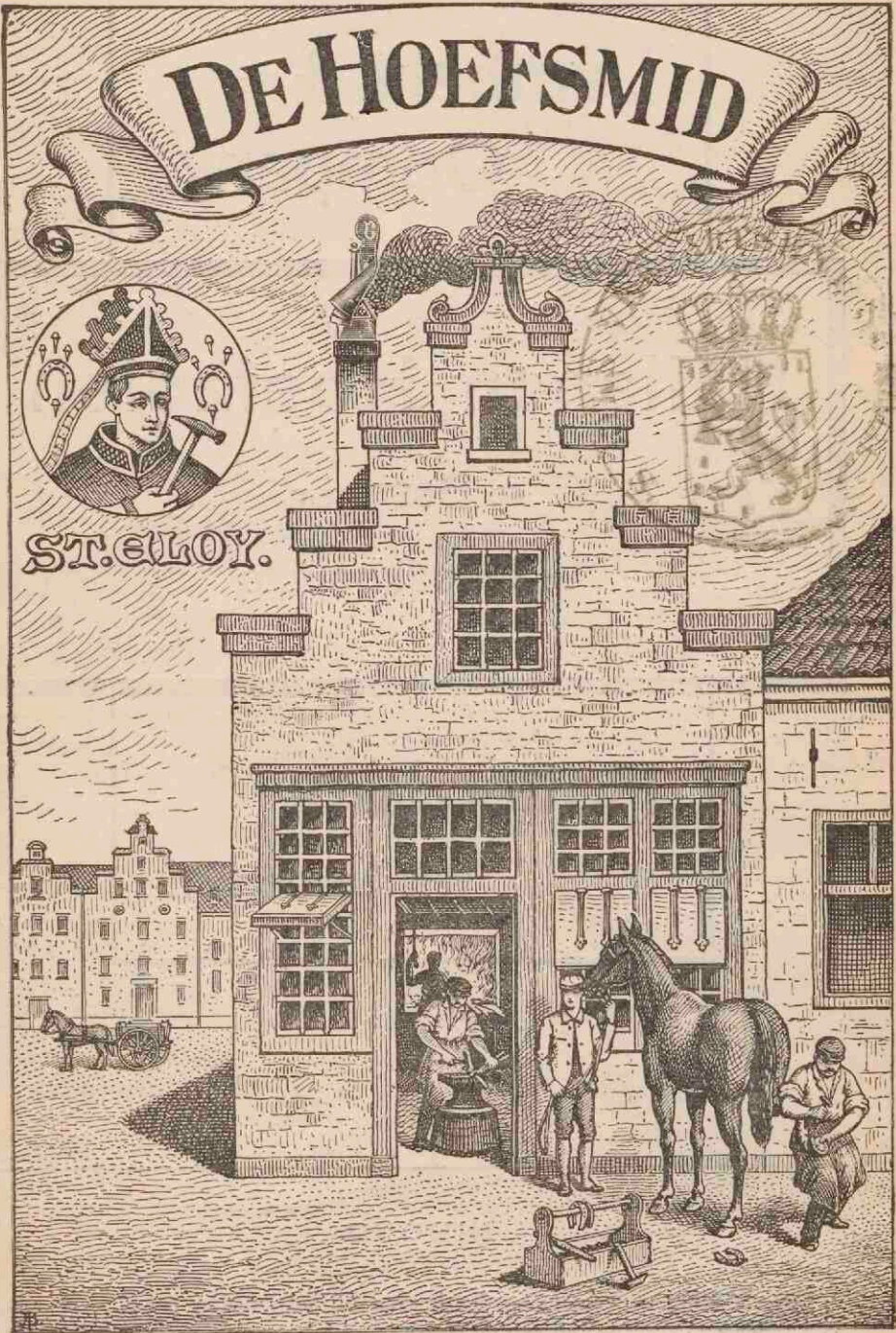
Kunsthorn.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwkl ingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en

de Goedkoopste

Rotterdam,

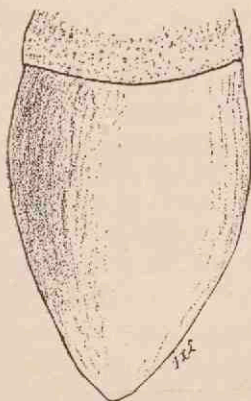
Wijnhaven 127.

INHOUD.

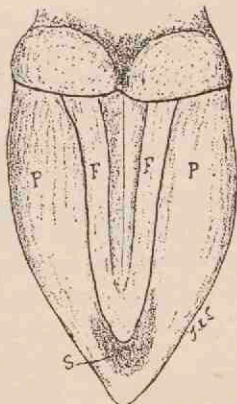
Ontwikkeling en verzorging der hoeven bij het jeugdige paard. — Verslag der algemeene vergadering van de vereeniging ter veredeling van het ambacht. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Boekwerken. — Advertentiën.

ONTWIKKELING EN VERZORGING DER HOEVEN BIJ HET
JEUGDIGE PAARD. 1)

Nadruk verboden.

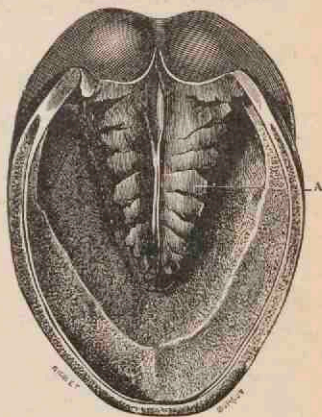
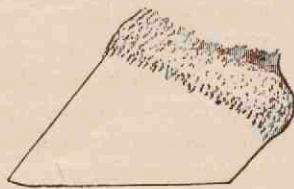
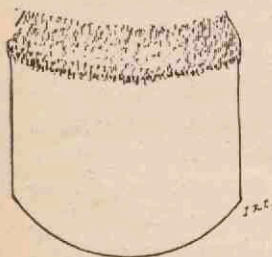
Voorvlakte van den hoef bij een
pas geboren veulen.

Achter- of ondervlakte van den
hoef bij een pas geboren veulen.

P = wand; S = zool;
FF = straalesschenkels.

De hoef van een pas geboren veulen heeft duidelijk den vorm van een omgekeerden afgeknotten kegel, de omtrek aan den kroonrand is grooter dan die aan den draagrاند. Eigenlijk kan nog niet van draagrاند worden gesproken, omdat de hoef bij de geboorte de functie van dragen nog niet in toepassing bracht. In plaats van een goede begrenzing van wand, zool

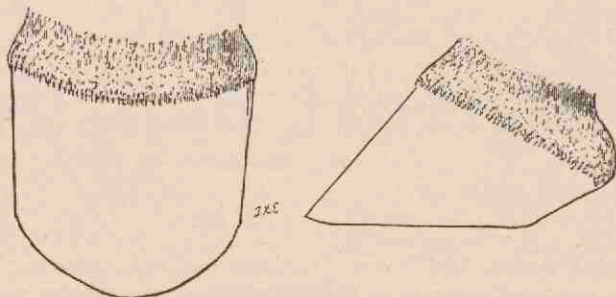
Hoef van een eenige weken oud zijnd veulen, van voren, van ter zijde en van
onderen gezien.

en straal, ziet men die deelen verlengd in een vezelige of bladerige, geel

1) De figuren zijn deels overgenomen uit: »Précis du pied du cheval et de sa ferrure, par F. Peuch et X. Lesbre.

gekleurde, weeke hoornmassa, blijkbaar er op ingericht om de vliezen, waarin het jeugdige dier zich gedurende de drachtigheid der merrie ontwikkelt, niet te beleedigen. Onder de drukking op den bodem door het spoedig na de geboorte staande en loopende veulen, en ook door den invloed der lucht, droogt die weeke hoornmassa in en verschrompelt, in de eerste plaats aan het wandgedeelte, en daarna geleidelijk ook aan zool en straal. Dan vertoont zich aan den draagrand de werkelijke omvang van den hoof.

Het conisch verloop van den wand geeft ons duidelijk aan dat het inwendige, met name het hoofbeen, in zijne wandvlakte nog zeer steil is, en overigens zeer verschilt van den vorm dien het later aanneemt.

Hoef van een eenj. veulen, van voren en van terzijde gezien.

De invloed van het lichaamsgewicht op den hoof zal zich van af de geboorte doen gelden en zulks in verband met de wijze van opvoeding van het dier, b.v. een verblijf in de weide, of in den stal, beweging op een harden of een zachten, een drogen of een vochtigen bodem, en van zelf ook de voeding. Dat deze omstandigheden van grooten invloed op den zich ontwikkelenden hoof zijn, zulks kunnen we duidelijk waarnemen bij de verschillende rassen en hun hoofvormen; de bodem heeft daarbij een gewichtige rol vervuld.

De schok, dien de hoof, in al zijn onderdeelen nog teer en zacht, bij de beweging ondervindt, moet natuurlijk op een harden bodem een andere uitwerking uitoefenen dan op een zachten; zulks leert trouwens de ondervinding.

Er zullen onder deze omstandigheden zich goed gevormde, doch ook van den goeden vorm afwijkende hoeven ontwikkelen. Deze laatste kunnen aanleiding geven tot een min of meer ongunstigen of slechten beenstand der veulens. Deze tegen te gaan; eventueel te verbeteren, behoort ongetwijfeld tot de opdracht van den zorgzamen fokker.

Intusschen is een andere reden van ontstaan van afwijkende hoofvormen bij het jeugdige dier te vinden in de afstamming; het heeft die door overerving verkregen. Niets erft, naar schrijvers meening, sterker over dan de lichaamsvorm, en daarom zullen van ouders, die afwijkende beenstanden

hebben, deze zelfde afwijkingen zich bij hun afstammelingen ontwikkelen. Hij meent dat ingrijpen van den fokker onder deze omstandigheden minder gewenscht is, omdat het resultaat niet gunstig kan zijn.

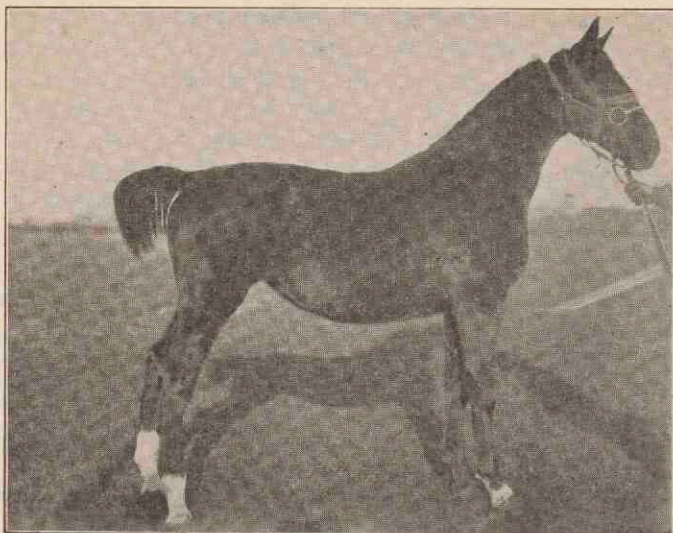
De eerstgemelde toestand is dus ontstaan door toevallig inwerkende oorzaken, de laatste is aangeboren. In het fokkersbedrijf zal het in vele gevallen zeker niet voor de hand liggen of eventueel de afwijkende hoefvorm of de afwijkende beenstand is verkregen of overgeërfd, omdat vele veulens op de markten zijn gekocht en worden opgefokt door iemand wien van de afstamming niets bekend is, en die wellicht ook geen onderzoek daarvan noodig acht. Daaraan is eenmaal niets te veranderen, maar daarin is toch een reden gelegen, waarom het ingrijpen aan de hoeven der veulens en jonge paarden verschillend resultaat oplevert en verschillend wordt beoordeeld. Daar komt bij dat de toepassing der middelen tot verbetering ook verschillend is. Men meent dat bij het jonge dier, zoolang het beenstelsel nog onvolgroeid is, verbetering van den beenstand door wijziging van den hoefvorm mogelijk is, in tegenstelling van denzelfden toestand bij het volwassen paard, waar zulks niet meer kan gewijzigd worden.

Reeds vroeger werd er dezerzijds op gewezen, dat bij een hoef, die bij Franschen stand aan den buitenwand te lang, bij toontrederstand aan den binnenwand te hoog is, of in het eene geval de buitenhoefhelft, in het andere geval de binnenhoefhelft grooter is, de hoofdzaak is, den hoef zoo regelmatig mogelijk te bewerken, omdat men aan het nog in ontwikkeling zijnde beenstelsel zoo min mogelijk dwang mag uitoefenen, en onderwijl toch verbeterend inwerkt, in elk geval eene verergering der afwijking, hoe ook ontstaan, tegengaat. Hoewel hierdoor de geheele ondervlakte van den hoef niet gelijktijdig op den bodem komt, zal zulks minder schade kunnen veroorzaken, omdat een dier in deze periode van zijn leven in de weide thuis behoort of in een loopplaats met zachten bodem en nog geen werk behoeft te verrichten.

Het tijdstip waarop met eenige kans op succes op den hoef van het veulen kan worden ingewerkt, kan zeker niet in de eerste jeugd, zoolang nog het jonge dier bij de moeder is, zijn gelegen. De verschillende deelen van den hoef zijn in dien tijd nog te teer, te onontwikkeld, om daaraan een rationeele en juiste bewerking te kunnen verrichten. Men weet immers dat de hoef alsdan in volle ontwikkeling is, zoodat langzamerhand het van boven naar beneden en naar binnen toelooopen van den wand plaats maakt voor een meer cilindrischen vorm, en die later weer verandert in een van boven naar beneden en naar buiten gericht verloop. Zulks houdt hoofdzakelijk verband met de ontwikkeling van het hoefbeen.

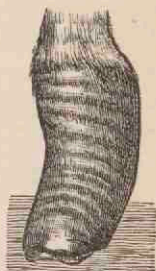
Om met eenig resultaat in te grijpen, zal men met die ontwikkeling rekening moeten houden, reden genoeg naar ons dunkt om in den leeftijd van 1 à 2 jaar steeds te trachten een regelmatig hoefvorm te verkrijgen, dáár waar die afwijkt of waar de beenstand niet zuiver is. De fokker, die vermeent een zelfstandig oordeel te hebben betreffende de bewerking van de hoeven zijner jonge paarden, mag daarom van tijd tot tijd, zegge ongeveer eens per maand, den draagrand afronden, vooral wanneer die is gespleten of van scheuren is voorzien, zooals zulks veelvuldig in de weiden voorkomt;

hij zal er op moeten rekenen dat wijde hoeven sterker moeten worden ge-

broken aan den draagrand dan nauwe; voorts zullen te lange hoeven moeten worden bekapt, te lange toonen ingekort, te hooge verzenen verlaagd. Hij dient te weten op welke wijze de dikwijls voorkomende kromme hoeven volgens den eisch te besnijden, evenals de scheef gelooopen hoeven moeten worden behandeld.

Wie meent dat in zulke gevallen alles wel terecht zal komen, zal tot zijn schade ondervinden, dat de uitkomst ook anders kan zijn, en dan niet meer is te herstellen. Meent de eigenaar dat de tijd er is om de hoeven van het jonge dier van ijzers te voorzien, hij denke er aan dat die tijd wordt aangegeven door den hoefvorm. Het kan soms goed zijn jonge paarden met wijde hoeven eenigszins vroeg te beslaan, om die afwijking tegen te gaan, maar jonge dieren met nauwe hoeven hebben daarvoor steeds tijd genoeg. Brengen bepaalde redenen het beslaan der hoeven mede, dan moet hij goed op de hoogte zijn welk beslag zonder schade in aanmerking kan komen, want die hoeven zijn nog niet volkomen ontwikkeld, en ondervinden met beenstand en gang den invloed van het beslag. Intusschen wordt hem voor een en ander het oordeel van een deskundige ten zeerste aangeraden. Wil hij in de toekomst goede diensten van zijn paard hebben, of hopen dat een goede geldelijke opbrengst zijn deel moge zijn, dan kan hij die enkel verwachten van een goede verzorging van het jonge dier en niet het minste van de hoeven.

M.

VERSLAG DER ALGEMEENE VERGADERING VAN DE VEREENIGING TER VEREDELING VAN HET AMBACHT,

gehouden te Amsterdam, 26 Oct. 1908, in het „Gebouw van den werkenden stand”.

Algemeen Voorzitter: Dr. H. F. R. Hubrecht.

Na de aanwezigen op de gebruikelijke wijze het „welkom” te hebben toegeroepen, meldde de Voorzitter (in de eerste plaats dat de H.H., welke bij de laatst gehouden proefafneming als „tijdelijke” technische commissie waren opgetreden, deze benoeming definitief hadden aanvaard, en zodoende in deze functie benoemd waren. Verder werden als lid der technische commissie herkozen de heer E. Jelsma te Amsterdam, terwijl de heer Jan Dunselman, eveneens aftredend lid, zich niet herkiesbaar stelde.

Verder bleek uit de mededeelingen, dat de werkwijze der vereeniging meer en meer gewaardeerd wordt, door het steeds grooter getal gezellen en meesters wat zich voor de „proef” aanmeldde. Bij de laatst gehouden oproeping hadden zich namelijk 100 personen voor de gezellenproef aangemeld, waarvan er 87 waren opgekomen en 32 slaagden. Van de 15 kandidaten voor de „meesterproef” slaagden er slechts twee.

Over het houden der examens en het opgeven der werkstukken, ontspan zich nog eenige gedachtenwisseling; eenige leden dachten n.l. door de examens meer te centreeren in het voordeel der vereeniging te handelen; het bestuur wijst er echter op, dat zij van de zijde der verschillende Directies van Ambachtsscholen den meest welwillenden steun ondervinden, en dus op de meeste plaatsen over voldoende ruimte en materiaal konden beschikken.

Een der leden van de technische commissie en wel van de afdeeling der smeden, welke ons het meest interesseerde, deed een verzoek aan het bestuur ten opzichte der „meesterproef” de kandidaten van te voren beter te onderrichten waaruit die proef zou moeten bestaan. Het is vooral in het smidsvak zoo moeielijk om b.v. voor hem, die zich speciaal in het bankwerk heeft bekwaamd, een meesterstuk te scheppen aan het vuur. Wij zijn het met genoemden spreker ten volle eens. Het bestuur dacht er anders over en wenschte niet in dien geest te handelen. Ook het verzoek van dienzelfden afgevaardigde om meerdere kleine proefstukken van den candidaat te verlangen stuitte af op de hooge financieele moeielijkheid zoowel voor de vereeniging als voor den candidaat.

Verder bleek ons uit de meergenoemde mededeeling dat de vereeniging ook de „Koperbewerkers” in de gelegenheid had gesteld zich een diploma te verwerven als „gezel” of „meester”. Voor deze branche hadden zich echter maar twee kandidaten aangemeld, en, ofschoon de voorzitter hoopt dat dit getal ook wel spoedig zou vergrooten, gelooven wij niet dat de vereeniging een gelukkige keuze heeft gedaan, met deze branche in haar programma op te nemen. Juist dit bedrijf heeft door de kolossale machinale productie het meest van zijn artistieke waarde verloren, want zoowel voor huishoudelijke artikelen als machine-behoeften en voorwerpen van decoratieve aard, zien wij als het ware de markt overstroomd zoodat er voor den koperslager zeer weinig gelegenheid over blijft, al heeft hij een meester-

diploma der vereeniging in zijn zak, zich door zijn grondige vakkennis (welke tegenwoordig ook heel moeilijk te verkrijgen is) een bestaan te scheppen.

Wij beamen ten volle den wensch van een der leden om de gezellen, welke bij hun proef voor de vereeniging zijn geslaagd, een uitvoerige beschrijving mede te geven, b.v. als drukwerk, wat er van een „meester” verlangd wordt.

Verder was de discussie voor ons smeden van minder belang en achten wij alleen nog meldenswaard het verslag van den penningmeester, die door woord en voordracht bleek te zijn „de rechte man op de rechte plaats.” Het batig saldo bedroeg heden f 422,58 terwijl dat van het vorig jaar f 596,52^{1/2} aanwees, een teeken dat de vereeniging niet vooruitgaande was, te meer, daar de penningmeester nog eenige belangrijke rekeningen wachtende was.

De begrooting voor 1908/1909 werd met algemeene stemmen goedgekeurd.

Na afloop der vergadering welke om 3 uur gesloten werd, hadden wij nog de eer, een kort onderhoud te hebben met den alg. Secretaris der verg. Z.Ed. deelde ons mede dat er bij de vereeniging ook meermalen aanvragen inkwamen betreffende examens i/h. hoefbeslag, en dat Z.Ed. deze meestal doorzond naar den heer J. Lameris, gep. majoor-paardenarts te 's Gravenhage. Dit is voor de provincie Zuid-Holland in orde, doch voor de overige provinciën zijn die verzoeken naar andere adressen te richten en is „De Hoefsmid” eventueel gaarne voor haar abbonné's bereid de gewenschte opgaven te helpen verstrekken.

M.

INGEZONDEN STUKKEN.

Naar aanleiding van het artikeltje in de Oct. afl. van „De Hoefsmid”, betreffende eene beschrijving door Robert Fischer, waarin deze aanbeveelt om de insteekkalkoenen in den toon niet rechtop, maar schuin naar voren te plaatsen, hetgeen eene eenvoudige bewerking is door het gat schuin naar voren in het ijzer te slaan en wat opzet in den toon aan te brengen om de kalkoen vaster te doen te zitten, laat ik hieronder volgen den uitslag van een daarmede door mij genomen proef. Voor een juiste beoordeeling in hoeverre het vaster zitten van de kalkoen door die schuine richting bevordert wordt was die proef immers gemakkelijk te nemen.

Na het beslaan dan van een paard met een ijzer, waarbij de kalkoenen op de aangegeven wijze waren aangebracht, stelde ik er den voerman mede in kennis, dat de gaten wat schuiner in het ijzer zaten dan gewoonlijk en of hij er eens op wilde letten bij het uitslaan der kalkoenen of die ook vaster zaten dan gewoonlijk en of het paard er ook steviger of slechter op ging. — Bedoelde voerman verklaarde mij daarna dat hij er geen onderscheid in had kunnen vinden.

Naar mijne meening zal het bij vele paarden integendeel niet aan te bevelen zijn met het oog op het gat dat in den toonwand geboord wordt, aangezien dit gat schuin naar binnen wordt gericht en men spoediger gevaar loopt met het leven in aanraking te komen.

D. F. Stuivenberg.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Van 15 October—15 November zijn geen leerlingen vertrokken of nieuwe bijgekomen. De 5 leerlingplaatsen (meer dan 5 leerlingen worden niet toegelaten) zijn thans bezet door A. Witteveen van de Lemmer, P. Schikan te Uithuizen, H. Borgers te Roden, W. de Vries te Roden en H. v. d. Tuuk te Kommerzijl.

— **Drenthe.** Reeds geruimen tijd heeft de rijkslandbouwleeraar voor deze provincie zich moeite gegeven een cursus in hoefbeslag te doen houden in Drenthe, doch deze poging heeft tot nu toe geen gunstig resultaat opgeleverd doordat er geen geschikte localiteiten en geen beschikbare leerkrachten op eenzelfde plaats werden gevonden. Naar onze meening zou het ernstige overweging verdienen om te trachten jaarlijks eenige jongelieden-hoefsmidsleerlingen geplaatst te krijgen aan de militaire hoefsmidschool te Amersfoort of aan de Inrichting voor Hoefbeslag te Groningen. Van laatstgenoemde inrichting zijn reeds eenige oud-leerlingen als hoefsmid in Drenthe gevestigd. Een cursus in hoefbeslag kan zeer zeker voor de leerlingen nut afwerpen doch een onafgebroken verblijf van 5 à 6 maanden aan een druk beklante leersmederij of school heeft natuurlijk, vooral voor de practijk, een verder reikenden gunstigen invloed.

Het verlangen van jonge smeden uit Drenthe om 5 à 6 maand onderricht in het hoefbeslag te volgen zou door de ouders eerder worden bewilligd, indien door het „Genootschap ter bevordering van den landbouw in Drenthe” of door het Rijk voor ieder leerling een tegemoetkoming in de kosten van het verblijf te Amersfoort of Groningen werd verstrekt. Indien vooraf het aantal beschikbare plaatsen en studiebeurzen werd bekend gemaakt zouden de verst gevorderde sollicitanten kunnen worden toegelaten. Bij een behoorlijke voorbereiding zouden er o. i. een meer dan voldoende aantal liefhebbers komen opdagen.

— **Cursus in hoefbeslag te Schagen.** Men deelt ons mede dat deze cursus op 22 Nov. a.s. wordt geopend met het geven van de eerste theoretische les. De practische lessen vangen 27 Nov. aan.

De leiders van den cursus zijn, evenals vorige jaren, de heeren G. M u y s, veearts te Schagen en H. K r u y t, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Beemster.

— **Zeeland.** De jaarlijksche vergadering met daaraan verbonden tentoonstelling van paarden, rundvee, pluimgedierte, landbouwwerktuigen enz., zal vanwege de Zeeuwsche Mij. van Landbouw, in 1909 te Kruiningen worden gehouden, meldt de „N. R. Cour.”

Het is ons niet bekend of onder de rubriek landbouwwerktuigen enz. jaarlijks ook op 't gebied van het hoefbeslag iets wordt gevraagd en aangeboden. In elk geval meenen wij dat in Zeeland het vestigen van de aandacht op deze rubriek, of — zoo mogelijk — nog liever het doen houden

van een wedstrijd tijdens de tentoonstelling, een goede uitwerking zeker niet zou missen.

— **Ambachtsonderwijs.** Donderdag j.l. werd in de najaarsvergadering der Provinciale Staten van Gelderland door een der leden een motie voorgesteld, inhoudende dat „een wettelijke regeling van het ambachtsonderwijs wenschelijk is.” Deze motie zal tegen het eind der vergadering in behandeling worden genomen.

— **Rijkshengstenkeuringen.** In no. 46 „Het Paard” '08 is een overzicht opgenomen der najaarskeuringen 1908, terwijl naar aanleiding daarvan onder de „Korte mededeelingen” in datzelfde no. het volgende wordt vermeld: Wanneer we het in dit no. opgenomen overzicht der najaarskeuringen 1908 vergelijken met dat van 1907, opgenomen in no. 46 '07, dan blijkt ons dat er dit najaar 110 hengsten meer voor de keuring waren aangegeven dan verleden najaar. Er bleven echter thans 38 meer afwezig, zoodat het getal gekeurden 72 meer bedraagt. Het totaal-aantal afgekeurden is 40 grooter dan in 1907, — dat der definitief goedgekeurden is thans nog met 4 in de minderheid. Evenwel bedenke men, dat er in dit najaar 34 meer uitgesteld zijn dan verleden herfst, zoodat de mogelijkheid bestaat dat het betreffende cijfer van het volgend voorjaar nog aan die van dit najaar tegemoet kan komen. Het juiste verschil der tot dekking toegelaten hengsten in onderscheidene dekseizoenen is derhave pas na de voorjaarskeuringen aan te geven. — Ten opzichte der verdeeling in koud- en warmbloed valt te constateeren, dat eerstgenoemden reeds nu eene kleine overwinning op de laatstgenoemden hebben behaald, hetgeen voornamelijk heeft plaats gehad in het zuidelijke deel van ons land, daar die cijfers in het noordelijk gedeelte vrijwel stationnair zijn gebleven. — Wat het afkeuren op cornage betreft, maakt najaar 1908 geen schitterend figuur. Waar verleden herfst slechts 1 om cornage behoefde te worden afgekeurd, zoo bedraagt dat cijfer thans 6. Bovendien is de verhouding tusschen de getallen der wegens cornage van mogelijk tijdelijk aard uitgestelden veel ongunstiger. Deze staan n.l. tot elkaar als 19: 7. Toch overtreft het getal der afgekeurden op cornage niet zoo zeer onze verwachting, waarop indertijd al eens is gewezen.

P E R S O E R Z I C H T.

Nederland.

— Na gehouden examen zijn tot den *Provincialen cursus in Hoefbeslag te 's Gravenhage*, te houden in den winter 1908/9 vanwege de afdeling 's Gravenhage van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, toegelaten de hoefsmeden: W. Augustinus te de Lier, P. Boer te Moercapele, F. C. Bos te Capelle a/d. IJssel, P. Burger te Naaldwijk, J. Hellenius te Naaldwijk, C. Langeveld te Vrijenban, J. Maks te 's Gravenhage, J. L. Schuller te Aarlanderveen en A. Verhoeff te Moercapele. („N. R. C.”).

— *Holl. Mij. v. Landbouw.* Het „Ned. Landb. Wkbl.” publiceert een

kort verslag van het verhandelde in de 482e vergadering v/h. Hoofdbestuur, op 14 Oct. j.l. te 's Hage gehouden. Onder de ingekomen stukken bevond zich o. m. een verzoek van de Afd. Hoeksche Waard om voor een van harentwege te houden cursus in hoefbeslag, subsidie en onderwijzers aan de Regeering aan te vragen. Aan het verzoek werd reeds gevolg gegeven.

België.

— *Centrale school voor hoefsmeden te Brussel.* Van de 45 leerlingen die zich dit jaar aangeboden hebben, om het diploma van „Meester Hoefsmid” te bekomen, ontvingen 22 dit bewijs van bekwaamheid; 23 werden uitgesteld. De nieuw gediplomeerden zijn: Karel Aerts v. Brasschaet; Corn. Hoppenbrauwiers v. Esschen; Remi Vandewalle v. Iseghem; Nest. Robert v. Luik; Hend. Jonckheere v. Lampernisse; Edg. van Kerkhove v. Sint-Martens-Lierde; Arth. Arckens v. Rixingen; Hect. François v. Mainvault; Van Langendonck v. Linden; Flor. Florizoone v. Veurne; Jan Liekendael v. Beersel; Ernest Jadin v. Perbais-Chastre; Adolf Triest v. Buggenhout; Jan Boeykens v. Vilvoorde; Jules Vanderstichelen v. Syngem; Georges Benoist v. Vormezeele; Jules van Raes v. Gheluwe; Marcel Grillet v. Meenen; Jules Dethy v. Limelette; Leon Dethy v. Ter Hulpe; Victor van Hemeldonck O.-L.-V. Waver en Felicien Ceuloers van Pellenberg. (u. „*De Landbode*”.)

Duitschland.

— De November-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat een drietal artikelen, waarvan een korte bespreking hieronder moge volgen.

1°. *Apparaat voor het onderkennen der uiteenloopende belasting van den hoef, tijdens de beweging*, uitgevonden en beschreven door Dr. G. Moser, professor in de leer van den hoef en het hoefbeslag aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool en Directeur der Hoefsmidschool te München.

De Schrijver geeft voorloopig slechts een zeer beperkte omschrijving. Het toestel bestaat uit een solide kleine tafel met een verschuifbaar blok waarop het stuk been van het paard kan worden geplaatst en bevestigd. Op een drietal figuren is eenzelfde stuk voorbeen, afgesneden vlak boven de zwilwrat, in een verschillende positie weergegeven. Het bovenende van het been is op de volgende wijze bevestigd. Van een der korte zijden van het tafelvlak gaat een ijzeren stang loodrecht, van dezelfde lengte als het stuk voorbeen. Aan het einde van den stang is een scharnier met een dwarsstang, die op den beenstomp komt te rusten, terwijl aan het einde der stang een gewicht kan worden gehangen. — Door het blok, loopende over een horizontaal liggend soort metalen laddertje (in den trant van een tandradspoorweg), heen en weer te schuiven in de stand van het beenstuk en hierdoor tevens de belasting van den hoef te wijzigen. — Door de dwarsstang (de hefboomsarm) te verlengen of het aangebrachte gewicht te verzwaren kan de belasting van den beenstomp worden vergroot. De bovenenden der doorsneden spieren worden door riemen op hun plaats bevestigd.

De inwendige verandering van den hoef wordt door Schrijver opgenomen door middel van een Röntgen-apparaat, waarmede dwars door het geheele

lichaam heen een photo van het geraamte en mogelijk aanwezige metaaldeelen (b.v. ingedrongen kogel of naald) kan worden verkregen. (Ten bewijze van de achterlijkheid in Nederland zij terloops aangestipt dat aan de Veeartsenijschool te Utrecht nog niet eens een Röntgen-apparaat, zelfs in het bezit van verscheiden particuliere heelkundigen, beschikbaar is. Alweer een nuttig arbeidsveldje voor de Vereeniging tot bescherming van dieren).

2°. *Over de aanwending van reformvilt tegen het uitglijden der paarden*, door K. Marchner, beambte aan de Hoefsmidschool te Dresden.

Reformvilt wordt vervaardigd uit de beste schapewol, is zeer vast, hard en heeft een buitengewoon weerstandsvermogen. Het wordt aangewend bij de touwbalkkijzers, waarvan het stuk touw in de breede balk wordt vervangen door vilt, dat met een dun omgeslagen lipje aan het vooreinde der balk op zijn plaats wordt gehouden.

M. zegt dat dit vilt goed voldoet om in den zomer het uitglijden op gladde straten te voorkomen, doch de prijs doet het een luxe-beslagmethode blijven.

3°. *Een en ander over het hoefbeslag in Roemenië*, waaruit blijkt dat aldaar nog heel wat op dat gebied te verbeteren valt. Hooge kalkoenen worden zeer aanbevelenswaardig gevonden, ofschoon stootijzers niet voorkomen. De hoeven worden aan de verzenen te veel besneden.

— In de „*D. Landw. Presse*” van 11 Nov. '08, die ons van welwillende zijde werd toegezonden, komt een artikeltje voor van voldoende belang voor de lezers van „*De Hoefsmid*” om het hier over te nemen, — het luidt als volgt:

Rondgaand onderwijzer in hoefbeslag.

De landbouwkamer voor Sleeswijk-Holstein heeft naar het voorbeeld van Oost-Prusen, Saksen enz., met ingang van 1 Juli j.l. aangesteld een rondgaanden hoefsmid, die verplicht is:

1°. Bij paardefokkers, die lid zijn van een vereeniging ter bevordering der paardenfokkerij, erkend door de landbouwkamer, de hoeven der paarden, volgens opdracht, te bewerken, het personeel over hoefbeslag en verpleging der hoeven te onderrichten en ziekelijke hoeven te beslaan;

2°. op verlangen van de jury bij de keuring tegenwoordig te zijn en de door haar wenschelijk geachte wijzigingen aan sommige hoeven aan te brengen;

3°. op aanwijzing van het bestuur der Landbouwkamer paardententoonstellingen te bezoeken en zich van den stand van het beslaan en de verpleging der hoeven te overtuigen;

4°. bij het maken der rondreizen, zoo de gelegenheid zich voordoet, aanknoopen te zoeken met de hoefsmiden der streek en desgewenscht met raad te dienen;

5°. bij gelegenheid op bijeenkomsten eener Vereeniging t. b. d. paardenfokkerij, volgens opdracht, het te bezigen hoefbeslag te laten zien en de verpleging der hoeven na te gaan;

6°. aan landbouwscholen, volgens opdracht, korte cursussen te houden over hoefbeslag en hoefverpleging.

De rondgaande hoefsmid staat ter beschikking:

1°. Den Bond der paardenfokkers in de Holsteinsche kleistreken, gedurende Januari, Februari, Juli en Augustus;

2°. den Bond der Sleeswijksche Ver. t. b. d. paardenfokkerij, gedurende de maanden Maart, April, September en October;

3°. den Bond der Ver. t. b. d. paardenfokkerij van de Sleeswijk-Holsteinsche zandstreken, gedurende Mei, Juni, November en December.

Afwijkingen van deze volgorde zijn toegelaten, wanneer de rondgaande hoefsmid in de aangewezen streek geen bepaald nuttige bezigheden vindt.

De leden, die werkzaamheden van den rondgaanden hoefsmid verlangen, zijn verplicht hunne aanvragen te richten tot den voorzitter van den Bond, in welks gebied de hoefsmid werkzaam is of zal komen en die tevens gerechtigd is ter besparing van reiskosten:

1°. De volgorde te bepalen waarin de hoefsmid zijne werkzaamheden zal verrichten;

2°. bijzondere reisplannen vast te stellen binnen het gebied van den Bond;

3°. opdrachten voor het behandelen van enkele dieren pas dan te laten uitvoeren, wanneer er in een bepaalde streek nog meerdere in denzelfden geest te wachten zijn, behalve wanneer de aanvrager zich verplicht alle onkosten en dag-salaris van den hoefsmid aan den Bond terug te bepalen en de smid niet reeds door andere werkzaamheden bezet is.

In Oost-Pruisen voldoet een aanstelling van een rondgaanden hoefsmid zoo goed, dat sedert 1 Juli j.l. reeds een tweede is benoemd.

De Schrijver van bovenstaand artikel, Becker te Kiel, besluit met den wensch, dat de paardenfokkers in Sleeswijk-Holstein zullen toonen de nieuwe poging der landbouwkamer te waardeeren.

Boekwerken.

Verkrijgbaar bij de Administratie van „Het Paard” en „De Hoefsmid”:

Verzamelde Opstellen uit Het Paard, in boekvorm, 254 blz., ruim 100 fig., prijs *f* 1.75, fr. p. p. *f* 1.95.

Heidema Paardenfokkerij I, Beoordeelingsleer en Raskennis, 84 fig., in linn. band, pr. *f* 0.90, fr. p. p. *f* 1.—.

Eerelman, Paardenrassen, 41 kaarten (briefk.-form.) in kleuren, naar de oorspronk. uitgave, pr. fr. p. p. *f* 2.—.

Het Toilet van een Paard (overdruk uit Verzamelde Opstellen „Het Paard”). Prijs fr. p. p. *f* 0.40.

De voormalige Rijksstoeterij Borculo (met plaat), door H. C. M. E. H. van Soetermeer Vos, Off. der Veld-Art. Vroeger *f* 1.35, thans fr. p. p. *f* 0.70.

Het onderzoek van het paard vóór het beslag, door F. Laméris, Kap.-Paardenarts. Pr. fr. p. p. *f* 0.35.

De bouw van den hoef (*uitslaande platen*) met verklarende beschrijving, voor cursussen in hoefbeslag en voor zelfonderricht. Prijs fr. p. p. *f* 0.50.

Foto's van de hackney-hengsten „Dan Leno” en „Diplomatist”, wegens verschil in afmeting resp. *f* 2.50 en *f* 1 + porto.

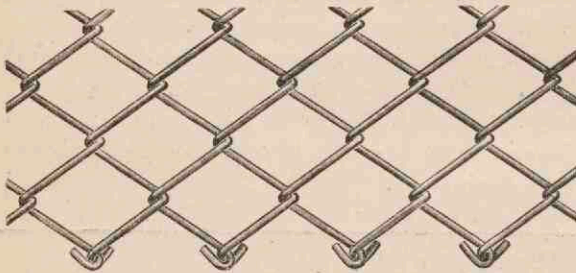

RIJWIELEN
en RIJWIEL-ONDERDEELN.
BEST ADRES,
uitsluitend v. d. wederverkoop,
is E. A. KESTEIN,

ROTTERDAM, Hoogstraat 216.

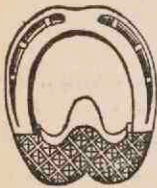
Kleine Advertenties,
in zake vraag of aanbod van
dienstpersoneel, het smidsvak
betreffende, worden van onze
abonné's gratis in „De Hoef-
smid” opgenomen.

Eerste Electriche Draadvlechterij D. HOGENBIRK & ZOON, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
billijk **VIERHOEKIG
VLECHTDRAAD**
in elke gewenschte
maaswijdte, draad-
dikte en breedte.
Vraag prijs en monsters.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paar-
den met gebrekkige en
gevoelige hoeven.

Deze zolen worden
zeer geroemd en zijn
in alle afmetingen ver-
krijgbaar.

CIRCULAIRES op
franco aanvage bij:
W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en
drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen
en hoefsmeden op aanvage gratis.

Raadt uw hoefsmid aan te lezen:

„DE HOEF SMID”,

Geredigeerd en uitgegeven door A. W. HEIDEMA te Groningen.

Geïllustreerd Maandblad.

Prijs f 0.75 per kwartaal, franco huis.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve
vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

**HOEFIJZER
W. Z. D.**

Dit ijzer laat zich zeer diep
ritsen zonder te scheuren. ∴
H.H. Smeden die ons **W. Z. D.**
nog niet kennen, raden wij ten
zeerste aan, een proef te nemen.
WERLE & ZOON, Deventer.

Weer voorradig!

Jaargangen 1896, 1897 en 1898 van „DE HOEFSMID”,
waarin eene reeks belangrijke en leerzame opstellen voorkomen
over den hoef en het hoefbeslag.

Prijs voor de 3 jaargangen samen in losse afleveringen f 4.50.
Aan te vragen bij de Administratie van „De Hoefsmid”.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telephoon
No. 1355.

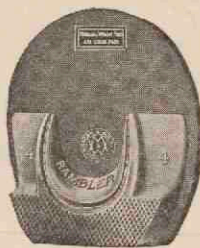
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

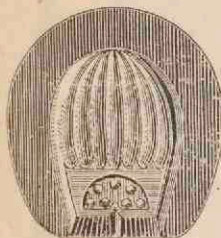
Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorradij van $4\frac{1}{8}$
tot $6\frac{7}{8}$ Eng. dm.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paar-
den, voorradij van
 $7\frac{1}{8}$ tot $7\frac{9}{16}$ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorradij in 11 maten van $4\frac{1}{16}$ tot
 $6\frac{7}{8}$ Eng. dm., uiterste breedte buiten-
kant ijzers gemeten.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradij.

Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen

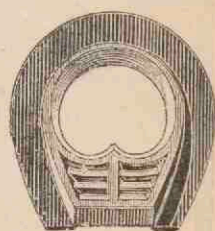
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen

A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradij.

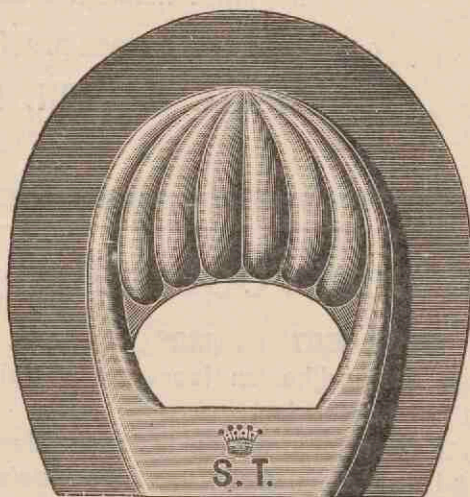
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc
Hielstukken.

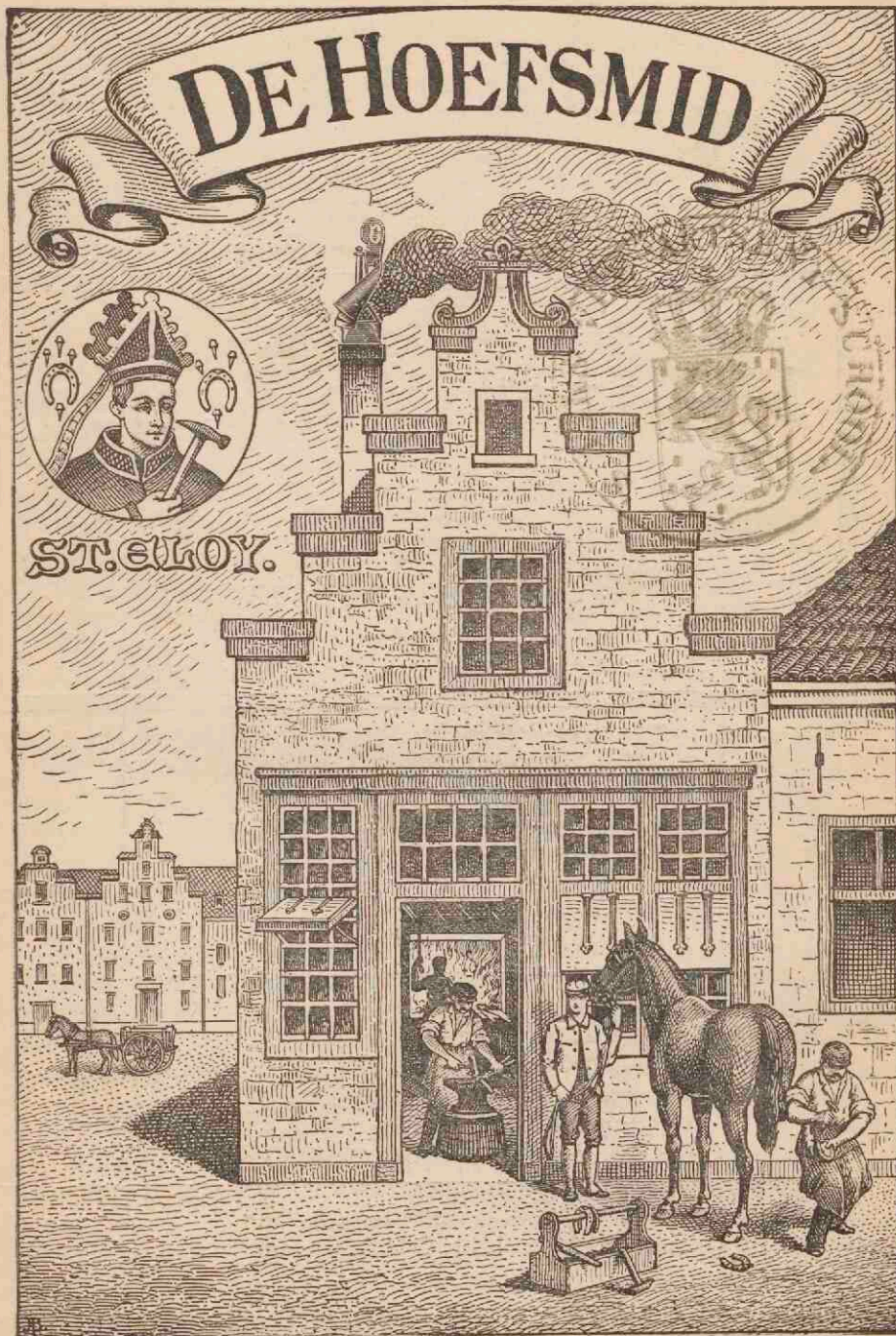
Kunsthooen.

Hoeftangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Een nieuw Fransch werk over hoefbeslag. — Regeling betreffende hoefsmeden bij de infanterie. — Hoefsmidsschool te Tiel. — Korte mededeelingen. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

EEN NIEUW FRANSCH WERK OVER HOEFBESLAG.

La ferrure de course du galopeur et du trotteur, au haras et à l'entraînement, par E. Curot, met eene voorrede van F. Chopard en bevattende 42 illustraties, verschenen te Parijs bij Lucien Laveur, behandelt, zooals de titel van het ongeveer uit 200 bladzijden bestaande werk aangeeft, *het beslag van het renpaard en den harddraver*.

Het boek is in 3 deelen ingedeeld: Anatomie en Physiologie van den voet, Hygiene van den voet, Pathologie van den voet. In het eerste kapittel zijn een 6-tal bladzijden gewijd aan den bouw van den voet, ontleend aan het werk van den gunstig bekenden oud-paardenarts A. Thary, van de school van Saumur, waarin de ontwikkeling en wijzigingen aan den voet volgens den leeftijd in 't kort worden besproken. Het tweede kapittel behandelt de physiologie, die ons een overzicht geeft van de verrichting der onderdeelen tijdens de belasting, en het hoefmechanisme. Daarna volgt een groot hoofdstuk over de bewerking van den voet. Schrijver zegt: „parer” is de belangrijkste operatie van het beslag, weinig hoefsmeden weten haar methodisch uit te voeren; het geheele geheim bestaat in de bewerking naar juiste maat en naar stand; een vergissing van slechts enkele millimeters, waardoor de last ongelijk drukt, kan een verderfelijken invloed hebben. De techniek is verschillend naarmate de bewerking volgens Fransche, Engelsche of Amerikaansche wijze wordt uitgevoerd. Deze methoden worden in het kort beschreven, vergeleken, en komt schrijver tot het besluit dat de bewerking met de renet beter is dan de Fransche methode, omdat schokken worden vermeden. De Amerikaansche wijze van bewerking, zeer verschillend van de andere, is volgens hem zekerder en beter in de toepassing. In een hoofdstuk „parer du galopeur” zegt schrijver, dat het vlugge opnemen der beenen, de snelheid van den gang, voor een groot deel afhankelijk zijn van de bewerking van den voet; hoe hooger de verzenen zijn, hoe minder groote slingering over den toon bij het afzetten van den voet van den bodem ontstaat, en zooveel minder worden de pezen belast; vervulling van deze voorwaarden brengt snelheid en gemakkelijker der bewegingen mede; het omgekeerde is het geval bij lage verzenen. Hieruit volgt voor het renpaard een korte toon, en vooral niet aan de verzenen raken. De bewerking van den hoef van den harddraver moet anders zijn; het langer houden van den toon oefent een grooten invloed uit op de lengte van den drafpas, het centrum

van den voet wordt daardoor meer naar voren gebracht. Bij den harddraver moet dus de toon nimmer worden ingekort. Wel is deze handelwijze, van Amerikaansche afkomst, niet physiologisch, maar zij oefent stellig een grooten invloed uit op de snelheid.

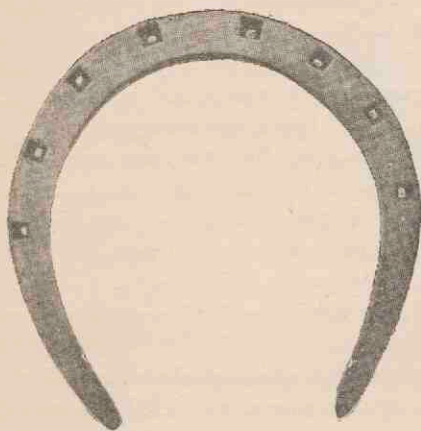
Hier laat schrijver de bewerking van enkele gebrekkige hoofvormen volgen, die hier kan worden voorbijgegaan, om uit een hoofdstuk over „niet rationeele bewerking” van hem over te nemen, dat het zeer te veroordeelen is de zool schoon te vegen, steunsels en straal te besnijden, vooral het overdadige daarvan (l'excès de parer). De schuld ligt hier niet steeds aan den hoefsmid, wel dikwijls aan den eigenaar of aan den entraîneur. Bovenmatige lengte van toon en verlaging van verzenen veroorzaken vermoeden der pezen, en geven een zekere voorbeschiktheid tot het ontstaan van peescheede-verscheuring. Onzuivere bewerking heeft een noodlottigen invloed op standen en gangen, veroorzaakt gebreken aan den voet en kreupelheden. Paarden van hooge afstamming worden daardoor bedorven en worden non-valeurs, die, veranderen zij bijtijds van entraîneerstal, dikwijls onder den invloed van een rationeel beslag weer geheel andere paarden worden. Ook de invloed op de snelheid is groot. Vele paarden, bij wie wegens een kort beslag gevoelige voeten waren ontstaan, en aangezien werden voor stijf in de schouders, werden later bij verandering van beslag weer goed. Sterke verdunning van zool, steunsels, straal hebben gevoeligheid tot gevolg en een ongunstige actie op de snelheid, omdat de voet gemakkelijk en dieper in zachten bodem dringt, waardoor hij moeilijker er uit gaat, heeft grooter aanrakingsvlak met den bodem en een daarmede evenredige aankleving; er bestaat een groote leegte tusschen ijzer en zool, waardoor fettige, dikke aarde zich vastzet, waardoor het opheffen moeilijk wordt.

Overigens wordt deze theoretische beschouwing door de practijk op de renbaan bewaarheid; men weet door ondervinding dat paarden van licht gewicht op een zwaar terrein gunstiger gaan dan die van veel gewicht.

In eenige bladzijden over de ziektemakende rol van de bewerking van den hoof ten opzichte van het ontstaan van peescheede-verscheuring, leest men dat het al of niet gaaf-zijn van de pezen de toekomst van het dier beheerscht. Welke de afstamming moge zijn, — hoe krachtig ook door het entrainement ontwikkeld, — het succes op sportgebied wordt, zoo het peesstelsel is verzwakt, sterk verminderd. Daarom is alles, wat pees- en peescheede-verscheuring kan voorkomen, in de training van groot gewicht; hoewel minder van belang voor den harddraver, moet niets worden veronachtzaamd. De meestal bij in training zijnde paarden, gebruikelijke middelen, zooals bandages, hebben niet die uitwerking als een rationeele bewerking van den hoof en een goed beslag. Schrijver brengt de bewerking van den voet en van het beslag in nauw verband met het veelvuldig voorkomen van dit peeslijden.

Op grond van de anatomische gesteldheid is het te voorzien dat aandoeningen van den ophangband veel moeten voorkomen bij de coursepaarden. Lange kooten, hooge verzenen, kalkoenbeslag, de hooge acties begunstigen zeer het ontstaan dezer aandoeningen; daarentegen geven lage verzenen en een slechte bewerking van den hoof min of meer aanleiding tot ziekten

van den diepliggenden buiger. Dus hooge verzenen belasten de beenderen, en ontspannen de pezen; kalkoenen leiden tot aandoeningen van den ophangband. Door schrijver wordt het „Omnibus-ijzer” aangeprezen als *voorbehoedend* beslag, omdat dit de werking van straal en straalkussen het meest tot z'n recht doet komen; meer dan het Engelsche beslag, en ook op grond van de onderzoekingen, verricht door James, den bekwamen hoefsmid van den stal E. Blanc.

Omnibus-ijzer.

Bij het optreden van peesscheede-verscheuring is het zaak de zieke streek te onttrekken aan den steun door het overbrengen van den last op het beenstelsel. Men verkrijgt die door goede bewerking van den hoof, vooral gelijkmatig en door een ijzer met kalkoenen. Verbetering bij verscheurde pezen of peesscheden en vermindering der kreupelheid was steeds het gevolg.

Kapittel 3 handelt over oefening van het veulen voor het beslag, en wel het beslaan van moeilijke veulens, het beslag van den jaarling, van de paarden in vrijheid, en van dat van hengsten en veulenmerriën. Schrijver geeft eenige goede middelen aan op welke wijze veulens aan het toekomstige beslaan te gewennen, en zoowel staljongen als hoefsmid voor gevaar en onaangenaamheden te vrijwaren. Verder het beslaan van vreesachtige, prikkelbare en ondeugende dieren, en het gebruik der dwangmiddelen; vergeet ook niet te zijner tijd een lavement van chloral, een injectie van morphine en de electriciteit toe te passen; het toestel van Kapt. de Place wordt door hem gunstig beoordeeld. Hij acht het beslag noodig zoodra het veulen in staat is op den weg te gaan; de tijd is overigens niet juist te bepalen, en geeft daarbij goeden raad over de bewerking van den hoof. Voor den jaarling moet steeds een licht ijzer worden gebruikt; bij oefeningen op grasvlakten of een zacht terrein is de „tip” ¹⁾ een ideaal beslag. Paarden in vrijheid of in de paddock blijven bij goede hoeven en op zachten bodem zonder beslag, maar steeds behooren de scherpe randen aan den toon en de zijgedeelten te worden afgerond. In de weiden moeten de zieke voeten dikwijls worden onderzocht, besneden en ingesmeerd.

Betreffende het beslag voor hengsten wordt opgemerkt dat deze dikwijls een langdurig verblijf in den stal ondergaan, daardoor voorbeschikt worden tot het ontstaan van klemhoef. Ook hier wordt het „Omnibus-ijzer” aangeraden om het inkrimpen der verzenen tegen te gaan. Veulenmerriën in de weide, al naar den bodem, zonder beslag of op halve ijzers.

Kapittel 4. Het beslag van het renpaard. Schrijver maakt verschil in beslag voor de vlakke baan of voor rijden over hindernissen; voorts in coursebe-

¹⁾ „Tip” = toonstukje = een kort halvemaa-ijzer (gewoonlijk met 4 nagelgaten). M.

slag en entraineerbeslag. Om de snelheid tot haar maximum te voeren, is lichtheid de eerste voorwaarde van het course-ijzer; minimum gewicht, voldoende resistentie; daarom laten sommige entraineurs hun paarden onbeslagen loopen. La Camargo en La Chine liepen onbeslagen; maar dat gaat niet op elke baan, op een hard terrein. Men heeft, ten einde het gewicht niet te hoog te maken, verschillende stoffen beproefd, als buffelhuiden, gutta percha, hoorn; in de practijk faalde zoowel het een als het ander. Intusschen werkt het groote gewicht van het ijzer te belemmerend op de snelheid; daarom moet het coursepaard een beslag van best metaal hebben, sterk genoeg om onder het lichaamsgewicht niet van vorm te veranderen; ijzers van staal, maar vooral van aluminium, lossen dit vraagstuk op.

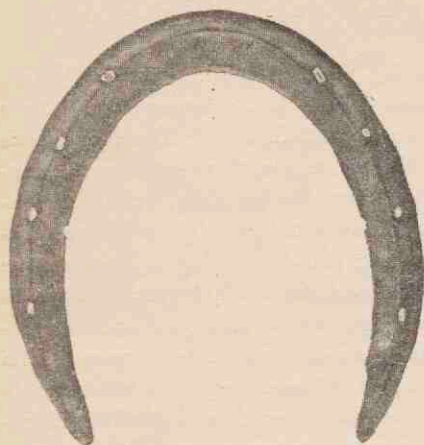
Verder wordt beschreven de invloed van de dikte van het ijzer op de lengte van den pas; hij geeft het bewijs, dat dikke ijzers, indien zij het gewicht niet verhoogden, en dit is het geval met aluminium-beslag, indirect de snelheid verhoogden, daar zij de lengte van den pas vergrooten. Behalve invloed op de lengte, heeft de dikte van het ijzer nog het voordeel dat de schokken worden verminderd, en afwijking der ijzertakken wordt voorkomen.

Uit eene omschrijving van den course-galopsprong volgen duidelijk de bijzondere aanwijzingen, welke het beslag moet vervullen, b.v. bij „srijken” en „vangen”.

Verder worden het Engelsche, Fransche en Amerikaansche beslag voor courses beschreven en vergeleken. Van het Fransche beslag: het gewone, dat van Pader, Lafosse, het „Omnibus-beslag, en dat van Charlier; schrijver komt tot het besluit dat het Fransche ijzer, met betrekking op soliditeit en zekerheid van steun, boven het Engelsche is te verkiezen. Het Amerikaansche beslag heeft als bijzonderheid eene met het ritsijzer verbonden scherpe verhooging in den toon van 6 à 7 cM. lengte en 6 mM. hoogte; het is duidelijk dat dit niet zonder gevaar is. De laatste nagelgaten zijn ongeveer 1 cM. verwijderd van de uiteinden der ijzertakken. Deze ijzers zijn van staal, hebben geen lip; zij dienen uitsluitend tot course-ijzers. Het heette bij de tegenstanders van dit beslag, dat het dunne ijzer en het lage nagelen niet de soliditeit verhoogden; maar spoedig had het naam gemaakt als zijnde gunstig voor het course-paard door zijn lichtheid en kwam in de gunst van al de beroepsrijders. Het staat vast dat de uitslag dikwijls afhangt van een uitglijden, hoe gering ook; dat kan met dit ijzer niet voorkomen, wegens den steun in den toon, en in de wendingen verspeelt het zijn krachten niet om zich in evenwicht te houden. Evenwel werd het gebruik er van spoedig verboden, wegens het gevaar voor verwondingen; wel wordt nog krachtig gepleit om het verbod op te heffen, doch ook schrijver is van meening dat het, jammer genoeg, werkelijk gevaren oplevert.

Aluminium-beslag: Aan dit beslag wijdt hij een afzonderlijk hoofdstuk, omdat hij voorziet dat het geroepen is om een belangrijke rol in de training te spelen; dit metaal lost het probleem van het beslag voor het coursepaard betreffende lichtheid en soliditeit op. Hij geeft een beschrijving van dit metaal en zijn bewerking. La combe onderzocht de verschillende meng-

sels op duurzaamheid, en eindigt met het gebruik van het geplet metaal.

Het ijzer van Lacombe, met uitstekenden binnenrand.

Het heeft de goede eigenschap dat uitglijden wordt tegengegaan. Lacombe maakte een ijzer van staal of van aluminium, dat door den bijzonderen vorm zijner ondervlakte uitglijden zonder gevaar tegengaat. Dit is het „fer à rebord circulaire” (Modèle Lacombe). Het bijzondere hiervan bestaat in een circulaire rand of kam van verzen tot verzen; het is daardoor werkzaam als een niet gevaarlijken kalkoen, waarvan de deugdzaamheid voor de zekerheid van den steun door onderzoekingen is bewezen. Het paard put zich niet uit om het evenwicht te behouden; dit ijzer wordt sterk aanbevo-

len. Het is tegelijk geschikt ten gebruike bij het entrainement en voor de course. Het is iets zwaarder dan andere course-ijzers, maar dit wordt door de vele voordeelen er van ruim vergoed.

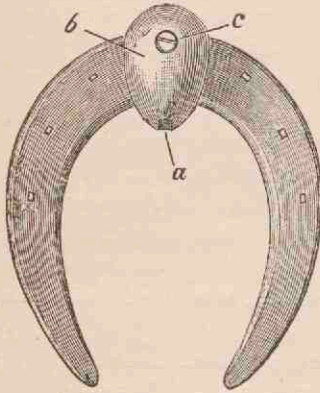
Daarna volgt eene vergelijkende studie der verschillende course-beslagen, waaruit men kan kiezen in deze volgorde. Naar lichtheid: 1. aluminium-beslag, 2. Amerikaansch beslag, 3. Engelsch beslag, 4. Fransch beslag. Naar soliditeit: 1. Fransch aluminium-beslag, 2. Engelsch beslag, 3. Amerikaansch beslag. Naar de zekerheid van steun, daar het Amerikaansche is verboden: 1. het beslag Lacombe á rebord circulaire, in staal of aluminium, 2. het aluminium beslag.

Schrijver geeft verder het beslag aan voor het entrainement, waarvan hij beschrijft het Fransche, het Engelsche (beiden van staal), en het aluminium beslag. Van de Fransche ijzers: het gewone, het beslag van Lafosse, het halve maan-beslag, het beslag „Omnibus”. Na eene vergelijking van het Engelsche en Fransche beslag komt hij tot het besluit dat met betrekking tot de snelheid, de soliditeit en zekerheid, de voorkeur aan het Fransche beslag toekomt.

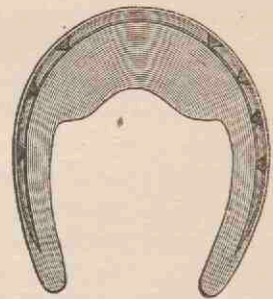
In de beschrijving van het beslag van het springpaard geeft schrijver een korte uitlegging, naar Barrier, van het mechanisme van den sprong, en besluit daaruit dat dit beslag een groote soliditeit moet hebben, en vastheid van steun moet verzekeren op het juiste oogenblik. Het gewicht van het ijzer moet iets hooger zijn dan dat der paarden op de vlakke baan; zulks is noodig om het ijzer meer weerstand te geven, en opdat de takken niet zullen uitwijken; aan het voorijzer een toonlip, aan het achterijzer twee zijlippen om de vaste ligging te verzekeren. Bij het springpaard noemt hij in de eerste plaats het lichte Engelsche voorijzer, ingericht om het zich vangen, het zich strijken, het verliezen, het glijden, het aanhechten van aarde te beletten; aan het achterijzer twee zijlippen en voor de zekerheid van den steun dikwijls een kalkoen aan den buitentak. Het Fransche

ijzer kan evengoed worden gebruikt, speciaal het „fer à rebord circulaire Lacombe” zal binnen kort het classiek beslag van het course-paard worden.

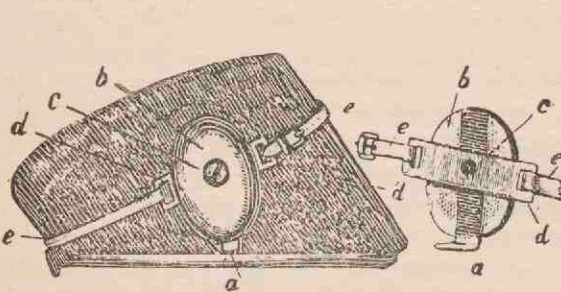
Het 5e kapittel handelt over het beslag van den harddraver. Hij geeft een beschrijving van den flying trot, en behandelt het evenwicht, dat de voornaamste rol speelt in de practijk van het harddraven. Deze kwestie is nauw verbonden aan het beslag, dat, als het rationeel is uitgevoerd, aanleiding geeft om de snelheid tot haar maximum te brengen, en om de onregelmatige gangen, die op het terrein steeds een hinderlijken invloed uitoefenen, te verbeteren. Het groote belang van het beslag bij den draver wordt in de practijk bewezen, door de voorwaarde om het paard te leveren met zijn course-beslag, om den nieuwen eigenaar de moeilijke onderzoekingen, betreffende de evenwichtsverhouding van het paard, te besparen. Om op het uitsluitend gebied van het beslag te blijven, bespreekt schrijver de middelen om den draver in evenwicht te doen gaan, het gebruik van gewichten met het doel om den gang te regelen, te verlengen, de regelmaat

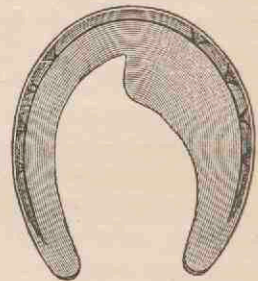
Amerikaansch draversijzer met los toongewicht, van boven en van terzijde gezien.

Amerikaansch dravers-voorijzer, in den toon breed uitgesmeed.

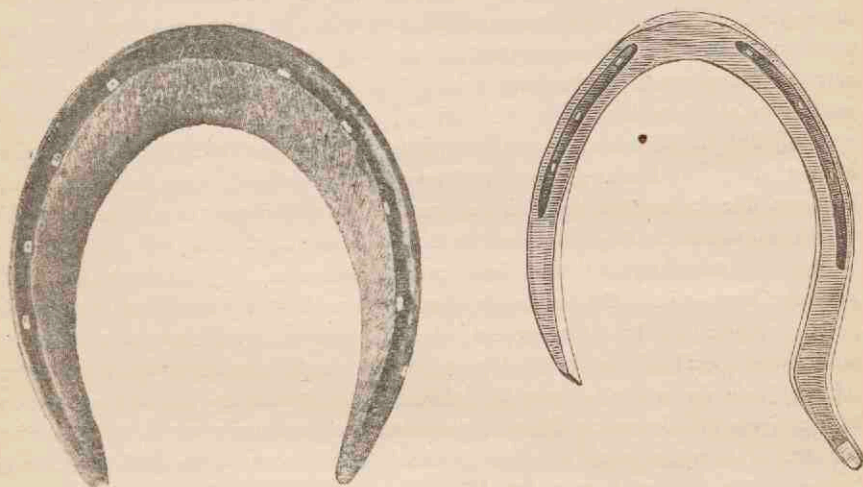
Amerikaansch achterijzer met los (koperen) zijgewicht. Amerikaansch dravers-achterijzer, aan den buitentak breed uitgesmeed.

te bewaren; deze methode om de snelheid te verhoogen is van Amerikaanschen oorsprong; hij noemt de gebreken en onregelmatigheden in de gangen,

die de snelheid verminderen. Herstel in stand en regeling van gang kunnen door middel van gewichten, vóór of zijdelings aan den hoef aangebracht naar mate van de noodzakelijkheid en voor het speciale doel, verkregen worden; het gebruik er van eischt veel ondervinding en voorzichtigheid, om de ledematen niet overdadig te belasten.

We lezen verder dat tusschen het beslag van den harddraver en dat van het renpaard groot verschil bestaat. Bij het laatste is de lichtheid het voornaamste; bij den draver komt het gewicht in de tweede plaats in aanmerking; bij dezen is het doel de regelmaat van den gang en de verlenging van den hoefslag te verkrijgen. Welk beslag moet worden gebruikt is geheel individueel, er zijn geen twee harddravers met geheel gelijke eischen; de entraineur zal door herhaalde proeven het passend beslag moeten vinden.

Gewone ijzers voor dravers.

Intusschen beschrijft schrijver het algemeen in gebruik zijnde voor- en achterijzer voor een regelmatig gaanden harddraver.

Kapittel 6 handelt over het beslag bij gebreken der gangen van den harddraver. Een paard dat gebrekkige standen heeft, gaat niet regelmatig; deze onregelmatigheden in vóór- of achterbeenen gelegen, hebben allen een hinderlijk effect op de snelheid. Onder deze gebreken zijn genoemd: onvoldoend oplichten, te hooge kniebuiging, in de ijzers klappen, schommelen, draaien in de hakken, zich strijken. Curot geeft voor elk een beschrijving van het middel ter verbetering, door middel van gewichten, het gebruik van bandages, en het speciale beslag.

Hierop volgt een hoofdstuk over Franschen stand, waarover wegens het veelvuldig voorkomen en het gewicht met betrekking tot verwondingen en tot de snelheid, een lange en beredeneerde studie wordt gemaakt. De afwijking van het been bij dit gebrek gaat bijna steeds van het bovenbeen uit, is wel aan handwortel, aan kogel of aan den voet sterker uitgedrukt; soms bestaat zij enkel aan den voet, is dan verkregen, en meestal te wijten aan ongeschiktheid van den hoefsmid; hij beschrijft de ernstige bezwaren

voor den harddraver, en meldt den verbeterden invloed door de bewerking van den hoof en het beslag. Of verbetering mogelijk is, hangt af of het individu afwijking heeft van uit het lidmaat of enkel van uit den voet, en naar het voorkomt bij het veulen of bij het volwassen paard. Betreffende den toontrederstand wordt de bewerking van den hoof opgegeven en het beslag ter correctie van dit gebrek. Hierbij wordt de opmerking gemaakt dat deze paarden van de trotting moesten worden buitengesloten, en meer worden gelet op de vaderpaarden, wegens de erfelijkheid dezer gebreken.

Het hoofdstuk over het beslag tegen „zich strijken” vermeldt het belang dezer beleedigingen voor de snelheid; zij kunnen, wegens de onregelmatigheid in den gang, die ze veroorzaken, het eindresultaat der course bederven. Als oorzaken dezer verwondingen worden, behalve de snelheid van den harddraver, opgegeven: zwakte door ouderdom, slijtage of overdadige dienst (vermoeienis), bij jeugdige dieren gebrek aan entrainement, gebreken van den voet en in den stand; onregelmatige werking der gewrichten, verdikkingen aan de onderbeenen, gebrekkig beslag, en ook een slechten adem. Schrijver geeft van elk een duidelijke verklaring, ook naar de hevigheid en de gevolgen bij het harddraven, voorts de middelen om deze beleedigingen te voorkomen door het beslag, door beschermende toestellen, door kunstmatig afbrengen der ledematen volgens de opgaven van Delpérier, waarmede dit eerste en voornaamste gedeelte van het boek eindigt.

Met de omschrijving van het tweede gedeelte „*Hygiène van den voet*” kan ik kort zijn. Dit gedeelte beslaat een 18-tal bladzijden, waarin de goede zorgen worden beschreven, die moeten worden aangewend om de onmisbare gaafheid te behouden voor de goede werking van den hoorn-schoen; om de attentie van fokkers en entraineurs op het belang er van te vestigen in de verschillende perioden van gebruik van harddraver en renner. Na weer eens op het gewicht der hoeven voor de beweging te hebben gewezen, leest men dat de hygiëne en het goede beslag een „doping” vormen, waarvan het belang wordt miskend. Schrijver wenscht een dagelijksch onderzoek, geeft een relaas over de eigenschappen van het hoorn, zijn scheikundige samenstelling en fijneren bouw, en wijdt een hoofdstuk aan de ontwikkeling van het hoorn, ook bij het foetus, en aan den hoorn-groei; geeft de invloeden aan die den groei kunnen wijzigen.

Vervolgens een studie over hygiëne van den voet bij het veulen, die aanbeveelt om in dit tijdperk veel zorg te besteden aan den hoof, omdat „voorkomen beter is dan genezen”; de aangeboren gebreken moeten van 't begin af worden gewijzigd. Na hygiëne van den onbeslagen hoof in de weide, komt die van den beslagen hoof in behandeling en lezen we het verschil in den vorm en de eigenschappen van den voet in den vrijen staat en in het entrainement. In deze periode komen in aanmerking: dagelijkse wasschingen, schoonhouden van straal, insmeren, koude en warme voetbaden, inslaan van den voet, in de weide stellen, over welke onderwerpen een uitvoerige verklaring over hun werking wordt gegeven. Met een afzonderlijk hoofdstuk over hoefzalven, waarin de voorrang aan de „cornéine” wordt gegeven, wordt dit gedeelte gesloten.

De 30 laatste bladzijden van het boek vormen het derde deel er van:

de „*pathologie van den voet*“. Hier zijn slechts in studie genomen die aandoeningen van den hoornschoen, welke men het meest bij de course-paarden aantreft, waarvan het ontstaan, de verschijnselen en de behandeling in het kort worden vermeld; hij verwijst den lezer voor meer détails naar de bijzondere werken over pathologie. De vele gebreken zijn aangeboren of verkregen; de eerste leveren bij de course-paarden een niet te verwaarloozen aandeel op. De tweede, de meest voorkomende, ontstaan door slecht beslag, ondoelmatig bewerken, onvoldoende zorg voor den hoef; zij komen meer voor bij den harddraver dan bij het renpaard, samenhangende met het eigenaardig gebruik en de bijzondere bewerking. Schrijver meldt in algemeene trekken de oorzaken, de verschijnselen, den aard en den vermoedelijken afloop der gebreken om dan over te gaan tot de speciale ziekten van den voet, die, naar hij opmerkt, eigenlijk tot het gebied van den vee-arts behooren, en hoofdzakelijk zijn vermeld, om de attentie van den entraineur er op te vestigen, en hem er aan herinneren, dat aan dat lichaamsdeel geen zorgen te veel kunnen worden besteed. Het is in het onderste gedeelte dat de ledematen van course-paarden beginnen te verslijten, en zulks te eerder indien de gaafheid van den voet is gestoord.

Ik meen dat bovenstaande een tamelijk volledig overzicht geeft van den inhoud van het boek van Curot. Ik had het gaarne beknopter willen behandelen, maar de inhoud, zoo rijk en van groot gewicht, gaf me aanleiding om van elk hoofdstuk in het eerste gedeelte, eenig gewag te maken, te meer wijl het een studie betreft, die in dezen zin nog niet is ondernomen. Het is een interessant werk op sportgebied; allen die zich daarop bewegen, vinden in dit werk talrijke gegevens voor hen van belang, en voor het welzijn der course-paarden, en alle aanwijzingen zijn door bewijzen gesteund, hetgeen zeer instructief is. Niet enkel de eigenlijke sportsman, de eigenaar van course-paarden, de entraineur, maar ook de fokker, de hoefsmid, de vee-arts vinden in dit boek ten behoeve van de sport, veel tot hun onderrichting. Het geheel is voorzien door een groot getal figuren, vooral van bij course-paarden in gebruik zijnde hoefijzers, waarvan enkele een weinig scherper konden weergegeven zijn, om voor velen een goede baken te vormen. Ik onthoud me van elke verdere critiek over dit onderhoudend en goed geschreven werk, dat naar ik hoop door zeer velen moge worden gelezen.

Moubis.

REGELING BETREFFENDE HOEFSMEDEN BIJ DE INFANTERIE.

's Gravenhage, 17 October 1908.

DE MINISTER VAN OORLOG,

Overwegende, dat het wenschelijk is, dat door de Regimenten Infanterie, in geval van mobilisatie, over hoefsmeden zal kunnen worden beschikt;

Heeft goedgevonden te bepalen:

1°. Jaarlijks worden zoo mogelijk 6 van de bij de Regimenten Infanterie ingelijfde miliciens aangewezen tot het volgen van een cursus voor hoefsmeden bij de Infanterie.

Deze cursus, welke bij de Rij- en Hoefsmidschool gehouden wordt, vangt aan 1 April of den eerstvolgenden werkdag daarna en eindigt den daaropvolgenden 30sten September of den eerstvolgenden werkdag daarna.

Voor hen, die tijdens den cursus blijken van bijzondere bekwaamheid geven, kan de duur van den cursus door den Directeur der Rij- en Hoefsmidschool worden verkort.

Aan hen kan, zoo zij dit verlangen, verlof worden verleend tot op den dag, waarop de cursus eindigt.

2°. Op den 20sten Maart van elk jaar zenden de Commandant van het Regiment Grenadiers en Jagers en de Commandanten van de overige Regimenten Infanterie den Directeur der Rij- en Hoefsmidschool eene opgave van de miliciens, die door hen in aanmerking worden gebracht voor het bijwonen van den eerstvolgenden cursus, onder 1°. bedoeld.

Om in aanmerking te komen tot het volgen van dien cursus moeten de miliciens:

a. blijkens eene overgelegde verklaring van eenen werkgever vóór hunne inlijving het beroep van hoefsmid of hoefsmidsleerling hebben uitgeoefend gedurende een tijdvak, in die verklaring te noemen;

b. zich schriftelijk bereid verklaren, om, desvereischt, op grond van artikel 9 der Militiewet 1901 eene vrijwillige verbintenis te sluiten als hoefsmid bij de Infanterie. (Zie bijlage I).

De hoogerbedoelde opgaven gaan vergezeld van de onder *a* en *b* genoemde verklaringen.

Minderjarig zijnde, moet voorts worden overgelegd een bewijs van toestemming tot het aangaan der verbintenis, afgegeven door hem of haar, die de ouderlijke macht of de voogdij uitoefent. (Zie bijlage II).

Zijn de in de opgaven vermelde miliciens in het bezit van een diploma als hoefsmid, dan verdient het aanbeveling, dat stuk bij de verklaringen over te leggen.

3°. De Directeur der Rij- en Hoefsmidschool wijst uit de hem opgegeven miliciens een door hem te bepalen aantal aan tot het volbrengen van een proeftijd bij de genoemde Inrichting.

De aangewezen miliciens worden door de Regiments-commandanten met ingang van 1 April, e.q. den daaropvolgenden dag, bij die Inrichting gedetacheerd.

Zij, die tijdens den proeftijd, welke hoogstens 2 weken mag duren, het best voldoen, worden tot een aantal van 6 toegelaten tot de verbintenis, onder 2°. *b* bedoeld, en blijven den cursus volgen, met dien verstande, dat wanneer het aantal van hen, die zich vrijwillig als hoefsmid bij de Infanterie verbinden, in eenig jaar minder dan 6 bedraagt het een ander jaar, rekening houdende met de beschikbare onderwijskrachten en ruimte een grooter aantal kan bedragen.

De overige miliciens worden naar hunne korpsen teruggezonden.

4°. De verbintenis, hiervoren bedoeld, geldt van het tijdstip, waarop zij wordt gesloten, tot het tijdstip, waarop uit de Landweer wordt ontslagen de lichte van de militie, waartoe de daarbij betrokken milicien behoort of waartoe hij krachtens het derde lid van Artikel 114 der Militiewet 1901

wordt geacht te behooren, of waarmede hij krachtens het tweede lid van Artikel 99; j^{to} artikel 6 dier wet wordt beschouwd te zijn ingelijfd.

Te rekenen van het tijdstip waarop de hier bedoelde lichter naar de Landweer overgaat, wordt de milicien bestemd om in geval van mobilisatie bij een Landweerbataljon te worden ingedeeld, volgens eene door den Inspecteur der Infanterie te treffen regeling.

5°. De hoefsmid bij de Infanterie is verplicht:

a. onder de wapenen te blijven, totdat een doorlopend tijdvak van 12 maanden verstreken zal zijn, te rekenen van den 1sten April van het jaar, waarin de verbintenis gesloten wordt;

b. In zijn verderen dienstdienst onder de wapenen te komen in het geheel voor ten hoogste twaalf weken, verdeeld over ten hoogste drie perioden, op zoodanige tijdstippen, als door of namens den Minister van Oorlog zal worden bepaald.

Een dezer perioden kan vallen ná het tijdstip, bedoeld 4°, laatste lid, terwijl het korps, waarbij de opkomst alsdan plaats heeft, door of namens den Minister van Oorlog zal worden bepaald.

6°. Gedurende de jaren, waarin hij niet voor oefeningen, als in punt 5° bedoeld, onder de wapenen is geweest, is de hoefsmid bij de Infanterie gehouden tot het bijwonen van het onderzoek der militieplichtigen dan wel der landweerplichtigen.

7°. Gedurende den tijd dien hij niet in werkelijken dienst doorbrengt, wordt hij, ongeacht de door hem aangegane verbintenis, niettemin beschouwd als verlofganger van de Infanterie in den zin van art. 118 der Militiewet 1901 of van artikel 22 der Landweeerwet en blijft als zoodanig ingeschreven in het verlofgangersregister.

8°. De hoefsmid bij de Infanterie kan wegens gebrek aan ijver of wegens gebleken ongeschiktheid als zoodanig, of wegens gedragingen in of buiten dienst door den Minister van Oorlog worden ontheven van de verbintenis, door hem aangegaan.

Hij wordt alsdan naar zijn korps teruggezonden en is gehouden als milicien zijn eerste-oefening te volbrengen.

Op hem blijven voorts rusten de verplichtingen, die uit de militie- en landweeerwet voortvloeien.

Bijaldien daartegen, met het oog op den geregelden gang van het onderwijs bij den cursus bij de Rij- en Hoefsmidschool, geen bezwaren bestaan, wordt te zijner vervanging, een ander milicien, die tijdens den proeftijd voldeed, tot het sluiten der verbintenis toegelaten.

9°. De hoefsmiden bij de Infanterie zijn gekleed en genieten soldij als de miliciens van het Regiment Infanterie, waartoe zij behooren.

Zij dragen op den linkerbovenarm van de korte jas en de tuniek een hoefijzer van scharlakenrood uitmonsteringslaken.

In vreedstijd worden zij bewapend met de sabel en de revolver, in oorlogstijd alleen met de revolver.

10°. Aan de hoefsmiden bij de Infanterie wordt tijdens den onder 1°. bedoelden cursus eene *vakopleiding* gegeven, volgens eene door den Directeur der Rij- en Hoefsmidschool te treffen regeling.

Voorts ontvangen zij eene *algemeene militaire opleiding*, omfattende:

- a. de Hoofdstukken I en Ia en het eerste onderdeel van Hoofdstuk II der Soldatenschool;
- b. eenig onderricht betreffende de samenstelling en het onderhoud van, alsmede in het schieten met de revolver;
- c. het wielrijden en eenige kennis van de samenstelling, het onderhoud en de herstelling van rijwielen;
- d. de leerstof, vervat in den „Leidraad Theorieën”, voor zooveel de kennis daarvan voor hen van belang kan zijn.

De hier bedoelde militaire opleiding wordt geregeld door den Commandant van het 5de Regiment Infanterie, die het benodigde onderwijspersoneel aanwijst en nopens de beschikbaarstelling der hoefsmeden tot het volgen van dit onderwijs in overleg treedt met den Directeur der Rij- en Hoefsmidschool.

11°. Aan de hoefsmeden bij de Infanterie, die met goed gevolg den onder 1°. bedoelden cursus volgden, wordt een diploma uitgereikt.

12°. Mochten de aantallen hoefsmeden tot de Regimenten van het Wapen der Infanterie behoorende, onderling belangrijk verschillen, dan wordt hierin telken jare vóór den afloop van den cursus meer gelijkheid gebracht door overplaatsing, in de eerste plaats in de Divisie.

13°. Na afloop van den cursus worden de hoefsmeden der Infanterie gedetacheerd bij een der onderdeelen van het Regiment Veld-Artillerie der Divisie, waartoe zij behooren, ten einde aldaar verder practisch, ook in het winterbeslag, te worden geoefend.

Het toezicht op de practische vorming wordt aan een paardenarts ter plaatse opgedragen.

Bij bovenbedoeld onderdeel komen zij ook voor herhalingsoefeningen op en vertrekken van daar weder met groot-verlof.

Bij mobilisatie komen zij aldaar eveneens onder de wapenen en worden ten spoedigste gedirigeerd op het Regiment Infanterie, waartoe zij behooren.

Zij maken deel uit van den Staf van het Regiment.

Zijn zij tot de landweer overgegaan, dan komen zij bij mobilisatie onder de wapenen bij het landweerbataljon, waarbij zij zijn ingedeeld.

(w. g.) F. H. A. SABRON.

(u. „Recueil Militaire”.)

HOEFSMIDSSCHOOL TE TIEL.

Sinds mijn vorig bericht is er veel verbetering gekomen in den aanvoer van paarden voor beslag, zoodat er voor het onderwijs voldoende materiaal wordt aangeboden. Er worden echter nog meer ijzers gemaakt dan ondergelegd. Die, welke overcompleet zijn, vinden veel aftrek, zoodat ik niet anders kan zeggen dan dat de zaak marcheert.

De eerste cursus nadert haar einde, want begin Januari wordt de tweede begonnen; een oproeping voor nieuwe leerlingen is in deze aflevering van „De Hoefsmid” geplaatst.

Vreemd is het dat er in het hoefsmidsvak zoo weinig samenwerking is. Zoo b.v. met de prijzen.

In alle vakken zijn de uurloonen hooger geworden, alléén de smid beslaat

nog altijd voor hetzelfde geld als voor 25 jaar en dat, niettegenstaande de eischen aan zijn bekwaamheid gesteld, hoe langer hoe hooger zijn geworden en de paarden, die hij verzorgt, prijzig verkocht worden.

Als ik naga dat hier op vele plaatsen in de Betuwe voor een vierkant beslag f 1.20 gerekend wordt, dan is dat toch te weinig, wanneer men den daarvoor benoodigden arbeid behoorlijk in rekening brengt.

Voor het maken van 4 goede ijzers, het besnijden, passen en onderleggen mag men toch 3 uur rekenen, de kolen, het ijzer en de nagels op 60 cent stellende, krijgt hij 20 cent per uur arbeidsloon bruto! . . . want hiervan gaat af voor slijtage van zijn gereedschappen, loon van den knecht, huur van de smederij enz., zoodat de winst, zuiver gerekend, niet groot is. Voorts moet de smid hier de paarden de tanden „breken”, de hoeven besnijden der jonge paarden, en ook 's winters bij die paarden, waarvan de ijzers zijn afgenomen, alles voor niets, om zijn clientèle te behouden.

Men eischt den smid wetenschappelijk onderlegd en dat hij met ijver en zorg zijn werk verricht, doch dan moet ook tegenover dien eisch, een voldoende belooning staan.

Laten wij eens aannemen dat hier de prijs verhoogd wordt tot f 1.50 en rekent men dat de paarden gemiddeld 6 keer per jaar rondom beslagen worden, dan kost dit den eigenaar f 1.80 per paard meer.

Zou dit nu zóó erg zijn, dat dit het landbouwbedrijf bezwaarde? En zouden de eigenaars bij slot van rekening er niet bij winnen?

Wanneer de smeden samenwerken om een billijke, niet overdreven verhooging van loon voor hun werk te verkrijgen, dan kunnen zij dit, en nog zoo veel meer, gemakkelijk bereiken; de enkele knocier, die voor het lage loon blijft doorwerken, zal hun geen *blijvende* concurrentie aandoen . . . dus de handen ineengeslagen.

Tiel, 6 Dec. '08.

H. J. C. van Lent.

Het is inderdaad treurig dat in de Betuwe een vierkant beslag nog voor f 1.20 wordt geleverd. In het noorden van ons land is de middenprijs minstens f 1.40, terwijl voor luxepaarden minstens f 1.60 wordt betaald. Red.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling A. B. Witteveen te de Lemmer, heeft 5 Dec. j.l. de Inrichting, na een verblijf van vijf maanden, met een „goed” getuigschrift verlaten. De door dit vertrek opengekomen plaats is 7 Dec. daaropvolgende weder ingenomen door J. Steenhuis te Noordbroek.

Mede houden thans aan de Inrichting verblijft de leerlingen: P. Schikan van Uithuizen, H. Borgers en W. de Vries, beide van Roden, en H. v. d. Tuuk te Kommerzijl.

— **Cursus in hoefbeslag te Utrecht.** De 2-jarige cursus voor de hoef-smeden der provincie, vanwege het Hoofdbestuur van het Genootschap van Landbouw en Kruidkunde te houden in de smederij der Veld-Artillerie te Utrecht, werd geopend op Zaterdag 7 November l.l. met de volgende 8 deelnemers: A. Okkerman te Kockengen; J. N. van Zijl te Werkhoven; H. F. L. Lammers te Jutfaas; H. van den Castel te Schalkwijk; A. Niessen te Vleuten; J. H. Th. Ruijsbroek te Wijk-bij-Duurstede; H. W. B. Michgelsen te Oudewater; C. van Harberden te Loenen a/d. Vecht.

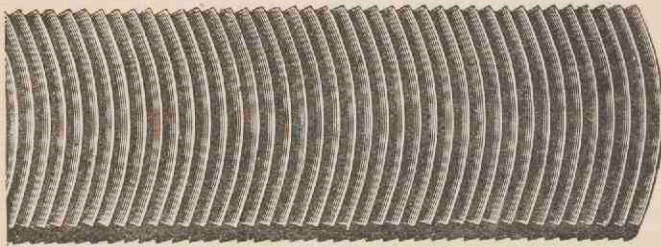
— **Cursus in hoefbeslag te Hoorn.** Deze cursus is op 29 en 30 Nov. j.l. geopend met 16 leerlingen, w.o. één van het eiland Texel. Het is het 2e of laatste gedeelte van den z.g.n. tweejarigen cursus.

De leiders van den cursus zijn de heeren F. M. de Leur, Rijks-veearts te Hoorn en H. Kruyt, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Beemster.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

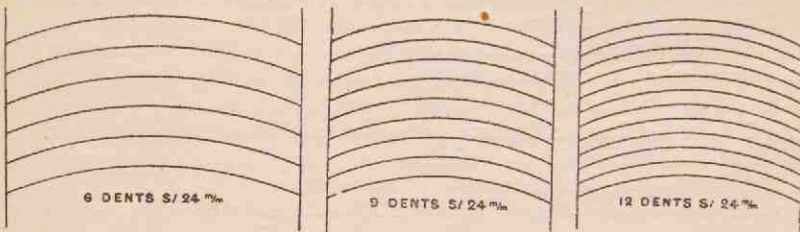
NIEUWE VIJLEN.

Meer en meer komt de door den Zwitserschen machinist Alexis Bernaz uitgevonden nieuwe vijl in gebruik in Frankrijk, Engeland en de Vereenigde

Staten. Zooals het met alle nieuwigheden gaat, zoo heeft ook deze machinaal geproduceerde vijl, lang niet direct ieders vertrouwen genoten; echter is het gebleken, dat deze vijl een werktuig schijnt te zijn, dat onze oude vijlen door den tijd volkomen zal verdringen. De nood is ook hier de moeder der uitvinding geweest, daar met deze vijl materiaal is te bewerken, waarop bij elke andere vijl de tanden uitbraken.

De uitvinder heeft vóór hij dezen tandvorm construeerde, verschillende tandvormen laten inschaven of infraisen. Deze vijlproeven voerden ten slotte tot het resultaat dat men tot den hoek- of graattand kwam, welke in cirkelvormige lijnen op de vijl werden ingewerkt. Deze tandvorm heeft bij negen tanden per duim het voordeel, dat zij zich voor elk materiaal aanpast, en het bewerkte oppervlak, glad aflevert. Diegene welke dit echter nog betwijfelt, kan een vijl nemen welke twaalf tanden per Eng. duim bezit. Deze eigenschap verklaart zich hierdoor, dat het vijlen met deze werktuigen een afsnijdende of schavende werking uitoefent, hetgeen met gewone vijlen niet het geval is. Op deze wijze kan men hard hout, lagermetaal, aluminium, marmar, gietijzer, staal, messing en brons, alle voorkomende materialen, met een en dezelfde vijl bewerken, evenals men dat met schaaft- of fraisbeitel zou kunnen. De snijkant is goed ondersteund, en de lijn van den tand zóó gevormd, dat het vijlsel uit de tandgroef rolt, zoodat deze bij het vijlen

nimmer schade berokkent. Werkelijk vijlt men „spanen”, zoodra men deze vijl met eenigen druk gebruikt.

Het zal onze lezers interesseeren hetgeen een Amerikaan van deze vijl zegt. Fred. C. Herlau te Boston schrijft, dat hij de l.l. gehouden Londensche Olympia tentoonstelling bezocht, en door den bijzonderen vorm dezer vijlen aangetrokken, deze geprobeerd heeft. Reeds bij de eerste snede viel het hem op, dat deze vijl een eigenaardige glijdende beweging maakte; zij mistte het zoogenaamde „grijpen” onzer vijlen. Echter na eenige vijlstreken was zijn arm aan dat nieuwe gevoel gewoon geraakt, en kon hij over de uitstekende eigenschappen dezer vijl oordeelen.

Bovengenoemde persoon bewerkte achter elkander staal en gietijzer, messing, koper en lood, en bij al deze metalen was het resultaat hetzelfde: een snelle afwerkende snede, welke een schoone gladde vlakke achterliet, en daarbij vrij was van alle groeven en krassen, hetgeen men zeer goed kan constateeren, wanneer men koper met een gewone vijl zonder olie bewerkt. Waarschijnlijk zal het ontbrekende „grijpen” menige practicus er van terughouden, deze nieuwe vijl in te voeren, echter is dit alleen de macht der gewoonte, welke spoedig overwonnen wordt.

Wat de levensduur dezer vijlen betreft, zij het volgende vermeld: Volgens verklaringen van fabrikanten schijnt deze vijl nog maar kortelings in Amerika te zijn ingevoerd, en wel onder den naam van „Bixen” door de „National File and Tool Company”, terwijl dit in Frankrijk ongeveer twee jaren geleden plaats vond, en ze in Engeland ruim een jaar bekend zijn. Stelt men nu de vraag of deze vijl opgang zal maken, dan beschouwt men hiervoor de praktische zijde, namelijk hare aanwending, hare bruikbaarheid, en hare arbeidskracht, en dan komt men tot de slotsom dat dit werktuig alle opmerkzaamheid verdient.

Eenige feiten betreffende de fabricatie zullen voor onze lezers zeker van waarde zijn. De groote vijlen van 8 tot 18 duim worden op plat ijzer geschroefd dat de breedte van het vijlblad heeft. Deze stukken passen in een houten heft, zoodat de vijlbladen verwisseld kunnen worden. Dit beslag stelt den gebruiker in staat een zekeren druk op de vijl uit te oefenen, zonder dat deze buigt of breekt. Het snijden der tanden geschiedt op speciale machines door middel van holle fraisen; de beitel wordt hierbij automatisch heen en terug gevoerd, terwijl zij juist dat metaal laten staan, wat niet bewerkt behoeft te worden, evenals bij het fraisen van tandstangen geschiedt.

De kleinere vijlen worden met gesmede schacht geleverd.

Ook wordt bij deze fabricatie een slijpmachine gebruikt, waarmede men den tandkop scherpen kan. Deze vijlen zijn ongeveer twee of driemaal zoo werkzaam als gewone vijlen, en zijn daarbij nog veel duurzamer. De verhoogde duurzaamheid en werkzaamheid worden verkregen door de andere arbeids principes der vijl, daar hare werkzaamheid te vergelijken is met een door de hand bewogen schaaf. Het materiaal is kroezen gietstaal, dat speciaal voor dat doel in Amerika ingevoerd wordt. Of het bij dit staal om een bijzonder merk gaat, kunnen wij onze lezers niet mededeelen. Er worden reeds zoowel platte als halfronde soorten vervaardigd. M.

Advertentiën.

Hoefsmidsschool te TIEL.

AANGIFTE van nieuwe Leerlingen vóór den tweeden cursus, welke 4 Januari 1909 aanvangt.

Nadere inlichtingen te verkrijgen bij den Directeur

H. J. C. VAN LENT, Vee-arts te Tiel,
St. Agnietenstraat.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

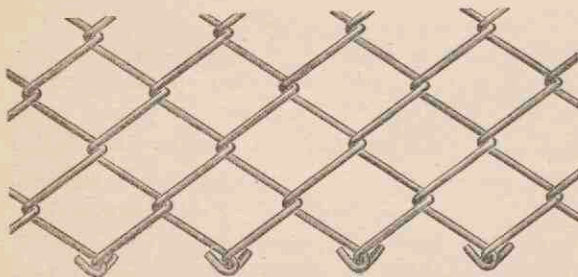
verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. vecartsen en hoefsmeden op aanvage gratis.

Eerste Electriche Draadvlechterij

D. HOGENBIRK & ZON, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en billijk VIERHOEKIG VLECHTDRAAD in elke gewenschte maaswijdte, draaddikte en breedte.

Vraag prijs en monsters.

RIJWIELEN
en RIJWIEL-ONDERDEELN.

BEST ADRES,

uitsluitend v. d. wederverkoop,

is E. A. KESTEIN,

ROTTERDAM,

Hoogstraat 216.

Kleine Advertenties,

in zake vraag of aanbod van dienstpersoneel, het smidsvak betreffende, worden van onze abonné's gratis in „De Hoefsmid” opgenomen.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

HOEIJZER
W. Z. D.

Dit ijzer laat zich zeer diep
ritsen zonder te scheuren. ∴
H.H. Smeden die ons **W. Z. D.**
nog niet kennen, raden wij ten
zeerste aan, een proef te nemen.
WERLE & ZOON, Deventer.

Weer voorradig!

Jaargangen 1896, 1897 en 1898 van „DE HOEFSMID”,
waarin eene reeks belangrijke en leerzame opstellen voorkomen
over den hoef en het hoefbeslag.

Prijs voor de 3 jaargangen samen in losse afleveringen f 4.50.
Aan te vragen bij de Administratie van „De Hoefsmid”.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

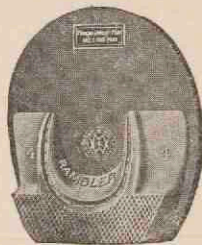
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

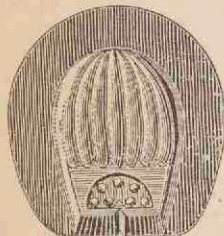
Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorrading van 4½
tot 6½ Eng. dm.
Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

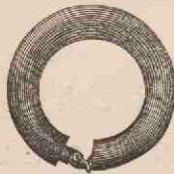
Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorrading in 11 maten van 4½ tot
6½ Eng. dm., uiterste breedte buiten-
kant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

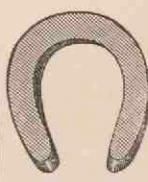

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorrading.

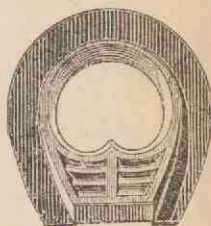

Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.
Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorrading.

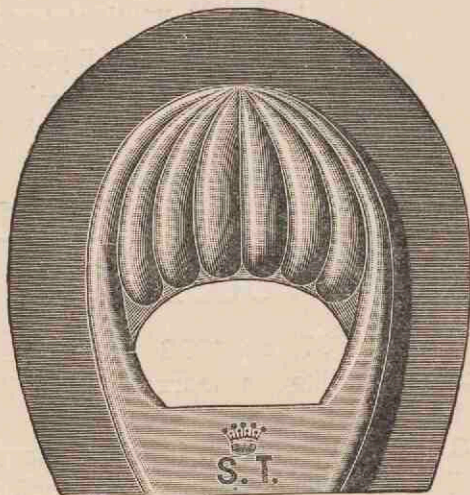
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

IJs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc
Hielstukken.

Kunsthooen.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

